

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN ve DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Veri Değerlendirme Şube Müdürlüğü

TÜRKİYE ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ DEĞERLENDİRME RAPORU

(2016 yılı verileriyle)

ANKARA-2018

**T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI**

TÜRKİYE ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ DEĞERLENDİRME RAPORU (2016 yılı verileriyle)

Düzenleyen

**ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ, İZİN ve DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Veri Değerlendirme Şube Müdürlüğü**

Kaynak

**İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince hazırlanan İl Çevre Durum Raporlarının
İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları**

Yayın No: 40

ANKARA–2018

Diğer Yayınlar:

YAYIN NO	YAYININ ADI	BASIM YILI
Yayın No 1	: Ankara İli Çevre Durum Raporu	1994
Yayın No 2	: İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu	1996
Yayın No 3	: Çevreyi Öncelikle Etkileyen Bazı Sanayiler ve Temel Sektör Faaliyetleri	1996
Yayın No 4	: Türkiye Çevre Atlası 96	1997
Yayın No 5	: Türkiye Çevre Durum Raporu	2007
Yayın No 6	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu (2005- 2006)	2008
Yayın No 7	: Çevresel Göstergeler 2008	2009
Yayın No 7	: Environmental Indicators 2008	2009
Yayın No 8	: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2009	2010
Yayın No 8	: Environmental Indicators 2009	2010
Yayın No 9	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu 2007-2008	2010
Yayın No 10	: Çevresel Göstergeler 2010	2011
Yayın No 10	: Environmental Indicators 2010	2011
Yayın No 11	: 2011 Yılı Türkiye Çevre Durum Raporu	2012
Yayın No 12	: Çevresel Göstergeler 2011	2012
Yayın No 12	: Environmental Indicators 2011	2012
Yayın No 13-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2011 Yılı	2012
Yayın No 13-2	: Environmental Inspection Report of Türkiye in 2011	2012
Yayın No 14	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu	2012
Yayın No 15	: Çevre Durum Raporu: 2012 Yılı Özeti - İller	2013
Yayın No 16	: Çevre Denetimi Raporu: 2012 Yılı	2013
Yayın No 16-2	: Environmental Inspection Report: 2012	2013
Yayın No 17	: Çevresel Göstergeler 2012	2013
Yayın No 17	: Environmental Indicators 2012	2013
Yayın No 18	: Çevresel Etki Değerlendirmesi: Etkiler - Önlemler	2013
Yayın No 19	: Çevre İzin ve Lisansları	2013
Yayın No 20	: Çevre Denetiminin Temelleri ve Türkiye’de Çevre Denetimi	2013
Yayın No 21	: Uluslararası ÇED Kongresi Bildiri Kitabı	2013
Yayın No 22-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2013 Yılı	2014
Yayın No 22-2	: Environmental Inspection Report of Turkey in 2013	2014
Yayın No 23	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu	2014
Yayın No 24	: Çevresel Göstergeler 2013	2014
Yayın No 24	: Environmental Indicators 2013	2014
Yayın No 25-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2014 Yılı	2015
Yayın No 25-2	: Environmental Inspection Report of Turkey in 2014	2015
Yayın No 26	: Çevre Durum Raporu: 2013 Yılı Özeti - İller	2015
Yayın No 27	: Çevresel Göstergeler 2014	2016
Yayın No 27	: Environmental Indicators 2014	2016
Yayın No 28-1	: Çevre Denetimi Raporu: 2015 Yılı	2016
Yayın No 28-2	: Environmental Inspection Report of Turkey in 2015	2016
Yayın No 29	: Çevre Durum Raporu: 2014 Yılı Özeti - İller	2016
Yayın No 30-1	: Türkiye Çevre Durum Raporu	2016
Yayın No 30-2	: State of the Environment Report for Republic of Turkey	2016
Yayın No 31	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2013	2015
Yayın No 32	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2014	2016
Yayın No 33-1	: Çevresel Göstergeler Kitapçığı 2015	2017
Yayın No 33-2	: Environmental Indicators 2015	2017
Yayın No 34	: Çevre Durum Raporu: 2015 Yılı Özeti - İller	2017
Yayın No 35	: Çevre Denetimi Raporu: 2016 Yılı	2017
Yayın No 36	: Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu 2015	2017

YAYIN NO	YAYININ ADI	BASIM YILI
Yayın No 37	: Çevre Durum Raporu: 2016 Yılı Özeti – İller	2017
Yayın No 38-1	: Çevresel Göstergeler 2016	2018
Yayın No 38-2	: Environmental Indicators 2016	2018
Yayın No 39	: Çevre Denetimi Raporu: 2017 Yılı	2018

ISBN: 978-605-5294-92-2

Ankara – 2018

Yapım:

Görüş ve Önerileriniz için;
cebyd@csb.gov.tr

Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Mustafa Kemal Mahallesi Eskişehir Devlet Yolu (Dumlupınar Bulvarı) 9. km. No: 278 Çankaya / Ankara
www.csb.gov.tr/gm/ced

Bu değerlendirme raporuna temel oluşturan tüm bilgileri sağlayan İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerimize ve bilgileri ile destek olan kamu kurum ve kuruluşlarına katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

Bu kitabın tümünün çoğaltılması ve dağıtılması hakkı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na aittir. Kaynak gösterilmesi şartıyla kısmen alıntılar yapılabilir.

Eğer vatan denilen şey kuykuru dağlardan taşlardan ekilmemiş
sahalardan çıplak ovalardan şehirlerden ve köylerden ibaret
olsaydı, onun zindandan hiçbir farkı olmazdı.

ÖNSÖZ

Doğa ve bir parçası olan insan kaçınılmaz bir biçimde etkileşim içindedir. Hızla gelişen sanayi ve ekonomi ile artan refah düzeyi beraberinde yan etki olarak çevresel sorunları getirmektedir. Çevresel sorunlarla mücadele etmek için ilk etapta sorunun tanımlanması ve sağlıklı bir çevreye yeniden kavuşmak amacıyla önceliklerin belirlenmesi gerekmektedir. Sorunlara zamanında müdahale edilebilmesi için yakından izlenmesi önem taşımaktadır.

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimizin katkıları ile Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nce hazırlanan "Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu" ülkemiz çevresel sorunlarının belirlenmesi ve ardından bu sorunların giderilmesinde

gerekli olan önceliklendirmenin yapılmasına büyük katkı sağlamaktadır. Bu rapor özellikle sürdürülebilir çevre hedeflerine ulaşmada karar vericiler için karar verme sürecini desteklemekte ve vatandaşlarımızın çevre ile ilgili konularda bilincini artırmaktadır.

"Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu" nun, toplumun çevresel veri ve bilgi ihtiyacının karşılanması yanında, yaşanabilir bir çevrenin devamlılığı için öncelikli çevre sorunlarımızın bilinmesi ve çözümü noktasında yararlı olmasını temenni ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Çevre ve Şehircilik Bakanı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
İÇİNDEKİLER	III
TABLolar DİZİNİ	III
GRAFİKLER DİZİNİ	IV
HARİTALAR DİZİNİ	VI
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ-METODOJİ	7
I. BÖLÜM: ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	8
I.1. 2016 YILI İTİBARIYLA İLLERİN ÇEVRE SORUNLARININ ÖNCELİK SIRASI	8
I.2. 2016 YILINDA İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARI	10
I.3. HAVA KİRLİLİĞİ	13
I.3.1. HAVA KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLENDİRMESİ	13
I.3.2. HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRMA	17
I.4. SU KİRLİLİĞİ	28
I.5. ATIKLAR	33
I.6. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ	38
I.7. EROZYON	39
I.8. BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARIN DÖNEMLER İTİBARIYLA KARŞILAŞTIRILMASI	40
II. BÖLÜM: ÇEVRE SORUNLARININ NEDENLERİ, ÇÖZÜMÜNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER VE ÖNLENMESİ İÇİN ALINAN TEDBİRLER	42
II.1. HAVA KİRLİLİĞİ	42
II.2. SU KİRLİLİĞİ	62
II.3. TOPRAK KİRLİLİĞİ	132

	TABLolar DİZİNİ	Sayfa No
	I. BÖLÜM	
I.1.	İllerin Çevre Sorunlarının Öncelik Sırası	8
I.2.	İllerin Birinci Öncelikli Sorunları	10
I.3.	Hava Kirliliği	13
I.4.	Hava Kirliliğinin Birinci Öncelikli Sorun Olduğu İllerde Kirlenmenin Başlıca Nedenleri	15
I.5.	Kış Sezonu Ortalama (2015 Yılı Ekim- 2016 Mart Arası 6 Aylık Ortalama) ve Yaz Sezonu Ortalama (2016 Yılı Nisan-Eylül Arası 6 Aylık Ortalama) Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	18
I.6.	2016 Yılı İçindeki Aylık Ortalama Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine* Göre Sınıflandırılması	22
I.7.	Su Kirliliği	28
I.8.	Havza Bazında Su Kirliliğinin Birinci Öncelikli Sorun Olduğu İllerde Kirlenmenin Başlıca Nedenleri	30
I.9.	Atıklar	33
I.10.	Atıkların Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Sorunun Nedenleri	34
I.11.	Gürültü Kirliliği	38
	II. BÖLÜM	
II.1.	Hava Kirliliğine Neden Olan Kaynaklar (Önem Sırasına Göre)	42

II.2.	Hava Kirliliğinin Giderilmesinde Karşılaşılan Güçlükler (Önem Sırasına Göre)	47
II.3.	Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Yıl İçinde İl/ İlçelerde Alınan Tedbirler	52
II.4.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzey Sularının “Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği” Hükümleri Çerçevesinde Kalite Sınıfları ve Muhtemel Kirlenme Nedenleri	62
II.5.	İl Sınırlarında Bulunan Yeraltı Sularının “Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik” Çerçevesinde Kalite Sınıfları ve Muhtemel Kirlenme Nedenleri	73
II.6.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği Çerçevesinde Kalite Sınıfları ve Muhtemel Kirlenme Nedenleri	80
II.7.	İl Sınırları İçindeki İl Merkezi/İlçelerde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenleri	98
II.8.	Su Kirliliğinin Giderilmesinde/Önlenmesinde İl Sınırları İçerisinde Karşılaşılan Güçlükler	110
II.9.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Ortamlarda Alınan Tedbirler	114
II.10.	Toprak Kirliliğine Neden Olan Kaynaklar	132
II.11.	Toprak Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla İl Sınırları İçerisinde Alınan Tedbirler	136

	GRAFİKLER DİZİNİ	Sayfa No
	I. BÖLÜM	
I.1.	2016 Yılında İllerin Birinci Öncelikli Sorunları	11
I.2.	Birinci Öncelikli Sorunların Dönemler İtibariyle Karşılaştırılması	41
	II. BÖLÜM	
II.1.	İllerde Hava Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynaklar	44
II.2.	Yıllar İtibariyle İllerde Hava Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynakların Yüzde (%) Olarak Payları	46
II.3.	Hava Kirliliğinin Giderilmesinde Karşılaşılan En Önemli Güçlükler	49
II.4.	Yıllar İtibariyle Hava Kirliliğinin Giderilmesinde Karşılaşılan En Önemli Güçlüklerin Yüzde (%) Olarak Payları	51
II.5.	İl Merkezlerinde Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	59
II.6.	İlçelerde Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	59
II.7.	İl Merkezlerinde ve İlçelerde Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirlerin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	60
II.8.	Yıllar İtibariyle İl Merkezlerinde Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirlerin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	61
II.9.	Yıllar İtibariyle İlçelerde Hava Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirlerin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	61
II.10.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzey Sularının “Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği” Hükümleri Çerçevesinde Kalite Sınıfları	70
II.11.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzey Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	71
II.12.	Yıllar itibariyle İl Sınırlarında Bulunan Yüzey Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	72
II.13.	İl Sınırları İçerisinde Yer Alan Yeraltı Sularının “Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik” Çerçevesinde Kalite Sınıfları	78
II.14.	İl Sınırlarında Bulunan Yeraltı Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	79
II.15.	Yıllar İtibariyle İl Sınırlarında Bulunan Yeraltı Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	79
II.16.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Mavi Bayrak Durumu	88
II.17.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Denizlere Göre Mavi Bayrak Durumu	88
II.18.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” Çerçevesinde Kalite Sınıfları	89
II.19.	Akdeniz İçin Antalya Sınırlarında Bulunan “Yüzme Sularının Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” Çerçevesinde Kalite Sınıfları	89
II.20.	Ege Deniz’inde Yüzme Sularının “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” Çerçevesinde Kalite Sınıfları	90

II.21.	Karadeniz’de Yüzme Sularının “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” Çerçevesinde Kalite Sınıfları	90
II.22.	Marmara Denizi’nde Yüzme Sularının “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” Çerçevesinde Kalite Sınıfları	91
II.23.	Denizlerde “Yüzme Sularının Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” Çerçevesinde Kalite Sınıflarının Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	92
II.24.	İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	93
II.25.	Akdeniz’de (Antalya’da) Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	93
II.26.	Ege Denizi’nde Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	94
II.27.	Karadeniz’ de Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	94
II.28.	Marmara Denizi’nde Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	95
II.29.	Bazı Göllerdeki Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenleri	95
II.30.	Denizlerde Muhtemel Kirlenme Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	96
II.31.	Yıllar İtibariyle İl Sınırlarında Bulunan Yüzme Sularının Muhtemel Kirlenme Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	97
II.32.	İl Merkezlerinde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenleri	106
II.33.	İlçelerde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenleri	106
II.34.	İl Merkezlerinde ve İlçelerde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	107
II.35.	Yıllar İtibariyle İl Merkezlerinde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	108
II.36.	Yıllar İtibariyle İlçelerde Atıksuların Yol Açtığı Kirlenmenin Nedenlerinin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	109
II.37.	Su Kirliliğinin Giderilmesinde/Önlenmesinde İl Sınırları İçerisinde Karşılaşılan En Önemli Güçlükler	112
II.38.	Yıllar İtibariyle Su Kirliliğinin Giderilmesinde/Önlenmesinde İl Sınırları İçerisinde Karşılaşılan En Önemli Güçlüklerin Yüzde (%) Olarak Payları	112
II.39.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Denizler İçin Alınan Tedbirler	128
II.40.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Göller İçin Alınan Tedbirler	128
II.41.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Akarsular İçin Alınan Tedbirler	129
II.42.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Havzalar İçin Alınan Tedbirler	129
II.43.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Yeraltı Suları İçin Alınan Tedbirler	130
II.44.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Jeotermal Kaynaklar İçin Alınan Tedbirler	130
II.45.	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Su Ortamı Olarak Tablo:II.9.’da Diğer Olarak Belirtilen Alıcı Su Ortamları İçin Alınan Tedbirler	131
II.46.	İl Sınırları İçerisinde Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alıcı Ortamlarda Alınan Tedbirlerin Yüzde (%) Olarak Oransal Dağılımı	131
II.47.	İl Sınırları İçerisinde Toprak Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynaklar	134
II.48.	Yıllar İtibariyle Toprak Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynakların Yüzde (%) Olarak Payları	134
II.49.	Toprak Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla İl Sınırları İçerisinde Alınan En Önemli Tedbirler	138
II.50.	Yıllar İtibariyle Toprak Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla İl Sınırları İçerisinde Alınan En Önemli Tedbirlerin Yüzde (%) Olarak Payları	138

	HARİTALAR DİZİNİ	Sayfa No
	I. BÖLÜM	
I.1.	İllerin Birinci Öncelikli Çevre Sorunları Haritası	12
I.2.	Hava Kirliliği Öncelikleri Haritası	14
I.3.	Kış Sezonu Ortalama (2015 Yılı Ekim- 2016 Mart Arası 6 Aylık Ortalama) SO ₂ Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	20
I.4.	Kış Sezonu Ortalama (2015 yılı Ekim- 2016 Mart arası 6 aylık ortalama) PM ₁₀ Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	21
I.5.	2016 Yılı Ocak Ayı Ortalama SO ₂ Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	24
I.6.	2016 Yılı Ocak Ayı Ortalama PM ₁₀ Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	25
I.7.	Yaz Sezonu Ortalama (2016 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) SO ₂ Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	26
I.8.	Yaz Sezonu Ortalama (2016 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) PM ₁₀ Ölçüm Değerlerinin Hava Kalitesi İndeksine Göre Sınıflandırılması	27
I.9.	Su Kirliliği Öncelikleri Haritası	29
I.10.	Nehir ve Göller İle Su Kirliliğinin Öncelikli Sorun Olduğu İller	30
I.11.	Atık Kirliliği Öncelikleri Haritası	37
I.12.	Gürültü Kirliliği Öncelikleri Haritası	38
I.13.	Erozyon Öncelikleri Haritası	39
	II. BÖLÜM	
II.1.	İllerde Hava Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynaklar	45
II.2.	Hava Kirliliğinin Giderilmesinde Karşılaşılan En Önemli Güçlükler	50
II.3.	Su Kirliliğinin Giderilmesinde/ Önlenmesinde İl Sınırları İçerisinde Karşılaşılan En Önemli Güçlükler	113
II.4.	İl Sınırları İçerisinde Toprak Kirliliğine Neden Olan En Önemli Kaynaklar	135
II.5.	Toprak Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla İl Sınırları İçerisinde Alınan En Önemli Tedbirler	139

YÖNETİCİ ÖZETİ

Çevre sorunlarına öncelikli yaklaşım

Ülkemizde farklı konularda uzun yıllardır yapılan münferit çalışmalar olmakla birlikte, bu konuların birlikte ele alınarak ülke genelinde çevresel durumu ortaya koyacak ve karar vericilerin çalışmalarına altlık teşkil edecek bir rapora ihtiyaç duyulmuştur. Bu amaçla 2002 yılından bu yana hazırlanmakta olan Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerimizin katkıları ile hazırlanmaktadır.

Rapor ile karar vericilerle birlikte özellikle halkın bilinç düzeyinin artırılması da amaçlanmaktadır. Bütüncül bir yaklaşımdan ziyade yerel çevre sorunlarına halkın gösterdiği tepkiler kamuoyunu oluşturmaktadır.

Çevre konusunda politika üreten ve çalışan kurum olarak, hazırlanan bu çalışma ile çevresel sorunların önceliklerinin belirlenmesine yönelik olarak, yerel düzeyde bilgilerin alındığı bir anket çalışması yapılmış ve başta karar vericiler olmak üzere, bu konuda çalışan bilimsel kuruluşlar ile halkın bilgisine sunulmuştur.

81 ilimizin değerlendirildiği bu raporda aynı öncelikli sorun grubunda yer alan illerde, öncelikli sorun büyüklük derecesi her ilde aynı derecede olmayabilir. Örneğin hava kirliliğinin öncelikli sorun olduğu bir ilde; hava kalitesi ölçüm sonuçları mutlaka “kötü” denecek seviyede olmayabilir. Rapordaki çevre sorunlarının öncelik sıralaması ilin kendi içindeki diğer sorunlara göre önceliğini göstermektedir. Dolayısıyla rapordan bütün illerimizde ağır çevre sorunları bulunduğu anlamı çıkarılmamalıdır. Başka bir deyişle, bu çalışmada, ilin içindeki sorunların ele alınmaya ve çözülmeye başlanma sıralaması belirlenmeye çalışılmaktadır. Ayrıca, ankette bu sorunların neden ve sonuçlarına dair maddelerin de önceliklendirilmesi veya işaretlenmesi istenmiştir.

Bu göstergeler, hem yerel hem ulusal düzeyde izlenmekte ve çevre sorunlarının yapısı takip edilmektedir. Bu takip çalışmaları ile sorunlara tepki niteliğinde olan yeni hedeflerin ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik eylem planlarının geliştirilmesine, girdi sağlaması açısından sorunların önceliklerinin bilinmesi de bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Çevre sorunlarının önceliklendirilmesi

Çevre sorunlarının tespiti ve değerlendirilmesini takiben bu sorunların çözümünü için bir öncelik sırası belirlenmesi çalışmaları Bakanlığımızca devam ettirilmekte ve periyodik olarak kamuoyuna bu değerlendirmeler aktarılmaktadır.

Türkiye’de son olarak 2016 yılına ait, Bakanlığımız taşra teşkilatından elde edilen bilgilere göre, çevre sorunlarının neler olduğuna genel olarak baktığımızda, 30 ilde su kirliliğinin, 26 ilde hava kirliliğinin, 21 ilde atıkların, 3 ilde gürültü kirliliğinin, 1 ilde erozyonun öncelikli çevre sorunları olduğu görülmektedir.

2016 yılında önceki yıla göre; hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı artmış, su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı azalmış, atıkların, gürültünün ve erozyonun birinci öncelikli sorun olduğu illerin sayısı ise aynı olmuştur.

Çevre sorunlarında sebep-sonuç-önlem analizi

2016 yılı verileriyle 30 ilde birinci öncelikli sorunu olan su kirliliği Türkiye’nin hidrolojik havzaları dikkate alınarak değerlendirildiğinde, su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerin Meriç-Ergene, Marmara, Susurluk, Gediz, Kızılırmak-Yeşilırmak, Doğu Karadeniz - Çoruh ve Van Gölü Havzalarında yoğunlaştığı söylenebilir.

2016 yılı verileriyle ülkemizin birinci öncelikli sorunu olan su kirliliği için önce mevcut duruma bakılacak olursa;

1. Yüzey Suları;

Raporda, 31 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüince, kendi sınırları içerisindeki, toplamda 158 adet yüzey suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiş olup bunların 42 adedi (%27’si) 1. sınıfa (yüksek kaliteli su), 31 adedi (%20’si) 2. sınıfa (az kirlenmiş su), 33 adedi (%21’i) 3. sınıfa (kirlenmiş su), 52 adedi (%33’ü) 4. sınıfa (çok kirlenmiş su) dahildir. Yüzey sularımızın muhtemel kirlenme nedenlerinin başında evsel atıksular ve zirai ilaç-gübre kullanımı gelmektedir. Bunu evsel katı atıklar takip etmektedir.

Yıllar itibariyle (2002-2016 arası) il sınırlarında bulunan yüzey sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin değişiminin eğilimine bakıldığında evsel atıksuların payının (% oran) bir miktar azaldığı, evsel katı atıkların payının ise arttığı, görülmektedir.

2. Yeraltı Suları;

Raporda, 15 adet İl Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki, toplam 67 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiş olup, bunların 46 adedinin (%69'unun) iyi kalitede, 21 adedinin (%31'inin) ise zayıf kalitede olduğu belirlenmiştir. Yeraltı sularının muhtemel kirlenme nedeni olarak en çok zirai ilaç-gübre kullanımı belirtilmiş olup, bunu ile hayvan yetiştiriciliği ve evsel atıksular takip etmiştir.

3. Yüzme Suları;

Raporda, 21 il müdürlüğümüzce toplam 508 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir. %73,2'si A (çok iyi), %24,4'ü B (iyi), %2,4'ü C (kötü) sınıfıdır. Yüzme sularının en çok belirtilen muhtemel kirlenme nedeni evsel atıksulardır. Zirai ilaç-gübre kullanımı ve deniz/göl taşımacılığı bunu takip etmekte olan diğer faktörlerdir.

Denizlere göre ayrı ayrı değerlendirme yapılırsa, Akdeniz'de (Antalya İli verilerine göre) ve Ege Denizi (Aydın, Balıkesir ve Edirne verilerine göre) yüzme sularının çoğunlukla "çok iyi", Karadeniz ve Marmara Denizi'nde (Balıkesir, Bursa, Kocaeli ve Yalova verilerine göre) iyi kalite sınıfında olduğu görülmektedir. Ancak, Marmara Denizi'nde "kötü" sınıfa (C sınıfı) giren yüzme sularının oranının diğerler denizlerden fazla olması dikkat çekicidir. Bütün denizlerimizde evsel atıksuların en çok belirtilen muhtemel kirlilik nedeni olduğu görülmektedir. Zirai ilaç ve gübre kullanımı, Antalya için %85 oranında belirtilen ikinci büyük etken olmuştur. Bu faktör diğer denizler içinse %13-%49 oranında işaretlenen muhtemel kirlilik etkeni olmuştur. Ege Denizi ve Marmara Denizi'nde deniz taşımacılığının başlıca muhtemel nedenlerden biri olması dikkat çekicidir. Ayrıca, Ege Denizi'nde evsel katı atıkların, Marmara Denizi'nde ise sanayi kaynaklı atıksuların kirlilik oluşturma oranının diğer denizlerden yüksek olması durumu söz konusu olmuştur. Karadeniz'de diğer denizlerde kirlilik nedeni olarak belirtilmeyen yağış ve sel suları, küçük bir oranla da olsa muhtemel kirlilik nedenlerinden biri olarak belirtilmiştir.

Burdur Salda Gölü'nde muhtemel kirlilik nedeni evsel atıksulardır. Kapalı bir havza olan Van Gölü Havzası'nda evsel ve endüstriyel atıksular tam arıtılmadan alıcı ortama deşarj edilmekte olup bu durum kirliliğe sebebiyet vermektedir. Evsel katı atıklar, zirai ilaç-gübre kullanımı, göl taşımacılığı Van Gölü'ndeki muhtemel diğer kirlilik nedenleridir.

Atıksulardan kaynaklanan su kirliliğinde ön planda olan evsel atıksulardan kaynaklanan kirliliğin başlıca nedeni; yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması olurken bunu kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması takip etmektedir. Atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedeni olarak en çok işaretlenen üçüncü neden il merkezlerinde küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmamasıyken, ilçelerde zirai mücadele ilacı kullanımı olmuştur. İl merkezlerinde ve ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirildiğinde; su kirliliğine karşı il merkezlerinde, ilçelere göre daha çok tedbir alındığı (altyapı yatırımları vb.) görülmektedir.

Yıllar itibariyle (2005-2016 arası) atıksulardan kaynaklı kirlilik nedenlerine bakıldığında; il merkezlerinde yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmamasından ve büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması gibi nedenlerin payı giderek azalırken, küçük sanayilerde toplu arıtma olmaması ve zirai ilaç-gübre kullanımı nedenlerinin payının arttığı görülmektedir. İlçelerde ise kirlilik nedenlerinde fazla bir değişim görülmemektedir.

Su kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlük ise; 45 ilde mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması, 19 ilde toplumda bilinç eksikliği olarak belirlenmiştir.

Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda alınan tedbirlerin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirildiğinde, yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılmasının başlıca alınan tedbir olduğu, bunu arıtma tesisi/deniz deşarjı/depolama alanları yapılmasının takip ettiği görülmektedir.

4. Hava Kirliliği;

Ülkemizde hava kirliliğinin başlıca kaynağı 81 ilimizden 63 ilde evsel ısınma, 7 ilde imalat sanayi işletmeleri, 5 ilde karayolu trafik, 2 ilde diğer sanayi faaliyetleri, 2 ilde termik santraller,

1 ilde maden işletmeleri ve 1 ilde de diğer kaynaklar olarak sıralanmaktadır.

Hava kirliliğinin birincil kaynağının imalat sanayi olduğu illerin, Marmara Bölgesinde (İstanbul, Kocaeli, Bilecik, Bursa) ve Akdeniz'in doğusunda (Mersin, Hatay ve Gaziantep) yoğunlaşması söz konusudur. Batı Karadeniz illerinden Düzce ve Karabük'te ise diğer sanayi ön plana çıkmaktadır. Çanakkale ve Kütahya'da termik santraller, Burdur'da ise maden işletmeleri birincil hava kirliliği kaynakları olmuştur. Karayolu trafiği, Sakarya, Eskişehir, Kayseri, Malatya ve Şanlıurfa illerinde hava kirliliğinin 1. öncelikli kaynağı olmuştur. Anız yangınları, kış mevsiminde hayvan dışkılarının yakacak olarak kullanılması, lastiklerin yakılması özellikle Batman'da başlıca hava kirliliği kaynakları olarak listelenmektedir.

Yıllar itibariyle değişimin eğilimine bakıldığında evsel ısınmanın payı 2002-2004 döneminde %88 iken, 2016 yılında %78'e düşmüştür. Buna karşın sanayinin payı bir miktar artmıştır. Hava kirliliğine karşı önlem alınmasında başlıca zorluk; halkın alım gücünün yetersiz olması nedeniyle ısınmada kalitesiz yakıt kullanımı hatta bazı atıkların yakılmasıdır. Özellikle kış sezonunun kısa olduğu illerde ısınmada kalitesiz kömür kullanımı ve atıkların yakılarak, kısa olan kış sezonunun geçiştirilmeye çalışılması durumu söz konusudur. Bir diğer neden ise topografik yapı nedeniyle zaten çukurda ve düzlükte olan yerleşim yerlerinde rüzgar hattı ve hava akımlarının önünün binalarla kapatılmış olması sonucu oluşan kirliğin dağılamaması durumudur. Sanayiden kaynaklı kirlilik ise genelede şehir içinde kalmış nedeniyle ve belli bir bölgede yoğun sanayileşme sonucu kümülatif etki oluşturmaları sonucu olmaktadır.

Hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler; 29 ilde halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması, 13 ilde topografik faktörler, 10 ilde toplumda bilinç eksikliği, 10 ilde meteorolojik faktörler, 6 ilde ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması, 4 ilde yeterli denetim yapılamaması, 4 ilde kaliteli yakıt temininde zorluklar, 3 ilde kurumsal ve yasal eksiklikler ve 1 ilde diğer güçlükler (Mersin'de naylon, poşet, ayakkabı vs. gibi bir takım atıkların evsel ısınma amaçlı yakılması) hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler olmuştur.

Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla en çok alınan önlemler; kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı, motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince denetim yapılması ve sanayi kuruluşlarının emisyon izni almalarıdır. İl merkezlerinde ilçelere oranla genelde daha fazla tedbir alınmaktadır. İlçelerde doğalgaz kullanımı il merkezlerine göre daha azdır.

PM₁₀ Değerlendirmesi;

2012-2016 yılları arasındaki son beş yıllık döneme bakıldığında, yıllık PM₁₀ ortalamalarının en yüksek olduğu ilk 10 istasyon arasına Siirt istasyonunun 5 kez, Kayseri (Hürriyet) ve Düzce istasyonlarının 4 kez, Iğdır, Bursa ve Manisa istasyonlarının 3 kez girdiği görülmektedir.

Kış sezonu ortalama (2015 Ekim- 2016 Mart arası 6 aylık ortalama) PM₁₀ değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonuçlarına göre (ortalama PM₁₀ değerlerine göre büyükten küçüğe doğru sırasıyla); Iğdır, Düzce, Muş, Kayseri-Hürriyet, İstanbul (MHTM Esenyurt), Bursa, Afyonkarahisar, Bolu, Tekirdağ (Merkez-MTHM), Erzincan, Manisa, Muğla (Musluhittin), Denizli (Bayramyeri), Hatay (Antakya), Burdur olmak üzere 15 ilin "3-hassas" sınıfında olduğu görülmektedir. Toplam 39 ilimiz "2-orta" sınıfında yer alırken, 26 ilimiz "1-iyi" sınıfında yer almıştır.

Kış ortası olarak kabul edilebilecek 2016 yılı Ocak ayı ortalama değerleri, kış sezonu ortalamalarına göre daha yüksek çıkmaktadır. 2016 yılı Ocak ayı ortalama PM₁₀ değerlerine göre en yüksek indeks değerleri (büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla); Iğdır, Düzce, Kayseri (Hürriyet), Manisa, Afyonkarahisar, Bursa, Siirt, Muğla (Musluhittin), Trabzon (Meydan), Denizli (Bayramyeri), Burdur, Hatay (Antakya) olmak üzere 12 ilde "3-hassas" olarak gerçekleşmiştir. Büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla; Tekirdağ (Merkez-MTHM), Bartın, Erzurum, Zonguldak, Kocaeli (Dilovası), Aydın, Osmaniye, Bolu, Erzincan, Çorum, Kırklareli, Batman, Karabük, Mersin, İstanbul (MTHM Esenyurt), Ankara (Sıhhiye), Sakarya, Kahramanmaraş, Balıkesir, Kars (İstasyon Mah.), Konya (Karataş), Uşak, Şanlıurfa, Gaziantep, Edirne, Adıyaman, Antalya, Isparta, Samsun (İlkadım Has.), Diyarbakır, Niğde, Kütahya, Adana (Valilik), Karaman, İzmir (Şirinyer), Gümüşhane, Ordu (Stadyum) olmak

üzere 37 il “2-orta” index diliminde yer almıştır. Bir kısım illerden Ocak 2016 içi yeterli ölçüm sonucu alınamamış olup, 24 ilimiz “1-iyi” sınıfında yer almıştır.

Yaz sezonu ortalama (2016 Nisan- Eylül arası 6 aylık ortalama) PM₁₀ değerlerinin hava kalitesi indeksine göre “3-hassas” ile en yüksek olduğu istasyon Muş olmuştur. Büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla; Tekirdağ (Merkez-MTHM), Kütahya, Siirt, Hakkari, Manisa, Denizli (Bayramyeri), Kayseri-Hürriyet, Kırklareli, Bursa, Niğde, Yalova, Gaziantep, İstanbul (MHTM Esenyurt), Karaman, Uşak, Mardin, Muğla (Musluhittin), Aksaray, Ankara (Sıhhiye), Erzincan, Hatay (Antakya), Batman, Samsun (İlkadım Has.), Aydın, Iğdır, Osmaniye, Yozgat, Düzce, Adana (Valilik), Mersin ve Sakarya olmak üzere 31 ildeki istasyonlar ise “2-orta” sınıfında yer almıştır.

SO₂ Değerlendirmesi;

Edirne (Keşan) 2014, 2015 ve 2016 yılında en yüksek yıllık SO₂ ortalamasını vermektedir. Iğdır istasyonu ise yıllık ortalama PM₁₀ değeri bakımından son 3 yıldır en yüksek ilk 3 istasyon arasına girmektedir.

2012-2016 yılları arasındaki son beş yıllık döneme bakıldığında, yıllık SO₂ ortalamalarının en yüksek olduğu ilk 10 istasyon arasına Yozgat ve Tekirdağ istasyonlarının 4 kez, Çanakkale (Çan), Edirne (Keşan), Afyonkarahisar ve Karabük istasyonlarının 3 kez girdiği görülmektedir.

Kış sezonu ortalama (2015 Ekim- 2016 Mart arası 6 aylık ortalama) SO₂ ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonucunda Yozgat’ın “2-orta” sınıfında olduğu görülmektedir. Şırnak ilinden yeterli ölçüm değeri alınamamış olup, diğer iller “1-iyi” sınıfındadır.

2016 yılı Ocak ayı ortalama SO₂ değerlerine göre, Tekirdağ (Merkez) ve Yozgat “2-orta” sınıfında yer alarak en yüksek aylık ortalamaya sahip il olmuştur. Bir kısım illerden Ocak 2016 içi yeterli ölçüm sonucu alınamamış olup diğer 69 illin ise “1-iyi” sınıfında olduğu görülmektedir.

Yaz sezonu (2016 Nisan- Eylül arası 6 aylık ortalama) SO₂ ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonucu tüm illerin “1-iyi” sınıfında oldukları görülmektedir.

5. Atıklar;

Atık sorununun başlıca kaynağı, evsel atıkların vahşi (düzensiz) depolanmasıdır. Bazı illerimizde düzenli depolama tesisi bulunmamaktadır. Bazılarında ise düzenli depolama tesisi olmakla birlikte uzaklık, aktarma istasyonlarının eksikliği vb. sebeplerle ilçelerde düzenli depolama yapılamamaktadır. Bunun dışında bir kısım illerimizde hayvancılık kaynaklı atıklar, mermer ocakları atıkları ve hafriyat atıkları sorun oluşturmaktadır.

Atıkların en önemli sorun olduğu illerden; İzmir, Sakarya, Uşak’ta atık sorunun nedeni sanayi kaynaklı atıklardır. İzmir’de, tehlikeli atıklar için mevcut bertaraf/geri kazanım tesisi kapasiteleri yetersiz kalmaktadır. Sakarya’da zaman zaman boş arazilerde bulunan atıkların yeraltı sularına sızmasının önlenmesi amacıyla, bulunduğu alandan kaldırılarak geçici bekletilmesi için uygun bir sahada muhafaza edilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Uşak’ta organize sanayilerden kaynaklanan atıkların düzensiz depolanması sorunu bulunmaktadır. Afyonkarahisar, Bilecik ve Burdur’ da ise atık sorunu mermer ocakları ve mermer atıklarından kaynaklanmaktadır. Bazı illerimizde, hayvancılık kaynaklı atıklar sorun oluşturmaktadır. Afyonkarahisar’da hayvansak kaynaklı atıklar ve arıtma çamurları, Bolu’da kanatlı hayvan atıkları ve ilçe belediyelerde düzensiz depolama yapılması, Düzce’de evsel atıkların düzensiz depolanması ve hayvancılık atıkları ve Karaman’da bir kısım evsel atıkların düzensiz depolanması ve hayvancılık atıkları sorun oluşturmaktadır. Ayrıca, Yalova ve Karaman’da inşaat-hafriyat ve yıkıntı atıkları için bertarafında sorun yaşanmaktadır.

Ülkemizde atıklarla ilgili, mali yetersizliklere bağlı yerel yönetim uygulama eksiklikleri ve toplumsal bilinç sorunları da söz konusudur. Atıkların birinci öncelikli sorun olduğu Ağrı, Muş ve Tokat’ta evsel atıklarla ilgili yerel yönetim uygulama eksiklikleri ile toplumda bilinç eksikliği söz konusudur.

Toprak kirliliğinin başlıca kaynağı; 81 ilimizden 39’unda vahşi (düzensiz) depolanan evsel katı atıklar, 13’ünde ise sanayi kaynaklı atık boşaltımıdır.

Atık sorununun çözüm uygulamalarında çok önemli yer tutan geri dönüşüm ve yeniden kullanım uygulamalarının ülkemizde çok ön planda olmadığı görülmektedir.

6. Gürültü Kirliliği;

Gürültü kirliliğinin 1. öncelikli sorun olduğu Adana İlinde; özellikle eğlence yerlerinden kaynaklanan canlı müzik gürültüsü, yerleşim yerleri içerisinde kalan küçük ölçekli imalathaneler, TEM Otoyolunun şehir merkezinden geçmesi ve otobana çok yakınında yerleşim yerlerinin bulunması, gürültü konusunda şikayetlere neden olmaktadır. Antalya'da turizm işletmelerinden, otellerden, sanayi tesislerinden ve konutlara yakın eğlence mekanlarından kaynaklanan gürültü şikayetleri olmaktadır. Eskişehir'de ise, eğlence yerlerinin yoğunlukla şehrin merkezinde kalmasından dolayı gürültü kirliliğine ilişkin olarak yoğun şikayetler olmaktadır.

Gürültü kirliliğinin 2. öncelikli sorun olduğu Sivas'ta gürültü düzeyi yüksek makinelerinin kullanıldığı işyerlerinin apartmanların alt katlarında veya yakınlarında faaliyet göstermesi ve canlı veya elektronik cihazlarla müzik yayını yapılan eğlence yerleri nedeniyle sorun yaşanmaktadır. Tunceli'de özellikle yaz aylarında açık alanda yapılan canlı müzik yayınlarından kaynaklı gürültü kirliliği söz konusudur.

7. Erozyon;

Erozyon, ülkemiz genelinde sorun olmakla birlikte kentsel alanlardaki diğer çevresel sorunların gölgesinde kalmaktadır. Bununla birlikte erozyon, Sivas'ta birinci, Kırşehir'de üçüncü öncelikli çevre sorunudur.

Genel değerlendirme

Önceki yıllarda olduğu üzere 2016 yılında da öncelikli sorunların sıralamasında hava kirliliği, su kirliliği ve atıkların ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Çevre sorunlarının önceliklendirilmesi çalışmaları yıllara göre karşılaştırıldığında; önceki raporlarda da bahsedildiği üzere, 1999-2008 yılları arasında hava kirliliğinin azalan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2010 döneminde tekrar en çok karşılaşılan öncelikli sorun olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Daha sonraki yıllarda ise azalma eğilimine girdiği görülmektedir. Su kirliliği ile ilgili önceliğe baktığımızda ise 1999-2008 yılları arasında artan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2010 döneminde azaldığı, 2012 yılından sonra tekrar artma eğilimine girdiği

görülmektedir. Atıklarla ilgili önceliğe baktığımızda ise 1999-2008 yılları arasında artan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2012 döneminde azaldığı, 2013-2016 döneminde sabit kaldığı görülmektedir. Uzun yıllar boyunca (1999-2016) genel eğilim değerlendirilecek olursa, hava kirliliğinin ve atıkların öncelikli sorun olduğu illerin azalma eğiliminde olmasında doğalgaz kullanımının ve atık bertaraf/geri dönüşümü konusundaki gelişmelerin etkisi olduğu düşünülmektedir.

Bölgelere Göre Çevre Sorunları

2016 yılında, ülkemizdeki çevre sorunlarını coğrafi bölgeler açısından değerlendirip, önceki yıl (2015) ile karşılaştırdığımızda;

- ✓ Akdeniz Bölgesinde toplam 8 il bulunmakta olup, bunlardan 3'ünde (Isparta, Kahramanmaraş, Osmaniye) hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. Hatay ve Mersin'de su kirliliği, Burdur'da atıklar, Adana ve Antalya'da ise gürültü kirliliği birinci öncelikli sorundur. Bölgede 2015 yılına göre, illerin birinci öncelikli çevre sorunlarında değişim olmamış olup hava kirliliği bölgenin baskın sorunu olmaya devam etmektedir.
- ✓ Doğu Anadolu Bölgesinde 14 il bulunmakta olup bunlardan 6'sında (Ardahan, Bingöl, Erzincan, Erzurum, Hakkari, Iğdır) hava kirliliği, 4'ünde (Bitlis, Kars, Malatya, Van) su kirliliği, 4'ünde (Ağrı, Elazığ, Muş, Tunceli) atıklar birinci öncelikli çevre sorunudur. 2015 yılında bölgenin baskın sorunu su kirliliği iken, 2016 yılında hava kirliliği olmuştur.
- ✓ Ege Bölgesinde 8 il bulunmakta olup bunlardan 4'ünde (Aydın, Kütahya, Manisa, Muğla) su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. 3 ilde (Afyonkarahisar, İzmir ve Uşak) atıklar, Denizli'de ise hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. Bölgede 2015 yılına göre, illerin birinci öncelikli çevre sorunlarında değişim olmamış olup baskın olan öncelikli sorun su kirliliğidir.
- ✓ Güneydoğu Anadolu Bölgesinde toplam 9 il bulunmakta olup bunlardan 7'sinde (Adıyaman, Batman, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şırnak) hava kirliliği, 1'inde (Şanlıurfa) su kirliliği, 1'inde (Diyarbakır) atıklar birinci öncelikli çevre sorunudur. Bölgede 2015 yılında hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerde 2016

yılında değişim olmamış olup bölgenin baskın öncelikli sorunu hava kirliliği olamaya devam etmiştir.

- ✓ İç Anadolu Bölgesinde toplam 13 il bulunmakta olup bunlardan 7'sinde (Aksaray, Ankara, Çankırı, Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Yozgat) su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. Kırıkkale ve Konya'da hava kirliliği, Karaman ve Kayseri'de atıklar, Eskişehir'de gürültü kirliliği, Sivas'ta erozyon birinci öncelikli çevre sorunudur. Bölgenin 2016 yılında, baskın birinci öncelikli sorunu önceki yılda olduğu gibi su kirliliğidir. Su kiliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 1 artmıştır.
- ✓ Karadeniz Bölgesinde 18 il bulunmakta olup bunlardan 7'sinde (Amasya, Artvin, Bartın, Bayburt, Rize, Samsun, Trabzon) su kirliliği, 7'sinde (Bolu, Düzce, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Sinop, Tokat) atıklar birinci öncelikli çevre sorunudur. 4 ilde ise (Çorum, Karabük, Kastamonu, Zonguldak) hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunu olmuştur. 2015 yılında bölgenin baskın birinci öncelikli çevre sorunu atıklar iken, 2016 yılında su kirliliği ve atıkların birinci öncelikli sorun olduğu iller eşit olmuştur.
- ✓ Marmara Bölgesinde toplam 11 il bulunmakta olup bunlardan 5'inde (Balıkesir, Edirne, İstanbul, Kırklareli, Tekirdağ) su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunudur. Bursa, Çanakkale ve Kocaeli'nde hava kirliliği, Bilecik, Sakarya ve Yalova'da ise atıklar, birinci öncelikli çevre sorunudur. Bursa ve Çanakkale'de 2015 yılında su kirliliği birinci öncelikli sorunken, 2016 yılında bu illerde hava kirliliği birinci öncelikli sorun olarak belirtilmiştir.

Değerlendirme raporu sonucu

Çevresel sorunların önceliklerinin bilinmesi; ulusal politikaların oluşturulmasında, illerin geleceğe yönelik kalkınma hedeflerinin planlanmasında, doğal kaynaklarımızın optimum kullanımının sağlanmasında, diğer paydaş kurumların uygulama planlarını hazırlamalarında ve çevre kirliliği ile mücadelede önem arz etmektedir.

2016 yılı Raporu sonucuna göre ülkenin en öncelikli sorunu olarak nitelendirebileceğimiz su kirliliğinin önüne geçmek için en başta; arıtılmadan alıcı ortamlara deşarj edilen evsel

ve sanayi kaynaklı atıksular entegre çözümlerle kontrol altına alınmalı ve uygun arıtma teknolojileri kullanılarak çevreye zararsız hale getirilmelidir. İlçe belediyelerinde daha yaygın olan atıksu altyapısı sorunlarının önüne geçilmelidir. Zirai faaliyetlerde kullanılan ilaç ve gübrelerin doğru zaman ve miktarda kullanılması sağlanmalı, kullanılmış tarımsal ilaç ambalajlarının uygun bertarafı sağlanarak doğaya yayılması önlenmeli, tarımda uygun sulama teknikleri kullanılarak ilaç ve gübrelerin drenaj sularıya su kaynaklarımıza bulaşma riskinin önüne geçilmelidir.

Evsel katı atıkların vahşi (düzensiz) depolanmasının önüne geçilerek, geri kazanım ve uygun bertarafı sağlanmalıdır. Atık yönetimi genel ilkeleri doğrultusunda atıkların öncelikli olarak kaynağında azaltılması, geri kazanımı, enerji geri kazanımı ve son olarak bertaraf yöntemlerine yöneltilmesi gerekmektedir. Atıklarla ilgili olarak, mali kaynaklar sağlanarak, geri dönüşüm ve yeniden kullanım uygulamalarının artırılması ve uygun bertarafının sağlanması gerekmektedir. Aynı zamanda belediyelerin farkındalığının artırılması ve bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ülkemizde hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı yerlerde hayvan dışkılarının biriktirildiği yerlerin zeminin sızdırmazlığının sağlanması ve aslında değerli olan bu ürünün kısa zamanda ekonomiye kazandırılması gerekmektedir.

Hava kirliliği ile ilgili olarak özellikle kış sezonunun kısa olduğu güney ve batı illerimizde ısınmada kalitesiz kömür, hatta bazı atıkların yakılmasının önüne geçilmesi, bu konuda toplumun bilinç düzeyinin artırılması, çevre dostu yakıtların ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının özendirilmesi gibi tedbirlerin alınması gerekmektedir. Ayrıca, yerleşim bölgelerindeki kirliliği uzaklaştırmada etkili olan hava kanallarının binalar nedeniyle kapatılmasının önüne geçilmelidir.

Bütün bunlara ilave olarak çevre ile ilgili hususlarda halkı bilinçlendirmesi amacıyla eğitim çalışmalarına önem verilmesi gerekmektedir.

GİRİŞ

“İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formu”, İl Müdürlüklerimizce her yıl hazırlanan “İl Çevre Durum Raporları”nın son kısmında yer alan, illerimizin çevre sorunlarının ve önceliklerinin neler olduğunu ortaya koyan, aynı zamanda bu sorunların çözümü için ne tür tedbirler alındığı ya da alınması gerektiğini belirten önemli bir anket çalışmasıdır.

İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formu, çevre konusunda karar vericilere ve halka çevresel bilgi sağlamakta, böylece karar verme sürecini desteklemekte ve halkın çevresel konularda bilincini artırmaktadır. Söz konusu çalışma Hava Kirliliği, Su Kirliliği, Toprak Kirliliği ve Öncelikli Çevre Sorunları ana konu başlıklarından oluşmaktadır.

METODOLOJİ

Bakanlığımız merkez ve taşra birimlerinin görüş ve önerileri ile oluşturulan “İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formu”, İl Çevre Durum Raporlarının bir kısmını teşkil etmekte olup her yıl Bakanlığımız İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince doldurulmaktadır. Form esas olarak anket niteliğinde bir çalışma olup, İl Müdürlüklerimizin deneyimleri yanı sıra İl genelindeki diğer kurum-kuruluşlarla yapılan yazışmalar doğrultusunda doldurulmaktadır.

2016 yılında, çevre sorunları (hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, atıklar, gürültü kirliliği, erozyon, doğal çevrenin tahribatı) dikkate alınarak, İl Müdürlüklerimizce, il sınırları içerisinde görülen bu sorunların önem ve önceliklerine göre, en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,5.... şeklinde numaralandırılması istenmiştir. Bu yapılırken, tüm sorunların numaralandırılmasının zorunlu olmadığı belirtilmiş olup, il için geçerli olan sorunlar dikkate alınmak suretiyle, bu sorunların öncelik sırasına göre numaralandırılması istenmiştir.

81 ilimizin değerlendirildiği bu raporda, aynı öncelikli sorun grubunda yer alan illerde, öncelikli sorunun büyüklük derecesi her ilde aynı olmayabilir. Örneğin hava kirliliğinin öncelikli sorun olduğu bir ilde; hava kalitesi ölçüm sonuçları mutlaka “kötü” denecek seviyede olmayabilir. Rapordaki çevre sorunlarının öncelik sıralaması ilin kendi içindeki diğer sorunlara göre önceliğini göstermektedir. Dolayısıyla rapordan bütün illerimizde ağır çevre sorunları bulunduğu anlamı çıkarılmamalıdır. Başka bir deyişle, bu çalışmada, ilin içindeki sorunların ele alınmaya ve çözülmeye başlanma sıralaması belirlenmeye çalışılmaktadır. Ayrıca, ankette bu sorunların neden ve sonuçlarına dair maddelerin de önceliklendirilmesi veya işaretlenmesi istenmiştir.

2016 yılı veri ve bilgilerini içeren söz konusu çalışma İl Müdürlüklerimiz tarafından tamamlanarak Genel Müdürlüğümüz Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığına gönderilmiştir. Genel Müdürlüğümüzce gerçekleştirilen inceleme ve değerlendirme çalışmasını takiben “Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu” oluşturulmuştur.

Raporun birinci bölümünde illerimizin çevre sorunlarının öncelik sıralaması değerlendirilmiş olup, bu sorunlar tablo, grafik ve harita ile anlamlandırılmıştır. Raporun ikinci bölümünde ise hava, su ve toprak kirliliklerinin nedenleri, giderilmelerinde karşılaşılan problemler ve alınan tedbirler konu başlıkları tablo ve grafiklerle anlamlandırılmıştır. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan “İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları” bölümlerinden ulaşılabilmektedir.

I. BÖLÜM

ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümünde illerimizin çevre sorunlarının öncelik sıralaması değerlendirilmiş olup, bu sorunlar tablo ve harita ile anlamlandırılmıştır.

I.1. 2016 YILI İTİBARIYLA İLLERİN ÇEVRE SORUNLARININ ÖNCELİK SIRASI

Tablo: I.1.'de 2016 yılında, çevre sorunları (hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, atıklar, gürültü kirliliği, erozyon, doğal çevrenin tahribatı) dikkate alınarak, İl Müdürlüklerimizce, il sınırları içerisinde görülen bu sorunların önem ve önceliklerine göre, en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,5,6,7 rakamları kullanılarak numaralandırılması istenmiştir. Bu yapılırken, tüm sorunların numaralandırılmasının zorunlu olmadığı belirtilmiş olup, il için geçerli olan sorunlar dikkate alınmak suretiyle bu sorunların öncelik sırasına göre numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:I.1. 2016 YILI İLLERİN ÇEVRE SORUNLARININ ÖNCELİK SIRASI

Sıra No	İLLER	Hava Kirliliği	Su Kirliliği	Toprak Kirliliği	Atıklar	Gürültü Kirliliği	Erozyon	Doğal Çevrenin Tahribatı (*)
1	ADANA	2	3		4	1		
2	ADİYAMAN	1	2		3	4		
3	AFYONKARAHİSAR	2	3	4	1			
4	AĞRI	3	2	4	1			
5	AMASYA	2	1		3			
6	ANKARA	2	1	5	3	4	6	7
7	ANTALYA	2				1		
8	ARTVİN	3	1		2			
9	AYDIN	2	1	4	3	5		
10	BALIKESİR	2	1		3			
11	BİLECİK		2		1			
12	BİNGÖL	1	2	5	3	4		6
13	BİTLİS	3	1	4	2	5		
14	BOLU	3	2		1			
15	BURDUR	4	3	2	1	6		5
16	BURSA	1	2	4	3	5	6	7
17	ÇANAKKALE	1	2	5	3	4	7	6
18	ÇANKIRI	3	1	2	4	6		5
19	ÇORUM	1	2	4	5	3	7	6
20	DENİZLİ	1	2	3	6	4	7	5
21	DİYARBAKIR	4	2	3	1			
22	EDİRNE	2	1		3			
23	ELAZIĞ	3	2	4	1			
24	ERZİNCAN	1	2		3	4		
25	ERZURUM	1	2	6	3	5	4	
26	ESKİŞEHİR				2	1		
27	GAZİANTEP	1	2		3	4		
28	GİRESUN	3	2	6	1	4	5	
29	GÜMÜŞHANE	3	2	4	1	6	5	7
30	HAKKARİ	1	2	4	3	5		
31	HATAY	2	1		3	4		
32	ISPARTA	1	2	4	3	6		5
33	MERSİN	2	1	3	4			
34	İSTANBUL	3	1	6	2	4	7	5
35	İZMİR	3	2		1			
36	KARS	3	1		2			

TABLO:I.1. 2016 YILI İLLERİN ÇEVRE SORUNLARININ ÖNCELİK SIRASI (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Hava Kirliliği	Su Kirliliği	Toprak Kirliliği	Atıklar	Gürültü Kirliliği	Erozyon	Doğal Çevrenin Tahribatı (*)
37	KASTAMONU	1	2					
38	KAYSERİ	3	2	4	1	5		
39	KIRKLARELİ	4	1	3	2	5		
40	KIRŞEHİR	4	1	5	2		3	
41	KOCAELİ	1	2	5	3	4		
42	KONYA	1	3	4	2	5	6	
43	KÜTAHYA	2	1	5	3	4	6	
44	MALATYA	3	1		2			
45	MANİSA	2	1		3			
46	KAHRAMANMARAŞ	1	2	5	4	3	7	6
47	MARDİN	1	3	5	2	4	7	6
48	MUĞLA	3	1	5	2	4		6
49	MUŞ	2	3		1			
50	NEVŞEHİR	3	1		2			4
51	NİĞDE		1					
52	ORDU	3	2		1			
53	RİZE	3	1		2			
54	SAKARYA		2		1	3		
55	SAMSUN	2	1	4	3	5		
56	SİİRT	1	3		2			
57	SİNOP	3	2	5	1	4		
58	SİVAS				3	2	1	
59	TEKİRDAĞ	2	1	4	3	5		
60	TOKAT	2	3		1			
61	TRABZON	2	1	4	3	6	5	7
62	TUNCELİ	6	3	5	1	2	7	4
63	ŞANLIURFA	3	1	2	4			5
64	UŞAK	2	3		1			
65	VAN	4	1	3	2			5
66	YOZGAT	2	1	6	3	4	7	5
67	ZONGULDAK	1	2	4	3	5	7	6
68	AKSARAY		1		2			
69	BAYBURT	3	1	4	2	7	6	5
70	KARAMAN	4	5	2	1	3		
71	KIRIKKALE	1	2	5	3	4		
72	BATMAN	1	2	3	5	4		
73	ŞIRNAK	1	2	5	3	4	7	6
74	BARTIN	2	1		3	4		
75	ARDAHAN	1	3		2			
76	İĞDIR	1	4	5	2	3	6	
77	YALOVA		2		1			
78	KARABÜK	1	2	5	3	4		
79	KİLİS	1	2		3			
80	OSMANİYE	1	3		2			
81	DÜZCE	2	3	4	1	5	7	6

* Orman, mera, sulak alan, kıyı, biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı

Not: Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

I.2. 2016 YILINDA İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARI

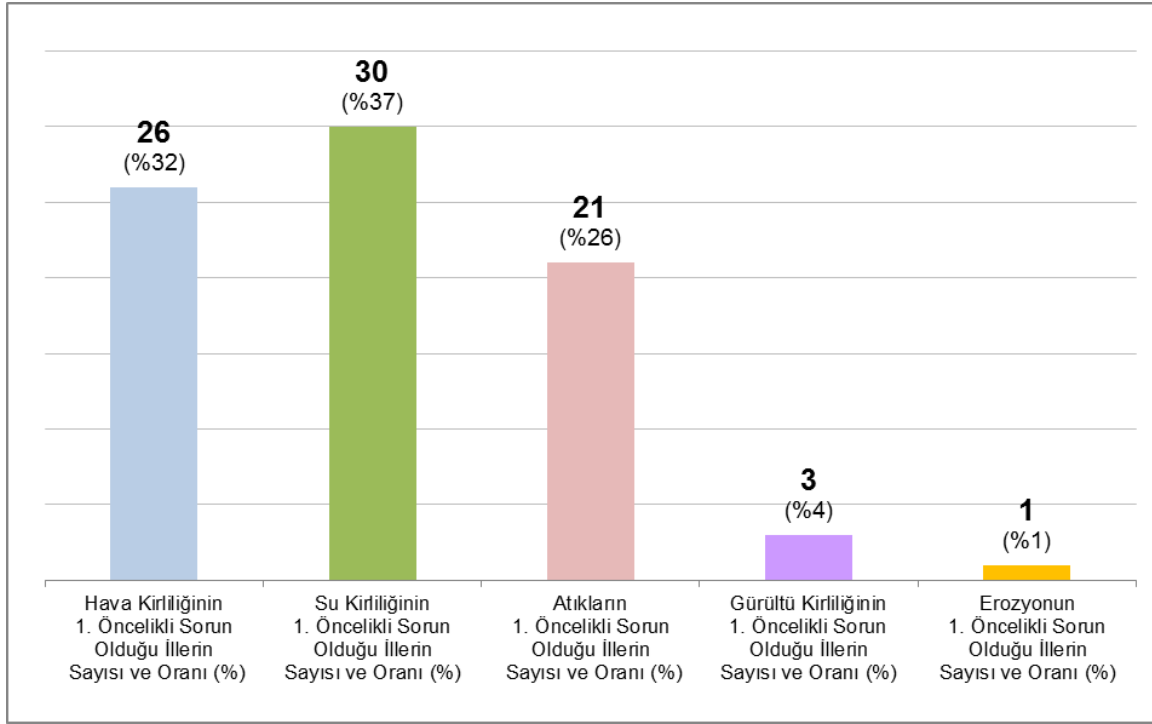
Tablo:I.1.'in değerlendirilmesi doğrultusunda, **Tablo:I.2'**de iller, birinci öncelikli çevre sorunlarına (hava kirliliği, su kirliliği, atıklar, gürültü kirliliği, erozyon) göre alfabetik olarak sıralanmıştır. **Tablo:I.2'**deki bilgiler, **Grafik:I.1** ve **Harita:I.1.**'de görsel hale getirilmiştir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları" bölümlerinden ulaşılabilmektedir.

TABLO:I.2. 2016 YILINDA İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARI

Hava Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Su Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Gürültü Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Erozyonun 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller
ADİYAMAN ARDAHAN BATMAN BİNGÖL BURSA ÇANAKKALE ÇORUM DENİZLİ ERZİNCAN ERZURUM GAZİANTEP HAKKARİ İĞDIR ISPARTA KAHRAMANMARAŞ KARABÜK KASTAMONU KIRIKKALE KİLİS KOCAELİ KONYA MARDİN OSMANİYE SİİRT ŞIRNAK ZONGULDAK	AKSARAY AMASYA ANKARA ARTVİN AYDIN BALIKESİR BARTIN BAYBURT BİTLİS ÇANKIRI EDİRNE HATAY İSTANBUL KARS KIRKLARELİ KIRŞEHİR KÜTAHYA MALATYA MANİSA MERSİN MUĞLA NEVŞEHİR NİĞDE RİZE SAMSUN ŞANLIURFA TEKİRDAĞ TRABZON VAN YOZGAT	AFYONKARAHİSAR AĞRI BİLECİK BOLU BURDUR DİYARBAKIR DÜZCE ELAZIĞ GİRESUN GÜMÜŞHANE İZMİR KARAMAN KAYSERİ MUŞ ORDU SAKARYA SİNOP TOKAT TUNCELİ UŞAK YALOVA	ADANA ANTALYA ESKİŞEHİR	SİVAS
26	30	21	3	1
(%32)	(%37)	(%26)	(%4)	(%1)

Notlar Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.
Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

GRAFİK:İ.1. 2016 YILINDA İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARI

Tablo:İ.2. ve Harita:İ.1.1.'de görüldüğü üzere, 2016 yılında 26 adet ilde hava kirliliği birinci öncelikli çevre sorunu olup bu iller (alfabetik sırayla); Adıyaman, Ardahan, Batman, Bingöl, Bursa, Çanakkale, Çorum, Denizli, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, Hakkari, Iğdır, Isparta, Kahramanmaraş, Karabük, Kastamonu, Kırıkkale, Kilis, Kocaeli, Konya, Mardin, Osmaniye, Siirt, Şırnak ve Zonguldak illeridir. 30 adet ilde su kirliliği birinci öncelikli çevre sorunu olup, bu iller (alfabetik sırayla); Aksaray, Amasya, Ankara, Artvin, Aydın, Balıkesir, Bartın, Bayburt, Bitlis, Çankırı, Edirne, Hatay, İstanbul, Kars, Kırklareli, Kırşehir, Kütahya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Nevşehir, Niğde, Rize, Samsun, Şanlıurfa, Tekirdağ, Trabzon, Van ve Yozgat illeridir. Atıkların birinci öncelikli sorun olduğu iller (alfabetik sırayla); Afyonkarahisar, Ağrı, Bilecik, Bolu, Burdur, Diyarbakır, Düzce, Elazığ, Giresun, Gümüşhane, İzmir, Karaman, Kayseri, Muş, Ordu, Sakarya, Sinop, Tokat, Tunceli, Uşak ve Yalova olmak üzere toplam 21 ildir. Gürültü kirliliğinin Adana, Antalya ve Eskişehir'de, erozyonun ise Sivas' da birinci öncelikli sorun olduğu görülmektedir. **Tablo:İ.1.1.**'de toprak kirliliği ve doğal çevrenin tahribatının hiçbir ilimizde birinci öncelikli sorun olmadığı görülmektedir. Ancak, toprak kirliliğinin Burdur, Çankırı, Karaman ve Şanlıurfa'da ikinci öncelikli sorun olması dikkat çekicidir.

2016 yılı verileri ile önceki yılın (2015 yılı) verilerine göre karşılaştırma yapıldığında; 2015 yılında su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerden Bursa, Çanakkale, Erzurum ve Hakkari 2016 yılında hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu iller arasına, Diyarbakır ve Tunceli ise 2016 yılında atıkların birinci öncelikli sorun olduğu iller arasına girmiştir. 2015 yılında atıkların birinci öncelikli sorun olduğu illerden Amasya ve Ankara su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu iller arasına girmiştir. Bu değişikliklerde, Çanakkale'de büyük yakma tesislerinin sayısında artış olması, Hakkari'de doğalgaz kullanılamaması, Diyarbakır ve Tunceli'de artan nüfus nedeniyle atık yönetiminin önem kazanması, Amasya'da İlin ortasından geçen Yeşilirmak'a bırakılan atıksular, Ankara'da artan nüfus ve yapılaşma sonucu arıtma tesisinin kapasitesinin yetersiz kalması, yağmur suyu hatlarına kayda değer oranda atıksu karışması bu değişikliklerde rol oynamıştır.

HARİTA:İ.1. 2016 YILI İLLERİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI HARİTASI

- Hava Kirliliği 1. Öncelik
- Su Kirliliği 1. Öncelik
- Atıklar 1. Öncelik
- Gürültü Kirliliği 1. Öncelik
- Erozyon 1. Öncelik

I.3. HAVA KİRLİLİĞİ

I.3.1. HAVA KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLENDİRMESİ

Tablo:I.3.'de hava kirliliğinin 1., 2. ve 3. öncelikli sorun olduğu iller alfabetik sırayla gösterilmiştir. Tabloda hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 26 (İllerin %32'si), ikinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 21 (illerin %26'sı), üçüncü öncelikli sorun olduğu il sayısı da 20 (illerin %25'i) olarak görülmektedir. Yani, toplam 67 ilimizde hava kirliliği birinci, ikinci ya da üçüncü öncelikli sorun olarak kendini göstermektedir. Hava kirliliği öncelikleri haritası ise **Harita I.2.**'de gösterilmektedir.

TABLO:I.3. HAVA KİRLİLİĞİ

Hava Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Hava Kirliliğinin 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Hava Kirliliğinin 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller
ADİYAMAN ARDAHAN BATMAN BİNGÖL BURSA ÇANAKKALE ÇORUM DENİZLİ ERZİNCAN ERZURUM GAZİANTEP HAKKARİ İĞDIR ISPARTA KAHRAMANMARAŞ KARABÜK KASTAMONU KIRIKKALE KİLİS KOCAELİ KONYA MARDİN OSMANİYE SİİRT ŞIRNAK ZONGULDAK	ADANA AFYONKARAHİSAR AMASYA ANKARA ANTALYA AYDIN BALIKESİR BARTIN DÜZCE EDİRNE HATAY KÜTAHYA MANİSA MERSİN MUŞ SAMSUN TEKİRDAĞ TOKAT TRABZON UŞAK YOZGAT	AĞRI ARTVİN BAYBURT BİTLİS BOLU ÇANKIRI ELAZIĞ GİRESUN GÜMÜŞHANE İSTANBUL İZMİR KARS KAYSERİ MALATYA MUĞLA NEVŞEHİR ORDU RİZE SİNOP ŞANLIURFA
26	21	20
(%32)	(%26)	(%25)

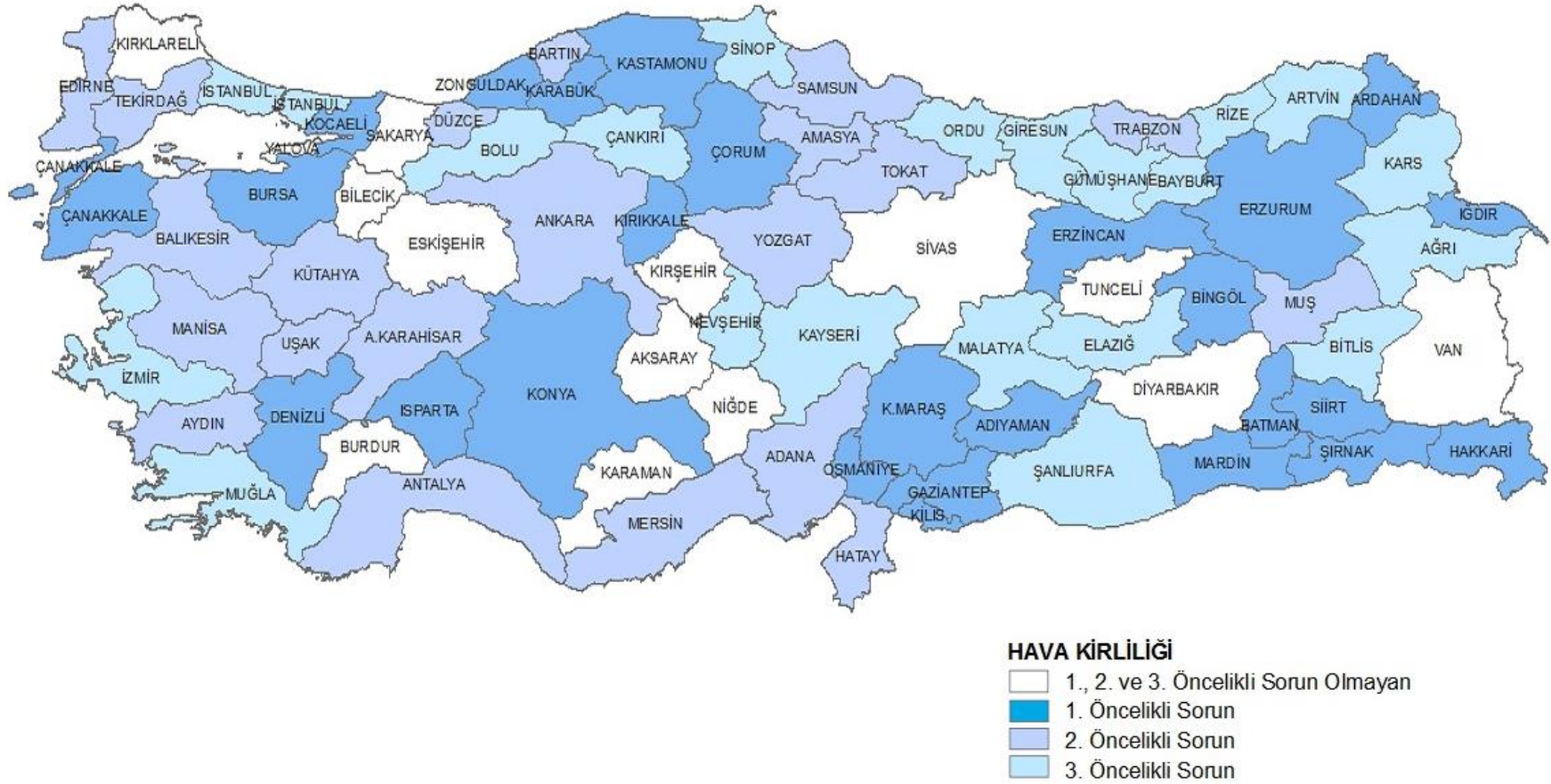
Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.

Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağından (<http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx>) elde edilen bilgilere göre, kirliliğin en yüksek olduğu 10 istasyonda ölçülen ve doğrulanmış olan yıllık ortalama PM₁₀ ve SO₂ verilerine bakılacak olursa **Tablo:I.3'**le uyumlu olduğu görülmektedir. Edirne (Keşan)'ın 2014, 2015 ve 2016 yılında en yüksek yıllık SO₂ ortalamasını vermektedir. Iğdır istasyonu ise yıllık ortalama PM₁₀ değeri bakımından son 3 yıldır en yüksek ilk 3 istasyon arasına girmektedir.

2012-2016 yılları arasındaki son beş yıllık döneme bakıldığında, yıllık PM₁₀ ortalamalarının en yüksek olduğu ilk 10 istasyon arasına Siirt istasyonunun 5 kez, Kayseri (Hürriyet) ve Düzce istasyonlarının 4 kez, Iğdır, Bursa ve Manisa istasyonlarının 3 kez girdiği görülmektedir. Son beş yıllık dönemde, yıllık SO₂ ortalamalarının en yüksek olduğu ilk 10 istasyon arasına Yozgat ve Tekirdağ istasyonlarının 4 kez, Çanakkale (Çan), Edirne (Keşan), Afyonkarahisar ve Karabük istasyonlarının 3 kez girdiği görülmektedir.

HARİTA:1.2. HAVA KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLERİ HARİTASI

Tablo.I.4.'de hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerde kirlenmenin başlıca nedenleri özetlenerek belirtilmiştir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları" nın "Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları" başlıklarının açıklamalar kısmından ulaşılabilmektedir

TABLO:I.4. HAVA KİRLİLİĞİNİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLERDE KİRLENMENİN BAŞLICA NEDENLERİ;

İller	Hava Kirliliğinin Nedenleri
Adıyaman	Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması.
Ardahan	Ardahan'da kış şartlarının ağır ve uzun olması sebebiyle kullanılan kömürlerin ithal ve kalori değeri yüksek olanlarının tercih edilmesi, az gelirli hanelerde kalitesi düşük kömür yakılması.
Batman	Batman İlinde hava kirliliğine neden olan etmenler; kış sezonunda ısınma amaçlı kullanılan yakıtlar, endüstriyel tesislerin şehir içinde kalması (endüstride kullanılan yakıtların baca gazları, üretim sonucu havaya atılan artık maddeler), meteorolojik faktörler (şehrin çanak şeklinde olması, inverziyonlu günlerin çok olması (durgun gün sayısının 200 gün ve hava karışım yüksekliğinin 4m olması), motorlu taşıtlar, anızlarının bilinçsiz bir şekilde yakılmasıdır. Ayrıca kenar mahalleler denilen ve gelir düzeyleri oldukça düşük olan insanların kış mevsiminde yakacak olarak tezek, petrol, Şırnak kömürü, araba lastiği, yanık yağ vs. kullanmalarından kaynaklanan emisyonlar ilin hava kalitesini oldukça bozmakta, hatta insanların bu yüzden çeşitli hastalıklara yakalanmasına sebep olmaktadır.
Bingöl	İlde ısınmadan ve motorlu taşıtlardan kaynaklı hava kirliliği söz konusudur. Uzun ve soğuk kış mevsiminin yaşandığı şehirde, özellikle Kasım-Mart ayları arasında, ısınmak amacıyla fazla ve genellikle kalitesiz yakıt kullanımı beraberinde hava kirliliğini getirmektedir.
Bursa	Fiyatının ucuz olması nedeniyle, ısınma ve sanayi amaçlı olarak, doğalgaz yerine fosil yakıtların yaygın kullanılması, konutlarda yakma sistemleriyle ilgili karşılaşılan sorunlar, sanayi tesisleri için alınması gerekli tedbirlerin (filtre vb.) maliyeti, üretim atıklarının (mobilya, tekstil v.s) ısınma amaçlı ve/veya açık alanlarda yakılarak bertaraf edilmeleri.
Çanakkale	Büyük yakma tesislerinin sayısında artış olması.
Çorum	İl merkezi düz bir topografik yapıda olup, çevresi tepelerle çevrilidir. Hava kirliliğinde hem bu durum, hem de sanayi bakımından lokal bölgelerde toprak sanayii (tuğla, kiremit vb.) ile çimento ve şeker fabrikaları yerleşim alanı yanında bulunması etkili olmaktadır. Bunun yanında doğalgaz gelmesine rağmen apartmanların ısınmada kömürü kullanmaları hava kirlileti etkenlerin başında yer almaktadır. Ateşleyici belgesi olanların da birçok apartmanın yakma sistemlerine bakması ile yakma sistemi ile ilgilenilememesi söz konusudur. Ayrıca, taş ocaklarında indirme bindirme sistemlerinin tozdan arı olmaması hava kirliliği nedenlerindendir.
Denizli	Evsel ısınma amaçlı kalitesiz yakıt kullanımının yaygın olması, sanayide kullanılan yakıtlar, yakılması uygun olmayan maddelerin izinsiz yakılması, bu konuda halkı alım gücü yersizliği ve bilinçsiz olması, maden faaliyetleri sırasında oluşan toz kirliliği, trafikten kaynaklı oluşan emisyonlar (egzoz) hava kirliliğine neden olmaktadır. Bunu önlemek için, personel eksikliği nedeniyle yeterli denetim yapılamamaktadır.
Erzincan	Orman ve Su İşleri Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü bahçesindeki Hava İzleme İstasyonunun yerinin sürekli inverziyona maruz kalması ve kirliliğin uzun süreli çökmesi nedeniyle sağlıklı sonuçların datalanamaması.
Erzurum	Erzurum'da hava kirliliği, kış mevsiminin uzun ve soğuk geçmesi nedeniyle ısınma amacıyla yakılan yakıtlardan kaynaklanmaktadır. Ayrıca şehrin topografik (etrafının dağlarla çevrili olması) ve meteorolojik yapısı bu kirlileticilerin seyrelmesini güçleştirmektedir. Ayrıca 1980'li yıllardan itibaren şehirde açılan yeni yerleşim bölgelerinin hakim rüzgar yönünde olması kirlileticilerin şehir merkezine taşınarak hava kirliliğinin artmasına sebep olmuştur.
Gaziantep	İlde hava kirliliğine neden olan kaynaklar arasında sırasıyla evsel ısınma, trafik, sanayi işletmeleri sıralanabilir. Hava Kirliliğinin önlenmesi amacıyla kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı, doğal gaz kullanımı yaygınlaştırılmalı, motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri düzenli olarak yapılmalıdır.
Hakkari	Doğalgazın olmamasından dolayı yoğun kömür kullanımı, halkın alım gücünün yetersiz olmasından kalitesiz kömür kullanımı, Hakkari il merkezinin dağların arasında olmasından hava sirkülasyonunun olmamasından dolayı kışın ciddi hava kirliliğinin yaşanması.
İğdır	İlde hava kirliliğinin başlıca sebebi ilimizin topografik yapısıdır. İlin etrafının yüksek dağlarla çevrili olması, ilde rüzgarın çok düşük seviyede olması, ilin mikro klima özelliği nedeni ile hava tabakasının bir sera gibi şehrin üzerini kapatması, ısınma döneminde düşük kalorili ve yüksek kükürt oranlı kömürlerin kullanılması, kış şartlarının ağır geçmesi, kış dönemi öncesi baca temizlik ve bakımlarının yaptırılmaması, kalorifer kazanlarının temizlik ve bakımlarının yaptırılmaması, kalorifer kazanının usulüne uygun olarak yakılmaması, kalorifer kazanlarının ehliyetsiz kişiler tarafından yakılması gibi nedenler hava kirliliğine sebep olmaktadır. 2016 yılında il merkezinin yaklaşık %12'sinin doğalgaza geçmesi ile beraber hava kalitesinde kısmen iyileşme görülmüştür
Isparta	Her tarafı dağlarla çevrili ve çanak görünümde bir topografik yapıya sahip olan İlde ısınma sonucu oluşan hava kirliliği birinci derecede önem arz etmektedir. Bu nedendir ki yerleşim yerleri planlanırken hava koridorları oluşturulmalıdır. Özellikle kış dönemi içerisinde durgun meteorolojik şartların yaşandığı günlerde kirlilik daha yoğun olarak gözlenmektedir. Kömür çeşitlerinin yakma sonrası oluşan kirlilikte büyük bir etken olduğu görülmektedir.

TABLO:İ.4. HAVA KİRLİLİĞİNİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLERDE KİRLİLENMENİN BAŞLICA NEDENLERİ (DEVAMI)

İller	Hava Kirliliğinin Nedenleri
Kahramanmaraş	Son yıllarda kirliliğin artmasında, ildeki sanayi faaliyetlerinin gelişmesi kadar, kentin yerleşim konumunun da etkili olduğu açıktır. Zira, İl Merkezi Ahır Dağının eteklerinde kurulu olup hava akımı bakımından da kuzey kısmının kapalı olması, şehrin rüzgara açık yerlerinde de plansız bir biçimde bazı binaların yapılmış olması, bu binaların arasında hava akımını sağlayacak aralıkların olmaması hava kirliliğini artırıcı etkindir. Ayrıca, ilde hava kirliliğine yol açan bir başka etken de, konutların ısıtılmasından (yakma sistemi ve yakıtlardan) ve motorlu taşıt trafiğinden kaynaklanmaktadır.
Karabük	Şehir içinde kalmış sanayi tesisleri hava kirliliğinde en önemli etkilere sahiptir. 2016 yılında da geçmiş yıllara nazaran daha az olmakla birlikte kış aylarında ısınma amaçlı kömür kullanımı nedeniyle de hava kirliliği yaşanmıştır.
Kastamonu	Isınmada fosil yakıt kullanan binalar, orman ürünleri sanayiinin şehrin her iki ucunda yer alması, meteorolojik olarak rüzgar yönünün her iki tesisin emisyonlarını şehrin merkezine taşıması ve şehir planlamasındaki hatalar, yerleşim bölgelerindeki kirliliği uzaklaştırmada etkili olan hava kanallarının binalar nedeniyle kapatılması, sanayi tesislerinin şehir dışına taşınma güçlüğü, topoğrafik engel, maddi yetersizlikler.
Kırıkkale	İldeki hava kirliliğinin başlıca sebeplerini; evsel ve endüstriyel emisyonlar, motorlu taşıtların egzoz gazları ve ilimizin topografik yapısı (4 tarafı tepelerle çevrili) olarak sıralanabilir. İlde özellikle kış aylarında yoğunlaşan hava kirliliğinin en önemli sebebi ısınma kaynaklı emisyonlardır. İl konum itibarıyla şehirlerarası yolların kesişim noktasında olup motorlu taşıtlardan kaynaklanan egzoz emisyonu kirliliği de söz konusudur.
Kilis	İldeki hava kirliliğine neden olan en büyük etken ısınmadır. Maddi yetersizliklerden dolayı kalitesiz yakıt kullanımı bunun en büyük nedenidir. Kalorifer kullanan konutlarda ateşçilerin bilinçsiz yakması da bu kirliliği artırmaktadır.
Kocaeli	Özellikle kış aylarında ısınma amacıyla konutlarda kalitesiz kömür kullanımı nedeniyle, bazı ilçelerde/mahallelerde konutlardan kaynaklı hava kirliliği meydana gelmektedir. Ayrıca TEM ve E5 ana karayolunun ilimiz sınırları içerisinde geçiyor olması nedeniyle egzoz kaynaklı hava kirliliği de meydana gelmektedir. Ayrıca sanayi kuruluşlarının bacalarından salınan emisyon değerlerinin yönetmelikte belirtilen sınır değerinin altında olmasına karşın yoğun sanayileşmenin olduğu ilde kümülatif etki de diğer bir hava kirlileti kaynağıdır.
Konya	İlin topografik yapısı, kalitesiz yakıt kullanımı, çok sayıda küçük ve orta ölçekli sanayi tesisinin bulunması hava kirliliğini etkileyen faktörlerdendir.
Mardin	Konutlarda henüz doğal kullanımına geçilmemesinden kaynaklı özellikle kış aylarında hava kirliliği oluşmaktadır. Yaz aylarında hava kirliliğine neden olan en önemli etken çöl tozlarıdır. Hava koşulları ile birlikte çöl tozlarının ilimize girişi hayat kalitesini etkilemektedir.
Osmaniye	Nüfus artışı, kış aylarında sosyo-ekonomik şartlardan dolayı ucuz fakat düşük kalorili yakıt kullanımının arttığı kentte, üç tarafın dağlarla çevrili olmasının da etkisiyle uzun süre dağılmayan hava kirliliği sağlık sorunlarına neden olmaktadır. Ayrıca, D-400 karayolunun şehrin merkezinden geçmesi de trafikten kaynaklı hava kirliliğinde artışa neden olmaktadır.
Siirt	Siirt ili, topografik (arazi yapısı) olarak; etrafının dağlar ve tepeler ile çevrili olmasından dolayı çukur şeklinde ve engebeli bir araziye kurulu durumdadır. Bu doğal yapısına bağlı olarak il merkezinde; rüzgar oranının düşük olması, hava sirkülasyonunun tam olarak gerçekleşmemesi ve yağış oranının az olması gibi nedenlerle inversiyon olayı meydana gelmektedir. İlde kentsel yapılaşmadaki çarpıklıklar ve ısınma amaçlı kaliteli kömür kullanımı konusunda bilinç eksikliği yanında kalorifer ateşleyicilerinin kalitesi konusunda da sıkıntılar bulunmaktadır.
Şırnak	İlde hava kirliliği, kalitesiz yakıtların ısıtmada kullanılmasından, Arabistan çölleri üzerinden rüzgarla taşınan toz bulutları ve motorlu araçlardan kaynaklanmaktadır. Kırsal kesimde tüketilen ısınma amaçlı yakıtların yerine tezek, deri ve paçavraların yakılması bu sorunu daha ciddi bir hale getirmektedir.
Zonguldak	Isınmada kalitesiz kömür kullanımı hava kirliliğine neden olmaktadır. Yerli kömür kullanımının teşvik edildiği ilimizde tüm evler, işyerleri, kamu kurum ve kuruluşlarının kaloriferlerinde daha çok taşkömürü kullanılmaktadır. Üretilen kömürlerin büyük çoğunluğunun hiçbir işleme tabi tutulmadan (eleme, yıkama, zenginleştirme vb.) ocaktan çıkartıldığı gibi kullanılması kirliliğin artmasına neden olmaktadır. İlimizde yakıt olarak kullanılan Zonguldak kömüründe kükürt oranı yok denecek kadar az olduğu için kükürt dioksit kirliliği çok yaşanmamaktadır. Buna karşın uçucu maddesinin yüksek olması ve bu yakıtın yakılması için özel bir yakma sisteminin oluşturulmamış olması nedeniyle duman ve partikül madde kirliliği yoğun şekilde yaşanmaktadır. Çarpık kentleşme sonucu oluşan yoğun yapılaşma kentin nefes alacak açık kapılarını neredeyse yok etmiştir. Karadeniz kıyısında kurulmuş olan Zonguldak kenti Batı Karadeniz Dağlarının eteklerinde yapılmıştır. Dağların denize paralel uzanması, oluşan kirli havanın kentin üzerinde sıkışıp kalmasına sebep olmaktadır. Sanayi tesislerinin şehir merkezine ve yerleşim yerlerine yakın olması karşılaşılan en önemli sorunlardandır.

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.

Kaynaklar: 2016 yılı İl Çevre Durum Raporları, İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları

I.3.2. HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRMA

İl Müdürlüklerimizce, anket doğrultusunda belirlenen hava kirliliği öncelikleri ile hava kirliliği ölçüm değerlerinin karşılaştırmasını yapabilmek amacıyla **Tablo:I.5.** ve **Tablo:I.6.** oluşturulmuştur.

Öncelikle “Hava Kalitesi İndeksi” nin ne olduğuna bakılacak olursa;

Hava kalitesi indeksinin temeli; bilgilerin halka kolay ve anlaşılır olarak ulaştırılmasıdır. Hava Kalitesi İndeksi (HKİ), hava kalitesinin günlük olarak rapor edilmesi için kullanılmakta ve yaşadığımız bölgenin havasının ne kadar temiz veya kirli olduğu ve ne tür sağlık etkilerinin oluşabileceği konusunda bilgiler içermektedir. Hava kalitesi indeksi, farklı hava kalitesi ile birlikte genel halk sağlığı üzerine etkisini, hava kirliliği seviyesini, sağlıklı seviyeye yükseldiğinde alınması gereken önlemleri de belirler.

5 temel kirlenici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava Kalitesi İndeksi, 6 kategoriden oluşmaktadır. 1 (iyi) - 6 (tehlikeli) arasında sınıflandırılır ve aşağıdaki tablodaki renklerle sembolize edilir. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırmada matematiksel hesaplama yoktur, yalnızca sınıflandırmadır.

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi Kesme Noktaları;

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM ₁₀ [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
1 (İyi)	0 – 50	0-100	0-100	0-5500	0-120 ^L	0-50
2 (Orta)	51 – 100	101-250	101-200	5501-10000	121-160	51-100 ^L
3 (Hassas)	101 – 150	251-500 ^L	201-500	10001-16000 ^L	161-180 ^B	101-260 ^U
4 (Sağlıksız)	151 – 200	501-850 ^U	501-1000	16001-24000	181-240 ^U	261-400 ^U
5 (Kötü)	201 – 300	851-1100 ^U	1001-2000	24001-32000	241-700	401-520 ^U
6 (Tehlikeli)	301 – 500	>1101	>2001	>32001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Kirletici parametrelerin ana kaynağı ve sağlığa etkileri aşağıdaki gibi özetlenebilir;

Kirletici	Ana Kaynağı	Sağlık Etkisi
Kükürtdioksit	Fosil yakıt yanması	Solunum yolu hastalıkları
Azotoksitler	Taşıt emisyonları, Yüksek sıcaklıkta yakma prosesleri	Göz ve solunum yolu hastalıkları, asit yağmurları
Partikül Madde	Sanayi, yakıt yanması, tarım ve ikincil kimyasal reaksiyonlar	Kanser, kalp problemleri, solunum yolu hastalıkları, bebek ölüm oranlarında artış
Karbonmonoksit	Eksik yanma ürünü, taşıt emisyonları	Kandaki hemoglobin ile birleşerek oksijen taşınma kapasitesinde azalma, ölüm
Ozon	Trafikten kaynaklanan azot oksitler ve uçucu organik bileşiklerin(VOC) güneş ışığıyla değişimi	Solunum sistemi problemleri, göz ve burunda iritasyon, astım, vücut direncinde azalma

Kaynak: <http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx>

Tablo:1.5., illere ait kış sezonu ortalama (2015 yılı Ekim- 2016 Mart arası 6 aylık ortalama) ve yaz sezonu ortalama (2016 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması ile oluşturulmuştur. Tabloda, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.

TABLO:1.5. KIŞ SEZONU ORTALAMA (2015 yılı Ekim- 2016 Mart arası 6 aylık ortalama) ve YAZ SEZONU ORTALAMA (2016 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Sıra No	İLLER	Kış Sezonu (2015 Ekim-2016 Mart) 6 Aylık Ortama ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma					Yaz Sezonu (2016 Nisan- Eylül) 6 Aylık Ortama ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma				
		SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM ₁₀	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM ₁₀
1	ADANA (Valilik)	1				2	1				2
2	ADIYAMAN	1				2	1				1
3	AFYONKARAHİSAR	1				3	1				1
4	AĞRI	1	1		1	1	1	1		1	1
5	AMASYA	1				1	1				1
6	ANKARA (Sıhhiye)	1	1	1		2	1	1	1		2
7	ANTALYA	1				2	1				1
8	ARTVİN	1				1	1				1
9	AYDIN	1				2	1				2
10	BALIKESİR	1				2	1				1
11	BİLECİK	1				1	1				1
12	BİNGÖL	1				1	1				1
13	BİTLİS	1				1	1				1
14	BOLU	1				3	1				1
15	BURDUR	1				3	1				1
16	BURSA	1				3	1				2
17	ÇANAKKALE	1				1	1				1
18	ÇANKIRI	1				1	1				1
19	ÇORUM	1				2	1				1
20	DENİZLİ (Bayramyeri)	1				3	1				2
21	DIYARBAKIR	1				2	1				1
22	EDİRNE	1				2	1				1
23	ELAZIĞ	1				1	1				1
24	ERZİNCAN	1	1		1	3	1	1		1	2
25	ERZURUM	1	1		1	2	1	1		1	1
26	ESKİŞEHİR	1				1	1				1
27	GAZİANTEP	1				2	1				2
28	GİRESUN	1				1	1				1
29	GÜMÜŞHANE	1	1		1	2	1	1		1	1
30	HAKKARİ	1				2	1				2
31	HATAY (Antakya)	1				3	1				2
32	ISPARTA	1				2	1				1
33	MERSİN	1				2	1				2
34	İSTANBUL (MTHM Esenyurt)	1	1		1	3	1	1		1	2
35	İZMİR (Şirinyer)	1				2	1				1
36	KARS (İstasyon Mah.)	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1
37	KASTAMONU	1				1	1				1
38	KAYSERİ (Hürriyet)	1	1	1		3	1	1	1		2
39	KIRKLARELİ	1				2	1				2
40	KIRŞEHİR	1				1	1				1
41	KOCAELİ (Dilovası)	1	1	1		2	1	1	1		1
42	KONYA (Karatay)	1				2	1				1
43	KÜTAHYA	1				2	1				2
44	MALATYA	1				1	1				1
45	MANİSA	1				3	1				2
46	KAHRAMANMARAŞ	1				2	1				1
47	MARDİN	1				2	1				2
48	MUĞLA (Musluhittin)	1				3	1				2
49	MUŞ	1				3	1				3
50	NEVŞEHİR	1				1	1				1
51	NİĞDE	1				2	1				2
52	ORDU (Stadyum)	1				1	1				1
53	RİZE	1	1		1	1	1	1		1	1
54	SAKARYA	1				2	1				2
55	SAMSUN (İlkadım Has.)	1				2	1				2
56	SİİRT	1				2	1				2
57	SINOP	1				2	1				1
58	SİVAS (Başöğretmen)	1	1			2	1	1			1
59	TEKİRDAĞ (Merkez-MTHM)	1				3	1				2
60	TOKAT	1				1	1				1

TABLO:1.5.'İN DEVAMI

Sıra No	İLLER	Kış Sezonu (2015 Ekim-2016 Mart) 6 Aylık Ortama ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma					Yaz Sezonu (2016 Nisan- Eylül) 6 Aylık Ortama ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma				
		SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM ₁₀	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM ₁₀
61	TRABZON (Meydan)	1				2	1				1
62	TUNCELİ	1				1	1				1
63	ŞANLIURFA	1				2	1				1
64	UŞAK	1				2	1				2
65	VAN	1				1	1				1
66	YOZGAT	2				1	1				2
67	ZONGULDAK	1				2	1				1
68	AKSARAY	1				2	1				2
69	BAYBURT	1				1	1				1
70	KARAMAN	1				2	1				2
71	KIRIKKALE	1				1	1				1
72	BATMAN	1				2	1				2
73	ŞIRNAK										
74	BARTIN	1				2	1				1
75	ARDAHAN	1	1		1	1	1	1		1	1
76	İĞDIR	1	1		1	3	1	1		1	2
77	YALOVA	1				1	1				2
78	KARABÜK	1				2	1				1
79	KİLİS	1				1	1				1
80	OSMANİYE	1				2	1				2
81	DÜZCE	1				3	1				2

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi), 2 (orta), 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: <http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx>

Tablo:1.5. ve Harita:1.3.'e göre; kış sezonu ortalama (2015 Ekim- 2016 Mart arası 6 aylık ortalama) SO₂ ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonucunda Yozgat'ın "2-orta" sınıfında olduğu görülmektedir. Şırnak ilinden yeterli ölçüm değeri alınamamış olup, diğer iller "1-iyi" sınıfındadır.

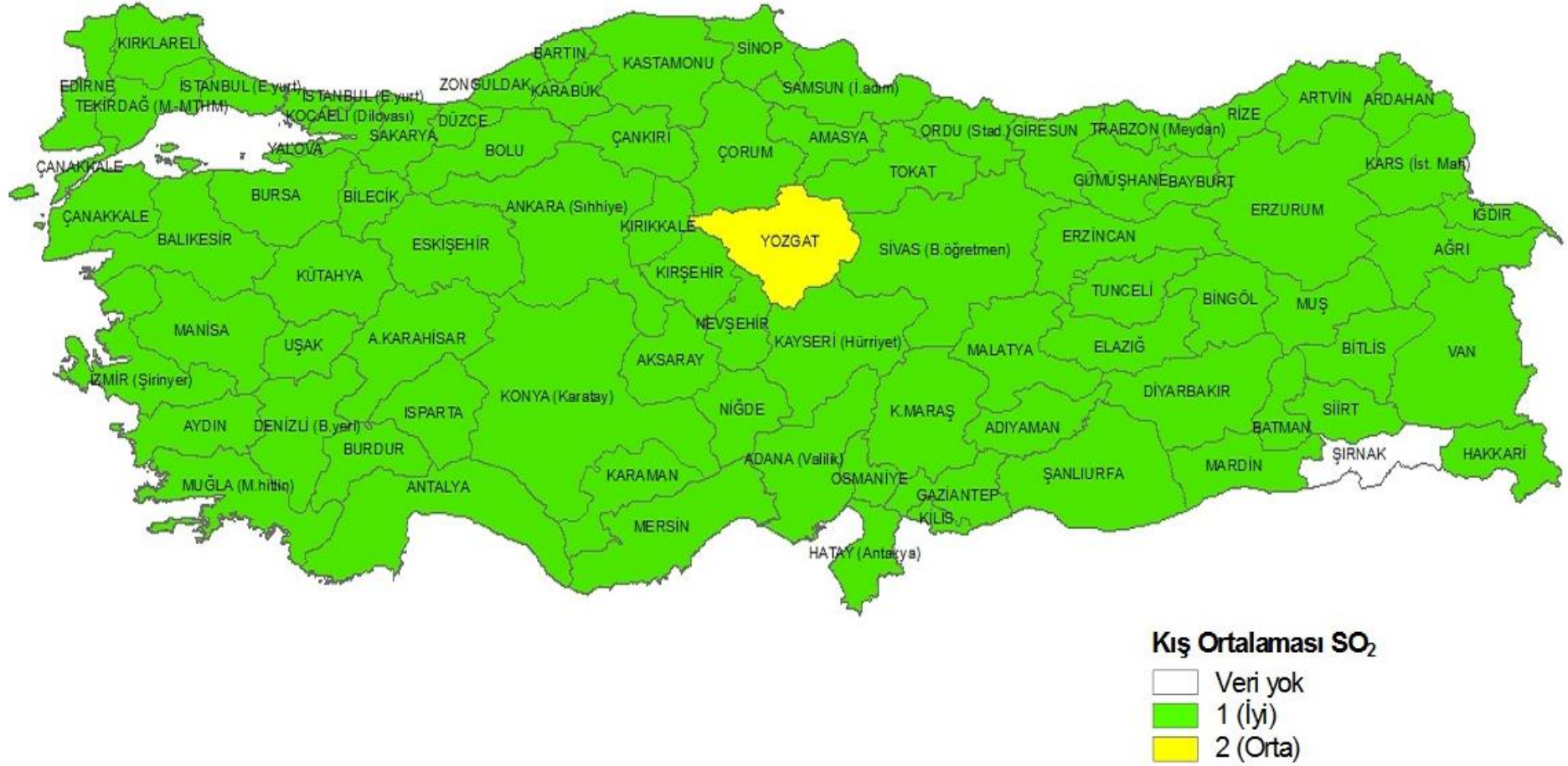
Tablo:1.5. ve Harita:1.4.'de, kış sezonu ortalama (2015 Ekim- 2016 Mart arası 6 aylık ortalama) PM₁₀ değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonuçlarına göre (ortalama PM₁₀ değerlerine göre büyükten küçüğe doğru sırasıyla); Iğdır, Düzce, Muş, Kayseri-Hürriyet, İstanbul (MHTM Esenyurt), Bursa, Afyonkarahisar, Bolu, Tekirdağ (Merkez-MTHM), Erzincan, Manisa, Muğla (Musluhittin), Denizli (Bayramyeri), Hatay (Antakya), Burdur olmak üzere 15 ilin "3-hassas" sınıfında olduğu görülmektedir. Toplam 39 ilimiz "2-orta" sınıfında yer alırken, 26 ilimiz "1-iyi" sınıfında yer almıştır. Şırnak ilinden ise yeterli ölçüm değeri alınamamıştır.

Kış ortası olarak kabul edilebilecek **Tablo:1.6.**'daki 2016 yılı Ocak ayı ortalama SO₂ ve PM₁₀ rakamları esas alınarak **Harita:1.5. ve 1.6.** hazırlanmıştır. Buna göre, indeks değerleri kış sezonu ortalamalarına göre daha yüksek çıkmaktadır.

Harita:1.5.'de 2016 yılı Ocak ayı ortalama SO₂ değerlerine göre, Tekirdağ (Merkez) ve Yozgat "2-orta" sınıfında yer alarak en yüksek aylık ortalamaya sahip il olmuştur. Bir kısım illerden Ocak 2016 içi yeterli ölçüm sonucu alınamamış olup diğer 69 illin ise "1-iyi" sınıfında olduğu görülmektedir.

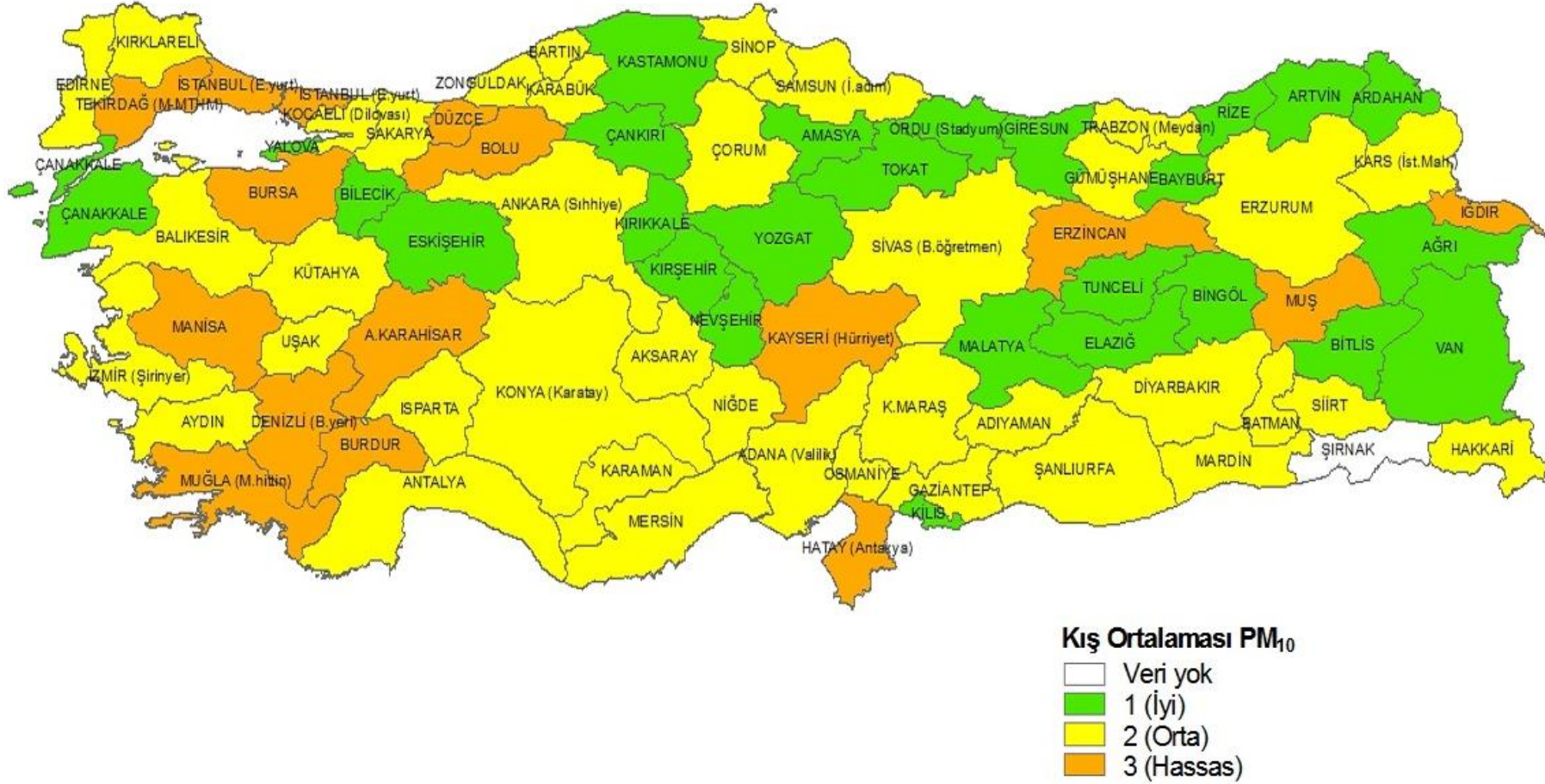
Harita:1.6.'da 2016 yılı Ocak ayı ortalama PM₁₀ değerlerine göre en yüksek indeks değerleri (büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla), Iğdır, Düzce, Kayseri (Hürriyet), Manisa, Afyonkarahisar, Bursa, Siirt, Muğla (Musluhittin), Trabzon (Meydan), Denizli (Bayramyeri), Burdur, Hatay (Antakya) olmak üzere 12 ilde "3-hassas" olarak gerçekleşmiştir. Büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla; Tekirdağ (Merkez-MTHM), Bartın, Erzurum, Zonguldak, Kocaeli (Dilovası), Aydın, Osmaniye, Bolu, Erzincan, Çorum, Kırklareli, Batman, Karabük, Mersin, İstanbul (MTHM Esenyurt), Ankara (Sihhiye), Sakarya, Kahramanmaraş, Balıkesir, Kars (İstasyon Mah.), Konya (Karatay), Uşak, Şanlıurfa, Gaziantep, Edirne, Adıyaman, Antalya, Isparta, Samsun (İlkadım Has.), Diyarbakır, Niğde, Kütahya, Adana (Valilik), Karaman, İzmir (Şirinyer), Gümüşhane, Ordu (Stadyum) olmak üzere 37 il "2-orta" index diliminde yer almıştır. Bir kısım illerden Ocak 2016 içi yeterli ölçüm sonucu alınamamış olup, 24 ilimiz "1-iyi" sınıfında yer almıştır.

HARİTA:İ.3. KIŞ SEZONU ORTALAMA (2015 yılı Ekim- 2016 Mart arası 6 aylık ortalama) SO₂ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: <http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx>

HARİTA:İ.4. KIŞ SEZONU ORTALAMA (2015 yılı Ekim- 2016 Mart arası 6 aylık ortalama) PM₁₀ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: <http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx>

Tablo:I.6.'de 2016 yılı içindeki aylık ortalama SO₂ ve PM₁₀ ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıfları gösterilmektedir. Tabloda, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.

TABLO:I.6. 2016 YILI İÇİNDEKİ AYLIK ORTALAMA SO₂ VE PM₁₀ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE* GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Sıra No	İLLER	SO ₂											PM ₁₀												
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
1	ADANA (Valilik)				1	1	1				1	1	1	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2	
2	ADIYAMAN		1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	2	2	
3	AFYONKARAHİSAR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2	1	2	1	1	1	1	2	3	3	
4	AĞRI		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	1	1	1	1	1	1	1		3	
5	AMASYA	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	
6	ANKARA (Sıhhiye)	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	3	2
7	ANTALYA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1	2	2	2	
8	ARTVİN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
9	AYDIN	1	1	1	1	1				1	1	1	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	2	2
10	BALIKESİR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	
11	BİLECİK	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	
12	BİNGÖL	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
13	BİTLİS	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	
14	BOLU	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2		1	1	1	1	1	1	1	2	1	
15	BURDUR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2	1	1	1	1	1	1	1	3	2	
16	BURSA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2	2	2	2	2	2	2	3	3	
17	ÇANAKKALE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
18	ÇANKIRI	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	
19	ÇORUM	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2	3	2	
20	DENİZLİ (Bayramyeri)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	
21	DİYARBAKIR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2	1	2	2	2	1	
22	EDİRNE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	2	
23	ELAZIĞ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	
24	ERZİNCAN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	2	2	1	2	2	2	3	3	2	
25	ERZURUM	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	2	1	1	1	1	1	1	2	2	
26	ESKİŞEHİR	1	1	1	1	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
27	GAZİANTEP	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	3	2	
28	GİRESUN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	
29	GÜMÜŞHANE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	2	2	2	
30	HAKKARİ			1	1	1	1	1	1	1	1	2	1		2	2	2	2	2	2	2	2	2		
31	HATAY (Antakya)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2	2	2	2	2	2	2	3	3	
32	ISPARTA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1	1	2	3	2	
33	MERSİN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2	1	2	2	1	1	1	1	
34	İSTANBUL (MTHM Esenyurt)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	3	3	2	2	1	1	1	2	2	
35	İZMİR (Şirinyer)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	
36	KARS (İstasyon Mah.)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	2	1	2	2	
37	KASTAMONU	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	1	1	2	2	
38	KAYSERİ (Hürriyet)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2	2	1	2	2	3	3	3	3	

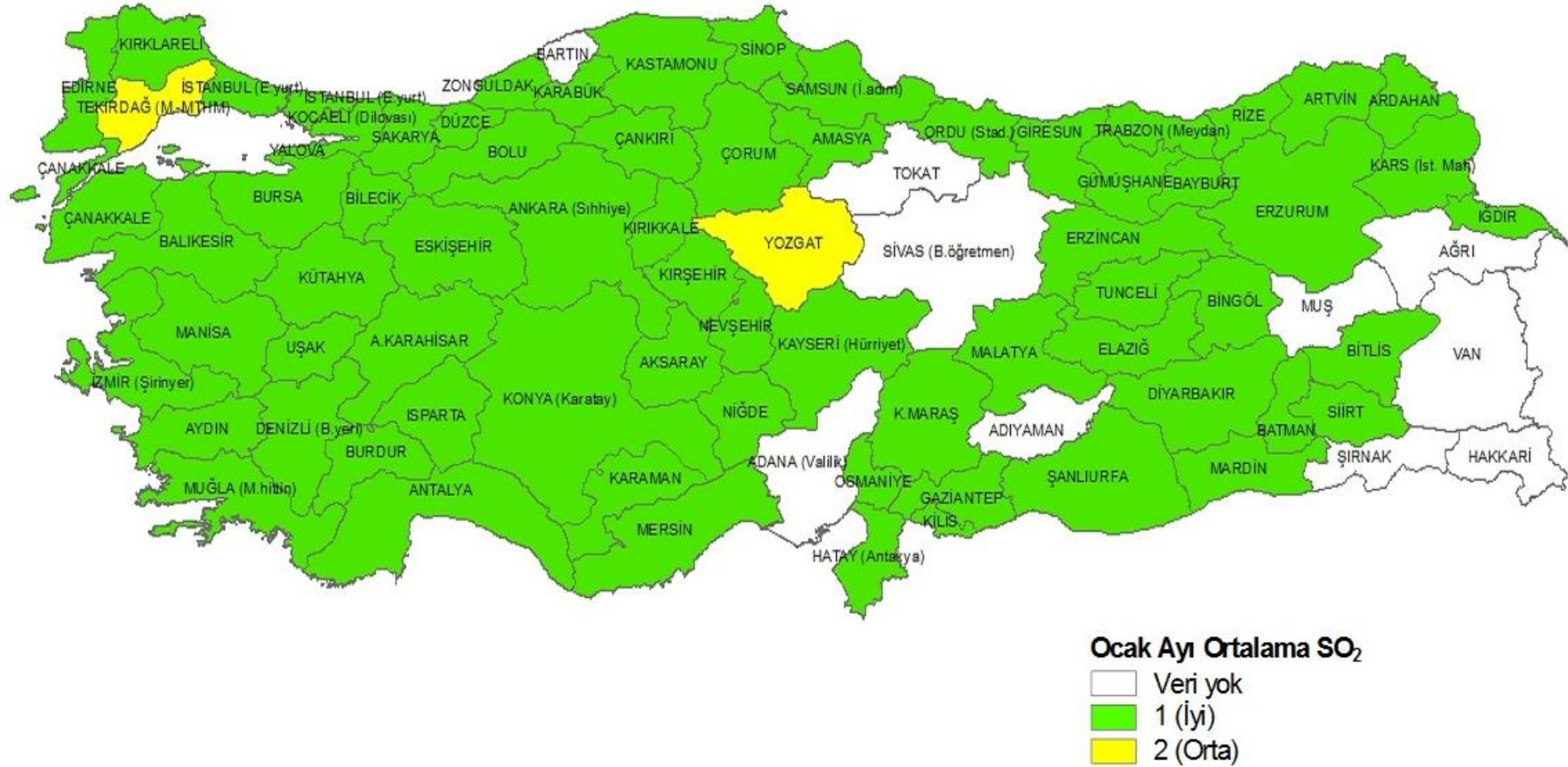
TABLO:I.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	SO ₂												PM ₁₀											
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
39	KIRKLARELİ	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
40	KIRŞEHİR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
41	KOCAELİ (Dilovası)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1
42	KONYA (Karatay)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2	3	2
43	KÜTAHYA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
44	MALATYA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
45	MANİSA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
46	KAHRAMANMARAŞ	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2
47	MARDİN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	1
48	MUĞLA (Musluhittin)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2	2	1	2	2	2	2	2	3	2
49	MUŞ		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		3	3	2	2	2	2	3	3	3	3	3
50	NEVŞEHİR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1
51	NİĞDE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2
52	ORDU (Stadyum)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
53	RİZE	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
54	SAKARYA	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	2
55	SAMSUN (İlkadım Has.)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
56	SİİRT	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	3	2	2	2	2	2	2	3	2	2	3	2
57	SİNOP	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2
58	SİVAS (Başöğretmen)		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	2	3	2
59	TEKİRDAĞ (Merkez-MTHM)	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	3	3	2	2	2	3	2	3	3	2
60	TOKAT		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
61	TRABZON (Meydan)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1
62	TUNCELİ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
63	ŞANLIURFA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1			2
64	UŞAK	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2
65	VAN		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
66	YOZGAT	2	2	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	2	1	2	1
67	ZONGULDAK	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	2	2
68	AKSARAY	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
69	BAYBURT	1	1	1	1	1	1	1	1	1		1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	1		2	1
70	KARAMAN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	3	3	2
71	KIRIKKALE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
72	BATMAN	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	1
73	ŞIRNAK																								
74	BARTIN		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2
75	ARDAHAN	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
76	İĞDIR	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2	2	1	2	1	2	1	2	3	3
77	YALOVA	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	2	2	2	2	2	2	2
78	KARABÜK	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
79	KİLİS	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
80	OSMANİYE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2
81	DÜZCE	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	3	2	2	2	1	1	2	1	2	3	3

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi), 2 (orta), 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

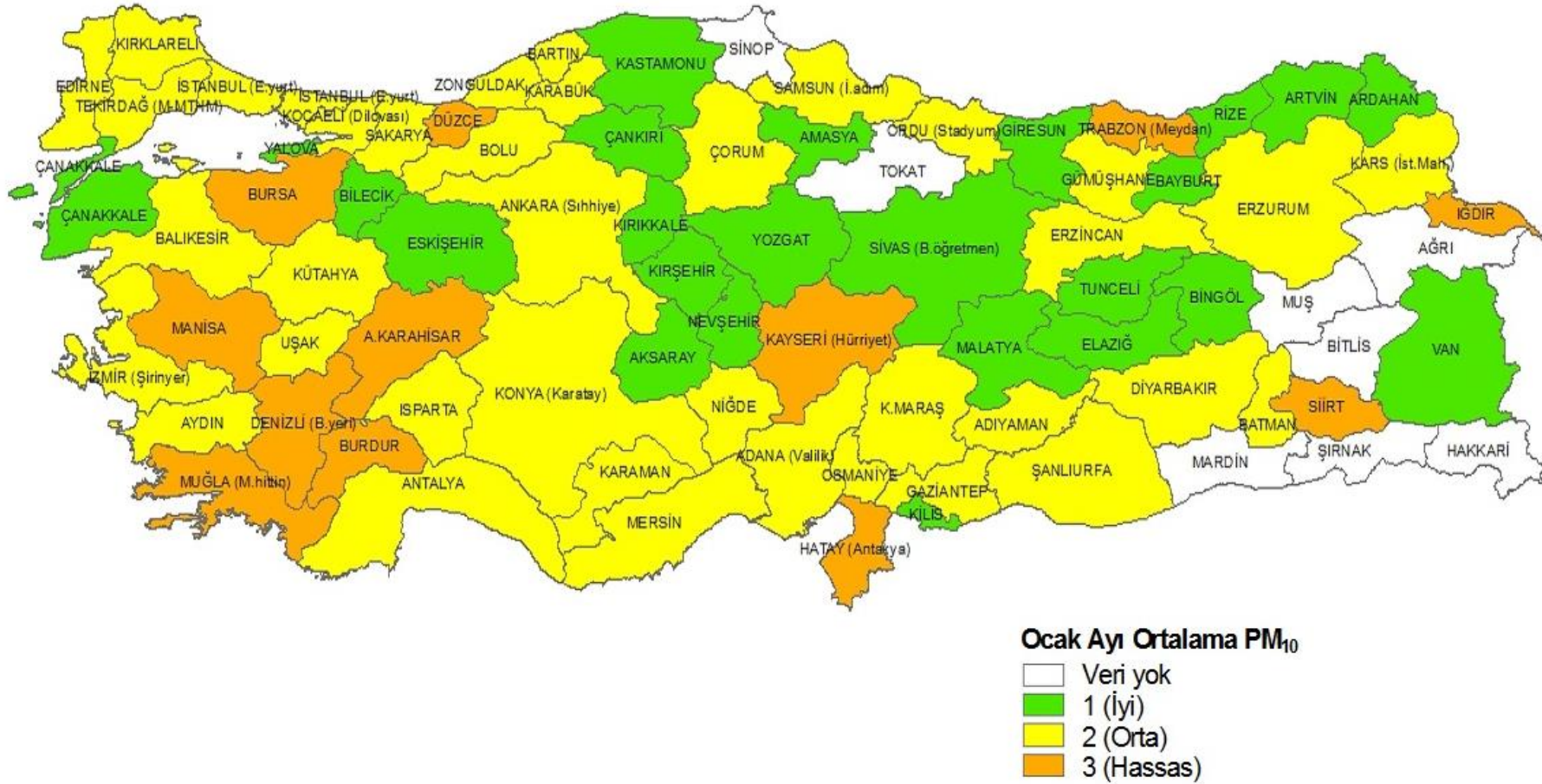
Kaynak: <http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx>

HARİTA:I.5. 2016 YILI OCAK AYI ORTALAMA SO₂ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: <http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx>

HARİTA:1.6. 2016 YILI OCAK AYI ORTALAMA PM₁₀ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

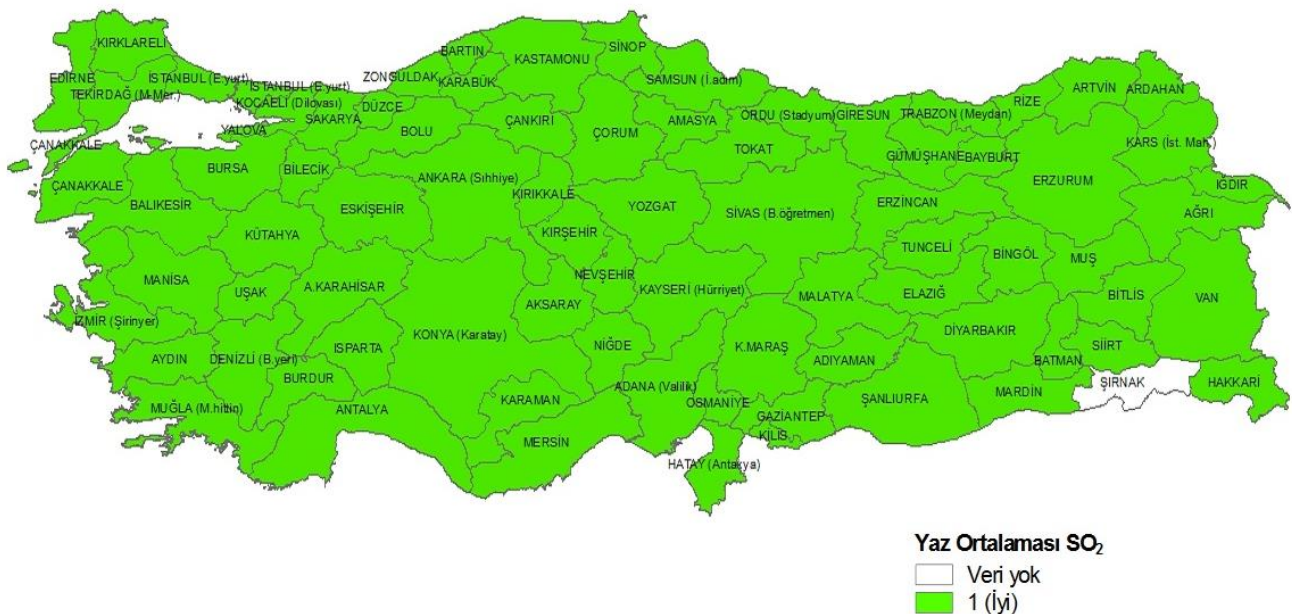

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: <http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx>

Yaz sezonunda evsel ısınma kaynaklı emisyonlar ortadan kalkmaktadır. Yaz sezonu (2016 Nisan- Eylül arası 6 aylık ortalama) SO₂ ölçüm değerlerinin hava kalitesi indeksine göre sınıflandırılması sonucu (**Tablo:1.5.** ve **Harita:1.7.**'e göre) tüm illerin “1-iyi” sınıfında oldukları görülmektedir.

Tablo:I.5. ve Harita:I.8.’da, yaz sezonu ortalama (2016 Nisan- Eylül arası 6 aylık ortalama) PM₁₀ değerlerinin hava kalitesi indeksine göre “3-hassas” ile en yüksek olduğu istasyon Muş olmuştur. Büyükten küçüğe doğru ölçüm değeri sırasıyla; Tekirdağ (Merkez-MTHM), Kütahya, Siirt, Hakkari, Manisa, Denizli (Bayramyeri), Kayseri-Hürriyet, Kırklareli, Bursa, Niğde, Yalova, Gaziantep, İstanbul (MHTM Esenyurt), Karaman, Uşak, Mardin, Muğla (Musluhittin), Aksaray, Ankara (Sihhiye), Erzincan, Hatay (Antakya), Batman, Samsun (İlkadım Has.), Aydın, Iğdır, Osmaniye, Yozgat, Düzce, Adana (Valilik), Mersin ve Sakarya olmak üzere 31 ildeki istasyonlar ise “2-orta” sınıfında yer almıştır.

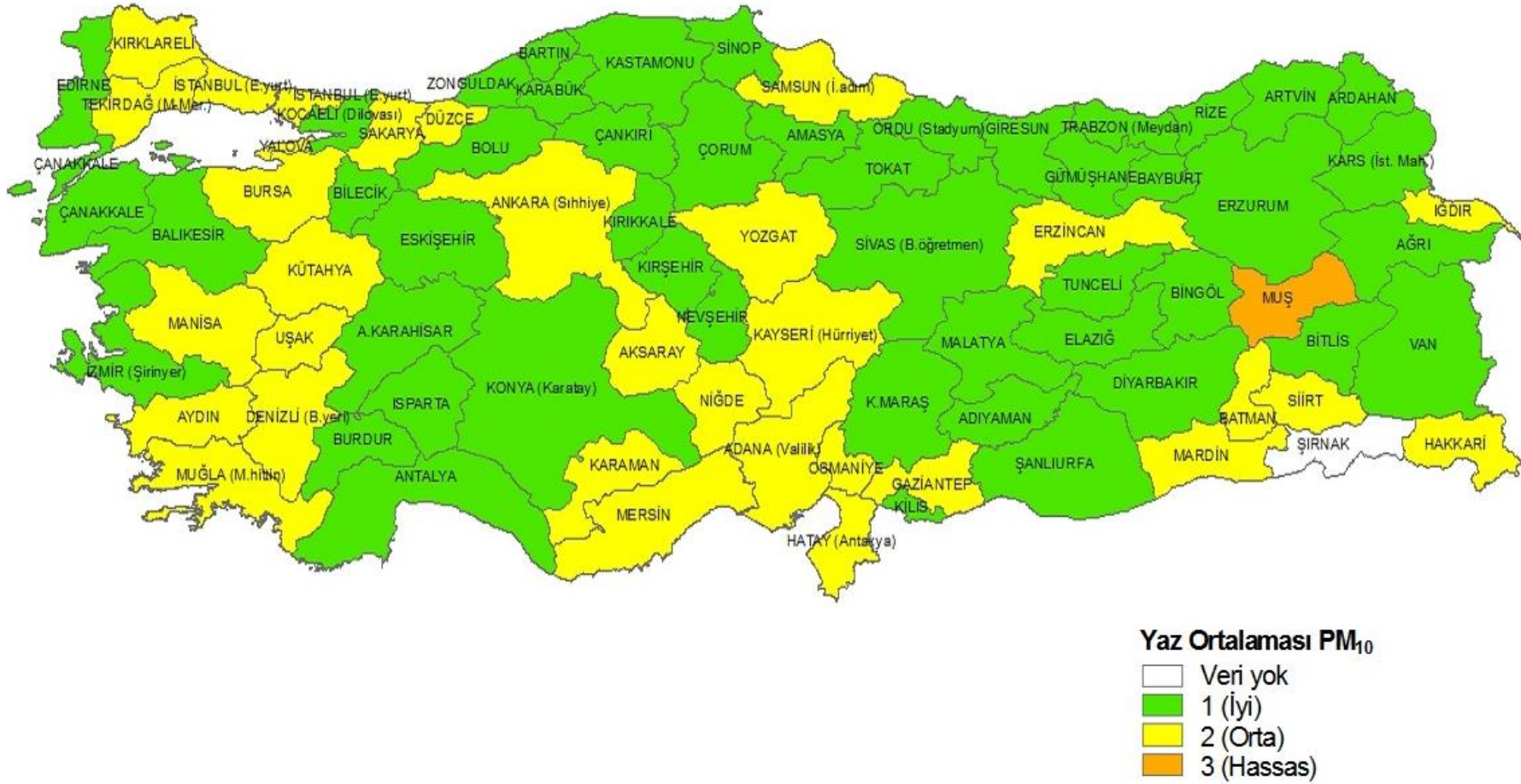
HARİTA:İ.7. YAZ SEZONU ORTALAMA (2016 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) SO₂ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.

Kaynak: <http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx>

HARİTA:İ.8. YAZ SEZONU ORTALAMA (2016 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) PM₁₀ ÖLÇÜM DEĞERLERİNİN HAVA KALİTESİ İNDEKSİNE GÖRE SINIFLANDIRILMASI

Not: Haritada, il merkezlerindeki ölçüm istasyonları esas alınmıştır. İl merkezlerinde birden fazla istasyon içeren illerde daha kirli olan ve yeterli verisi olan istasyonlar tercih edilmiştir.
Kaynak: <http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx>

I.4. SU KİRLİLİĞİ

Tablo:I.7.'da su kirliliğinin 1., 2., ve 3. öncelikli sorun olduğu iller alfabetik sırayla gösterilmiştir. Tabloda su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 30 (illerin %37'si), ikinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 33 (illerin %41'i), üçüncü öncelikli sorun olduğu il sayısı 13 (illerin %16'sı) olarak görülmektedir. Yani, toplam 76 ilimizde su kirliliği birinci, ikinci ya da üçüncü öncelikli sorun olarak kendini göstermektedir. Su kirliliği öncelikleri haritası **Harita:I.9.**'da gösterilmektedir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının ilgili kısımlarından ve İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları" bölümlerinden ulaşılabilmektedir.

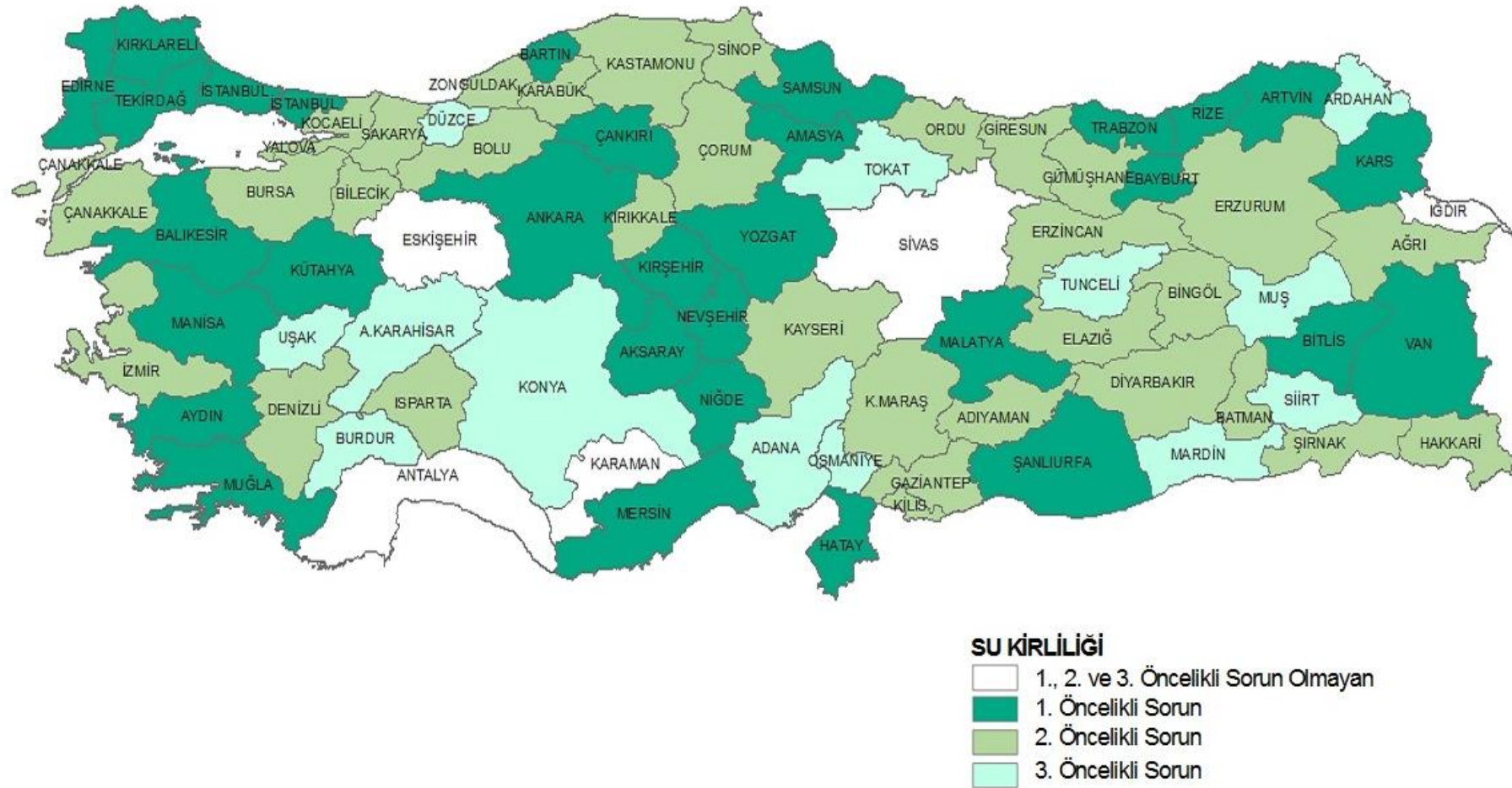
TABLO:I.7. SU KİRLİLİĞİ

Su Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Su Kirliliğinin 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Su Kirliliğinin 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller
AKSARAY AMASYA ANKARA ARTVİN AYDIN BALIKESİR BARTIN BAYBURT BİTLİS ÇANKIRI EDİRNE HATAY İSTANBUL KARS KIRKLARELİ KIRŞEHİR KÜTAHYA MALATYA MANİSA MERSİN MUĞLA NEVŞEHİR NİĞDE RİZE SAMSUN ŞANLIURFA TEKİRDAĞ TRABZON VAN YOZGAT	ADIYAMAN AĞRI BATMAN BİLECİK BİNGÖL BOLU BURSA ÇANAKKALE ÇORUM DENİZLİ DİYARBAKIR ELAZIĞ ERZİNCAN ERZURUM GAZİANTEP GİRESUN GÜMÜŞHANE HAKKARİ ISPARTA İZMİR KAHRAMANMARAŞ KARABÜK KASTAMONU KAYSERİ KIRIKKALE KİLİS KOCAELİ ORDU SAKARYA SİNOP ŞIRNAK YALOVA ZONGULDAK	ADANA AFYONKARAHİSAR ARDAHAN BURDUR DÜZCE KONYA MARDİN MUŞ OSMANİYE SİİRT TOKAT TUNCELİ UŞAK
30	33	13
(%37)	(%41)	(%16)

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.

Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

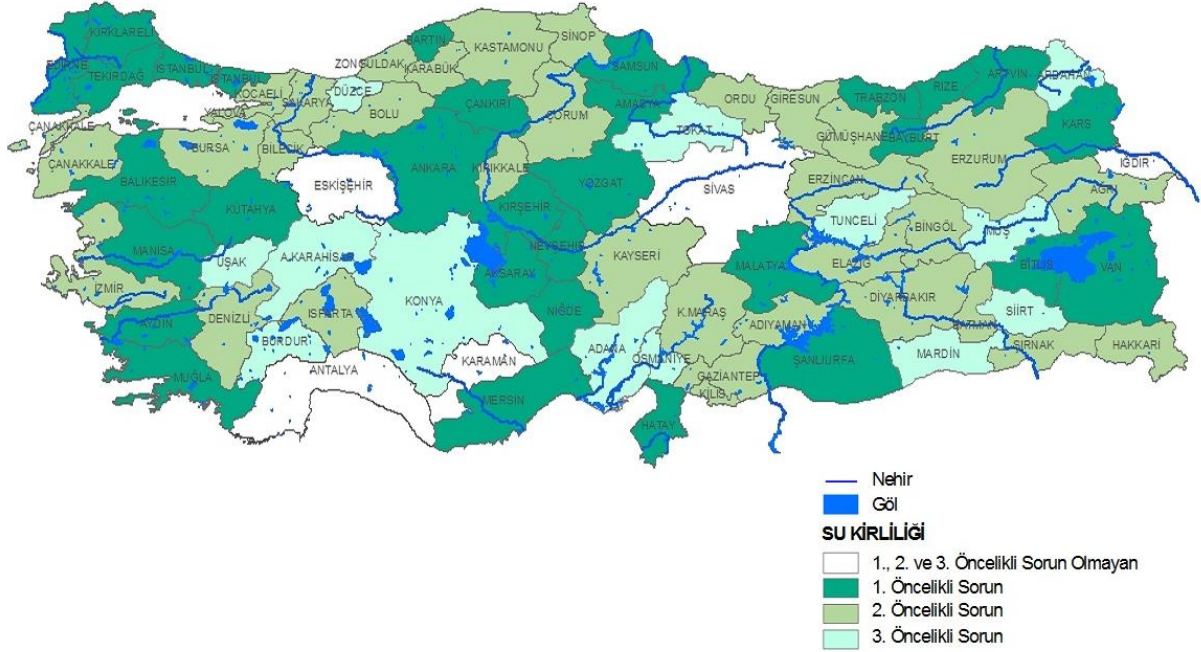
HARİTA:1.9. SU KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLERİ HARİTASI

Türkiye'nin 25 hidrolojik havzaya bölünmüş olduğu göz önüne alınırsa, **Harita:1.9.**'da su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerin Meriç-Ergene, Susurluk, Gediz, Büyük Menderes, Batı Akdeniz, Doğu Akdeniz, Kızılırmak, Doğu Karadeniz, Aras, Van Gölü ve Asi Havzalarında yoğunlaştığı söylenebilir.

Harita.1.10. 'da, **Harita.1.9.** Su Kirliliği Öncelikleri Haritası ile ülkemizin nehir ve göl haritasının birleşimi gösterilmektedir.

HARİTA:1.10. NEHİR VE GÖLLER İLE SU KİRLİLİĞİNİN ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLER

Tablo.1.8.'de havza bazında su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu illerde kirlenmenin başlıca nedenleri özetlenerek belirtilmiştir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan “İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları”nın “Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları” başlıklarının açıklamalar kısmından ulaşılabilmektedir.

TABLO:1.8. HAVZA BAZINDA SU KİRLİLİĞİNİN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLERDE KİRLİLENMENİN BAŞLICA NEDENLERİ;

Havza Adı	İller	Su Kirliliğinin Nedenleri
Meriç-Ergene ve Marmara Havzası	Tekirdağ	Ergene Nehrinin kolları olan Ergene Deresi ve Çorlu Deresi, özellikle Çerkezköy, Ergene, Çorlu ve Muratlı İlçelerinde bulunan yoğun sanayileşme ve evsel kaynaklı kirlilikten dolayı, IV. Sınıf su kalitesinde olmaktadır.
	Kırklareli	Tekirdağ'dan doğan Ergene Deresi, büyük çoğunluğu yine aynı ildeki yoğun sanayileşme ve ilimizdeki sanayileşme sebebiyle IV. sınıf su kalitesindedir. Bununla birlikte; hayvancılık tesisleri, maden ocakları, yeterli seviyede olmayan belediye kanalizasyon ve atıksu arıtma tesisleri de su kirliliğine sebebiyet vermektedir.
	Edirne	Meriç Nehri Bulgaristan'dan, Ergene Nehri de Tekirdağ ve Kırklareli illerinden büyük ölçüde kirlilik taşıyarak İl sınırlarımıza girmektedir. Meriç Nehrimiz Bulgaristan'daki maden işletmelerinden büyük ölçüde kirlenmekte olup, ilimizde de özellikle sanayi ve yerleşim bölgelerinden kaynaklanan evsel nitelikli atık suların dolaylı kirlilik taşımasıdır. Ergene Nehri ilimiz sınırlarında III. ve IV. sınıf kirlilik taşımaktadır.
	İstanbul	İlimizdeki su kirliliği etkenleri daha çok sanayi, maden, gemi inşası, gemilerden atık toplamanın yetersiz olması, evsel atıksuların arıtılmasının yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır.
Susurluk ve Gediz Havzası	Balıkesir	Sanayi kaynaklı atıksular
	Kütahya	Sanayi tesislerinin atık su arıtma sistemlerinin yetersiz olması

	Manisa	İlimizde su kirliliğinin en önemli nedeni sanayi tesislerinden kaynaklanan ve yerleşim bölgelerinden kaynaklanan atıksulardır. İlimizde su kirliliğinin en fazla hissedildiği yer Gediz Nehri ve havzasıdır. Deri, halı ve zeytinyağı işletmelerinden kaynaklanan su kirliliği söz konusu olmaktadır. Akhisar ve Kırkağaçta kaynaklanan karasu problemi bulunmaktadır. Deşarj İzin belgesi isteyen tesisler için ekolojik sisteme (2 fazlı) geçmeleri istenmektedir. Ancak ekolojik sistemde de çıkan sulu pirinayı işleyecek yakında mevcut pirina fabrikaları olması gerekmektedir.
Büyük Menderes ve Batı Akdeniz Havzaları	Aydın	Endüstriyel kirliliğe sebep olan sektörlerden tekstil ve deri sanayi Denizli ve Uşak'ta yoğunlaşmıştır. Bu illerden geçen Büyükenderes Nehri ilimiz sınırlarına, 3. ve 4. sınıf (çok kirlili) su-tarımsal sulamada kullanılamaz su kalitesinde girmektedir. Denizli ilinde birçok endüstri tesisinin arıtması mevcut olmasına rağmen bu atıksu arıtma tesislerinin asgari sulama suyu deşarj kriterlerini sağlayacak şekilde yenilenmelerine ihtiyaç bulunmaktadır. Havzada yer alan illerde faaliyet gösteren diğer küçük sanayi tesislerinin arıtma tesisleri ya bulunmamakta ya da bulunanlar verimli olarak çalıştırılmamaktadır. İlimiz için su kirliliğine sebep olan en önemli sektör zeytinyağı işleme tesisleridir. Tesislerin çok sayıda ve dağınık vaziyette olmaları çözümü zorlaştırmaktadır. Organize sanayi bölgelerindeki arıtma tesislerinin yetersizliği de söz konusudur. Havza boyunca mevcut yerleşim yerlerinin çoğunda atıksu arıtma tesisi mevcut olmaması sorunu mevcuttur. Jeotermal sularda yüksek oranda bulunan bor elementi, Büyükenderes Nehri'nde kirlilik yaratan önemli kaynaklardan birisini oluşturmaktadır.
	Muğla	Turizm potansiyelinin yüksek olması ile birlikte gerek otel sayılarında gerekse yazlık site sayılarında her geçen gün artış gözükmektedir. Özellikle Bodrum'da yaşanan plansız kentleşme kanalizasyon sisteminin yetersiz olmasına yol açmıştır. Merkezi atıksu arıtma tesislerinin gerek sayısının gerekse kapasitelerinin yetersiz olması nedeniyle ilimiz turizmini ve günlük yaşantıyı olumsuz yönde etkilemektedir.
Kızılırmak ve Yeşilirmak Havzası	Samsun	İlimizde Karadeniz'in genel yapısına uygun olarak dağlık arazi yapısı ve Kızılırmak, Yeşilirmak gibi akarsu havzaları nedeniyle gerek il dışından, gerekse ilimizden kaynaklanan atıklar- atıksular havzalardan akarsularda toplanarak denize taşınmaktadır. Çoğu yerleşim yerleri atıksu arıtma tesislerini henüz hizmete almamış olup, bunların atıksularının yanında tarımsal kaynaklı pestisitlerin de yüzey akışları ile akarsularda toplanması sonucu akarsularımızda ve denizlerde hem fekal kirlilik, hem de endüstriyel kirlilik oluşmaktadır.
	Amasya	İlimizde yer alan su kirliliği kaynaklarını, evsel ve endüstriyel kaynaklı atıksuların arıtılmadan Yeşilirmak ve yan kollarına boşaltılmaları, tarımda kullanılan zirai ilaçlardan ve tarımsal gübrelerden kaynaklı atıklar, hayvansal atıklar (gübre) ve erozyon kaynaklı kirlilik başta Yeşilirmak Nehri olmak üzere su kaynaklarımızın kirlenmesinde temel etken olmaktadır.
	Çankırı	Çankırı Merkez İlçemizde alt yapı tesislerinin yetersizdir ve atıksu arıtma tesisinin henüz inşa edilmemiştir. Su kirliliği, evsel atık suların, sanayi tesislerinin atık sularının haricinde en çok tarımsal ve hayvancılık faaliyetlerinden kaynaklanmaktadır. Tarım ve Hayvancılık konusundaki ilgili kurum ve kuruluşların, hayvancılık tesislerinden kaynaklanan gübre vb. gibi atıkların nasıl bertaraf edileceği ile tarımsal ilaçlama ve tarımsal gübreleme konularında su kirliliği yaratan işletme sahipleri hakkında uygulanacak olan yaptırımlar konusunda mevzuatlarını yenilemeleri, revize etmeleri gerekmektedir.
	Ankara	İlimizde nüfus artışına bağlı olarak hem yerleşim alanlarının genişlemesi, hem mevcut yerleşim alanlarında yapılan yapı yenileme işlemleri, hem de yeni sanayi alanları açılması konusunda hızlı ilerleme devam etmektedir. Buna bağlı olarak kanalizasyon ağı genişletilmekte ve bu alanlardan toplanan atıksular başta Tatlar Merkezi Atıksu Arıtma Tesisi olmak üzere yakın bölgelerdeki atıksu arıtma tesislerine aktarılmaktadır. Özellikle Tatlar Merkezi Atıksu Arıtma Tesisine gelen atıksu yükü arıtma kapasitesinin üzerine çıkmaya başlamış ve yaşanan arıtma ile ilgili sorunlar ciddi oranda artmıştır. Ayrıca ilimizde yaşanan yapılaşma sorunları neticesinde yerleşim alanlarındaki yağmur suyu hatlarına kayda değer oranda atıksu karışması söz konusudur.
	Kırşehir	Kırşehir ilçe ve belde belediyelerinin kanalizasyon şebekelerinin derelere verilmesi, sularımızı kirlüten en temel kirleticilerdir. İlçe ve belde belediyelerinin kanalizasyon şebekelerinin sonu arıtmayla sonlanmamaktadır. Bazı belde belediye sınırlarında kanalizasyon şebekesi olmayıp, konutlar atık sularını fosseptik çukurlarına deşarj etmektedirler. İlimizde tarımsal faaliyetlerde kullanılan kimyasallar ve tarımsal ilaçlar özellikle yeraltı su rezervlerini kirlüten kirleticilerdir. Ayrıca, hayvanlardan kaynaklanan atıkların da denetim ve kontrol altına alınması gerekmektedir.
	Yozgat	İlimizde merkez belediye ve Şefaati İlçe Belediyesi hariç hiçbir ilçe belediyenin atık su arıtma tesisi bulunmamaktadır. Aynı zamanda organize sanayi bölgesine ait bir arıtma tesisi de yoktur.
	Nevşehir	İlimiz Boğaz Köyü İlfat Mevkiinde bulunan İslah Organize Sanayi Bölgesinde atıksu arıtma tesisi bulunmamaktadır. Ayrıca ilçe Belediyelerimizde Acıgöl, Gülşehir'in atıksu arıtma tesisi inşaatları tamamlanmış ancak tip projedeki eksiklikler nedeni ile işletmeye alınmıştır. Belde Belediyeleri ise mali imkansızlık nedeniyle AAT için sıkıntılar bulunmaktadır. Ayrıca doğal arıtma tesisi için yardım alan ve kapanan belediyelerin tesisleri çalışmamaktadır.
	Bartın	İlimizde organize sanayi bölgesine ait atıksu arıtma tesisi faaliyete geçmiş olup, ayrıca firmalara ait münferit atıksu arıtma tesisleri bulunmaktadır. Ancak belediyelere ait atıksu arıtma tesisleri henüz faaliyete geçmemiştir. Kurucuşile ve Amasra İlçelerimizin atıksuları denize, Ulus İlçemiz ve beldelerinin atıksuları mevcut akarsu ve derelere, ilimiz merkezinin atıksuları ise Bartın Irmağı'na deşarj edilmektedir.
Konya Havzası	Aksaray	İl genelinde atık su arıtma tesislerinin yaygın olmayışından kaynaklı alıcı ortama atık su deşarjı yapılmaktadır. Bu bağlamda arıtılmadan alıcı ortama verilen atık sular sulama suyuna karışmaktadır. Vatandaşlarımızca söz konusu atık sular hayvan sulamada, sebze ve meyvelerini sulamada kullanılmaktadır. Bu kapsamda ilimizde hastalıklar meydana gelmekte ve Aksaray ilinin doğal güzelliği yok olmaktadır. Sorunun çözümü için hızlı bir şekilde atık su arıtma tesisleri kurulmalı, kanalizasyon alt yapısı güçlendirilmeli ve vatandaşlar atık su karışmış suları kullanmaması konusunda eğitilmelidir.

	Niğde	Mevcut durumda; Niğde Belediyesi atık su arıtma tesisi, biyolojik arıtma olup, kimyasal arıtma sistemine sahip değildir. Bu nedenle; evsel nitelikli atıksular haricinde kalan sanayi atıksularının arıtımı mümkün olmamaktadır. Niğde Belediyesi, Niğde Organize Sanayi Bölgesi ve Niğde Üniversitesi atık su arıtma tesislerinde, bakım çalışmalarının olması, arıtma esnasında karşılaşılan teknik-mekanik arızaların oluşması halinde atıksuların, arıtma tesislerine girmeden baraja deşarjı söz konusudur. Niğde ile Bor ilçesi arasında, Niğde Üniversitesi Merkez Yerleşkesinin hemen güneyinde yer alan Akkaya Barajı, kentin kanalizasyon ve diğer atıkları bünyesinde toplamaktadır. Niğde Belediyesi atıksu arıtma tesisi proje aşaması devam etmekte olup Organize Sanayi Bölgesi atıksu arıtma tesisi kapasitesi artırılmış, Niğde Üniversitesi atıksu arıtma tesisinde ise kapasite artırımına yönelik inşaat çalışmaları sürdürülmektedir.
Doğu Karadeniz ve Çoruh Havzası	Trabzon	İlimizin bulunduğu coğrafya yapısı ve oldukça dağınık biçimde yer alan yerleşimlerden kaynaklanan atıklar, bu alanlarda kanalizasyon sisteminin olmayışı ve çevre bilincinin henüz istenilen düzeyde olmaması gibi nedenlerden ötürü söz konusu yüzeysel su kaynakları kirliliğe maruz kalmaktadır. İlimizde evsel ve endüstriyel atık su oluşturan işletmelerin birçoğunun arıtma sisteminin bulunmaması nedeniyle, bu tesislerden çıkan atık suların alıcı ortama ve genellikle akarsulara verilmektedir. Mevcut Derin Deniz Deşarj Sistemlerinde, yüzey suları ile evsel atıksuların tamamı ayrı sistemle toplanamaması nedeniyle, kanalizasyon sistemi ve derin deniz deşarj kolektörü, aşırı yağışlarla artan debiye cevap verememekte kolektörlerde sorunlar meydana gelmektedir. Bu durumun ortadan kaldırılması için yüzey suları ile evsel atıksuların ayrı ayrı sistemlerle karıştırılmadan toplanması gerekmektedir.
	Rize	İlimiz genelinde yerel yönetimlerin büyük bir çoğunluğu atıksu sorununu çözmemiştir. Belediyelik alanlarda yerleşim yerlerinin kanalizasyona bağlanma durumları her geçen gün artmasına rağmen yine de istenen seviyeye ulaşmamıştır. İlimiz köylerinde atıksular münferit yapılan fosseptiklerle bertaraf edilmeye çalışılmaktadır. Ancak yapılan fosseptikler sızdırmalı yapılmaktadır. İlimiz coğrafya yapısı da dikkate alındığında yerleşim yerlerinin dağınık olmasından dolayı atıksuların bir merkezde toplanarak bertaraf edilmesi güçtür. Fosseptik konulu şikayetlerin çokluğu göz önüne alındığında ilimizde en acil olarak çözüme kavuşturulması gereken konudur.
	Artvin	İlimiz genelinde evsel kaynaklı atıksuların arıtma sistemi ve atıksuların bertarafını sağlayacak tesisler bulunmamaktadır. Oluşan atıksular herhangi bir işlemten geçmeden alıcı ortama deşarj edilmektedir. Ayrıca Madencilik ve Enerji Sanayisi kuruluşlarının atıksularını arıtmadan deşarj etmesi alıcı ortamda kirliliğe neden olmaktadır.
	Bayburt	İlimizde atık su arıtma tesisinin henüz tam olarak faaliyete geçmemiş olması sebebiyle ilde oluşan evsel nitelikli atık suların Çoruh Nehrine deşarj edilmesi büyük ölçüde su kirliliğine neden olmaktadır.
Aras Havzası	Kars	İlimizde genel nüfusa hizmet eden arıtma tesisi mevcut değildir. Yaşanan bu kirliliğin sebebi evsel nitelikli atıksular ve sanayi bölgesinde yer alan mandıralardır.
Van Gölü Havzası	Bitlis	İlimiz merkezinde atıksu arıtma tesisi bulunmaması ve evsel kaynaklı atıksuların doğrudan dereye deşarj edilmesi önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Şehir merkezinde bulunan esnafın katı ve sıvı atıklarını doğrudan dereye bırakmaları Bitlis Deresi üzerindeki kirlilik yükünü artırmaktadır. Ayrıca Dere kenarında faaliyet gösteren işletmelerden ve karayolu projelerinden açığa çıkan hafriyat atıklarının dereye dökülmesi dere yatağının daralması ve taşkın riskini ortaya çıkarmaktadır. Van Gölü' nün kapalı havza olması sebebiyle verimli bir arıtım yapılmadan deşarj edilecek atıksular hiçbir şekilde seyrilmeyecek ve göl ekosisteminde telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğuracaktır. Tatvan İlçesinde Kanalizasyon şebekesinin bir kısmı Atıksu Arıtma Tesisi' ne bağlı olmadığından afet kotu altında yer alan yerleşimlerin atık suları arıtmadan göle deşarj edilmektedir.
	Van	İlde yeterince atıksu arıtma tesisinin bulunmaması ve mevcut az sayıdaki atıksu arıtma tesisleri ise tam kapasiteli olarak, verimli bir şekilde faaliyet göstermemektedir. Sanayi tesislerine ait atıksu arıtma tesisleri de yeterli sayıda değildir. Organize Sanayi bölgesinin arıtma tesisi bulunmaktadır. Dolayısı ile oluşan evsel ve endüstriyel atıksular tam arıtılmadan alıcı ortama (Van Gölü Havzası) deşarj edilmekte ve ciddi şekilde kirliliğe sebebiyet vermektedir.
Dicle-Fırat Havzası	Malatya	Malatya ilçe ve belde belediyelerinin kanalizasyon şebekelerinin derelere verilmesi, sularımızı kirlüten en temel kirleticilerdir. İlçe ve belde belediyelerinin kanalizasyon şebekelerinin hiç birinde arıtma tesisi bulunmamaktadır. Bazı belde ve ilçe belediye sınırlarında kanalizasyon şebekesi olmayıp, konutlar atık sularını fosseptik çukurlarına deşarj etmektedirler. İlimizde tarımsal faaliyetlerde kullanılan kimyasallar ve tarımsal ilaçlar özellikle yeraltı su rezervlerinde kirlenmeye neden olmaktadır. Sanayi amaçlı kullanılan sular, kullanımdan sonra aşırı şekilde kirlenmiş halde çeşitli alıcı ortamlara verilmektedirler.
	Şanlıurfa	Son yıllarda Suriye'de yaşanan iç karışıklık nedeniyle Şanlıurfa yoğun dış göç almış bulunmaktadır. Kentimizde misafir konumunda yer alan Suriyeli kentin az gelişmiş bölgelerinde iskân edilmiş ve il ve ilçe merkezlerinde beklenmedik aşırı nüfus artışına neden olmuştur. Bunun yanında ilde makinalı tarıma geçişle beraber köyden kente göç olmaktadır. Bu kadar yüksek nüfuslu bir kentte atık su arıtma tesislerinin az sayıda nüfusa hizmet verecek şekilde bulunması ve katı atık depolama/ bertaraf tesislerinin bulunmaması Şanlıurfa İli için önem arz eden sorunların başında gelmektedir.
Doğu Akdeniz ve Asi Havzası	Mersin	Su kirliliğinin en önemli sebebi Mersin ilinin kanalizasyon şebekesinin yetersiz olmasıdır. Sadece şehrin doğusunda atık su arıtma tesisinin bulunması, batı tarafında bulunan yazlık bölgelerde her sitenin kendisine ait atık su arıtma tesisinin bulunması ve bunların takip ve denetimlerinin dönemsel olarak gerçekleştirilse bile yetersiz kalması, yağmur suyu drenaj hatlarına karışan kirliliklerin bu hatlarla birlikte yüzeysel su kaynaklarına kadar ulaşması Mersin'de su kirliliğine sebep olan faktörlerin başında gelmektedir.
	Hatay	Eski belde ve Büyükşehir Belediyesi ile mahalle olan beldelerde kanalizasyon atıkları direkt Asi Nehrine veya Asi Nehrine bağlı yan derelere deşarj edilmektedir. Tüm ilçeler atıksu arıtma tesisine bağlı değildir, Mevcut arıtma tesislerinde verim yetersizliği söz konusudur. Zeytinyağı fabrikaları deşarjları nedeniyle kirlilik yaşanmaktadır. Gelişigüzel dere kenarına yapılan ahırların neden olduğu kirliliğe neden olmaktadır.

Kaynaklar: 2016 yılı İl Çevre Durum Raporları, İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları

I.5. ATIKLAR

Tablo:I.9.'de atıkların 1., 2. ve 3. öncelikli sorun olduğu iller alfabetik sırayla gösterilmiştir. Tabloda atıkların birinci öncelikli sorun olduğu il sayısı 21 (illerin %26'sı), ikinci öncelikli sorun olduğu il sayısı yine 20 (illerin %25'i), üçüncü öncelikli sorun olduğu illerin sayısı ise 29 (illerin %36'sı) olarak görülmektedir. Tablo incelendiğinde toplam 70 ilimizde atıkların birinci, ikinci ya da üçüncü öncelikli sorun olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Tablo ile ilgili bilgiler **Harita:I.11.**'de gösterilmektedir. **Tablo:I.10.**'da ise illerde (alfabetik sırayla) atık sorunun nedenleri özet olarak verilmiştir. Konu ile ilgili daha detaylı bilgilere İl Çevre Durum Raporlarının son bölümünde yer alan "İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları" nın "Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları" başlıklarının açıklamalar kısmından ulaşılabilmektedir.

TABLO:I.9. ATIKLAR

Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Atıkların 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Atıkların 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller
AFYONKARAHİSAR AĞRI BİLECİK BOLU BURDUR DİYARBAKIR DÜZCE ELAZIĞ GİRESUN GÜMÜŞHANE İZMİR KARAMAN KAYSERİ MUŞ ORDU SAKARYA SİNOP TOKAT TUNCELİ UŞAK YALOVA	AKSARAY ARDAHAN ARTVİN BAYBURT BİTLİS ESKİŞEHİR İĞDIR İSTANBUL KARS KIRKLARELİ KIRŞEHİR KONYA MALATYA MARDİN MUĞLA NEVŞEHİR OSMANİYE RİZE SİİRT VAN	ADİYAMAN AMASYA ANKARA AYDIN BALIKESİR BARTIN BİNGÖL BURSA ÇANAKKALE EDİRNE ERZİNCAN ERZURUM GAZİANTEP HAKKARİ HATAY ISPARTA KARABÜK KIRIKKALE KİLİS KOCAELİ KÜTAHYA MANİSA SAMSUN SİVAS ŞIRNAK TEKİRDAĞ TRABZON YOZGAT ZONGULDAK
21	20	29
(%26)	(%25)	(%36)

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.
Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

TABLO:I.10. ATIKLARIN ÖNCELİKLİ SORUN OLDUĞU İLLERDE SORUNUN NEDENLERİ

Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri	
A.KARAHİSAR	İlimizde birinci öncelik çevre sorunu hayvansal kaynaklı atıklar ile mermer atıklarıdır. Atık kaynaklı diğer bir sorun ise arıtma tesislerinden kaynaklı arıtma çamurlarıdır.	AKSARAY	İl genelinde oluşan atıkların düzenli depolanmasının sağlanması ve kaynağında ayırım yapılması sağlanmalıdır.	ADIYAMAN	Düzensiz depolama yapılması, Düzensiz depolama alanındaki çöplerden sızıntı sularının İncesu Deresini kirletmesi.
AĞRI	Düzensiz depolama yapılması, yerel yönetimlerin uygulama eksiklikleri, toplumda bilinç eksikliği, personel eksikliği	ARDAHAN	Düzensiz depolama yapılması ve hayvansal atıkların (gübre) düzensiz depolanması.	AMASYA	Hayvancılık faaliyetinin en yoğun yaşandığı bölge konumunda olan Suluova'da ahırlardan oluşan hayvansal atıkların (gübre) değerlendirilememesi.
BİLECİK	Madencilik (mermer) faaliyetlerinden kaynaklanan atıkların bertarafı konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmakta, Pasa atıklarının gelişi güzel bir biçimde doğaya bırakılması sonucu çevrede büyük boyutlarda kirlilik oluşmaktadır.	ARTVİN	Düzensiz depolama yapılması, Belediyelerce toplanan katı atıkların şehirden fazla uzak olmayan noktalarda biriktirilmesi	ANKARA	Mamak, Sincan Çadırtepe Düzenli Depolama Alanı ve Şereflikoçhisar Düzenli Depolama Alanı dışındaki yerlerde evsel katı atıklar düzensiz depolama yapılmaktadır. Düzensiz çöp depolama alanlarının rehabilite edilmesi gerekmektedir.
BOLU	Kanatlı hayvan dışkı (gübre) atıkları, İlçe belediyelerinin hiçbirinin düzenli katı atık depolama alanının bulunmaması sonucu düzensiz depolama yapılması ve atıkların ayrıştırma işleminin düzenli olarak yapılmaması	BAYBURT		AYDIN	Katı atık transfer istasyonlarının yetersizliği, düzenli katı atık depolama sahalarına uzaklık nedeniyle bazı ilçelerde düzensiz depolama yapılması
BURDUR	Mermer ocaklarından kaynaklanan pasalar, İşletmeciler tarafından bu atıkların gelişi güzel bir biçimde doğaya bırakılması.	BİTLİS	Bazı ilçelerimizde hiç düzenli depolama yapılmamakta olup, bazı ilçelerimizde ise düzenli depolama olmasına karşın mevcut katı atık düzenli depolama tesisinin uzaklığı nedeniyle düzensiz depolamaya devam etmesi	BALIKESİR	Balıkesir'de hayvancılık faaliyetlerinin yaygın olması nedeniyle, hayvansal atık miktarı da artmaktadır. İlimizde hayvansal faaliyetlerden kaynaklanan gübrelerinin bertarafı konusunda iki adet işletme faaliyet göstermektedir. Ancak yetersiz kalmaktadır.
DIYARBAKIR	Düzensiz depolama yapılması	ESKİŞEHİR	İnşaat/yıkıntı atıklarıyla ilgili talebe cevap verebilecek nitelikte düzenli depolama sahasının bulunmaması.	BARTIN	Düzensiz depolama yapılması, hafriyat sahası bulunmaması.
DÜZCE	Merkez ilçe ve civarında toplanan katı atıklar düzensiz depolanmaktadır. İlçelerdeki ve beldelerdeki çöp döküm alanları rehabilite edilmemiştir. Çoğu yerde katı atık döküm alanlarının yerleşim merkezlerine uzaklıkları olması gerekenden daha kısadır. Ayrıca köy ve kırsal kesimlerde hayvansal atıkların düzensiz bir şekilde depolanması çevre rahatsızlığına neden olmaktadır.	İĞDIR	İlçe ve beldelerde düzensiz depolama yapılması	BİNGÖL	İlçelerde evsel atıkların düzenli depolama tesisine taşınmasında sorunlar yaşanması.
ELAĞIĞ	İlçelerde düzensiz depolama yapılması	İSTANBUL	Geri dönüşüm/ kullanımdaki yetersizlik	BURSA	Bazı İlçe ve Beldelerde düzensiz depolama yapılması, İlçe Belediyelerinin katı atık deponi sahası yer teminindeki zorluklar ve maddi imkansızlıkları, Mermer maden atıkları için uygun depolama yeri bulunamaması, Hayvancılık tesisleri atıklarının oluşturduğu kirlilik ve geri kazanımındaki yetersizlikler

TABLO:I.10. DEVAMI

Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri	
GİRESUN	Düzensiz depolama yapılması	KARS	Düzenli depolama sahasının bulunmaması, ambalaj atıklarının ayrı toplama sisteminin olmaması, düzensiz depolama ile bertaraf edilmesi, hafriyat atıkları ile ilgili yönetim planı eksikliği.	ÇANAKKALE	Bir kısım belediyelerde düzensiz depolama yapılması
GÜMÜŞHANE	Evsel katı atıkların düzensiz depolanması, Katı atık aktarma istasyonunun tamamlanmamış olması	KIRKLARELİ	Mahkeme süreci devam eden KIRKAB-2 Birliğine üye Lüleburgaz ve civarındaki Belediyelerin çöpleri eski depolama alanlarında düzensiz olarak depolanmaktadır	EDİRNE	Bir kısım ilçelerde düzensiz depolama yapılması.
İZMİR	İlde çok sayıda ve değişik sektör gruplarında faaliyet gösteren sanayi tesislerinin bulunması nedeniyle tehlikeli atıkların geri kazanımı/bertarafında kapasite yetersiz kalmaktadır.	KIRŞEHİR	İlçelerde düzenli depolama alanına uzaklık nedeniyle düzensiz depolama yapılması	ERZİNCAN	Düzensiz depolama yapılması.
KARAMAN	Bir kısım evsel atıkların düzensiz depolanması, Hayvansal atıkların bertarafıyla ilgili sorunlar, Hafriyat atıklarının düzensiz depolanması sorunu, Atıkların kaynağında toplanarak ayrılmasında yaşanan eksiklikler, Atıklarla ilgili lisanslı firmaların yetersiz olması	KONYA	Atık üreticilerinin çevre mevzuatları kapsamında yükümlülüklerinin tam olarak bilincinde olmaması, atıkların uygun yöntemlerle geri kazanım ve/veya bertarafında aksaklıklara neden olmaktadır	ERZURUM	Bir kısım atıkların düzensiz depolanması
KAYSERİ	Düzensiz depolama yapılması	MALATYA	Düzensiz depolama yapılması	GAZİANTEP	Bir kısım atıkların düzensiz depolanması
MUŞ	Düzensiz depolama yapılması, Yerel yönetimlerin uygulama eksiklikleri, Bilinç eksikliğinden dolayı uygulamalarda ve yapılan denetimlerde güçlüklerle karşılaşılması, Personel eksikliği	MARDİN	Yapımı tamamlanan Katı Atık Düzenli Depolama Tesisine atık girişi istenilen düzeye ulaşamamıştır. Bazı ilçelerde toplanan atıklar yerleşim alanlarına yakın mesafelerde ve yol kenarlarında düzensiz olarak depolanmaktadır.	HAKKARİ	Düzensiz depolama yapılması.
ORDU	Düzensiz depolama yapılması	MUĞLA	Turistik merkez olan Bodrum ilçesinde düzensiz depolama yapılması ve mevcut vahşi depolama alanı artık neredeyse şehir merkezi ortasında kalması. Zaman zaman metan gazı sonucu oluşan küçük çaplı yangınlar çıkması,	HATAY	Düzenli depolama sahaslarının yetersizliği, sahasların yerleşim birimlerine olan mesafesi, aktarma istasyonlarının yetersizliği, kaynaktan ayrıştırma yapılmaması.
SAKARYA	Zaman zaman boş arazilere atılmış atıklar bulunmaktadır. Bu kapsamda atıkların sızmasının önlenmesi amacıyla geçici bekletilmesi için uygun bir sahada muhafaza edilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. Sahibine ulaşamadığı durumlarda da atıkların bertarafı için ödenek tahsis edilmesi önem arz etmektedir.	NEVŞEHİR	Düzensiz depolama alanlarının rehabilitasyonu konularında beldelerde sıkıntı bulunması, Hayvan gübreleriyle ilgili yoğun şikayetler	ISPARTA	Bazı ilçelerde düzensiz depolama yapılmaktadır. Düzenli depolama tesislerine atıkları getirilebilmesi için ara transfer istasyonlarının kurulması gerekmektedir.

TABLO:I.10. DEVAMI

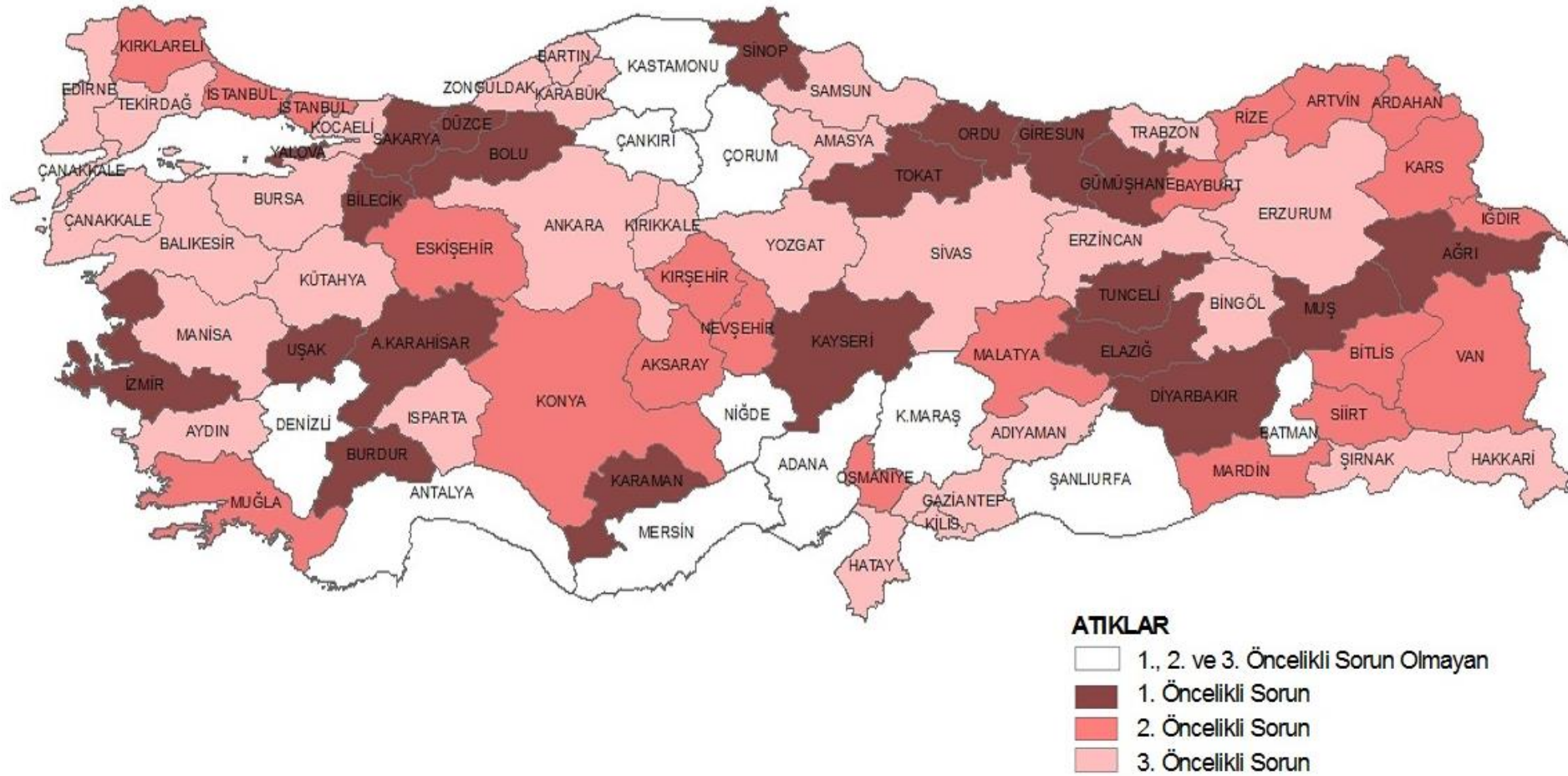
Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri		Atıkların 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller ve Nedenleri	
SİNOP	Düzenli depolama sahasının sadece bir ilçede yer alması ve ilgili sahaya diğer ilçelerin erişe bilirliliğinin az olması, nedeniyle mevcut düzenli depolama sahasından yararlanamayan ilçeler için ikinci bir düzenli depolama sahası ve aktarma merkezlerinin oluşturulmasının gerekmesi, geridönüşüm, geri kazanım tesisi olmaması	OSMANİYE		KARABÜK	Düzensiz depolama yapılması.
TOKAT	Belediyelerin Atık Yönetim Planlarını tam olarak hazırlayamamaları, Maddi imkansızlıklar, Yeterli personellerinin olmayışı, Toplumsal bilincin az olması, Köylerde atık toplanmaması ve düzensiz depolaması sorunu,	RİZE	Bazı ilçelerde düzensiz depolama yapılması	KIRIKKALE	Bazı ilçelerde evsel atıkların düzensiz depolanması, hafriyat, inşaat depolanması için belediyelerimiz tarafından herhangi bir alan belirlenmemiş olması.
TUNCELİ	Düzensiz depolama yapılması, depolama yapılan alanların yerleşim yerlerine ve su kaynaklarına yakın olması	SİİRT	Düzensiz depolama yapılması, Atıkların toplanmasında zaman zaman aksamalar meydana gelmesi	KİLİS	
UŞAK	İldeki organize sanayilerden kaynaklanan atıkların (özellikle deri ve tekstil sektöründen kaynaklanan atıklar) düzensiz depolanması.	VAN	Düzensiz depolama yapılması, Sanayi tesislerinin faaliyetlerinden kaynaklanan atıklar ve bu atıkların geri dönüşümünü ya da bertarafını sağlayacak tesislerin olmaması, düzensiz depolanması.	KOCAELİ	Küçük sanayi siteleri ve diğer küçük ölçekli işletmelerden kaynaklanan atıkların yönetimi konusunda personel yetersizliği ve işletme sayısının fazlalığı nedeniyle zaman zaman sıkıntılar yaşanmaktadır.
YALOVA	Hafriyat toprağı depolama sahası yetersizdir. İnşaat yıkıntı atıkları için depolama alanı bulunmamaktadır.			KÜTAHYA	
				MANİSA	Düzensiz depolama yapılmaktadır. Kanatlı hayvan ve diğer hayvancılık işletmelerinden kaynaklanan gübre, atık ve koku emisyonlarına karşı mevcut mevzuat ve öngörülen tedbirler yetersiz kalmaktadır.
				SAMSUN	Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği kapsamındaki çalışmaların Atık Yönetim Planlarına uygun olarak sürdürülmesi, iyileştirilmesi gerekmektedir.
				SİVAS	Bir kısım atıkların düzensiz depolanması, düzensiz depolama alanlarının rehabilite edilmesi gerekmesi
				ŞIRNAK	Düzensiz depolama yapılması
				TEKİRDAĞ	Evsel atıkların bir bölümünün düzensiz depolanması, Sanayi tesislerinden kaynaklanan endüstriyel atıkların zaman zaman mevzuata uygun bertarafının sağlanmaması nedeniyle sorun yaşanmaktadır.
				TRABZON	
				YOZGAT	İlçelerde ve beldelerde düzensiz depolama yapılmaktadır. Aktarma istasyonları işletmeye alınmalı, yeterli toplama aracı ve ekipman temin edilmelidir.
				ZONGULDAK	Kömür üretiminden kaynaklanan maden atıkları, inşaat hafriyat atıkları

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.

Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

Kaynaklar: 2016 yılı İl Çevre Durum Raporları, İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Araştırma Formları

HARİTA:I.11. ATIK KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLERİ HARİTASI

I.6. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ

Tablo:I.11.'da gürültü kirliliğinin 1., 2. ve 3. öncelikli sorun olduğu iller alfabetik sırayla gösterilmiştir. Gürültü kirliliği Adana, Antalya ve Eskişehir için birinci öncelikli sorun, Sivas ve Tunceli için ikinci öncelikli sorun, Çorum, Iğdır, Kahramanmaraş, Karaman ve Sakarya, için üçüncü öncelikli sorun olarak belirtilmiştir. Tablo incelendiğinde toplam 9 ilimizde gürültü kirliliğinin birinci, ikinci ya da üçüncü öncelikli sorun olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Tablo ile ilgili gürültü öncelikleri haritası **Harita:I.12.**'de verilmektedir.

TABLO:I.11. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ

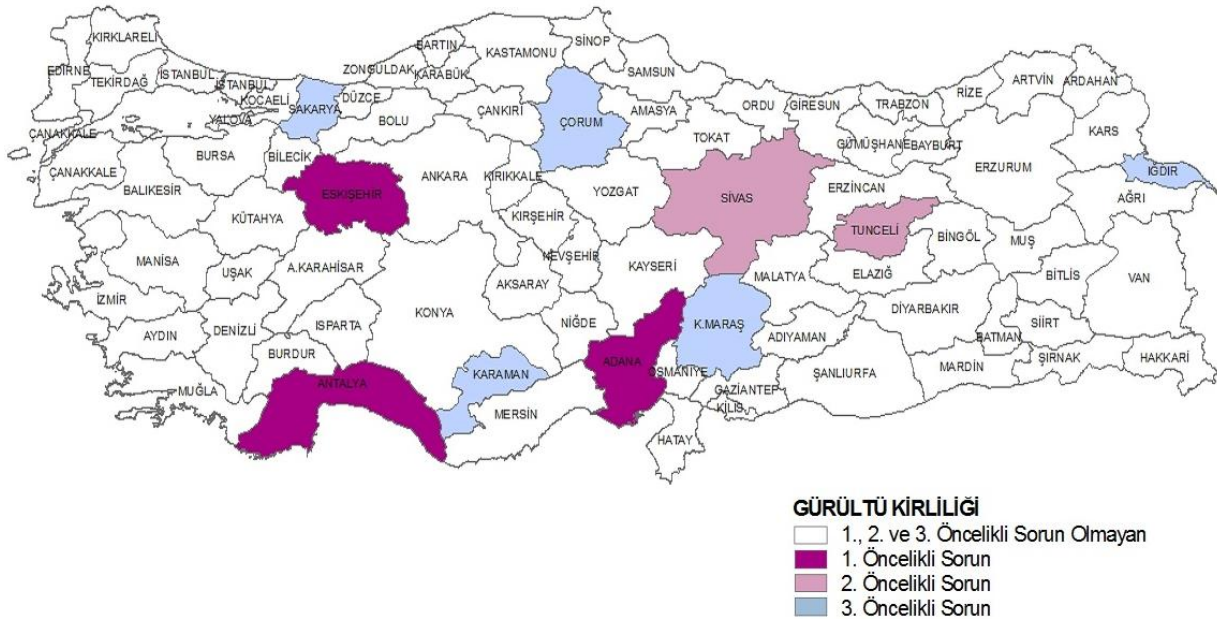
Gürültü Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Gürültü Kirliliğinin 2. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Gürültü Kirliliğinin 3. Öncelikli Sorun Olduğu İller
ADANA ANTALYA ESKİŞEHİR	SİVAS TUNCELİ	ÇORUM IĞDIR KAHRAMANMARAŞ KARAMAN SAKARYA
3	1	5
(%3,7)	(%2)	(%6)

Not: Tablodaki iller alfabetik sıra ile sıralanmıştır.

Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

Gürültü kirliliğinin 1. öncelikli sorun olduğu Adana ilinde; özellikle eğlence yerlerinden kaynaklanan canlı müzik gürültüsü, yerleşim yerleri içerisinde küçük ölçekli imalathanelerin bulunması, TEM Otoyolunun şehir merkezinden geçmesi ve otobana çok yakınında yerleşim yerlerinin bulunması, gürültü konusunda şikayetlere neden olmaktadır. Antalya'da özellikle yerleşim yerleri içindeki canlı müzik yayını yapan eğlence yerlerinden, turizm işletmelerinden, otellerden, sanayi tesislerinden ve ticari işletmelerden kaynaklanan gürültü kirliliği oluşmaktadır. Eskişehir'de ise, eğlence yerlerinin yoğunlukla şehrin merkezinde kalmasından dolayı gürültü kirliliğine ilişkin olarak yoğun şikayetler olmaktadır.

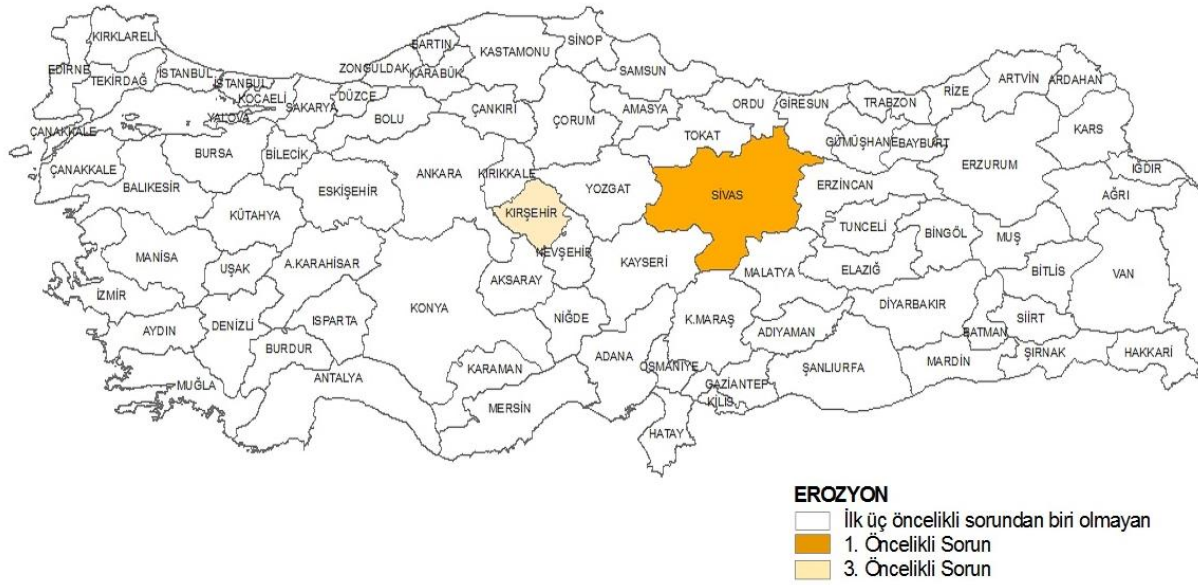
HARİTA:I.12. GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ ÖNCELİKLERİ HARİTASI

I.7. EROZYON

Harita:I.13.'de, 2016 yılında, erozyonun 1. ve 3. öncelikli sorun olduğu iller gösterilmiş olup erozyonun 2. öncelikli sorun olduğu il bulunmamaktadır. Erozyon, ülkemiz genelinde sorun olmakla birlikte kentsel alanlardaki diğer çevresel sorunların gölgesinde kalmaktadır. Bununla birlikte 2016 yılında erozyon, Sivas'ta birinci, Kırşehir'de üçüncü öncelikli çevre sorunu olarak belirtilmiştir.

HARİTA:I.13. EROZYON ÖNCELİKLERİ HARİTASI

Not: Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

1.8. BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARIN DÖNEMLER İTİBARIYLA KARŞILAŞTIRILMASI

ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığınca yıllar itibarıyla öncelikli çevre sorunları **Grafik 1.2.**'de verilmektedir. Söz konusu birinci çalışma 1999-2001 dönemine, ikinci çalışma 2002-2004 dönemine, üçüncü çalışma 2005-2006 dönemine, dördüncü çalışma 2007-2008 dönemine, beşinci çalışma 2009-2010 dönemine, altıncı çalışma 2012 yılına, yedinci çalışma 2013 yılına, sekizinci çalışma 2014 yılına, dokuzuncu çalışma 2015 yılına ve onuncu çalışma 2016 yılına ait bulunmaktadır.

1999-2001 dönemine ait değerlendirme incelendiğinde 27 ilde hava kirliliğinin, 24 ilde su kirliliğinin, 19 ilde atıkların, 6 ilde erozyonun, 3 ilde plansız kentleşmenin, birer ilde de toprak kirliliği ve gürültü kirliliğinin birinci öncelikli sorun olarak kendini gösterdiği görülmektedir.

2002-2004 dönemine ait değerlendirme incelendiğinde 27 ilde hava kirliliği, 25 ilde su kirliliği, 21 ilde atıklar, 6 ilde plansız kentleşme, 2 ilde ise erozyon birinci öncelikli sorun olarak görülmektedir.

2005-2006 dönemine bakıldığında 27 ilde su kirliliğinin, 24 ilde hava kirliliğinin, 23 ilde atıkların, 4 ilde plansız kentleşmenin, birer ilde de gürültü kirliliği, görsel kirlilik ve erozyonun birinci öncelikli sorun olarak yer aldığı görülmektedir.

2007-2008 döneminde 28 ilde su kirliliğinin, 25 ilde atıkların, 22 ilde hava kirliliğinin, 6 ilde de plansız kentleşmenin birinci öncelikli sorun olduğu görülmektedir.

2009-2010 döneminde 33 ilde hava kirliliğinin, 23 ilde atıkların, 22 ilde su kirliliğinin, birer ilde toprak kirliliği, gürültü kirliliği ve doğal çevrenin tahribatının birinci öncelikli sorun olduğu görülmektedir.

2012 yılında 32 ilde su kirliliğinin, 27 ilde hava kirliliğinin, 19 ilde atıkların, 2 ilde gürültü kirliliğinin ve 1 ilde erozyonun birinci öncelikli çevre sorunu olduğu görülmektedir.

2013 ve 2014 yılında 31 ilde su kirliliğinin, 26 ilde hava kirliliğinin, 21 ilde atıkların, 2 ilde gürültü kirliliğinin ve 1 ilde erozyonun birinci öncelikli çevre sorunu olduğu görülmektedir. Çevre sorunlarının öncelikli olduğu il sayısı her iki yılda da aynı olmakla birlikte, sorunların yaşandığı illerde bir miktar değişim olmuştur.

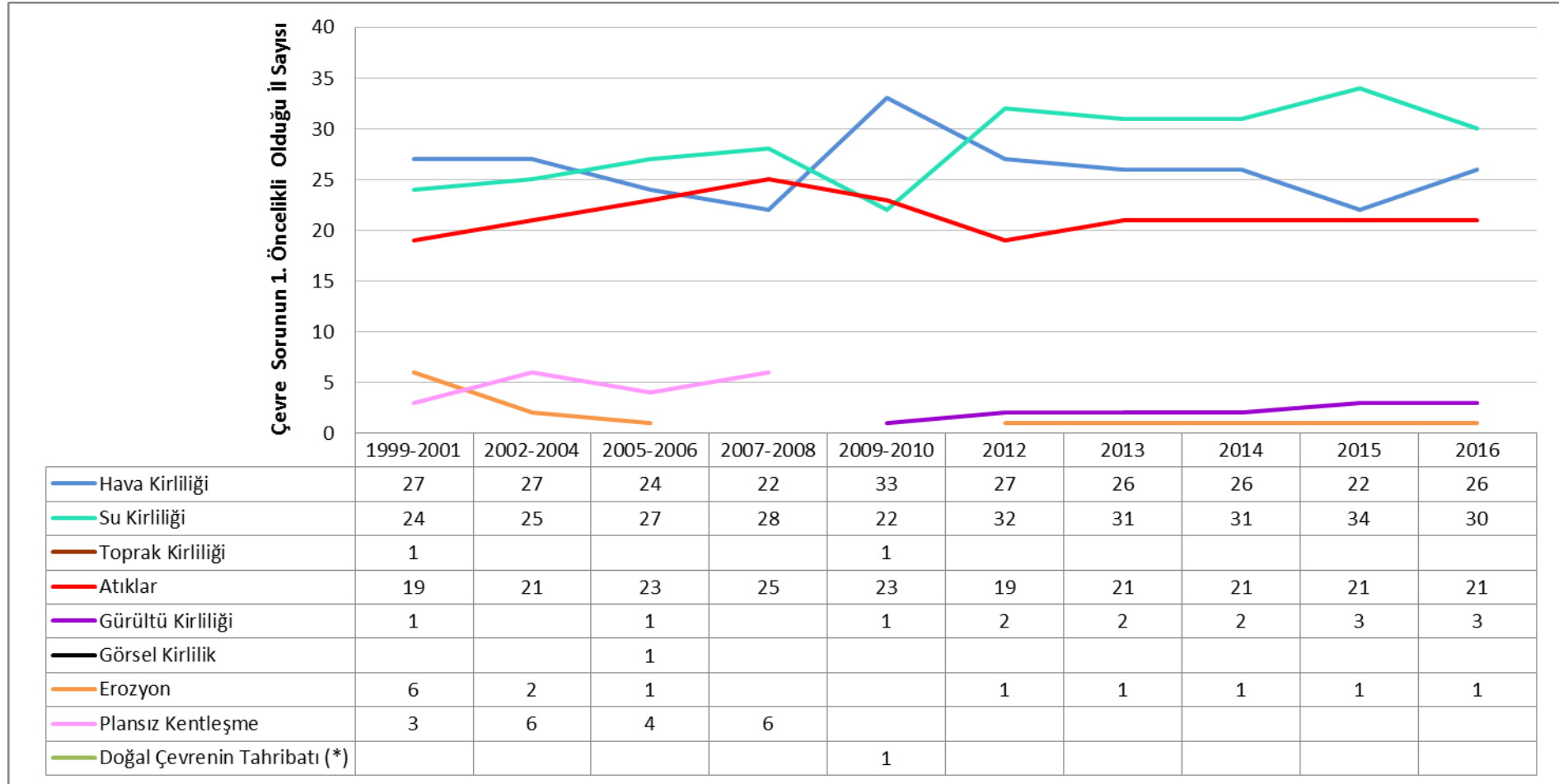
2015 yılında, 34 ilde su kirliliğinin, 22 ilde hava kirliliğinin, 21 ilde atıkların, 3 ilde gürültü kirliliğinin ve 1 ilde erozyonun birinci öncelikli çevre sorunu olduğu görülmektedir.

2016 yılında ise, 30 ilde su kirliliğinin, 26 ilde hava kirliliğinin, 21 ilde atıkların, 3 ilde gürültü kirliliğinin ve 1 ilde erozyonun birinci öncelikli çevre sorunu olduğu görülmektedir.

2009-2010 dönemi ve sonrasında, İl Müdürlüklerince sıralanması istenen öncelikli sorun maddeleri arasında "Görsel kirlilik", "Orman tahribatı", "Asit yağmurları", "Plansız kentleşme", "Kıyı tahribatı", "Mera tahribatı", "Koku problemi", "Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı", "Sulak alan kayıpları" ve "Diğer" maddeleri çıkarılarak yerine "Doğal çevrenin tahribatı" maddesi konmuştur. Bu bakımdan 2009-2010 dönemi ve sonrasında değerlendirmede önceki dönemlere göre bir miktar değişiklik olmuştur. Buna rağmen, genel bir değerlendirme yapılacak olursa; hava kirliliği, su kirliliği ve atıkların tüm çalışmalarda öncelikli sorunlar sıralamasında başta olduğu görülmektedir.

Çevre sorunlarının önceliklendirilmesi çalışmaları yıllara göre karşılaştırıldığında; önceki raporlarda da bahsedildiği üzere, 1999-2008 yılları arasında hava kirliliğinin azalan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2010 döneminde tekrar en çok karşılaşılan öncelikli sorun olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Daha sonraki yıllarda ise azalma eğilimine girdiği görülmektedir. Su kirliliği ile ilgili önceliğe baktığımızda ise 1999-2008 yılları arasında artan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2010 döneminde azaldığı, 2012 yılından sonra tekrar artma eğilimine girdiği görülmektedir. Atıklarla ilgili önceliğe baktığımızda ise 1999-2008 yılları arasında artan bir eğilim göstermesine karşın, 2009-2012 döneminde azaldığı, 2013-2016 döneminde sabit kaldığı görülmektedir. Uzun yıllar boyunca (1999-2016) genel eğilim değerlendirilecek olursa, hava kirliliğinin ve atıkların öncelikli sorun olduğu illerin azalma eğiliminde olmasında doğalgaz kullanımının ve atık bertaraf/geri dönüşümü konusundaki gelişmelerin etkisi olduğu düşünülmektedir.

GRAFİK:İ.2. BİRİNCİ ÖNCELİKLİ SORUNLARIN YILLAR İTİBARIYLA KARŞILAŞTIRILMASI

(*) 2009-2010 Dönemi ve sonrasında, İl Müdürlüklerinden sıralanması istenen öncelikli sorun maddeleri arasında "Görsel kirlilik", "Orman tahribatı", "Asit yağmurları", "Plansız kentleşme", "Kıyı tahribatı", "Mera tahribatı", "Koku problemi", "Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı", "Sulak alan kayıpları" ve "Diğer" maddeleri çıkarılarak yerine "Doğal çevrenin tahribatı" maddesi konmuştur.

Not: Sorunların öncelik sırası İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince belirlenmiştir.

II. BÖLÜM

ÇEVRE SORUNLARININ NEDENLERİ, ÇÖZÜMÜNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER VE ÖNLENMESİ İÇİN ALINAN TEDBİRLER

Bu bölümde, hava kirliliği, su kirliliği ve toprak kirliliğinin nedenleri, giderilmesinde karşılaşılan problemler, alınan tedbirler konuları tablo ve grafik ile anlamlandırılmıştır.

II.1. HAVA KİRLİLİĞİ

Tablo:II.1.'de hava kirliliğine neden olan kaynaklar önem sırasına göre (en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 şeklinde) numaralandırılmıştır. Hava kirliliği kaynakları; evsel ısınma, imalat sanayi işletmeleri, maden işletmeleri, termik santraller, diğer sanayi faaliyetleri, karayolu trafik ve diğer kaynaklar olarak tabloda yer almıştır. Numaralandırma yapılırken bütün kaynakların numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o il için uygun kaynakların numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.1. HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN KAYNAKLAR (Önem Sırasına Göre)

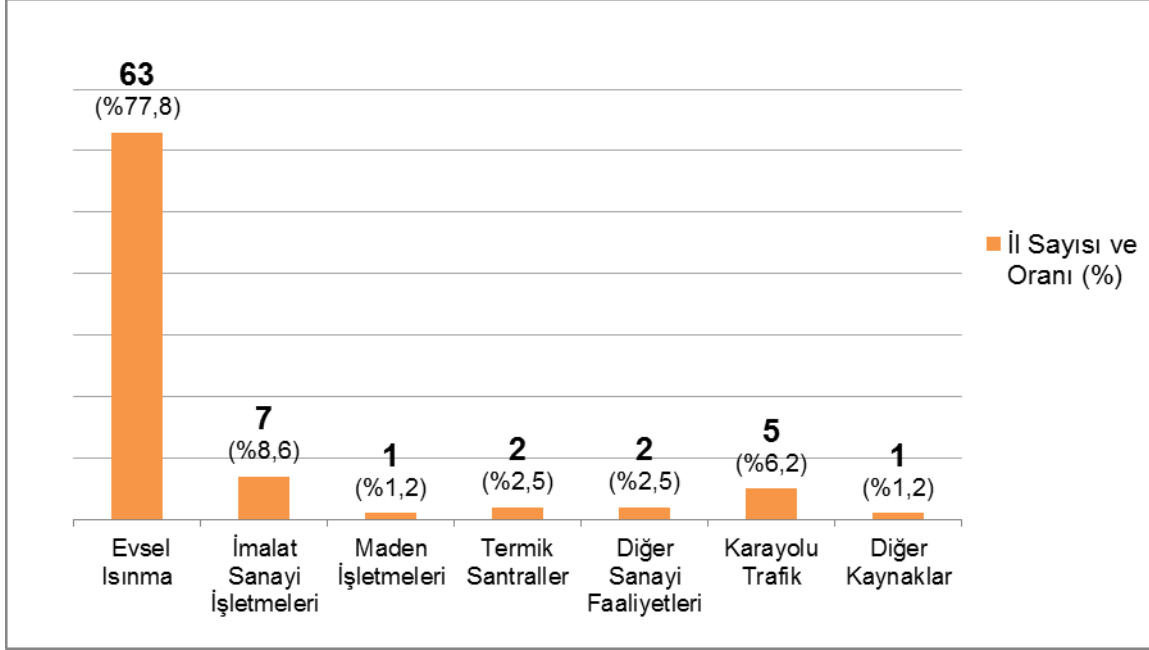
Sıra No	İLLER	Evsel Isınma	İmalat Sanayi İşletmeleri	Maden İşletmeleri	Termik Santraller	Diğer Sanayi Faaliyetleri	Karayolu Trafik	Diğer Kaynaklar
1	ADANA	1	3				2	4 (Anız Yangınları)
2	ADIYAMAN	1	2	5			3	4 (Meteorolojik Şartlar)
3	A.KARAHİSAR	1	2	3		5 (Tuğla işletmeleri)	4	6
4	AĞRI	1				2	3	
5	AMASYA	1	5	3		4 (Gıda Sanayi)	2	
6	ANKARA	1	3	4	5		2	
7	ANTALYA	1	4	3			2	
8	ARTVİN	1	3				2	
9	AYDIN	1	3	4			2	
10	BALIKESİR	1	4	3	6	5	2	
11	BİLECİK	4	1	3		2 (Seramik vs.)	5	6
12	BİNGÖL	1		2			3	
13	BİTLİS	1		2			3	
14	BOLU	1	3				2	
15	BURDUR	2	4	1		3	5	6 (Anız Yangınları vb)
16	BURSA	3	1	5	4		2	
17	ÇANAKKALE	2	5	4	1	6	3	
18	ÇANKIRI	1	3			2 (Asfalt plant tesisleri, Hazır beton tesisleri, Beton parke ve hazır harç tesisleri)	4	
19	ÇORUM	1	2	3		5	4	
20	DENİZLİ	1	2	6		5 (Küçük sanayi işletmeleri)	3	4 (Yol, köprü, altyapı çalışmaları)
21	DİYARBAKIR	1	4	5		3	2	6
22	EDİRNE	1		3			2	4
23	ELAZIĞ	1	3	4			2	
24	ERZİNCAN	1	2	4			3	
25	ERZURUM	1				3	2	
26	ESKİŞEHİR	3	2	4			1	
27	GAZİANTEP	2	1				3	
28	GİRESUN	1	3	4			2	
29	GÜMÜŞHANE	1					2	
30	HAKKARİ	1	4	3			2	
31	HATAY	2	1	4	5		3	
32	ISPARTA	1	2	4		5	3	

TABLO:II.1. HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN KAYNAKLAR (Önem Sırasına Göre) DEVAMI

Sıra No	İLLER	Evsel Isınma	İmalat Sanayi İşletmeleri	Maden İşletmeleri	Termik Santraller	Diğer Sanayi Faaliyetleri	Karayolu Trafik	Diğer Kaynaklar
33	MERSİN	2	1			4	3	
34	İSTANBUL	3	1	4			2	
35	İZMİR	1	2	5	3		4	
36	KARS	1						
37	KASTAMONU	1	2			3		
38	KAYSERİ	2	3			1		
39	KIRKLARELİ	1	2	5		3	4	
40	KİRŞEHİR	1		2		3		
41	KOCAELİ	2	1	5	4	3		6 (Doğal kaynaklar)
42	KONYA	1	2	3		4		
43	KÜTAHYA	2	3	4	1	5		
44	MALATYA	2	3		4	1		
45	MANİSA	1	3			2		
46	K.MARAS	1	2		3		4	
47	MARDİN	1	6	5		3	4	2 (Çöl tozları)
48	MUĞLA	1			2		3	
49	MUŞ	1	4	3			2	
50	NEVŞEHİR	1	4	2 (Öncelikle Pomza Ocaklarında tozuma olmakta)			3	
51	NIĞDE	1	4	3			2	
52	ORDU	1	2	4			3	
53	RİZE	1	2				3	
54	SAKARYA	3	2	4			1	5
55	SAMSUN	1	2				3	
56	SİİRT	1	4				2	3 (Anız ve çöp yakılması)
57	SINOP	1	3	4		5	2	
58	SİVAS	1	3				2	
59	TEKİRDAĞ	1	2	5		4	3	
60	TOKAT	1	3	4		5	2	
61	TRABZON	1	3	4		5	2	
62	TUNCELİ	1		2			3	
63	ŞANLIURFA	2	4	3		5	1	
64	UŞAK	1	2	5		3	4	6
65	VAN	1	4	3			2	
66	YOZGAT	1	2	3			4	5 (Anız yangınları)
67	ZONGULDAK	1	5	4	3		2	
68	AKSARAY	1	2	3			4	
69	BAYBURT	1	2				4	3 (Yol yapım çalışmaları)
70	KARAMAN	1	3				4	2 (Tozuma)
71	KIRIKKALE	1	2				3	
72	BATMAN	3				2	4	1 (Anız yangınları, Kış mevsiminde hayvan dışkılarının yakacak olarak kullanılması, Lastiklerin yakılması)
73	ŞIRNAK	1						
74	BARTIN	1	3	4			2	
75	ARDAHAN	1	3	4			2	
76	İĞDIR	1					2	
77	YALOVA	1	3				2	
78	KARABÜK	2				1	3	
79	KİLİS	1	3				2	4 (Meteorolojik faktörler)
80	OSMANIYE	1	4			3	2	
81	DÜZCE	2				1 (Madencilik, Orman Ürünleri Sanayi)	3	

Grafik:II.1.'de illerde hava kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar (**Tablo:II.1**'de 1 ile numaralandırılan) gösterilmektedir. Grafikten ülkemizde, hava kirliliğine neden olan en önemli kaynağın; 63 ilde evsel ısınma, 7 ilde imalat sanayi işletmeleri, 5 ilde karayolu trafiği, 2 ilde termik santraller, 2 ilde diğer sanayi faaliyetleri, 1 ilde maden işletmeleri, 1 ilde diğer kaynaklar olduğu anlaşılmaktadır.

GRAFİK:II.1. İLLERDE HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLAR

Harita:II.1.'de, illerde hava kirliliğine neden olan en önemli kaynağın dağılımı gösterilmektedir. Haritadan görüldüğü gibi, 81 ilimizden 63'ünde evsel ısınma hava kirliliğinin birinci öncelikli kaynağıdır. Haritada, hava kirliliğinin birincil kaynağının imalat sanayi olduğu illerin Marmara Bölgesinde ve Akdeniz Bölgesinin doğusunda yoğunlaşması dikkat çekicidir. Batı Karadeniz illerinden Düzce ve Karabük'te ise diğer sanayi ön plana çıkmaktadır. Çanakkale ve Kütahya'da termik santraller, Burdur'da ise maden işletmeleri birincil hava kirliliği kaynakları olmuştur. Karayolu trafiği, Sakarya, Eskişehir, Kayseri, Malatya ve Şanlıurfa illerinde hava kirliliğinin birinci öncelikli kaynağı olmuştur. Batman'da ise; anız yangınları, kış mevsiminde hayvan dışkılarının yakacak olarak kullanılması, lastiklerin yakılması hava kirliliğinin en başta gelen nedenleri olmuştur.

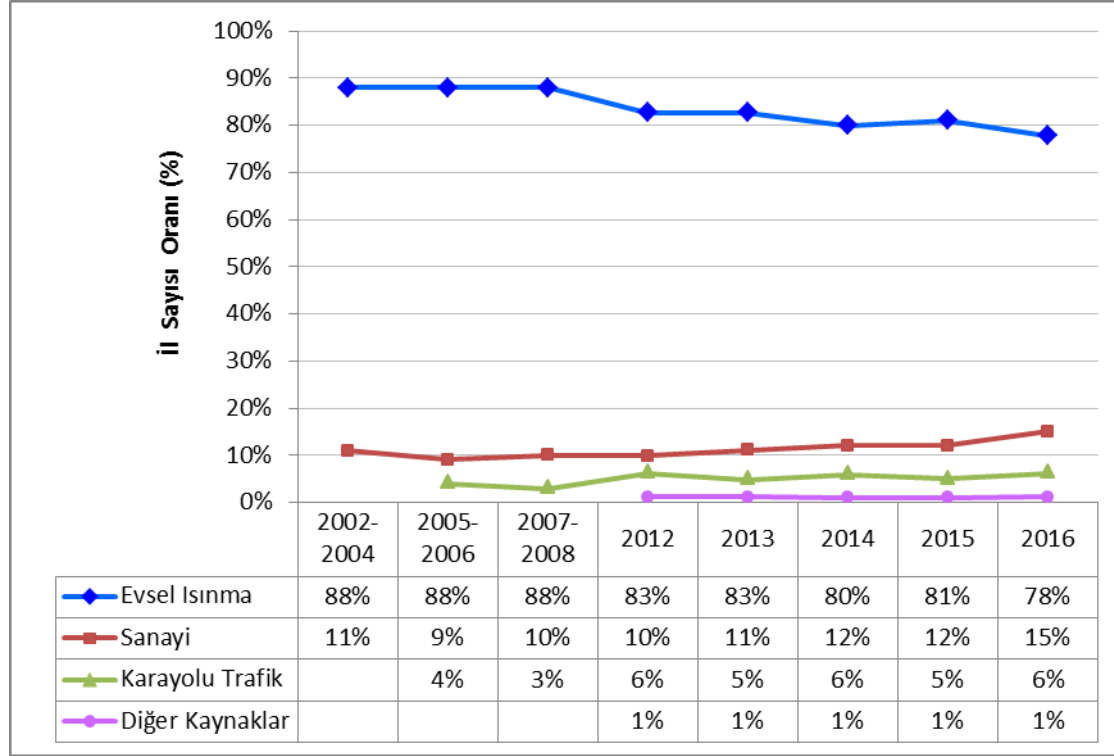
HARİTA:II.1. İLLERDE HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLAR

HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN BİRİNCİ ÖNCELİKLİ KAYNAKLAR

	Evsel Isınma
	İmalat Sanayi İşletmeleri
	Maden İşletmeleri
	Termik Santraller
	Diğer Sanayi Faaliyetleri
	Karayolu Trafik
	Diğer Kaynaklar

GRAFİK:II.2. YILLAR İTİBARIYLA İLLERDE HAVA KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLARIN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

Not: 2002-2004 Döneminde İstanbul'dan bilgi alınamamış olup değerlendirme 80 il üzerinden yapılmıştır. 2007-2008 Döneminde Şırnak'tan bilgi alınamamış olup değerlendirme 80 il üzerinden yapılmıştır.

Grafik:II.2.'de, yıllar itibariyle hava kirliliğine neden olan en önemli kaynakların (1 ile numaralandırılan) durumuna bakıldığında evsel ısınma %80-88'lerle hava kirliliğinin başlıca kaynağı olmuştur. Bunu %10-12 civarında sanayi, %4-6 ile trafik izlemiştir.

Yıllar itibariyle değişimin eğilimine bakıldığında evsel ısınmanın payı 2002-2004 döneminde %88 iken, 2016 yılında %78'e düşmüş, Buna karşın sanayinin payı bir miktar artmıştır.

Tablo:II.2.'de hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan güçlükler önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4.... şeklinde numaralandırılmıştır. Numaralandırma yapılırken bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o il için geçerli olan güçlüklerin numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.2. YIL İÇERİSİNDE HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER (Önem Sırasına Göre)

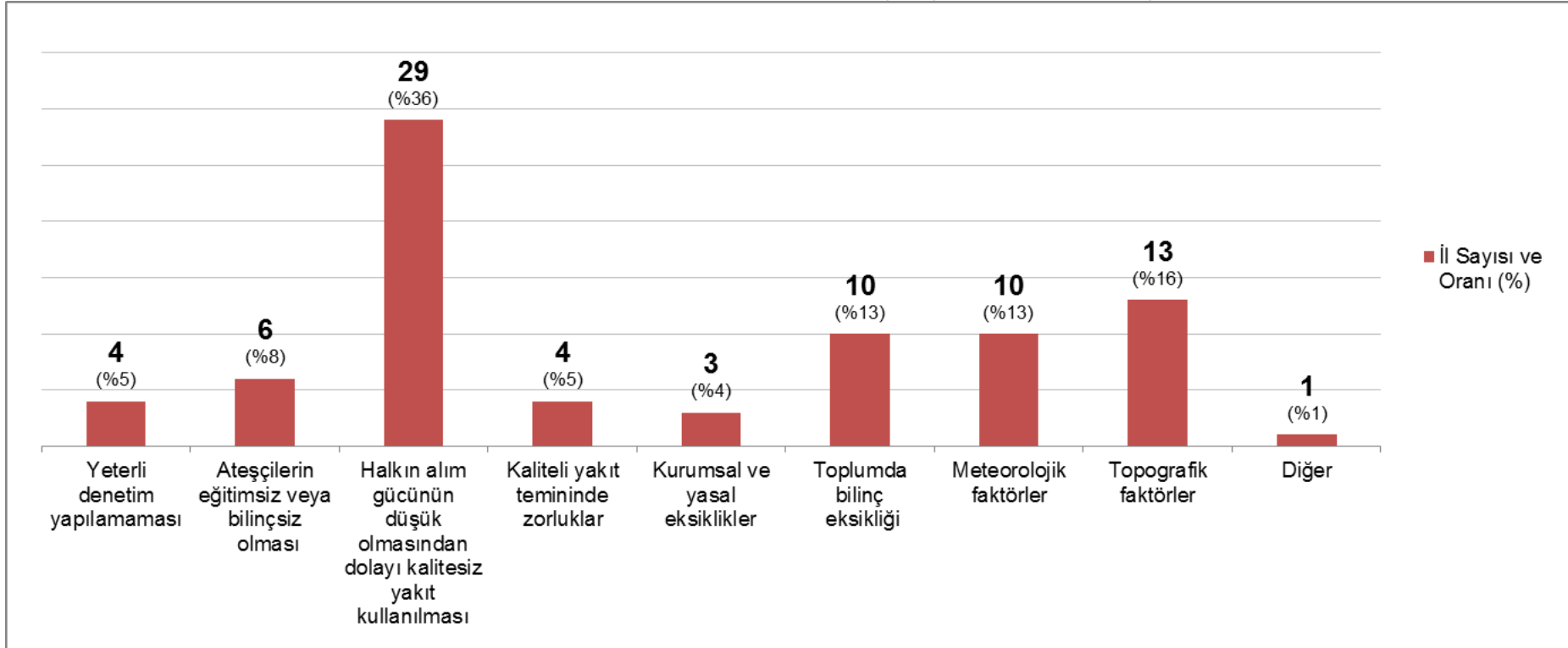
Sıra No	İLLER	Yeterli denetim yapılamaması	Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	Kaliteli yakıt temininde zorluklar	Kurumsal ve yasal eksiklikler	Toplumda bilinç eksikliği	Meteorolojik faktörler	Topografik faktörler	Diğer
1	ADANA			1	2		3		4	
2	ADİYAMAN	5	8	1	7	6	2	4	3	
3	AFYONKARAHİSAR	6	3	2	7	5	8	1	4	
4	AĞRI	4		1			2		3	
5	AMASYA	6	7	1	2	8	3	5	4	
6	ANKARA	8	7	6	4	5	3	1	2	
7	ANTALYA			1	2		3			
8	ARTVİN	2	1	5	4	6	3			
9	AYDIN	6	2	4	3	5	1	7		
10	BALIKESİR		4	3			5	1	2	
11	BİLECİK	4	2	3	5		1	6	7	
12	BİNGÖL	4	1	2	7	6	8	5	3	
13	BİTLİS	4	6	2	7		5	1	3	
14	BOLU			2	3		1			
15	BURDUR	4	3	1	5	6	2	7	8	
16	BURSA	3		1	7	8	4	5	6	2 (Motorlu taşıtlardan kaynaklanan kirlilik)
17	ÇANAKKALE	4	2	1	3		7	5	6	
18	ÇANKIRI	1	4	6	5	3	2			
19	ÇORUM	8	3	5	9	7	6	2	1	4 (Doğalgazın pahalılığı)
20	DENİZLİ	3	6	1	8	2	4	7	5	
21	DIYARBAKIR	1		3	4			2		
22	EDİRNE			2	1			4	3	
23	ELAZIĞ		2				3		1	
24	ERZİNCAN	6	2	1	3		4		5	
25	ERZURUM	7	4	1		5	6	2	3	
26	ESKİŞEHİR	3		2		1	4			
27	GAZİANTEP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.								
28	GİRESUN		4	5				2	1	3 (Çarpık yapılaşma, çok katlı binalar)
29	GÜMÜŞHANE		1				2	4	3	
30	HAKKARİ	7	6	1	3		4	5	2	
31	HATAY	2	6	5	3	1	4	7		
32	ISPARTA	7	3	5	8	6	2	1	4	
33	MERSİN	3	2				4	5	6	1 (Naylon, poşet, ayakkabı vs. gibi bir takım atıkların evsel ısınma amaçlı yakılması)
34	İSTANBUL	3		1			2			
35	İZMİR			4	6	3	5	1	2	
36	KARS			1				2		
37	KASTAMONU	6	3	1	7	8	2	4	5	

TABLO:II.2. YIL İÇERİSİNDE HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER (Önem Sırasına Göre) DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yeterli denetim yapılamaması	Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	Kaliteli yakıt temininde zorluklar	Kurumsal ve yasal eksiklikler	Toplumda bilinç eksikliği	Meteorolojik faktörler	Topografik faktörler	Diğer
38	KAYSERİ	6	7	4	8	9	3	2	1	5 (Trafik)
39	KIRKLARELİ	3	2	5	1	4	6			
40	KIRŞEHİR		2	1		3				
41	KOCAELİ	8	6	7	1	2	5	3	4	
42	KONYA			1			4	3	2	
43	KÜTAHYA	5	2	1	4	6	3	7	8	
44	MALATYA			3			4	2	1	
45	MANİSA	3				1	2	4	5	
46	KAHRAMANMARAŞ		2	1			4	3	5	
47	MARDİN	6	5	4	3	2	1	7	8	
48	MUĞLA	7	4	6	5		3	2	1	
49	MUŞ	5	3	1	4	8	2	6	7	
50	NEVŞEHİR	2	4	3			1			
51	NİĞDE		2	1			4	3		
52	ORDU	6	3	2	7	8	1	5	4	
53	RİZE	6	5	4		3	2	1		
54	SAKARYA	3	2	6	1	5	4	7	8	
55	SAMSUN	5	3	4			6	1	2	
56	SİİRT		4	5			3	2	1	
57	SİNOP	5	1	2	3	6	7	4	8	
58	SİVAS	4	2	7	6	8	3	1	5	
59	TEKİRDAĞ	8	4	1	6	7	5	2	3	
60	TOKAT		3	4		2	1			
61	TRABZON	7	2		5	6	4	3	1	
62	TUNCELİ	3	2	1	8	7	6	5	4	
63	ŞANLIURFA		4	1	2		3			
64	UŞAK	2	3	1	5	6	4	8	7	
65	VAN	4	2				1	3		
66	YOZGAT	1		3	2	4	5			
67	ZONGULDAK	6	1	2	8	7	4	5	3	
68	AKSARAY	1	6	4	5	2	3			
69	BAYBURT	4	5	2	3	8	1	7	6	
70	KARAMAN	6	1	2	3	5	4			
71	KIRIKKALE	6	5	3			4	2	1	
72	BATMAN		5	4			3	2	1	
73	ŞIRNAK		6	1	4		2	5	3	
74	BARTIN		5	3			4	2	1	
75	ARDAHAN	3	6	2			5	1	4	
76	İĞDIR		3	5			4	2	1	
77	YALOVA			1			2			
78	KARABÜK	5	4				1	2	3	
79	KİLİS	5	4	1	3	6	2	7		
80	OSMANİYE			1		3	4	5	2	
81	DÜZCE	7	5	3	4		6	2	1	

Grafik:II.3.'de hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler (**Tablo:II.2.**'de 1 ile numaralandırılan) il sayısı ve oranı (%) olarak gösterilmektedir. Grafikten anlaşılabacağı üzere ülkemizde, 29 ilde halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması, 13 ilde topografik faktörler, 10 ilde toplumda bilinç eksikliği, 10 ilde meteorolojik faktörler, 6 ilde ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması, 4 ilde yeterli denetim yapılamaması, 4 ilde kaliteli yakıt temininde zorluklar, 3 ilde kurumsal ve yasal eksiklikler ve 1 ilde diğer güçlükler (naylon, poşet, ayakkabı vs. gibi bir takım atıkların evsel ısınma amaçlı yakılması) hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler olmuştur. **Harita:II.2.**'de **Tablo:II.2.**'de 1 ile numaralandırılan güçlüklerin illere dağılımı görülmektedir.

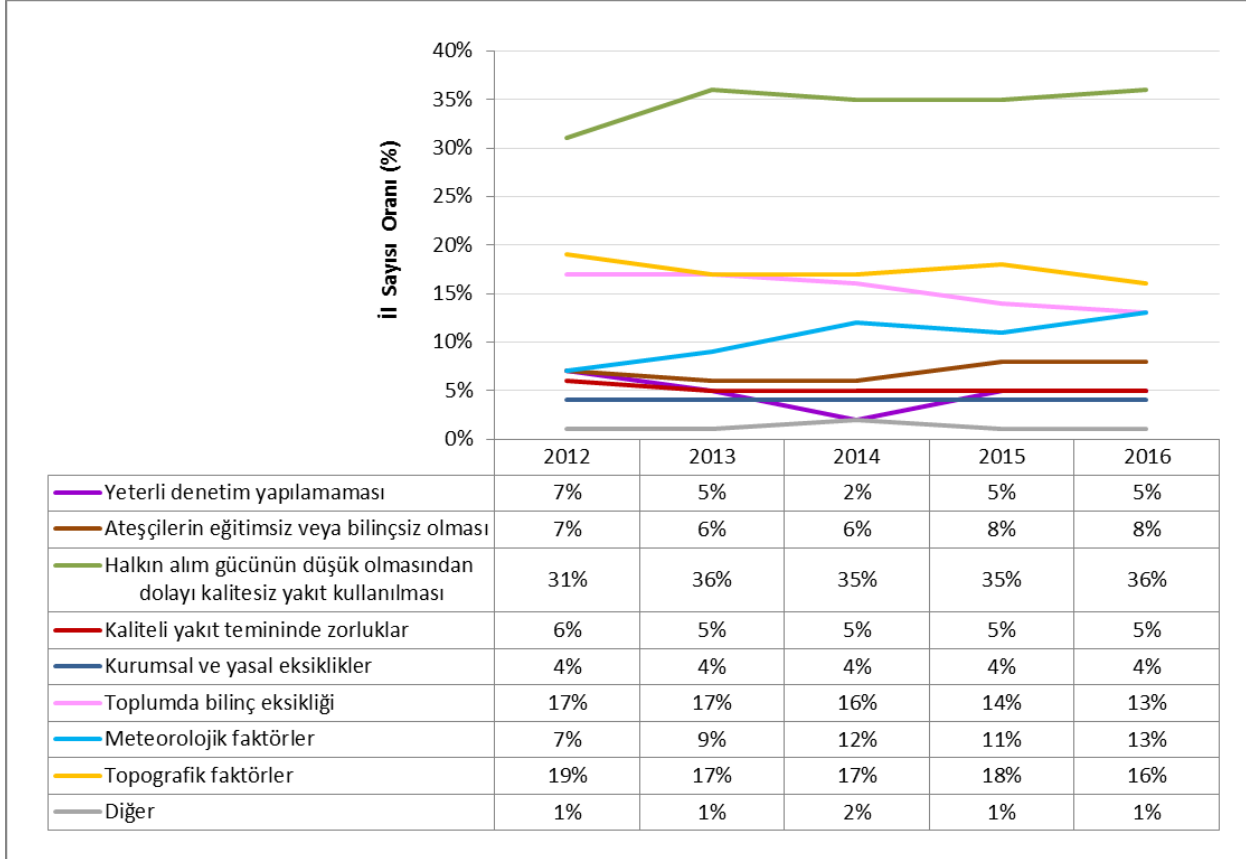
GRAFİK:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLER

Not: Gaziantep'ten konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden yüzde oran 80 il üzerinden hesaplanmıştır.

Grafik:II.4.'de yıllar itibariyle hava kirliliğinin giderilmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler il sayısı oranı (%) olarak gösterilmektedir.

GRAFİK:II.4. YILLAR İTİBARIYLA HAVA KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLERİN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

Not: 2015 ve 2016 yılında Gaziantep'ten konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.

Tablo:II.3.'de il sınırları içerisinde il merkezi ve ilçelerde hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla ne tür tedbirlerin alındığı (X) konulmak suretiyle işaretlenmiştir. **Grafik:II.5.**'de il merkezlerinde ve **Grafik:II.6.**'de ise ilçelerde hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirler yerleşim birimi sayısı olarak gösterilmiştir.

Tablo II.3'de alınan tedbirler:

- Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
- Doğalgaz kullanımı
- Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
- Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
- Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
- Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
- Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
- Denetim
- Diğer (Tablo altında belirtilmiştir)

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler							İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler						
			a	b	c	d	e	f	g		a	b	c	d	e	f	g
1	ADANA	1.Çukurova	X	X	X	X	X	X	X	1.Ceyhan	X	X	X	X	X	X	X
		2.Seyhan	X	X	X	X	X	X	X	2.Imamoğlu			X	X	X		X
		3.Sarıçam	X			X	X	X	X	3.Kozan			X	X	X	X	X
		4.Yüreğir	X	X	X	X	X	X	X	4.Karaisali			X	X	X		X
										5.Feke			X	X	X		X
										6.Saimbeyli			X	X	X		X
										7.Tufanbeyli			X	X	X		X
										8. Aladağ			X	X	X		X
										9. Pozantı			X	X	X		X
										10.Yumurtalık			X	X	X	X	X
										11.Karataş			X	X	X		X
2	ADIYAMAN	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	1.Gölbaşı	X	X	X	X	X	X	X
										2.Kahta	X	X	X	X	X	X	X
										3.Besni	X		X	X	X	X	X
										4.Samsat	X		X	X	X	X	X
										5.Çelikhhan	X		X	X	X	X	X
										6.Gerger	X		X	X	X	X	X
										7.Sincik	X		X	X	X	X	X
										8.Tut	X		X	X	X	X	X
3	A.KARAHİSAR	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	1.Dinar	X						
										2.Bolvadin	X	X					
										3.Çay	X						
										5. Diğer tüm ilçeler (14 ilçe)	X			X	X		X
4	AĞRI	1.Ağrı	X	X	X	X	X			Tüm ilçeler (7 ilçe)			X	X			
5	AMASYA	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	1.Merzifon	X	X	X	X	X	X	X
										2.Suluova	X	X	X	X	X	X	X
										3.Gümüşhacıkoy	X		X	X	X	X	X
										4.Taşova	X		X	X	X	X	X
										5.Göynücek	X		X	X	X	X	X
										6.Hamamözü	X		X	X	X	X	X
6	ANKARA	1.İl Merkezi	X	X	X	X	X	X	X								
7	ANTALYA	1.Aksu	X		X	X	X	X	X	Diğer ilçeler (14 ilçe)				X	X		
		2.Döşemealtı	X		X	X	X	X	X								
		3.Kepez	X		X	X	X	X	X								
		4.Konyaaltı	X	X	X	X	X	X	X								
		5.Muratpaşa	X	X	X	X	X	X	X								
8	ARTVİN	1.Merkez	X		X	X	X	X	X	1.Ardanuç	X		X	X	X	X	X
										2.Arhavi	X		X	X	X	X	X
										3.Borçka	X		X	X	X	X	X
										4.Hopa	X		X	X	X	X	X
										5.Murgul	X		X	X	X	X	X
										6.Şavşat	X		X	X	X	X	X
										7.Yusufeli	X		X	X	X	X	X
9	AYDIN	1.Aydın Efeler	X	X	X	X	X	X	X	1.Bozdoğan	X			X	X	X	X
										2.Buharkent	X			X	X	X	X
										3.Çine	X			X	X		X
										4.Didim	X			X	X		X
										5.Germencik	X			X	X	X	X
										6.İncirliova	X			X	X	X	X
										7.Karacasu	X			X	X		X
										8.Karpuzlu	X			X	X		X
										9.Koçarlı	X			X	X	X	X
										10.Köşk	X			X	X		X
										11.Kuşadası	X			X	X	X	X
										12.Kuyucak	X			X	X		X
										13.Nazilli	X	X	X	X	X	X	X
										14.Söke	X	X	X	X	X	X	X

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
10	BALIKESİR	1.Merkez	X	X			X			X	Tüm İlçeler (18 ilçe)	X	X			X			X		
11	BİLEÇİK	1.Merkez	X	X	X		X	X	X	X	1. Bozüyük	X	X	X		X	X		X		
											2. Gölpaazarı	X		X		X			X		
											3. İnhisar	X		X	X				X		
											4. Osmaniye	X		X	X	X			X		
											5. Pazaryeri	X		X		X			X		
											6. Söğüt	X	X	X		X			X		
											7. Yenipazar	X		X	X				X		
12	BİNGÖL	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X	1.Karlıova	X		X	X	X	X		X		
											2.Genç	X		X	X	X	X		X		
											3.Yedisu	X		X	X	X			X		
											4.Solhan	X		X	X	X	X		X		
											5.Yayladere	X		X	X	X			X		
											6.Kiğı	X		X	X	X	X		X		
											7.Adaklı	X		X	X	X			X		
13	BİTLİS	1.Bitlis	X		X	X	X			X	1. Adilcevaz	X			X	X					
											2. Ahlat	X		X		X			X		
											3. Güroymak	X		X		X					
											4. Hizan	X				X			X		
											5. Mutki	X			X	X					
											6. Tatvan	X		X	X	X			X		
14	BOLU	1. Bolu Belediyesi		X	X		X	X		X	1. Taşkesti	X			X						
		2. Karacasu	X								2. Mengen	X									
											3. Gerede	X	X			X	X				
											4. Seben	X									
											5. Kırıcık	X		X	X						
											6. Göynük	X		X						X	
											7. Gökçeşu	X			X						
											8. Yeniçağa	X		X	X				X		
											9. Dörtdivan	X		X	X				X		
											10. Mudurnu	X		X	X			X	X		
15	BURDUR	1.Merkez	X	X		X		X	X	X	Tüm İlçeler (10 ilçe)	X									
16	BURSA	1.Osmangazi	X	X		X	X	X		X	1.Büyükorhan	X									
		2.Yıldırım	X	X		X	X	X		X	2.Gemlik	X			X	X	X		X		
		3.Nilüfer	X	X		X	X	X		X	3.Görsu	X	X		X	X	X		X		
											4.Harmancık	X									
											5.İnegöl	X	X	X	X	X	X		X		
											6.İznik	X				X					
											7.Karacabey	X	X		X	X	X		X		
											8.Keles	X									
											9.Kestel	X	X		X	X	X		X		
											10.Mudanya	X	X			X			X		
											11.Mustafakemalpaşa	X	X		X	X	X		X		
											12.Orhaneli	X									
											13.Orhangazi	X	X		X	X	X		X		
17	ÇANAKKALE	1.Çanakkale	X	X	X	X	X	X	X	X	1.Ayvacık	X		X	X	X	X		X		
		2.Kepez	X	X	X	X	X	X	X	X	2.Bayramiç	X	X	X	X	X	X		X		
		3.Erenköy (İntepe)	X	X	X	X	X	X		X	3.Biga	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
											4.Bozcaada	X		X		X	X		X		
											5.Çan	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
											6.Eceabat	X		X	X	X	X		X		
											7.Ezine	X	X	X	X	X	X		X		
											8.Gelibolu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
											9.Gökçeada	X		X	X	X	X		X		
											10.Lapseki	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
											11.Yenice	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
18	ÇANKIRI	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X	Tüm İlçeler (11 ilçe)	X	X	X	X	X	X		X		
19	ÇORUM	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X	1.Sungurlu	X	X								
											2.Osmancık	X									
											3.Alaca	X									
											4.İskilip	X									
											5.Kargı	X									
											6.Mecitözü	X									
											7.Bayat	X									
											8.Ortaköy	X									
											9.Laçın	X									
											10.Uğurludağ	X									
											11.Dodurga	X									
											12.Oğuzlar	X									
20	DENİZLİ	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X	Tüm İlçeler (17 ilçe)	X		X	X		X		X		
		2.Pamukkale	X	X	X	X	X	X		X											
		1.Kayapınar	X	X					X												
		2.Yenişehir		X				X	X	X											
21	DİYARBAKIR	3.Bağlar		X			X														
		4.Sur				X	X														
22	EDİRNE	1.Merkez	X	X			X	X		X	1.Lalapaşa	X				X	X		X		
											2.Keşan	X				X	X		X		
											3.Uzunköprü	X				X	X		X		
											4.İpsala	X				X	X		X		

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
	EDİRNE (DEVAMI)											5.Süloğlu	X				X	X		X	
												6.Havsa	X				X	X		X	
												7.Meriç	X				X			X	
												8.Enez	X				X			X	
23	ELAZIĞ	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		Tüm İlçeler (10 ilçe)	X				X	X		X	
24	ERZİNCAN	1. Merkez İlçe	X	X	X		X	X		X		Tüm İlçeler (8 ilçe)	X				X	X		X	
25	ERZURUM	1.Büyükşehir	X	X	X	X	X	X	X	X											
		2.Yakutiye	X	X	X	X	X	X	X	X											
		3.Palandöken	X	X	X	X	X	X	X	X											
		4.Aziye	X	X	X	X	X	X	X	X											
26	ESKİŞEHİR	1.Eskişehir	X	X			X	X	X	X											
27	GAZİANTEP	1.Gaziantep	X	X	X			X		X		1.Şahinbey	X	X	X			X		X	
												2.Şehitkamil	X	X	X			X		X	
												3.Oğuzeli	X	X	X			X		X	
												4.Nizip	X	X	X			X		X	
												5.İslahiye	X	X	X			X		X	
												6.Nurdağı	X	X	X			X		X	
												7.Araban Yavuzeli	X	X	X			X		X	
												8.Karkamış	X	X	X			X		X	
28	GİRESUN	1.Giresun Merkez	X	X	X		X	X		X		1.Alucra	X		X	X	X	X		X	
		2.Organize Sanayi Bölgesi	X		X		X	X		X		2.Bulancağ	X		X		X	X		X	
		3.Batılama Deresi Vadisi	X		X		X	X		X		3.Çamoluk	X		X	X	X	X		X	
												4.Çanakçı	X		X		X	X		X	
												5.Dereli	X		X		X	X		X	
												6.Doğankent	X		X		X	X		X	
												7.Espiye	X		X		X	X		X	
												8.Eynesil	X		X		X	X		X	
												9.Görece	X		X		X	X		X	
												10.Güce	X		X		X	X		X	
												11.Keşap	X		X		X	X		X	
												12.Piraziz	X		X		X	X		X	
												13.Şebinkarahisar	X		X	X	X	X		X	
												14.Tirebolu	X		X		X	X		X	
												15.Yağlıdere	X		X		X	X		X	
29	GÜMÜŞHANE	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		Tüm İlçeler (5 ilçe)	X	X	X	X	X	X		X	
30	HAKKARİ	1.Merkez	X		X		X	X		X		1.Yüksekova	X		X		X	X		X	
31	HATAY											2.Şemdinli									
		1.Antakya	X	X	X		X	X		X		3.Çukurca	X		X		X	X		X	
		2.Defne	X		X		X	X		X		1.İskenderun	X	X	X	X	X	X	X	X	
												2.Dört Yol	X	X	X	X	X	X	X	X	
												3.Erzin	X	X	X	X	X	X	X	X	
												4.Yayladağı	X		X	X	X	X	X	X	
												5.Samandağı	X		X	X	X	X	X	X	
												6.Kırıkhan	X		X	X	X	X	X	X	
												7.Reyhanlı	X		X	X	X	X	X	X	
												8.Kumlu	X		X		X			X	
												9.Belen	X		X	X	X	X	X	X	
												10.Arsuz	X		X		X			X	
												11.Hassa	X		X		X			X	
												12.Payas	X	X	X		X	X	X	X	
32	İSPARTA	1.Isparta	X	X	X	X	X	X		X		13.Altınözü	X		X		X			X	
33	MERSİN	1.Mersin	X									Tüm İlçeler (12 ilçe)			X					X	
												1.Akdeniz	X		X						
												2.Yenişehir	X	X	X						
												3.Erdemli	X		X						
												4.Mezitli	X	X	X						
												5.Silifke	X		X						
												6.Anamur	X		X						
												7.Bozyazı	X		X						
												8.Aydıncık	X		X						
												9.Çamlıyayla	X		X						
34	İSTANBUL	Tüm İlçeler (39 ilçe)	X	X			X	X	X	X		10.Gölnar	X		X						
35	İZMİR	Tüm İlçeler (11 ilçe)	X		X					X		Tüm İlçeler (19 ilçe)	X		X					X	
36	KARS	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		Tüm İlçeler (7 ilçe)	X		X	X	X	X		X	
37	KASTAMONU	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	X		1.Abana	X		X	X	X	X	X	X	
												2.Ağlı	X		X	X	X	X	X	X	
												3.Araç	X		X	X	X	X	X	X	
												4.Azdavay	X		X	X	X	X	X	X	
												5.Bozkurt	X		X	X	X	X	X	X	
												6.Çatalzeytin	X		X	X	X	X	X	X	
												7.Cide	X		X	X	X	X	X	X	
												8.Daday	X		X	X	X	X	X	X	
												9.Devrekani	X		X	X	X	X	X	X	
												10.Doğanyurt	X		X	X	X	X	X	X	
												11.Hanönü	X		X	X	X	X	X	X	
												12.İhsangazi	X		X	X	X	X	X	X	
												13.İnebolu	X		X	X	X	X	X	X	
												14.Küre	X		X	X	X	X	X	X	

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
	KASTAMONU (DEVAMI)											15.Pınarbaşı	X		X	X	X	X	X	X	X
												16.Seydiler	X		X	X	X	X	X	X	X
												17.Şenpazar	X		X	X	X	X	X	X	X
												18.Taşköprü	X		X	X	X	X	X	X	X
												19.Tosya	X	X	X	X	X	X	X	X	X
38	KAYSERİ	1.Hacılar	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1.Akışla	X		X	X	X	X	X	X	X
		2.İncesu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	2.Bünyan	X		X	X	X	X	X	X	X
		3.Kocasinan	X	X	X	X	X	X	X	X	X	3.Develi	X	X	X	X	X	X	X	X	X
		4.Melikgazi	X	X	X	X	X	X	X	X	X	4.Felahiye	X		X	X	X	X	X	X	X
		5.Talas	X	X	X	X	X	X		X		5.Özvatan	X		X	X	X	X	X	X	X
												6.Pınarbaşı	X		X	X	X	X	X	X	X
												7.Sarıoğlu	X		X	X	X	X	X	X	X
												8.Sarız	X		X	X	X	X	X	X	X
												9.Tomarza	X		X	X	X	X	X	X	X
												10.Yahyalı	X		X	X	X	X	X	X	X
												11.Yeşilhisar	X	X	X	X	X	X	X	X	X
39	KIRKLARELİ	1.Merkez	X	X			X	X		X		1.Lüleburgaz	X	X			X	X	X	X	X
												2.Babaeski	X				X	X	X	X	X
												3.Vize	X				X	X	X	X	X
												4.Pınarhisar	X			X		X	X	X	X
												5.Demirköy	X							X	X
												6.Pehlivan köy	X					X		X	X
												7.Kofçaz	X								
40	KIRŞEHİR	1.Merkez	X	X		X	X	X		X		Tüm İlçeler (6 ilçe)	X				X	X			
41	KOCAELİ	1.Çayırova	X	X			X	X	X	X											
		2.Gebze	X	X			X	X	X	X											
		3.Darica	X	X			X	X		X											
		4.Dilovası	X	X			X	X	X	X											
		5.Körfez	X	X			X	X	X	X											
		6.Derince	X	X			X	X	X	X											
		7.Izmit	X	X			X	X	X	X											
		8.Kartepe	X	X			X	X	X	X											
		9.Gölcük	X	X			X	X	X	X											
		10.Karamürse	X	X			X	X	X	X											
		11.Kandıra	X	X			X	X	X	X											
		12.Başiskele	X	X			X	X	X	X											
42	KONYA	1.Selçuklu	X	X	X					X		1.Ereğli	X							X	
		2.Karatay	X	X	X					X		2.Karapınar	X							X	
		3.Meram	X	X	X					X		3.Ilgın	X							X	
												4.Akşehir	X							X	
												5.Seydişehir	X							X	
												6.Beyşehir	X							X	
43	KÜTAHYA	1.Merkez	X	X	X					X		1.Altıntaş	X		X			X	X	X	X
												2.Çavdarhisar	X								X
												3.Simav				X					
44	MALATYA	1.Merkez	X	X	X		X	X	X	X		Tüm ilçeler (12 ilçe)			X	X		X	X	X	X
45	MANİSA	1.Merkez	X	X	X		X	X	X	X		1.Akhisar	X	X	X		X	X	X	X	X
												2.Ahmetli	X		X		X	X	X	X	X
												3.Alaşehir	X		X		X	X	X	X	X
												4.Demirci	X		X		X	X	X	X	X
												5.Gördes	X		X		X	X	X	X	X
												6.Gölmarmara	X		X		X	X	X	X	X
												7.Kula	X		X		X	X	X	X	X
												8.Kırkağaç	X		X		X	X	X	X	X
												9.Köprübaşı	X		X		X	X	X	X	X
												10.Salihli	X		X		X	X	X	X	X
												11.Sarıgöl	X		X		X	X	X	X	X
												12.Saruhanlı	X		X		X	X	X	X	X
												13.Selendi	X		X		X	X	X	X	X
												14.Soma	X		X		X	X	X	X	X
												15.Turgutlu	X	X	X		X	X	X	X	X
46	K.MARAŞ	1.Dulkadiroğlu	X	X	X		X	X		X		1.Elbistan	X		X		X	X	X	X	X
		2.Onikişubat	X	X	X		X	X		X		2.Afşin	X		X		X	X	X	X	X
												3.Türkoğlu	X		X		X	X	X	X	X
												4.Andırın	X		X		X			X	X
												5.Göksun	X		X		X			X	X
												6.Pazarcık	X		X		X	X	X	X	X
												7.Çağlayancerit	X		X		X			X	X
												8.Nurhak	X		X		X			X	X
47	MARDİN	1.Yenişehir	X		X	X	X	X		X		9.Ekinözü	X		X		X			X	X
		2.Ravza Mahallesi	X		X		X	X		X		1.Dargeçit	X		X		X	X	X	X	X
		3.Eski Mardin	X		X		X	X		X		2.Derik	X		X		X	X	X	X	X
		4.13 Mart Mah.	X		X	X	X	X		X		3.Kızıltepe	X		X		X	X	X	X	X
		5.Zinnar Bağları	X		X	X	X	X		X		4.Midyat	X		X		X	X	X	X	X
		6.OSB	X		X	X	X	X		X		5.Nusaybin	X		X		X	X	X	X	X
												6.Ömerli	X		X		X	X	X	X	X
												7.Yeşilli	X		X		X	X	X	X	X
												8.Mazıdağı	X		X		X	X	X	X	X
												9.Savur	X		X		X	X	X	X	X

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
48	MUĞLA	1.Muğla	X		X	X	X	X		X		1.Bodrum	X	X	X	X				X	
												2.Dalaman	X		X	X	X			X	
												3.Ortaca	X		X	X	X			X	
												4.Fethiye	X		X	X	X			X	
												5.Marmaris	X		X		X			X	
												6.Ula	X		X		X			X	
												7.Datça	X		X		X			X	
												8.Kavaklıdere	X		X	X	X			X	
												9.Köyceğiz	X		X		X			X	
												10.Seydikemer	X		X		X			X	
												11.Milas	X		X	X	X	X		X	
												12.Yatağan	X	X	X		X	X		X	
												13.Menteşe	X	X	X		X	X		X	
												Tüm İlçeler (5 ilçe)	X				X	X			
49	MUŞ	1.Merkez	X	X	X		X	X				1.Acıgöl	X			X	X				
50	NEVŞEHİR	1.Merkez	X	X	X	X	X	X	X	X		2.Derinkuyu	X			X	X	X		X	
												3.Gülşehir	X			X	X	X		X	
												4.Hacıbektaş	X				X	X		X	
												5.Avanos	X	X		X	X	X		X	
												6.Kozaklı	X			X	X	X		X	
												7.Ürgüp	X	X		X	X	X		X	
												1.Altunhisar	X					X	X	X	
												2.Bor	X	X				X	X	X	
51	NİĞDE											3.Çamardı	X					X	X	X	
												4.Çiftlik	X					X	X	X	
												5.Ulukışla	X					X	X	X	
		1.Merkez	X	X	X		X	X		X		1.Akkuş	X		X			X		X	
												2.Aybastı	X		X			X	X	X	
52	ORDU											3.Çatalpınar	X	X				X	X	X	
												4.Çamaş	X		X			X		X	
												5.Çaybaşı	X		X			X		X	
												6.Fatsa	X	X	X		X	X	X	X	
												7.Gölköy	X		X			X		X	
												8.Gürgentepe	X		X			X		X	
												9.Gülyalı	X		X		X	X		X	
												10.Kabadüz	X		X			X		X	
												11.Kabataş	X		X			X		X	
												12.Korgan	X		X			X		X	
												13.Kumru	X		X			X		X	
												14.Mesudiye	X		X			X		X	
												15.Perşembe	X		X		X	X		X	
												16.Ünye	X	X	X		X	X	X	X	
												17.İkizce	X		X			X		X	
												18.Çaybaşı	X		X			X		X	
53	RİZE	1.Merkez	X	X			X			X		1.Ardeşen	X				X	X		X	
												2.Fındıklı	X				X	X		X	
												3.Pazar	X				X	X		X	
												4.Çayeli	X				X	X		X	
												5.Çamlıhemşin	X				X			X	
												6.Hemşin	X				X			X	
												7.Güneysu	X				X	X		X	
												8.Derepazarı	X				X	X		X	
												9.Iyidere	X				X	X		X	
												10.Kalkandere	X				X	X		X	
												11.İkizdere	X								
54	SAKARYA	1.Adapazarı	X	X			X	X		X		1.Sapanca	X							X	
		2.Erenler	X	X			X			X		2.Söğütü	X					X		X	
		3.Serdivan	X	X			X			X		3.Ferizli	X							X	
		4.Arifiye	X	X			X	X		X		4.Karasu	X							X	
												5.Kocaali	X							X	
												6.Kaynarca	X				X			X	
												7.Geyve	X				X			X	
												8.Taraklı	X							X	
55	SAMSUN											9.Pamukova	X					X		X	
												10.Hendek	X	X				X		X	
												11.Akyazı	X							X	
												12.Karapürçek	X							X	
		1.İlkadım	X	X			X	X	X	X		Tüm İlçeler (13 ilçe)	X				X	X		X	
		2.Atakum	X	X			X	X	X	X											
		3.Canik	X	X			X	X	X	X											
		4.Tekkeköy	X	X			X	X	X	X											
56	SİİRT	1.Bahçelievler Mah.	X	X	X		X	X				1.Tillo	X		X		X	X			
		2.Yeni Mahalle	X	X	X		X	X				2.Baykan	X		X		X	X			
		3.Kooperatif Mah.	X	X	X		X	X				3.Eruh	X	X	X		X	X			
		4.Diğer	X	X	X		X	X				4.Kurtalan	X		X		X	X			
												5.Pervari	X		X		X	X			
57	SİNOP	1. Merkez	X		X	X	X	X	X	X	X	6.Şirvan	X		X	X	X	X			
58	SİVAS											Tüm İlçeler (9 ilçe)	X		X	X	X	X	X	X	X
		1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		1.Akıncılar	X			X	X				
												2.Altınyayla	X				X				

TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
	SİVAS (DEVAMI)											3.Divriği	X			X	X	X		X	
												4.Doğanşar	X				X				
												5.Gemerek	X				X			X	
												6.Gölova	X				X				
												7.Gürün	X			X	X	X		X	
												8.Hafik	X				X	X		X	
												9.Imranlı	X				X			X	
												10.Kangal	X			X	X	X		X	
												11.Koyulhisar	X				X	X		X	
												12.Suşehri	X	X			X	X		X	
												13.Şarkışla	X	X		X	X			X	
												14.Ulaş	X					X	X		X
												15.Yıldızeli	X			X	X	X		X	
												16.Zara	X			X	X			X	
59	TEKİRDAĞ	1.Süleymanpaşa		X	X	X	X	X		X		1.Çorlu		X	X		X	X		X	X
												2.Çerkezköy		X	X		X	X		X	X
												3.Ergene		X			X	X		X	X
												4.Saray		X	X	X	X	X		X	
												5.Marmara Ereğlisi			X		X	X		X	
												6.Hayrabolu		X	X		X	X		X	
												7.Malkara		X	X	X	X	X		X	
												8.Şarköy			X	X	X			X	
												9.Kapaklı		X	X		X	X		X	X
												10.Muratlı		X	X		X	X		X	X
60	TOKAT	1.Tokat	X	X	X	X	X	X		X		1.Turhal	X	X	X	X	X	X		X	
												2.Erbaa	X	X	X	X	X	X		X	
												3.Niksar	X	X	X	X	X	X		X	
												4.Zile	X	X	X	X	X	X		X	
												5.Reşadiye	X		X	X	X	X		X	
												6.Almus	X		X	X	X	X		X	
												7.Artova	X		X	X	X	X		X	
												8.Yeşilyurt	X		X	X	X	X		X	
												9.Sulusaray	X		X	X	X	X		X	
												10.Başçiftlik	X		X	X	X	X		X	
												11.Pazar	X	X	X	X	X	X		X	
61	TRABZON	1.Merkez (Ortahisar İlçesi)	X	X	X	X	X	X	X	X		1.Akçaabat	X		X	X	X	X	X	X	
												2.Araklı	X		X	X	X	X	X	X	
												3.Arsin	X		X	X	X	X	X	X	
												4.Beşikdüzü	X		X	X	X	X	X	X	
												5.Çarşıbaşı	X		X	X	X	X	X	X	
												6.Çaykara	X		X	X	X	X	X	X	
												7.Düzköy	X		X	X	X	X	X	X	
												8.Hayrat	X		X	X	X	X	X	X	
												9.Köprübaşı	X		X	X	X	X	X	X	
												10.Maçka	X		X	X	X	X	X	X	
												11.Sürmene	X		X	X	X	X	X	X	
												12.Şalpaazarı	X		X	X	X	X	X	X	
												13.Tonya	X		X	X	X	X	X	X	
												14.Vakfıkebir	X		X	X	X	X	X	X	
												15.Yomra				X	X	X	X		
62	TUNCELİ	1.Merkez	X		X		X	X		X		Tüm ilçeler (7 ilçe)	X		X			X		X	
63	ŞANLIURFA	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		Tüm ilçeler (10 ilçe)	X	X	X		X	X		X	
64	UŞAK	1.Uşak	X	X	X			X		X		Tüm ilçeler (5 ilçe)	X	X	X				X	X	X
65	VAN	1.İpekyolu	X	X	X		X	X		X		Tüm ilçeler (10 ilçe)	X				X	X		X	
		2.Tuşba	X	X	X		X	X		X											
		3.Edremit	X		X		X	X		X											
66	YOZGAT	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		Tüm ilçeler (13 ilçe)	X	X	X	X	X	X		X	X
67	ZONGULDAK	1.Zonguldak (Merkez)	X		X	X	X	X	X	X		1.Kdz. Ereğli	X	X	X	X	X	X	X	X	
		2.Kozlu	X		X	X	X	X		X		2.Gökçebey	X		X	X	X	X	X	X	
		3.Kilimli	X		X	X	X	X		X		3.Alaplı	X	X	X	X	X	X	X	X	
												4.Çaycuma	X		X	X	X	X	X	X	
												5.Devrek	X		X	X	X	X	X	X	
68	AKSARAY	1.Aksaray	X	X			X	X		X											
69	BAYBURT	1.Bayburt	X	X			X	X		X		1.Aydıntepe	X				X			X	
												2.Demirözü	X				X			X	
70	KARAMAN	1.Merkez	X	X	X		X			X		Tüm ilçeler (5 ilçe)	X		X					X	
71	KIRIKKALE	1.Kırıkkale	X	X	X	X	X	X		X		1.Delice	X				X	X		X	
												2.Keskin	X				X	X		X	
												3.Sulakyurt	X				X	X		X	
												4.Bahşili	X	X			X	X		X	
												5.Balıseyh	X				X	X		X	
												6.Yahşıhan	X	X			X	X		X	
												7.Karakeçili	X				X	X		X	
												8.Çelebi	X				X	X		X	
72	BATMAN	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		Tüm ilçeler (5 ilçe)	X				X			X	
73	ŞIRNAK	1.Merkez	X		X	X	X	X		X		Tüm ilçeler (6 ilçe)	X		X	X	X	X		X	
74	BARTIN	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		1. Amasra	X		X			X		X	
												2.Kurucaşile	X		X					X	
												3.Ulus	X		X					X	
												4.Kozcağız	X		X					X	

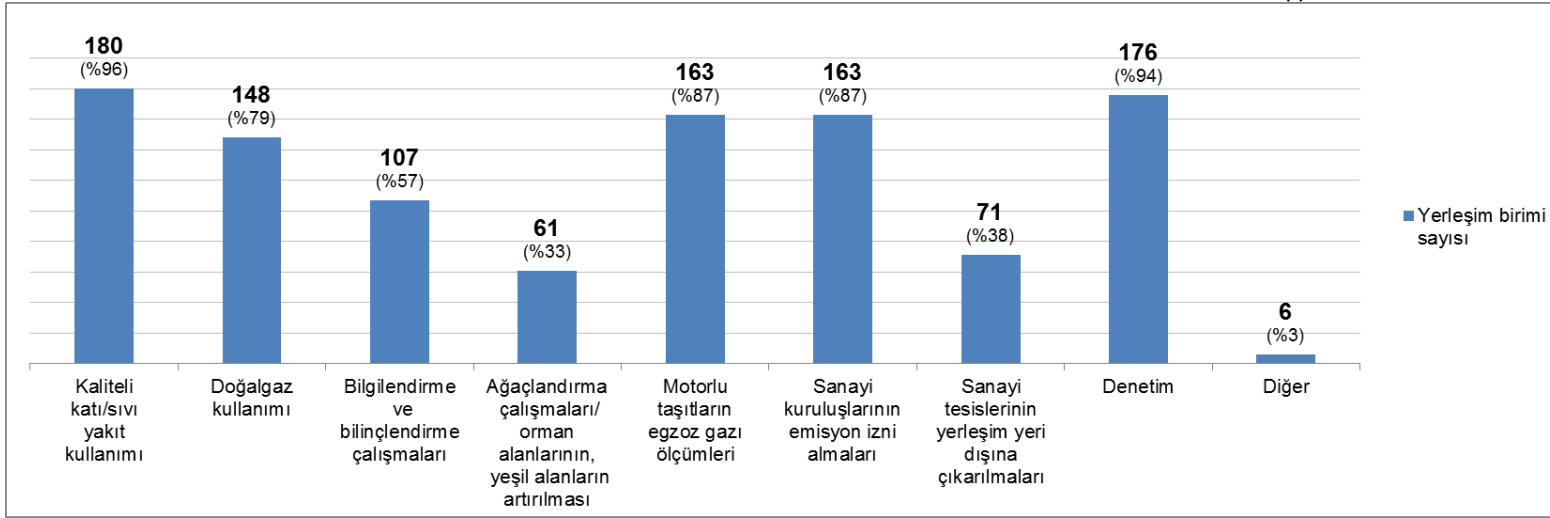
TABLO:II.3. HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA YIL İÇİNDE İL/ İLÇELERDE ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Alınan Tedbir/ Tedbirler									İLÇELER	Alınan Tedbir/ Tedbirler								
			a	b	c	d	e	f	g	h	i		a	b	c	d	e	f	g	h	i
	BARTIN (DEVAMI)											5.Abdipaşa	X		X						X
												6.Kumluca	X		X						X
												7.Hasankadı	X		X						X
75	ARDAHAN	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		Tüm ilçeler (5 ilçe)	X		X			X			X
76	İĞDIR	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		Tüm ilçeler (3 ilçe)	X		X	X	X	X			X
77	YALOVA	1.Merkez	X	X	X		X	X		X		1.Armutlu	X		X		X				X
												2.Çiftlikköy	X	X	X		X	X			X
												3.Çınarcık	X	X	X		X				X
												4.Termal	X	X	X		X				X
												5.Altınova	X	X	X		X	X			X
78	KARABÜK	1.Karabük		X			X	X	X	X		Tüm ilçeler (5 ilçe)	X	X			X				
79	KİLİS	1.Merkez	X	X	X	X	X	X		X		1.Elbeyli	X		X	X					X
												2.Musabeyli									X
												3.Polateli	X		X	X					X
80	OSMANİYE	1.İl Merkezi		X	X		X	X		X		Tüm ilçeler (6 ilçe)			X		X	X			X
81	DÜZCE	1.Merkez	X				X	X		X		1.Akçakoca	X				X	X			X
												2.Cumayeri	X				X	X			X
												3.Çilimli	X				X	X			X
												4.Gölkaya	X				X	X			X
												5.Gümüşova	X				X	X			X
												6.Kaynaşlı	X				X	X			X
												7.Yığılca	X				X				X

“i) Diğer”;

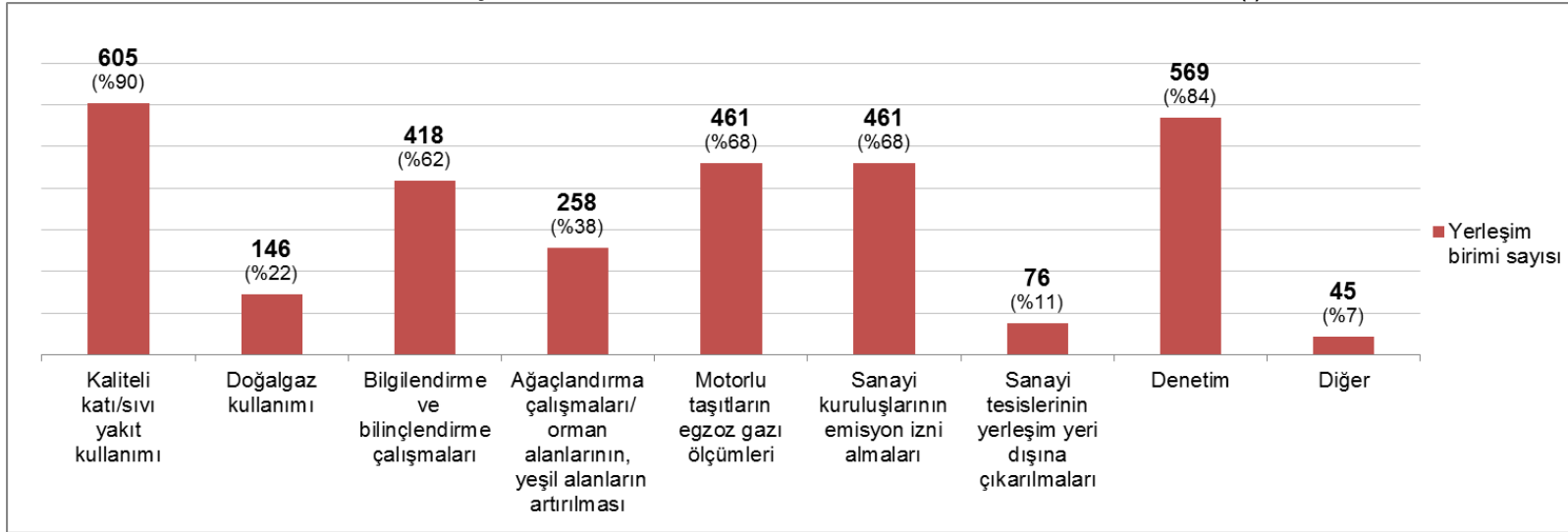
Zonguldak için “i) Diğer; Atık ısı” dır. 1.İlimizde faaliyet gösteren Termik santrallerin atık ısı potansiyellerini en etkili şekilde değerlendirerek enerji üretiminde verimliliğin sağlanması ve buradan kaynaklanan atık ısıları faydaya dönüştürme yöntemlerinin araştırılması, geliştirilmesi ve binalarda ısıtma sistemi olarak kullanılmasının sağlanması,
2. Binalarda ısı yalıtımının yapılmasının sağlanması" dır.

GRAFİK:II.5. İL MERKEZLERİNDE HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALINAN TEDBİRLER (*)

(*) İl merkezi olarak, 81 İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne toplam 187 yerleşim birimi değerlendirilmeye alınmıştır.

GRAFİK:II.6. İLÇELERDE HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALINAN TEDBİRLER (*)

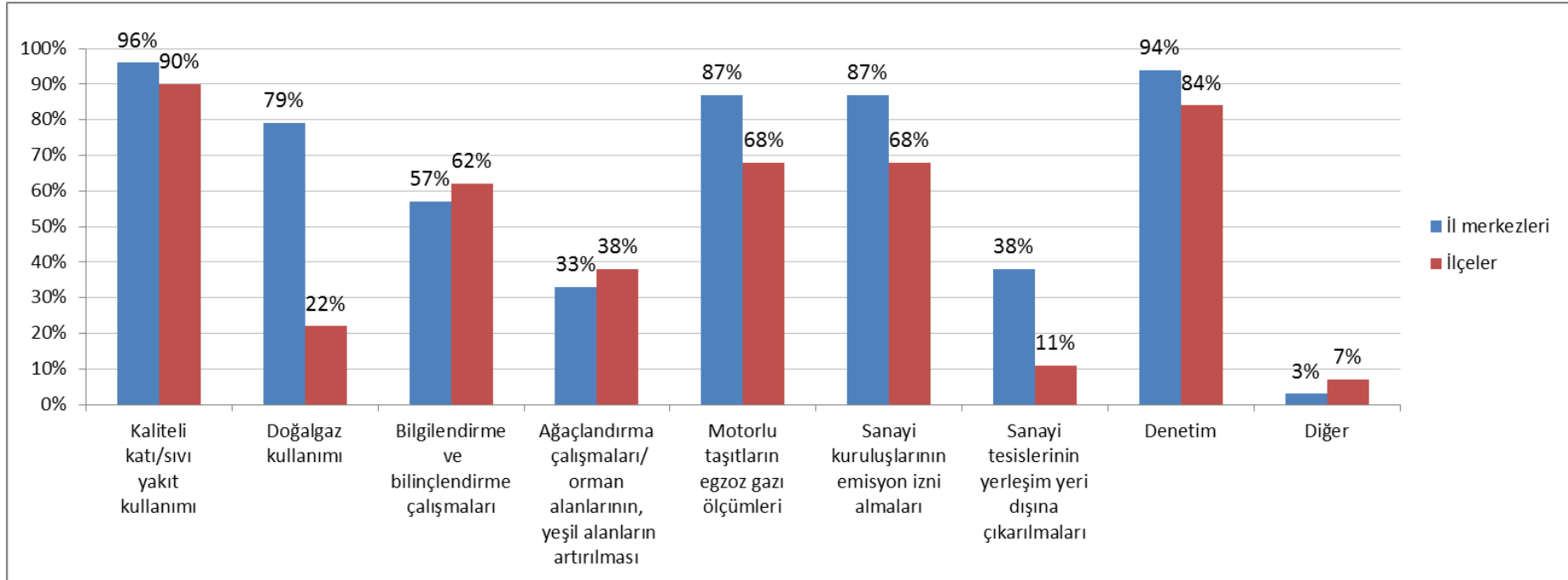

(*) İlçeler olarak, 74 İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne toplam 675 yerleşim birimi için işaretleme yapılmıştır.

Tablo:II.3' den hareketle hazırlanan **Grafik:II.5.**'e göre; 187 adet il merkezinin %96'sında kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı, %94'ünde denetim yapılması, %87'sinde motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri, %87'sinde sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları en çok alınan tedbirler olarak işaretlenmiştir. **Grafik:II.6.**'ya göre ise; İlçelerde 675 adet ilçeden %90'nında kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı, %84'ünde denetim yapılması, %68'inde motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri, %68'sinde sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları yine en çok alınan tedbirler olarak işaretlenmiştir.

Grafik:II.7.'de **Grafik:II.5.** ve **II.6.**'den hareketle, İl merkezlerinde ve ilçelerde hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirlerin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirilmiştir. Grafiğe göre, il merkezlerinde ilçelere oranla genelde daha fazla tedbir alındığı görülmektedir. Ayrıca, grafiklerde, ilçelerde doğalgaz kullanımının daha az olması dikkat çekicidir. Tedbir olarak doğalgaz kullanımı, 187 adet il merkezinin %79'unda işaretlenmişken, 675 adet ilçenin %22'sinde işaretlenmiştir.

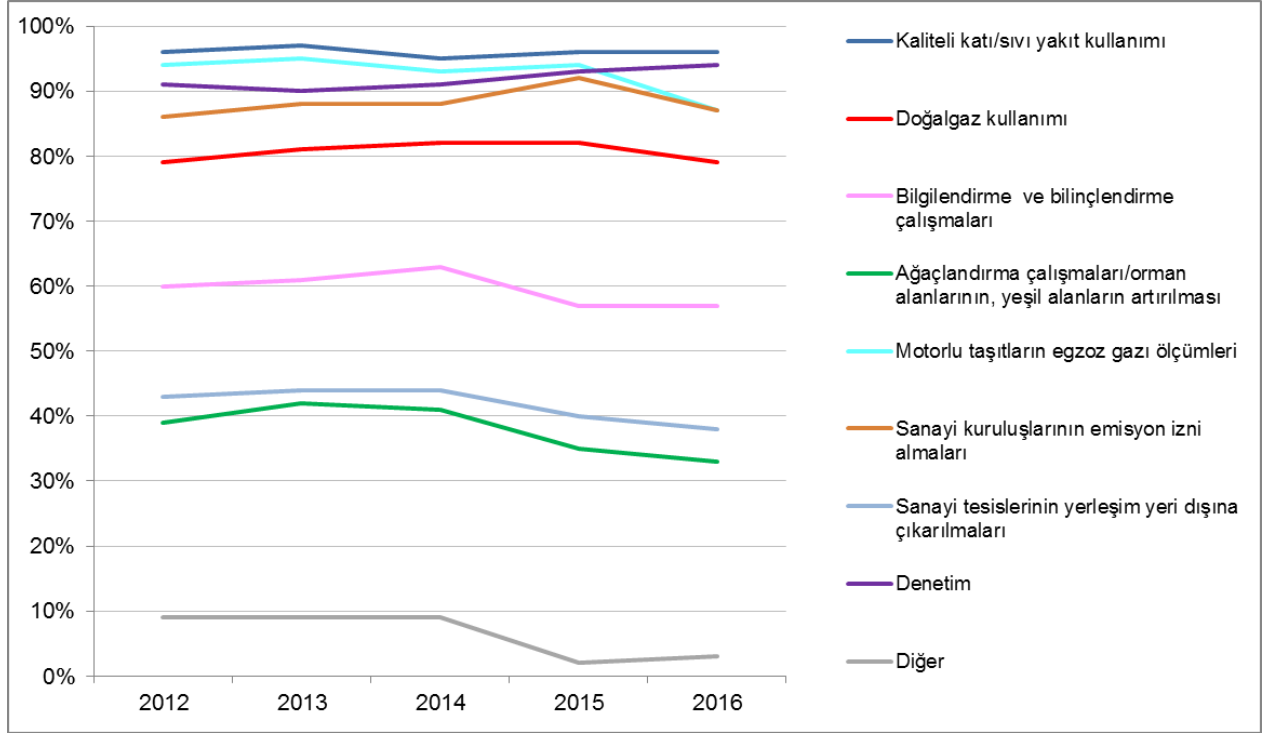
GRAFİK:II.7. İL MERKEZLERİNDE VE İLÇELERDE HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALINAN TEDBİRLERİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI (*)

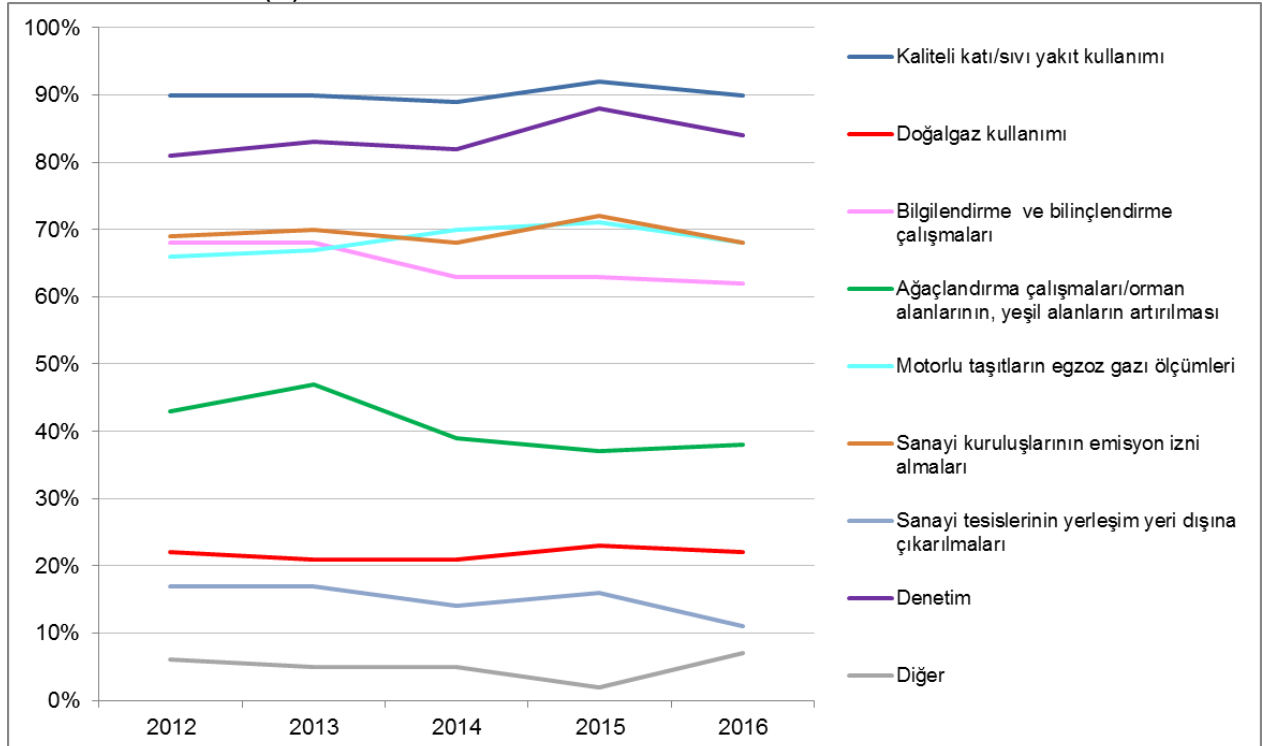
(*) İl merkezi olarak toplam 187 yerleşim birimi, İlçeler olarak toplam 675 yerleşim birimi için işaretleme yapılmıştır.

Grafik:II.8.'de il merkezlerinde ve **Grafik:II.9.**'da ise ilçelerde yıllar itibariyle hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirlerin yüzde (%) olarak oransal dağılımı gösterilmektedir.

GRAFİK:II.8. YILLAR İTİBARIYLA İL MERKEZLERİNDE HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALINAN TEDBİRLERİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

GRAFİK:II.9. YILLAR İTİBARIYLA İLÇELERDE HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALINAN TEDBİRLERİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

II.2. SU KİRLİLİĞİ

Tablo:II.4.’ de her bir ilimizin kendi sınırları içerisinde yer alan yüzey sularının, 30/11/2012 tarih ve 28483 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan “Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği” hükümleri çerçevesinde kalite sınıfları ve muhtemel kirlenme nedenleri (X) ile işaretlenmiştir.

TABLO:II.4.İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YÜZEYSEL SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri										Diğer
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri			
1	ADANA	Ceyhan Nehri Alt Havza			X		X	X	X	X	X	X	X				
		YD3 Drenaj Kanalı				X	X	X	X		X						
		TD0 Drenaj Kanalı				X	X	X	X		X						
		TD11 Drenaj Kanalı				X											
		Seyhan Nehri Üst Havza	X					X			X		X				
		Seyhan Nehri Orta Havza	X										X				
		Seyhan Nehri Alt Havza				X	X	X	X	X	X	X	X				
		Çatalan Barajı	X								X		X				
		Seyhan Barajı		X			X	X			X		X				
		Akyatan Lagünü				X	X	X	X	X	X	X	X				
				X					X								
2	ADIYAMAN	Yüzey suları						X	X	X	X	X	X				
3	A.KARAHİSAR	Akarçay				X	X	X	X	X	X	X	X				
		Eber Gölü				X			X		X	X					
		Acı Göl					X	X			X	X					
		Akşehir Gölü				X	X	X	X	X	X						
		Adeğirmen Barajı	X								X	X					
4	AĞRI	Toprakkale Deresi (Kavak)									X	X					
		Hanoba Çayı (Dönerdere)									X	X					
		Altınçayır Deresi (Ağrı Yazıcı Barajı Girişi)									X	X					
		Cumaçay Deresi (Ağrı Yazıcı Barajı Girişi)									X	X					
		Murat Nehri- Murat Köyü Köprüsü									X	X					
		Murat Nehri-Tutak Çıkışı									X	X					
		Murat Nehri- Ağrı Çıkışı					X				X	X					
		Sarısu- Gülvören (Ülke Sınırı)					X				X	X					
		Ağrı- Doğubayazıt Balık Gölü Regülatör Çıkışı					X				X						
5	AMASYA	Yeşilırmak					X	X	X		X	X					
		Tersakan					X	X	X		X	X					
		Çekerek					X	X	X		X	X					
		Delicay					X	X	X		X	X					
6	ANKARA	Ankara Çayı			X		X				X	X					
		Çubuk Çayı					X					X					
		Hatip Çayı					X					X					
		Kirmir Çayı					X										
7	ANTALYA	Eşen-Karaçay									X	X					
		Demre Deresi					X	X									
		Finike –Karasu					X	X			X						
		Finike- Başgöz Çayı					X	X									
		Finike-Tekke Pınarı					X				X						
		Finike-Alakır Çayı					X	X			X						
		Finike-Salur Çayı					X	X			X						
		Kırgözler Çayı					X	X			X						
		Düden Çayı					X	X			X						
		Aksu Çayı					X	X			X		X				
		Köprüçay					X	X			X	X	X				
		Manavgat Çayı					X	X			X	X	X	X		Tekne gezileri	
		Karpuz Çayı					X	X			X	X	X	X			
		Alara Çayı					X	X			X	X	X	X			
		Kargı Çayı					X	X			X		X				
		Dim Çayı					X	X			X	X					
		Sedre Çayı					X	X			X						
		Bıçkıcı Çayı					X	X			X						
8	ARTVİN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
9	AYDIN	B.Menderes Nehri ve Yan Kolları			X		X	X	X	X	X						
10	BALIKESİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															

TABLO:II.4.İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YÜZEYSEL SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri										Diğer
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri			
11	BİLECİK	Sakarya Nehri					X	X	X		X		X				
		Karasu Çayı					X		X								
		Söğüt Deresi					X		X								
		Sorgun Deresi					X										
		Karapınar Deresi															
		Değirmen Deresi															
		Göksu Çayı					X										
		Kıralbağı Deresi															
		Akçay Deresi															
12	BİNGÖL	Murat Nehri			X			X					X				
		Peri Çayı			X			X					X				
		Göynük Çayı			X			X					X				
13	BİTLİS	Bitlis Deresi					X	X	X								
14	BOLU	Abant Gölü						X									
		Yeniçağa Gölü					X	X			X						
		Büyük Su						X	X	X	X	X					
		Gerede Ulusu Deresi					X	X		X	X						
		Dörtdivan Ulusu Deresi					X	X		X	X						
		Gerede Dayıoğlu Deresi					X	X									
		Mudurnu Deresi		X			X	X			X	X					
				Karacaören Baraj Gölü				X		X		X	X	X			
16	BURSA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
17	ÇANAKKALE	Bayramdere					X	X			X	X					
		Büyükdere					X	X			X	X					
		Çınardere					X	X	X	X	X	X	X				
		Karamenderes					X	X	X	X	X	X	X				
		Kavak Çayı					X	X			X						
		Kocaçay					X	X	X	X	X	X	X				
		Agonya					X	X			X	X	X				
		Sarıçay					X	X	X	X	X			X			
		Tayfur Dere					X	X			X						
		Tuzla Çayı					X	X			X	X	X				
				Umurbey Çayı				X	X	X		X		X			
		18	ÇANKIRI	Ulu Çay (Çerkeş Çayı)					X	X		X	X	X			
Acı Çay							X	X		X	X						
Tatlı Çay							X	X		X	X						
Kızılırmak							X	X		X	X						
Devrez Çayı							X	X		X	X						
Terme Çayı							X	X		X	X						
Melen Çayı							X	X		X	X						
Kürt Gölü											X						
Güldürcek Barajı											X						
Mart Göleti											X						
Yapraklı Göleti											X						
				Maruf Göleti								X					
19	ÇORUM	Konu hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır.															
20	DENİZLİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
21	DİYARBAKIR	Dicle Baraj Gölü	X				X				X	X					
		Maden Çayı			X								X				
		Dicle Nehri/ Bismil			X		X				X		X				
		Sarge Deresi		X							X						
		Salat Deresi		X							X						
		Devegeçidi Deresi			X					X							
		Pamuk Çayı			X		X										
22	EDİRNE	Meriç		X	X	X	X	X	X		X						
		Tunca		X	X			X			X						
		Arda		X	X			X			X						
		Ergene				X	X		X		X						
23	ELAZIĞ	Konu hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır.															
24	ERZİNCAN	Konu hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır.															
25	ERZURUM	Olur Deresi			X		X	X				X					
		Çoruh Nehri					X	X				X			Yapım işleri		
		Tekman ARAS			X		X	X			X	X	X				
		Karahasan		X			X	X				X					
		Karasu Nehri		X			X	X				X					
		Tortum Çayı					X	X			X	X					
		Serdarlı Çayı		X								X					
		Şenyurt Çayı		X								X					
		Doruklu Deresi		X								X					
		Yellitepe Deresi		X								X					
		Taşoluk Deresi		X								X					
		Tortum Çayı		X								X					
		Suyatağı Deresi		X								X					
				Sivri Çayı		X							X				

TABLO:II.4.İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YÜZEYSEL SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri										Diğer
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri			
26	ESKİŞEHİR	Porsuk Çayı Baraj Çıkışı				X	X	X	X		X	X					
		Porsuk Çayı Benzinlik				X	X	X	X		X	X					
		Porsuk Çayı Eşenkara				X	X	X	X		X	X					
		Porsuk Çayı Eskişehir Pissu Arıtma Öncesi				X	X	X	X		X	X					
		Porsuk Çayı Şekerçiftliği				X	X	X	X		X	X					
		Porsuk Çayı Alpu				X	X	X	X		X	X					
		Porsuk Çayı Beylikova				X	X	X	X		X	X					
		Porsuk Çayı Yunusemre				X	X	X	X		X	X					
		Porsuk Çayı Sazılar (İlören)				X	X	X	X		X	X					
		Eşenkara Deresi				X	X	X	X		X	X					
		Sabuncupınar Deresi			X		X	X	X		X	X					
		Uluçayır Deresi			X		X	X	X		X	X					
		Porsuk Çayı Sağ Sahil Sulaması				X	X	X	X		X	X					
		Porsuk Çayı Sol Sahil Sulaması				X	X	X	X		X	X					
27	GAZİANTEP	Sacır Deresi					X		X		X						
		Samözü Deresi					X		X		X						
28	GİRESUN	Karadeniz					X	X	X		X			X			
		Pazar Suyu					X	X			X		X				
		Aksu Deresi					X	X		X	X		X				
		Yağlıdere					X	X			X		X				
		Gelevera Deresi					X	X			X						
		Harşit Çayı					X	X			X		X				
		Görece Deresi					X	X			X						
		Ketkit Çayı					X	X			X		X				
		Avutmuş Çayı					X	X			X						
		Kılıçkaya Barajı					X	X			X		X				
		Batlama Deresi					X	X		X	X	X					
29	GÜMÜŞHANE	Harşit		X			X	X									
		Kelkit		X			X	X			X						
30	HAKKARİ	Zap Nehri	X				X	X									
		Pesana Çayı	X				X	X									
		Nehil Çayı	X				X	X									
31	HATAY	Asi Nehri		X			X	X	X	X	X	X					
		Afrin Çayı			X						X	X					
		Karasu		X							X	X					
		Akdeniz	X				X	X	X	X	X	X		X			
		Erzin Deresi			X		X	X	X	X	X	X					
		Mersin Çayı				X	X	X	X					X			
		Payas Çayı				X	X	X	X	X			X	X			
		Deli Çayı			X		X	X	X								
		Kaplan Deresi				X			X	X			X	X			
		Hurma Eşik Deresi				X			X	X							
		Eşekgeçmez Deresi				X			X	X			X	X			
32	ISPARTA	Eğirdir Gölü	X				X				X						
		Gelendost Çayı				X	X										
		Pupa Çayı				X	X										
		Yeşil Köy Deresi				X	X										
		Sarıdris Deresi				X	X										
		Aksu Çayı					X										
33	MERSİN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
34	İSTANBUL	Karasu Deresi İzzettin Köyü Çatalca		X							X						
		Örcünlü Deresi Örcünlü Köyü Çatalca				X					X						
		Taşlıtarla Deresi Karacaköy Çatalca	X								X						
		Kabakça Deresi Kabakçaköy Çatalca			X						X						
		Değirmen Deresi Değirmen köyü Silivri	X								X						
		Sulama Göleti Değirmenköy Silivri	X								X						
		Çatal Dere-Büyükçavuslu Silivri	X								X						
		Beyciler Deresi Beyciler Köyü Silivri		X							X						
		Yolçatı Deresi Yolçatı Köyü Silivri		X							X						
		Pot Deresi İmrendere Köyü Şile	X								X						
		Kabakoz Deresi Kabakoz Köyü Şile	X								X						

TABLO:II.4.İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YÜZEYSEL SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri									Diğer		
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ila ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliğı	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri				
	İSTANBUL (DEVAMI)	Göksu Deresi Şile-Ağva Arası Şile	X								X							
		Sungurlu Deresi Ağva-Kandıra Arası Şile	X								X							
		Elbasan Köyü Dere Elbasan Köyü Çatalca				X					X							
		Sazlıdere Barajı Başlangı Noktası Dursunköy Arnavutköy	X								X							
		Sazlıdere Barajı Bitiş Noktası Sazlı Bosna Köyü Arnavutköy	X								X							
		Büyükçekmece Göletinin Denize Karıştığı Nokta Büyükçekmece	X								X							
		Büyükçekmece Göleti	X								X							
		Göçbeyli Köyü Dere Pendik			X						X							
		Kurnaköy Ömerli Barajı Çıkışı Pendik		X							X							
35	İZMİR	Bakıray					X	X	X	X								
		Gediz					X	X	X	X								
		Küçükmenderes					X	X	X	X								
		Nif ayı					X	X	X	X								
		Çeşme – İldir Kiretaşı Akiferi														Denizsuyu girişimi (Tuzluluk)		
		Seluk – Zeytinköy Kiretaşı Akiferi														Denizsuyu girişimi (Tuzluluk)		
		İzmir Sahil Ovaları Alüvyon Akiferi														Denizsuyu girişimi (Tuzluluk)		
36	KARS	Kars ayı					X								Yağmur sonucu yoğun kil ve mil			
37	KASTAMONU	Daday ayı					X	X	X	X	X	X						
		Germetepe Regülatör Çıkışı Sol Sahil					X	X			X	X						
		Karaomak Deresi Hasköy					X	X	X	X	X	X						
		Karaomak Deresi-Karaomak Baraj Çıkışı					X	X			X	X						
		Karasu ayı-Değirmenönü					X	X			X	X						
		Ezine ayı					X	X	X	X	X	X						
		İrmak ayı					X	X	X	X	X	X						
		Bük Deresi-Kulaksızlar Barajı					X	X			X	X						
		Eşek ayı Gökeağ Göleti Aks Yeri					X	X			X	X						
		Gökeağ Deresi Gökeağ Göleti Aks Yeri					X	X			X	X						
		Gökırmak ayı Hanönü					X	X	X	X	X	X	X					
		İnebolu ayı					X	X	X	X	X	X						
		Zarbana ayı					X	X	X	X	X	X	X					
		Çatak Küre Barajı					X	X			X	X						
		Karadere ayı Asar Göleti					X	X			X	X						
		Gökırmak ayı Gölveren					X	X	X	X	X	X						
		İnceğiz Deresi Hasanlı Göleti AKS Yeri					X	X			X	X						
		Karadere-Karadere Barajı Çıkışı					X	X			X	X						
		Akkaya Deresi-Obrucak Barajı					X	X			X	X						
		Devres ayı-Çeltikbaşı					X	X	X	X	X	X						
		Deringöz ayı Kayser Göleti Aks Yeri					X	X			X	X						
		Devres ayı-Ortalıca					X	X	X	X	X	X						
		Karasu ÇATÖREN (Kırık Barajı Aks Yeri)					X	X			X	X						
		Karaomak Barajı Girişi					X	X			X	X						
		Karaomak Deresi Bahadır Köyü					X	X			X	X						
		Kızılkese Deresi															Organik Artıklar	
		Alık Deresi (Çatak-Asa Suyu)															Organik Artıklar	
		Baldıran Deresi															Organik Artıklar	
		Gürleyik Su Kaynağı															Organik Artıklar	
		Karanlık Dere						X	X			X	X					
		38	KAYSERİ	Konu ile ilgili alışma yapılmamıştır.														

TABLO:II.4.İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YÜZEYSEL SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri										Diğer
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri			
39	KIRKLARELİ	Ergene Nehri					X	X	X	X	X	X					
		İnce Deresi					X	X		X	X	X					
		Şeytan Dere					X			X	X						
		Turgutbey Deresi					X			X	X	X					
		Lüleburgaz Deresi					X	X		X	X	X					
		Uğurlu Deresi								X	X						
		B.Karıştıran Deresi						X		X	X						
		Evrensekiz Deresi					X	X		X	X						
		Sazlı Deresi					X			X	X						
		Lişko Deresi					X			X	X						
40	KIRŞEHİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
41	KOCAELİ	Yuvacık Barajı	X														
		Namazgah Barajı	X														
		Denizli Göleti	X														
		Sapanca Gölü	X														
42	KONYA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
43	KÜTAHYA	Bedir Deresi					X	X									
		Emet Çayı			X		X	X					X				
		Başdeğirmenler	X														
		Derebağçe	X														
		Muradınlar	X														
		TEDAŞ yanı	X														
		Eski kuyu	X														
44	MALATYA	Karakaya Baraj Gölü	X				X		X								
45	MANİSA	Gediz Nehri ve kolları				X	X	X	X	X	X	X	X				
		Bakırçay ve kolları			X		X	X	X	X	X	X	X				
46	K.MARAŞ	Karaçay					X		X		X						
		Aksu Çayı					X		X		X						
47	MARDİN	Zergan Çayı					X		X	X	X	X					
		Beyazsu					X				X	X					
		Karasu					X				X						
		Savur Çayı					X				X	X					
		Şeyhan					X				X						
		Dara					X		X		X						
		Dumluca					X				X						
		Cırcıp Suyu					X				X						
48	MUĞLA	Eşen Çayı- Ören					X					X					
		Yanıklar Çayı					X					X					
		Salih Adası Kuzeyi										X		X			
		Köyceğiz Gölü					X				X						
		Bafa Gölü					X		X		X	X					
		Yuvarlak Çay					X				X						
		Sarıçay					X		X		X		X				
49	MUŞ	Karasu					X	X			X	X					
		Murat					X	X			X	X					
50	NEVŞEHİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
51	NİĞDE	Akkaya Barajı				X	X		X		X						
		Gebere Barajı	X														
		Gümüşler Barajı	X														
		Murtaza Barajı	X														
52	ORDU	Melet		X			X	X									
		Bolaman		X			X	X									
		Civil		X			X	X									
53	RİZE	Çağlayan Deresi					X	X		X	X						
		Arılı Deresi					X	X		X	X						
		Dolana Deresi					X	X		X	X						
		Fırtına Deresi					X	X		X	X		X				
		Hemşin Deresi					X	X		X	X						
		Aşıklar Deresi					X	X		X	X						
		Şairler Deresi					X	X		X	X						
		Büyükdere					X	X		X	X		X				
54	SAKARYA	Sakarya Nehri			X		X	X	X		X	X	X				
		Mudurnu Çayı					X	X	X		X						
		Karadeniz					X	X	X		X	X	X	X			
		Sapanca Gölü									X						
55	SAMSUN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
56	SİİRT	Botan					X	X	X		X	X	X				
		Kezer					X	X			X	X	X				
		Başur					X	X			X	X	X				
57	SİNOP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
58	SİVAS	Kelkit			X		X	X				X	X				
		Yeşilirmak			X		X					X					
		Kızılırmak				X	X	X			X	X					
		Yıldız Irmağı				X	X				X	X					

TABLO:II.4.İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YÜZEYSEL SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri										Diğer
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri			
	SİVAS (DEVAMI)	Fadım				X	X				X	X					
		Tecer Irmağı				X	X				X	X					
		Tohma Çayı				X	X	X				X					
		Çaltı Irmağı				X	X	X					X				
59	TEKİRDAĞ	Çorlu Deresi				X	X		X								
		Ergene Nehri				X	X		X								
		Şerefli Deresi				X	X				X						
		Hayrabolu Deresi			X		X	X			X	X					
		Beşiktepe			X		X				X	X					
60	TOKAT	Yeşilirmak					X	X	X	X	X	X					
		Kelkit Çayı					X	X	X	X	X						
		Tozanlı Çayı					X	X			X						
61	TRABZON	Karadeniz					X		X		X				X		
		Uzungöl					X										
		Sera Gölü					X				X						
		Ağasar Deresi /Beşikdüzü					X		X		X						
		Fol Deresi / Vakfikebir					X		X		X						
		İskefiye Deresi / Çarşıbaşı					X		X		X						
		Söğütlü Deresi /Akcaabat					X		X		X						
		Değirmendere Deresi /Merkez					X		X								
		Şana Deresi /Yomra					X		X		X						
		Yomra Deresi /Yomra					X		X		X						
		Yanbolu Deresi Yeşilyalı /Arsin					X		X		X						
		Karadere Deresi /Araklı					X		X		X						
		Küçükdere Deresi /Araklı					X		X		X						
		Manahoz Deresi/ Sürmene					X		X		X						
		Solaklı Deresi Kıyıcık / Of					X		X		X						
		Baltacı Deresi / Of					X		X		X						
		Beşirli Deresi /Ortahisar					X										
		Kisarna Deresi /Ortahisar					X										
		Balıca Deresi /Ortahisar					X										
		Zağnos Deresi /Ortahisar					X										
		Zaferli Deresi /Ortahisar					X										
		Ganita Deresi /Ortahisar					X										
		Hayali Deresi /Ortahisar					X										
		Kalkınma Deresi /Ortahisar					X										
		Konaklar-1 Deresi /Ortahisar					X										
		Konaklar-2 Deresi /Ortahisar					X										
		Çimenli Deresi /Ortahisar					X										
		Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.															
63	ŞANLIURFA	Diphisar Kaynağı/Şanlıurfa					X	X	X	X	X	X	X				
		Karatepe Kaynağı/Şanlıurfa					X	X	X	X	X	X	X				
		Sırrın Deresi /Şanlıurfa					X	X	X	X	X	X	X				
		Bahçeçik Kaynağı/ Hilvan (Atatürk Barajı kuyruk suları altında kalmıştır)					X	X	X	X	X	X	X				
		Gürgür Kaynağı /Hilvan (Atatürk Barajı kuyruk suları altında kalmıştır)					X	X	X	X	X	X	X				
		Hamdun Çayı /Hilvan					X	X	X	X	X	X	X				
		Gölebakan Kaynağı / Hilvan					X	X	X	X	X	X	X				
		Oymaağaç Kaynağı / Hilvan					X	X	X	X	X	X	X				
		Bulaklı Kaynağı /Birecik					X	X	X	X	X	X	X				
		Çiçekalan Kaynağı / Birecik					X	X	X	X	X	X	X				
		Ayrılan Kaynağı / Birecik					X	X	X	X	X	X	X				
		Fıstıközü Kaynağı / Birecik					X	X	X	X	X	X	X				
		Gözeli Kaynağı / Halfeti					X	X	X	X	X	X	X				
		Kelefiş Kaynağı /Bozova					X	X	X	X	X	X	X				
		İnbaşı Kaynağı /Bozova					X	X	X	X	X	X	X				
		Büyükgöl Kaynağı / Bozova					X	X	X	X	X	X	X				
		Küçükgöl Kaynağı / Bozova					X	X	X	X	X	X	X				
		Kahnık Deresi /Bozova					X	X	X	X	X	X	X				
		Hacıhıdır Deresi /Siverek					X	X	X	X	X	X	X				
		Hacıkamil Deresi/ Siverek					X	X	X	X	X	X	X				
		Çamurlu Kaynağı/ Siverek					X	X	X	X	X	X	X				
		Bekirağa Kaynağı/ Siverek					X	X	X	X	X	X	X				
		Çaylarbaşı Kaynağı / Siverek (Atatürk Barajı kuyruk suları altında kalmıştır)					X	X	X	X	X		X				
		Özenpınar Kaynağı /Siverek (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X				
		Karahisar Deresi /Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X				

TABLO:II.4.İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YÜZEYSEL SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri								Diğer	
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri		
	ŞANLIURFA (DEVAMI)	Kartal Deresi /Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X			
		Dualı Köprüsü /Viranşehir					X	X	X	X	X	X	X			
		Abanköy Deresi /Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X			
		Arıcan AĞI/Akçakale (Ana tahliye kanalı suları dahil)					X	X	X	X	X	X	X			
		Aslanbaba Deresi/ Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X			
		Aliyetelli Deresi /Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X			
		Büyük Dere /Ceylanpınar					X	X	X	X	X	X	X			
		Gölyatağı Deresi /Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X			
		Habur Deresi /Ceylanpınar					X	X	X	X	X	X	X			
		Akbulut Deresi /Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)					X	X	X	X	X	X	X			
64	UŞAK	Banaz Çayı			X		X	X			X	X	X			
Gediz Nehri				X		X		X		X	X	X				
Hamam Çayı				X		X	X	X		X	X	X				
Dokuzsele Deresi					X	X	X	X	X	X	X					
65	VAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
66	YOZGAT	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
67	ZONGULDAK	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
68	AKSARAY	Mamasın Barajı				X					X	X				
		Gülağaç Göleti				X					X	X				
		Gülpınar Göleti				X					X	X				
		Güzelyurt Göleti				X					X	X				
		Boğazköy Barajı	X													
		Hirfanlı Barajı	X													
		Balcı Göleti	X													
		Helvadere Göleti	X													
		Camili Kasabası Göleti	X													
		Bozkır Barajı	X													
		Kültepe Barajı	X													
69	BAYBURT	Çoruh		X			X	X								
70	KARAMAN	Ereğli Akgöl								X	X					
		Ermenek Baraj Gölü						X								
		Göksu Nehri						X								
		İbrala Deresi						X								
		Deliçay						X								
		Gödet Deresi						X								
71	KIRIKKALE	Kızılırmak Kapulukaya Baraj çıkışı				X	X		X		X					
72	BATMAN	İl Müdürlüğünde konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.														
73	ŞIRNAK	İl Müdürlüğünde konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.														
74	BARTIN	Bartın Çayı Kozcağız Kolu					X	X	X	X	X					
Bartın Çayı						X	X	X	X	X	X		X			
75	ARDAHAN	Kura Nehri					X					X				
		Posof Çayı					X					X				
76	İĞDIR	Aras Nehri		X			X				X					
		Orta Karasu Nehri		X			X	X			X					
		Aşağı Karasu Nehri		X			X	X			X					
77	YALOVA	Gökçe Barajı					Bu konu ile ilgili çalışma yapılmamıştır.									
		Armutlu Göleti														
		Ortaburun Göleti														
		Samanlı Dere														
		Safran Dere														
		Balaban Dere														
		Kılıç Dere														
		Kara Dere														
		Darlık Deresi														
78	KARABÜK	Araç Çayı					X	X	X	X						
		Soğanlı Çayı					X	X	X	X						
79	KİLİS	Afrin Çayı			X											
		Balıklı Göleti														
		Seve Barajı														
		Konak Gölet														
80	OSMANİYE	Aslantaş Baraj Çıkışı		X			X	X	X	X	X				Özellikle K.Maraş İli, Ceyhan Nehri, Aksu kolu ve K.Maras OSB	

TABLO:II.4.İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ YÜZEYSEL SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

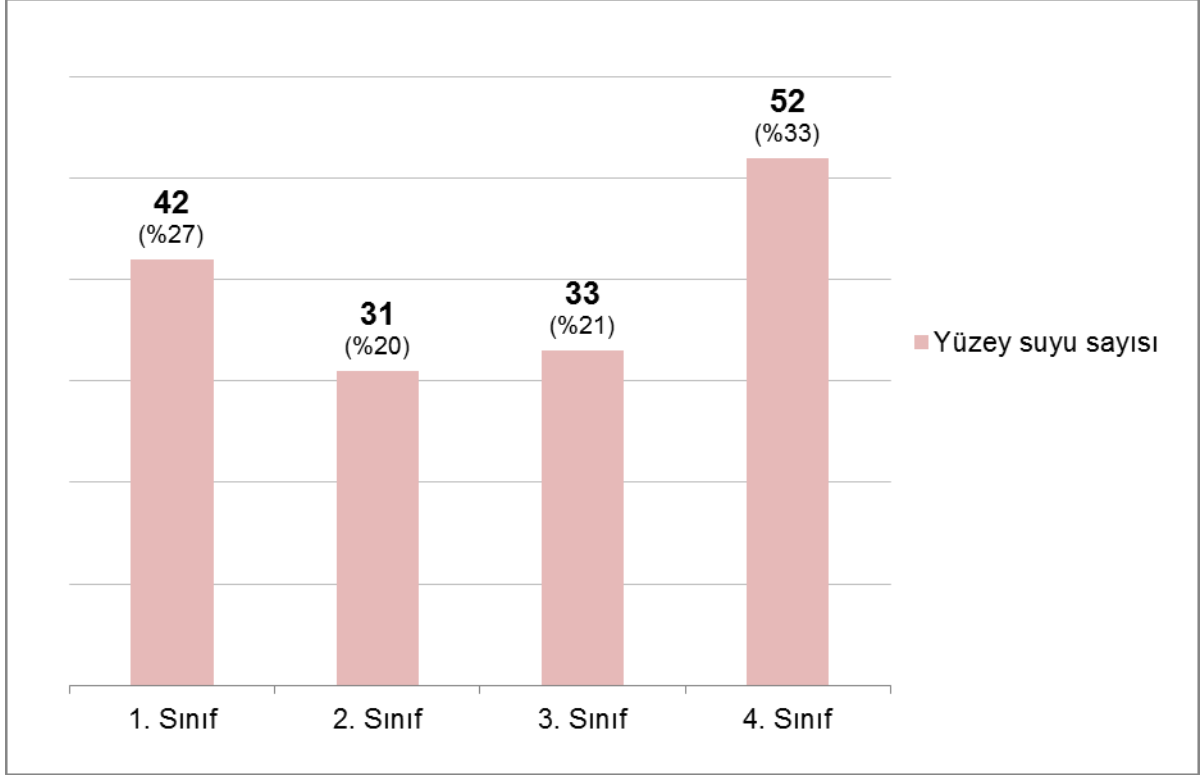
Sıra No	İLLER	Yüzey Suyu Adı	Kalite Sınıfı				Kirlenme Nedenleri								Diğer
			1	2	3	4	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	
81	OSMANİYE (DEVAMI)	Hamis Çayı		X			X	X	X	X	X				Bahçe İlçesi çevresindeki kirlilik evsel ve sanayi unsurları
		Hamis Çayı Mansap				X	X	X	X	X	X				Osmaniye AAT mevcut deşarjı içmesuyu amaçlı Hamis Çayı vasıtasıyla Cevdetiye regülatörüne dökülmektedir.
		Hamis Çayı Mansap				X	X	X	X	X	X				Rehabilitate edilerek, regülatör mansabına alınacak.
81	DÜZCE	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													

(*)"Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği" Ek-5 Tablo 5'e göre; 1. Sınıf- Yüksek kaliteli su, 2. Sınıf - Az kirlenmiş su, 3.Sınıf - Kirlenmiş su, 4. Sınıf - Çok kirlenmiş su' dur.

NOT: Adıyaman için "Yüzey suları" genel ifade edilmiştir.

Tablo:II.4.'den hareketle hazırlanan, **Grafik:II.10.**'da İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüklerince kendi il sınırları içerisinde bulunan yüzey sularının “Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği” hükümleri çerçevesinde kalite sınıfları, **Grafik:II.11.**'de muhtemel kirlenme nedenleri gösterilmiştir. **Grafik:II.12.**'de ise yıllar itibariyle yüzey sularının kirlenme nedenlerinin oransal dağılımı gösterilmiştir.

GRAFİK:II.10. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ “YERÜSTÜ SU KALİTESİ YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ” HÜKÜMLERİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

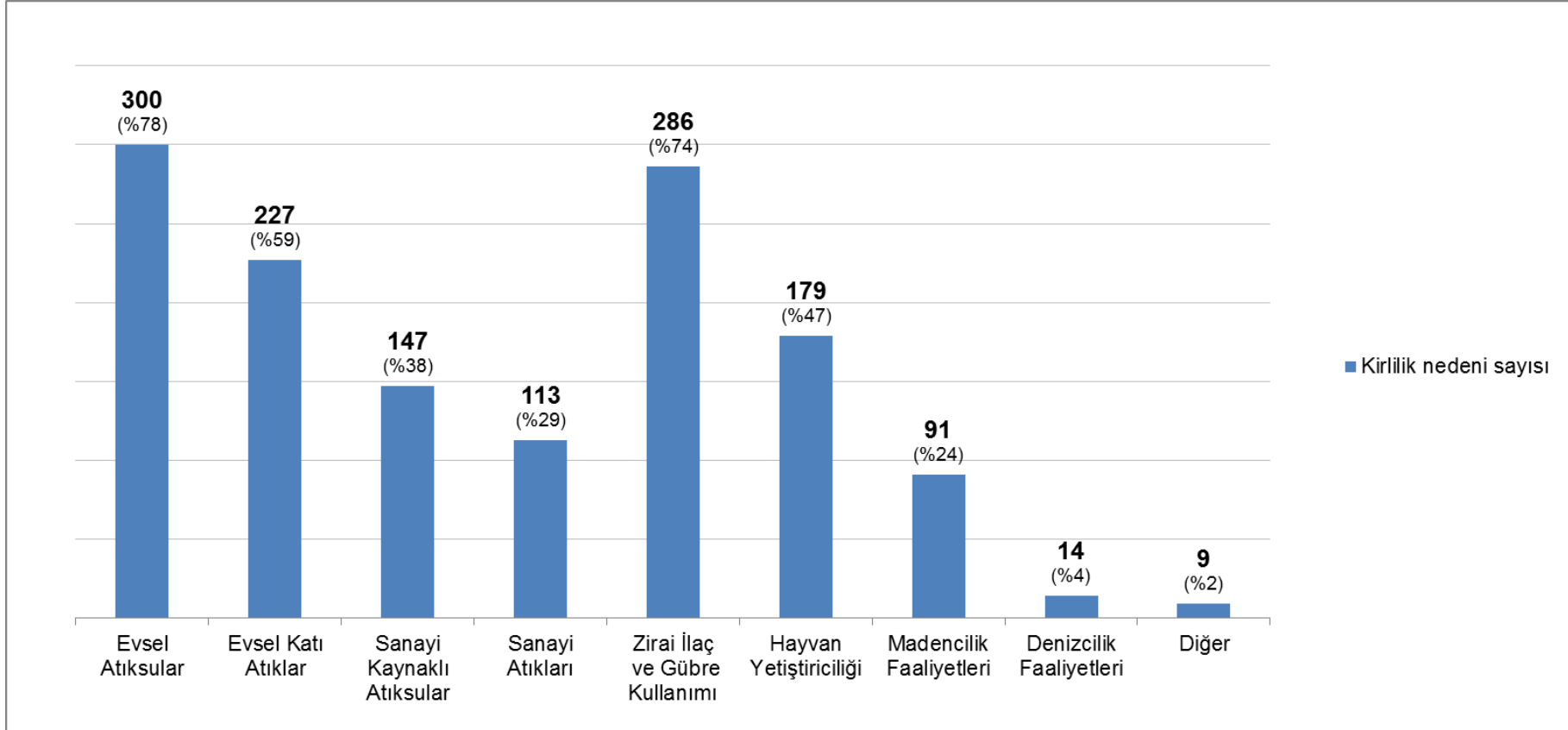

Not: “Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği” Ek-5 Tablo 5’e göre; 1. Sınıf- Yüksek kaliteli su, 2. Sınıf - Az kirlenmiş su, 3.Sınıf - Kirlenmiş su, 4. Sınıf - Çok kirlenmiş su’ dur.

(*) Tablo:II.4.’de, 31 adet İl Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki, toplamda 158 adet yüzey suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiştir. Grafik, kalite sınıfı belirtilen yüzey suları veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır. Grafik değerlendirmesinde, Edirne’ de birden fazla sınıf işaretlenen yüzey suyu veya izleme noktaları için en kötü kalite sınıfı esas alınmıştır.

Grafik:II.10.’a göre; 31 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce, kendi sınırları içerisindeki, toplamda 158 adet yüzey suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiş olup bunların 42 adedi (%27’si) 1. sınıfa (yüksek kaliteli su), 31 adedi (%20’si) 2. sınıfa (az kirlenmiş su), 33 adedi (%21’i) 3. sınıfa (kirlenmiş su), 52 adedi (%33’ü) 4. sınıfa (çok kirlenmiş su) dahildir.

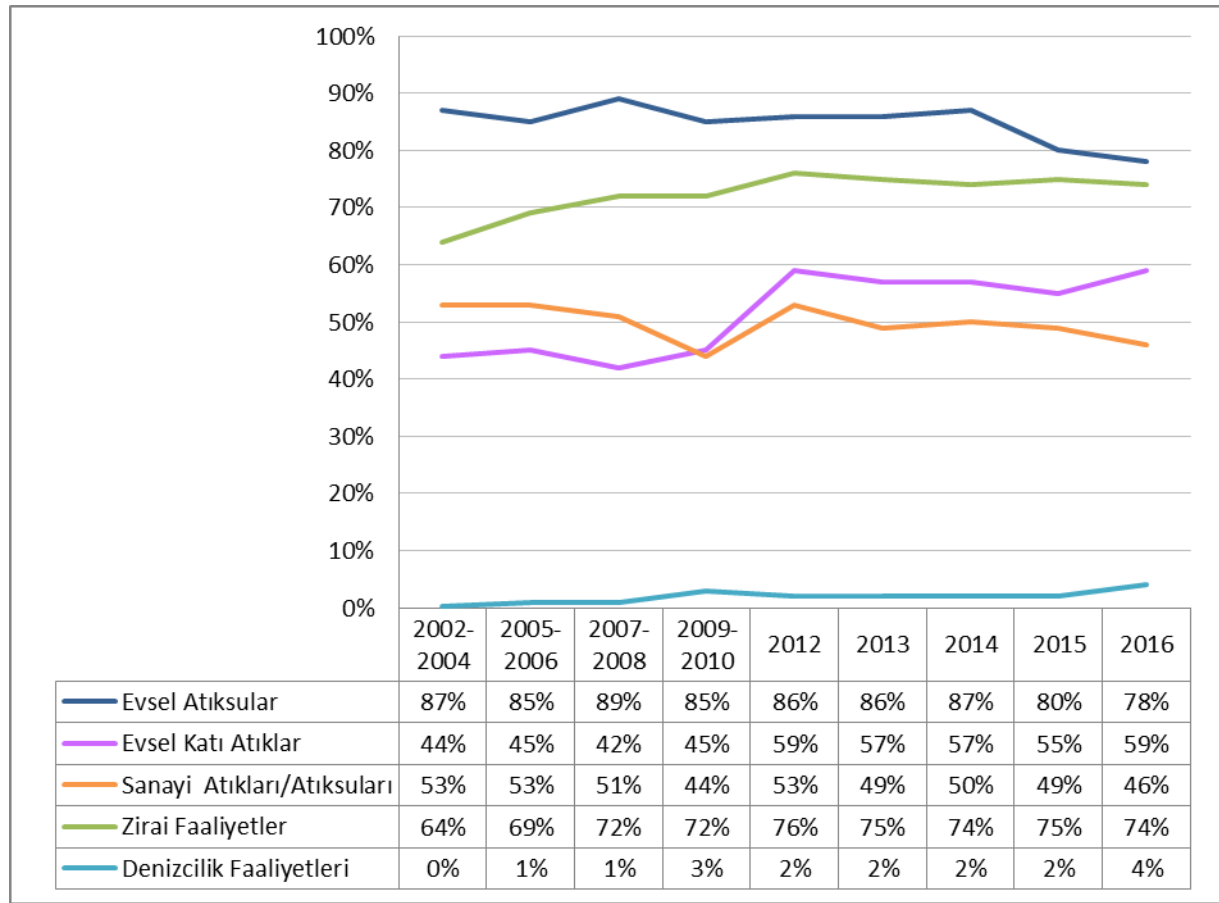
GRAFİK:II.11. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

(*) Tablo:II.4.'de, 57 adet İl Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 384 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir. Bundan hareketle hazırlanan Grafik:II.11. muhtemel kirlenme nedeni belirtilen yüzey suları veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

Grafik:II.11.'e göre, 57 adet İl Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 384 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiş olup bunların 300'ünde (%78) evsel atıksular, 286'sında (%74) zirai ilaç ve gübre kullanımı, 227'sinde (%59) evsel katı atıklar, 179'unda (%47) hayvan yetiştiriciliği, 147'sinde ise (%38) sanayi kaynaklı atıksular muhtemel kirlenme nedenlerinden biri olarak işaretlenmiştir.

GRAFİK:II.12. YILLAR İTİBARIYLA İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZEY SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

Not:

- 2002-2004 dönemi için 78 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 459 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2005-2006 dönemi için 79 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 484 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2007-2008 dönemi için 78 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 498 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2009-2010 dönemi için 71 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 455 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2012 yılı için 57 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 331 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2013 yılı için 60 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 338 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2014 yılı için 61 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 353 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2015 yılı için 60 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 366 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2016 yılı için 57 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 384 adet yüzey suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.

Grafik:II.12.'de yıllar itibariyle il sınırlarında bulunan yüzey sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin işaretlenme sayılarının oransal dağılımına bakıldığında evsel atıksuların en fazla işaretlenen kirlilik nedeni olduğu, bunu zirai faaliyetlerin, evsel katı atıklar ve sanayi kaynaklı kirleticiler takip ettiği görülmektedir. Yıllar itibariyle il sınırlarında bulunan yüzey sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin değişimine bakıldığında evsel atıksuların oranının bir miktar azaldığı, evsel katı atıkların oranının ise arttığı görülmektedir.

Tablo:II.5.'de her bir ilimizin kendi il sınırları içerisinde bulunan yeraltı sularının, 07/04/2012 tarih ve 28257 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik" hükümleri çerçevesinde kalite sınıfları ve muhtemel kirlenme nedenleri (X) ile işaretlenmiştir.

TABLO:II.5. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ

Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri									
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ila ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer	
1	ADANA	Adana Üst Havza	X										X		
		Adana Orta Havza	X							X	X				
		Adana Üst Havza		X		X	X	X	X	X	X				
2	ADIYAMAN	Fırat-Dicle Havzası	X				X	X	X	X	X	X	X		
3	A.KARAHISAR	Afyonkarahisar				X	X	X	X	X	X	X			
4	AĞRI	Ağrı Merkez	X			X	X				X				
		Eleşkirt	X								X				
		Tutak			X						X				
		Doğubayazıt	X								X				
		Taşlıay			X						X				
		Hamur			X	X	X				X				
		Diyadin			X						X				
		Patnos			X	X	X				X				
5	AMASYA	Geldingen Ovası				X					X				
		Aydınca Ovası				X	X				X				
		Suluova Ovası									X	X			
		Merzifon				X					X		X		
		Gümüşhacıköy Ovası													
6	ANKARA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
7	ANTALYA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
8	ARTVİN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
9	AYDIN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
10	BALIKESİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
11	BİLECİK	Merkez ile			X			X					X		
		Bozüyük Ovası			X			X			X				
		Gölpazarı Ovası			X						X				
		Sakarya Vadisi			X						X				
12	BİNGÖL	Metan			X										
		Mirzan			X										
		Kürük			X										
13	BİTLİS	Konuyla ilgili herhangi bir alışma yapılmamıştır.													
14	BOLU	3 nolu kuyu (Yer altı Su Kaynağı-Merkez)	X								X				
		9 nolu kuyu (Yer altı Su Kaynağı-Merkez)	X								X				
		37 nolu kuyu (Yeraltı Su Kaynağı- B.Berk)		X							X				
		28 nolu kuyu (Yeraltı Su Kaynağı- ayırköy)		X							X				
		26 nolu kuyu (Yer altı Su Kaynağı- ayırköy		X							X				
		15 nolu kuyu(Yeraltı Su Kaynağı- Aktaş Mah.)		X							X				
15	BURDUR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
16	BURSA	Bursa			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	
		akırköy			X		X				X				
		Ař.Susurluk-Karacabey			X		X				X	X			
		İznik			X		X				X	X			
		Orhangazi			X		X				X		X		
		Gemlik			X		X				X			X	
		Engürücük			X		X				X				
		Mudanya			X		X				X			X	
		Yenişehir			X		X				X	X			
		İnegöl			X		X		X	X					

TABLO:II.5. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Eysel Atıksular	Eysel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zıralı İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer
17	ÇANAKKALE	Ayvacak Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X		
		Bozcaada Bölgesi				X	X			X			X	
		Çan Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X		
		Ezine Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X		
		Eceabat Bölgesi				X		X	X	X			X	
		Gökçeada Bölgesi				X	X			X			X	
		Gelibolu Bölgesi				X		X	X	X		X	X	
		Merkez İlçe						X	X	X		X	X	
		Lapseki Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X	X	
		Biga Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X	X	
		Yenice Bölgesi				X	X	X	X	X	X	X		
18	ÇANKIRI	Merkez				X		X		X	X			
19	ÇORUM	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
20	DENİZLİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
21	DIYARBAKIR	Gözü Havzası içme suyu	X			X		X		X	X			
22	EDİRNE	İl Genel			X			X		X				
23	ELAZIĞ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
24	ERZİNCAN	Erzincan Merkez Ovası	X			X		X		X				
		Tercan Pakeriç	X							X				
25	ERZURUM	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
26	ESKİŞEHİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
27	GAZİANTEP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
28	GİRESUN	Konu ile ilgili bilgi bulunmamaktadır.												
29	GÜMÜŞHANE	Konu ile ilgili bilgi bulunmamaktadır.												
30	HAKKARI	Berçelan	X											
		Büyükçiftlik	X											
31	HATAY	Dörtöl Erzincan Ovası	X			X	X	X	X	X		X	X	
		Arsuz Ovası		X		X	X			X	X			
		Asi Havzası	X			X	X	X	X	X	X			
		İskenderun		X		X	X	X	X			X	X	
		Payas			X	X	X	X	X			X		
		Yayladağ			X	X	X			X	X			
		Samandağ			X	X	X			X	X			
		Reyhanlı			X	X	X			X	X			
		Kumlu			X	X	X			X	X			
		Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
32	ISPARTA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
33	MERSİN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
34	İSTANBUL	Sulama Kuyusu İzzettin Köyü Çatalca			X					X				
		Sulama Kuyusu (130m) Kestanelik Köyü Çatalca			X					X				
		Sulama kuyusu (210m) Dağyenice Köyü Çatalca			X					X				
		Tavuk Çiftliği kuyu (130m) Değirmen Köyü Silivri			X					X				
		Sulama kuyu (110m) Beyciler Köyü Silivri			X					X	X			
		Sulama kuyusu (42m) Küçükçiftlik Köyü Silivri			X					X				
		S.Kuyusu Tulumba (6-7m) Sungurlu Köyü Şile			X					X				
		S.Kuyusu Tulumba (12m) Sungurlu Köyü Şile			X					X				
		Sulama Kuyusu (50m) Çakıl Köyü/Çatalca			X					X				
		Göçbeyli Köyü S. ve İçme Kuyusu (87m gelen su 65m) Pendik			X					X				
		Yolçatı Köyü Mera Mevkii İstasyonu Silivri			X					X				
		Gerede Köyü Keramet Mah. İstasyonu Şile-Ağva			X					X				

TABLO:II.5. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer
35	İZMİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
36	KARS	Kars Merkez			X									
37	KASTAMONU	Kastamonu Havzası	X											
		Daday Havzası	X											
		Taşköprü Havzası	X											
		Tosya Havzası	X											
		Araç Havzası	X											
		Devrekani Cide Havzası	X											
		Küre- İnebolu Havzası			X									
		Çatalzeytin Havzası			X									
38	KAYSERİ	Konu ile ilgili çalışma yapılmamıştır.												
39	KIRKLARELİ	Ergene Havzası				X	X	X	X	X	X			
40	KIRŞEHİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
41	KOCAELİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
42	KONYA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
43	KÜTAHYA	İLB-43/2926			X									Arsenik
		İLB-43/1481			X									Arsenik
		Köprücek		X								X		Arsenik
44	MALATYA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
45	MANİSA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
46	K.MARAŞ	Karaçay			X	X	X	X	X	X				
		Aksu Çayı			X	X	X	X	X	X				
47	MARDİN	Avıclar Köyü			X									
		Kale altı artuklu			X									
		Mazıdağı			X									
		Kabala			X									
		Sultanköy			X									
		Koyunlu			X									
		Dargeçit			X									
		Derik			X									
		Dandane			X									
48	MUĞLA	Çamurköy- Hafızlar Mah.								X	X			
		Karaçulha- Gölyeri Mevkii								X	X			
		Sahil Eldirek- Çamköy								X	X			
		Tigem-1 (Misafirhane)								X	X			
		Tigem-2 (Adaköy-4)								X	X			
		Tigem-3 (Aladağ)								X	X			
		Eskiköy-Çiftlik Mevkii								X	X			
		Toparlar- Merkez								X	X			
		Hamitköy								X	X			
		Mumcular- Ova								X	X			
		Ekinanbarı- Susamharımı								X	X			
		Selimiye-Çayır Mevkii								X	X			
		Kızılcakuyu- Ebekırı Mevkii								X	X			
		Bahçeyaka- Kapuağzı								X	X			
		Yeşilçam								X	X			
		Gökçe								X	X			
		Yanıklar								X	X			
		Mergenli								X	X			
		Karabağlar								X	X			
		Çömlekçi								X	X			
		Gökpinar								X	X			
		Ovakışlacık								X	X			
49	MUŞ	Muş			X	X	X			X	X			
		Merkez			X	X	X			X	X			
50	NEVŞEHİR	Ürgüp Havzası	X											
		Gülşehir Havzası	X											
		Karahasanlı Havzası	X											
		Misli Havzası	X											
51	NİĞDE	Tabakhane Deresi			X									
		Uzandı Deresi			X									
		Ören Deresi			X									
		Ömerli Deresi			X									

TABLO:II.5. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zırai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer
	NİĞDE (DEVAMI)	Murtaza Suyu			X									
		Uluğaç Deresi			X									
		Kovalık Deresi			X									
		Melendiz Çayı			X									
		Karapınar Deresi			X									
		Ecemis Çayı			X									
		Çakıt Suyu			X									
		Diğerleri			X									
52	ORDU	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
53	RİZE	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
54	SAKARYA	Yeraltı Suları			X	X	X	X	X	X	X			
55	SAMSUN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
56	SİİRT	Hesko			X					X				
57	SINOP	Boyabat-Durağan (Gökırmak Vadisi)			X	X		X	X	X				
		Sinop Çevresi ve Erfelek Çayı Vadisi			X	X				X			X	
		Ayancık-Türkeli			X	X				X				
		Sarımsaklı-Kabalı Çayı Vadileri			X	X				X				
		Güzelçay Vadisi			X	X				X				
58	SIVAS	Tavra Vadisi		X						X				
		Altınyayla	X											
		Gürçayır	X			X								
59	TEKİRDAĞ	Ergene	X					X	X	X				
		Çorlu	X			X		X	X	X				
		Çerkezköy	X			X		X	X	X				
		Muratlı	X			X		X	X	X				
		Saray	X							X				
		Malkara	X							X	X	X		
		Hayrabolu	X							X	X			
		Kapaklı	X					X	X	X				
		Süleymanpaşa	X			X				X	X	X		
		M.Ereğlisi	X			X				X			X	
		Şarköy	X			X				X			X	
60	TOKAT	Çamlıbel-Sulusaray			X	X	X			X	X			
		Tokat-Turhal			X	X	X	X		X	X			
		Almus ve Çevresi			X	X	X			X	X			
		Niksar			X	X	X	X		X	X			
		Erbaa-Taşova			X	X	X	X		X	X			
61	TRABZON	Yeraltı sularının kalite sınıfları ile ilgili herhangi bir çalışma yapılmamıştır.												
62	TUNCELİ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
63	ŞANLIURFA	Viranşehir-Ceylanpınar Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Tektek Dağı Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Harran Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Suruç Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Birecik Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Halfeti Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Yaylak (Baziki) Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Bozova Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Hilvan Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
		Siverek Havzası			X	X	X	X	X	X	X	X		
64	UŞAK*	Büyük Menderes (Uşak – Banaz – Sivasslı Yeraltı Suyu Kütlesi)				X	X	X	X	X	X	X		
		Gediz Havzası				X	X	X		X	X	X		
65	VAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
66	YOZGAT	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
67	ZONGULDAK	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
68	AKSARAY	Kutlu Kasabası	X											
		Tanatöme	X											
		Eski Sultanhanı	X											
		KOÇAŞ TİM 1		X						X	X			
		Hamidiye		X						X				
		Kilik Mevkii	X											
		Kepez Mevkii	X											

TABLO:II.5. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (DEVAMI)

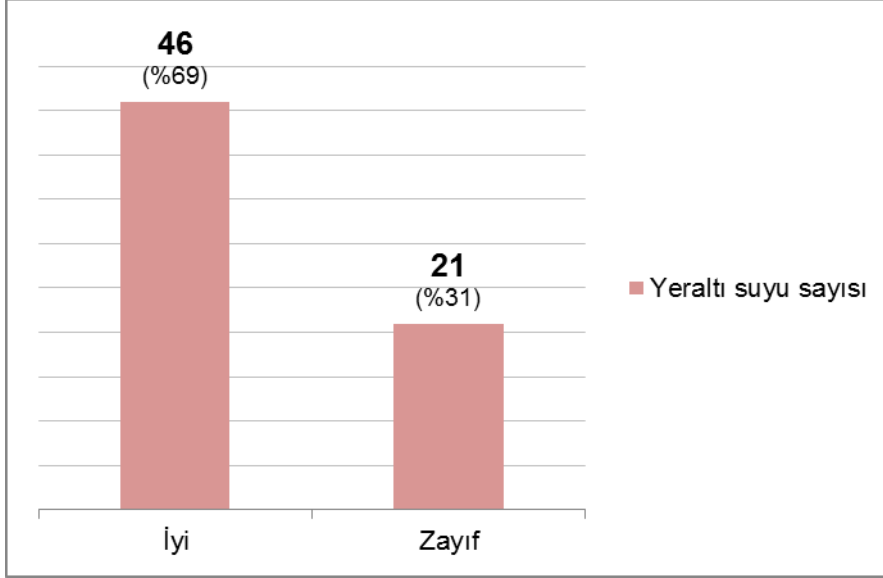
Sıra No	İLLER	Yeraltı Suyunun Bulunduğu Bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
			İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer
	AKSARAY (DEVAMI)	Pirinçlik Mevkii	X											
		Topakkaya Kasabası	X											
		Acıpınar Kasabası	X											
		Eşmekaya Kasabası		X						X				
		Gölbez Yaylası		X						X				
		Sapmaz Köyü		X						X				
		OSB Karataş Yolu		X				X	X					
		Sarayhan Kasabası		X						X				
		Ortaköy İlçesi		X						X				
		Pınarbaşı Köyü		X						X				
69	BAYBURT	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
70	KARAMAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
71	KIRIKKALE	Konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.												
72	BATMAN	İl Müdürlüğünde konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.												
73	ŞIRNAK	İl Müdürlüğünde konu ile ilgili veri bulunmamaktadır.												
74	BARTIN	Konu ile ilgili takip yapılmamaktadır.												
75	ARDAHAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
76	İĞDIR	Merkez		X		X				X				
		Tuzluca		X		X				X				
		Karakoyunlu		X		X				X				
77	YALOVA	Konu ile ilgili çalışma yapılmamıştır.												
78	KARABÜK	Safranbolu			X									
		Eskipazar			X									
		Eflani			X									
		Ovacık			X									
		Yenice			X									
79	KİLİS	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
80	OSMANİYE	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												
81	DÜZCE	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.												

Not: Edirne ve Sakarya için yeraltı suları genel ifade edilmiştir.

Uşak için NOT: AB Eşleştirme Projesi kapsamında hazırlanan Büyük Menderes Havzası Taslak Yönetim Planı kapsamında İlimiz sınırları içerisinde; Uşak - Banaz – Sivaslı Yeraltı suyu kütlesi belirlenmiş olup; Gediz Havzası kapsamında herhangi bir yeraltı suyu kütlesi çalışması yapılmamıştır. Yine ilimiz sınırları içerisinde yeraltı sularının kalitesinin belirlenmesi için yapılan bir çalışma bulunmamaktadır. Tablo, İlimizin yer aldığı havzalar kapsamında ve İl genelindeki baskı unsurları göz önüne alınarak, İl Müdürlüğümüz öngörülleri ile doldurulmuştur.

Grafik:II.13.'da İl Müdürlüklerimizce kendi il sınırları içerisinde yer alan yeraltı suları için “Yeraltı Sularının Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde kalite sınıfları, **Grafik:II.14.**’ de muhtemel kirlenme nedenleri, **Grafik:II.15.**’ de ise yıllar itibariyle yeraltı sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin oransal dağılımı gösterilmiştir.

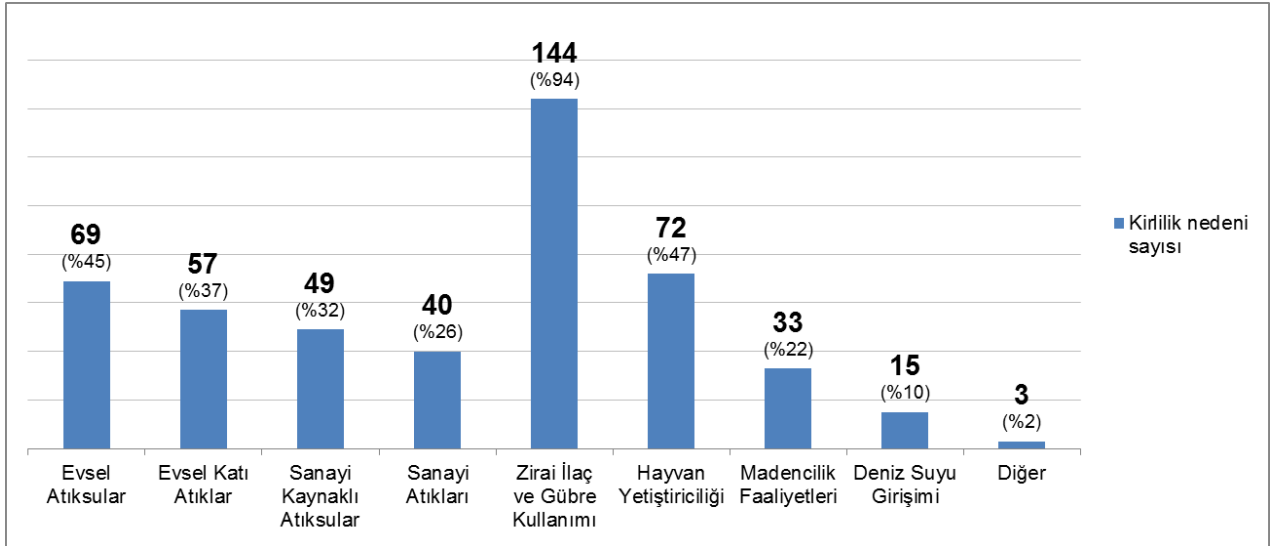
GRAFİK:II.13. İL SINIRLARI İÇERİSİNDE YER ALAN YERALTI SULARININ “YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

(*) Tablo:II.5’de, 15 adet İl Müdürlüğümüzce kendi il sınırları içerisindeki, toplam 67 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiştir. Grafik:II.13’de, kalite sınıfı belirtilen yeraltı suları veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

Grafik:II.13.’e göre, 15 adet İl Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki, toplam 67 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için kalite sınıfları belirtilmiş olup, bunların 46 adedinin (%69’unun) iyi kalitede, 21 adedinin (%31’inin) ise zayıf kalitede olduğu belirlenmiştir.

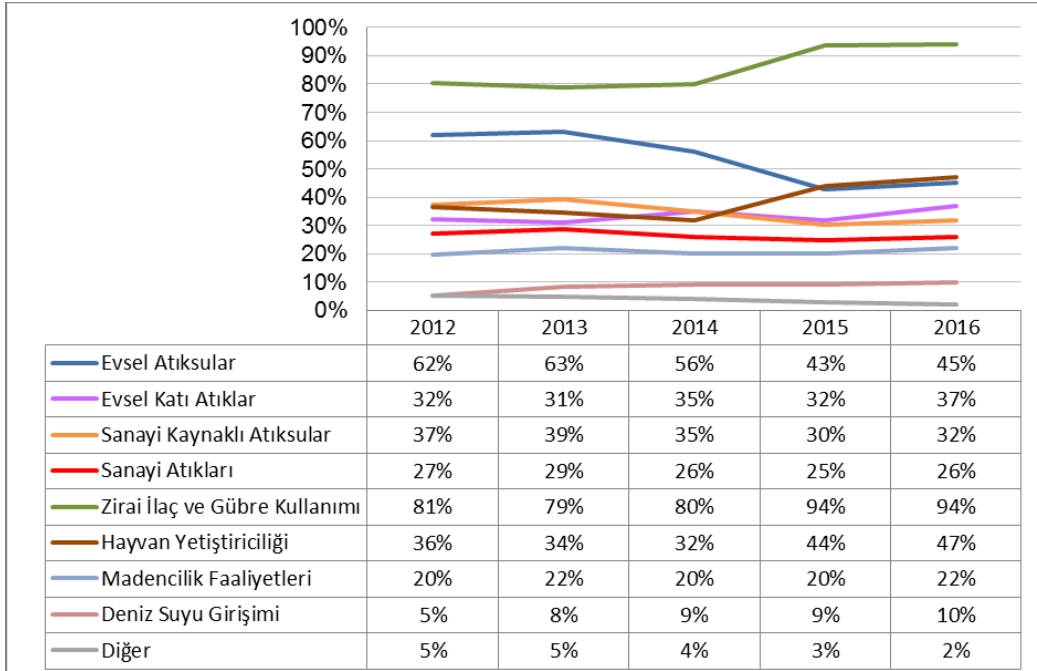
GRAFİK:II.14. İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

(*) Tablo:II.5.'de, 30 adet İl Müdürlüğümüzce, kendi il sınırları içerisinde yer alan toplam 153 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir. Bundan hareketle Grafik:II.14, muhtemel kirlenme nedeni belirtilen yeraltı suları veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

Grafik:II.14'e göre, 30 adet İl Müdürlüğünce, kendi il sınırları içerisindeki toplam 153 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni işaretlenmiş olup, bunların 144'ünde (%94) zirai ilaç ve gübre kullanımı, 72'sinde (%47) hayvan yetiştiriciliği, 69'unda (%45) evsel atıksular, 57'sinde (%37) evsel katı atıklar, 49'unda (%32) sanayi kaynaklı atıksular muhtemel kirlenme nedenlerinden biri olarak işaretlenmiştir.

GRAFİK:II.15. YILLAR İTİBARIYLA İL SINIRLARINDA BULUNAN YERALTI SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

Not: - 2012 yılı için 31 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 118 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2013 yılı için 31 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 122 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2014 yılı için 32 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi sınırları içerisindeki, toplam 138 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedenleri işaretlenmiştir.
- 2015 yılı için 30 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce, kendi il sınırları içerisindeki toplam 145 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni işaretlenmiştir.
- 2016 yılı için 30 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce, kendi il sınırları içerisindeki toplam 153 adet yeraltı suyu veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni işaretlenmiştir.

Tablo:II.6.'da İl Müdürlüklerimizce kendi İl sınırlarında bulunan yüzme sularının mavi bayrak durumu, 09/01/2006 tarih ve 26048 sayılı Resmi gazete' de yayımlanan "Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği" çerçevesinde kalite sınıfları ve muhtemel kirlenme nedenleri (X) ile işaretlenmiştir.

TABLO:II.6. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI VE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımıcılığı	Diğer
1	ADANA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
2	ADIYAMAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
3	A.KARAHİSAR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
4	AĞRI	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
5	AMASYA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
6	ANKARA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
7	ANTALYA	Kaş (13)	X (9)		X				X						
		Demre (6)			X				X				X		
		Finike (10)			X				X				X		
		Kumluca (9)	X (1)		X				X				X		
		Kemer (55)	X (43)		X										
		Konyaaltı (12)	X (11)		X										
		Muratpaşa (13)	X (9)		X										
		Aksu (10)	X (9)		X										
		Serik (27)	X (26)		X										
		Manavgat (47)	X (45)		X										
		Alanya (50)	X (46)		X				X				X		
		Gazipaşa (7)	X (2)												
8	ARTVİN	Kopmuş Plajı		X		X			X				X		Sel suları
		Kemalpaşa/ Hopa													
		Kıyıcık Plajı/ Arhavi		X		X			X				X		Sel suları
9	AYDIN	Kuşadası	X			X			X						
		Didim	X			X			X						
10	BALIKESİR	Ortunç Club	X		X										
		Haliç Park Otel	X		X										
		Engürü Tatil Sitesi	X		X										
		Şirinkent Tatil Sitesi	X		X										
		Murat Reis Ayvalık	X		X										
		Grand Temizel Otel	X		X										
		Fiord Otel	X												
		Ören Mahallesi Halk Plajı	X		X										
		Club Orient	X		X										
		Artemis Tatil Köyü	X		X										
		Öğretmenevleri Mahallesi Halk Plajı	X		X										
		Deniz Yalı Beach	X		X										
		Altınar Otel	X		X										
		Heramis Tatil Köyü	X		X										
		Antandros Plajı	X		X										
		Özdemir Sitesi Plajı	X		X										
		Kurbağalıdere Halk Plajı	X			X			X					X	
		Ocaklar Halk Plajı	X			X			X					X	
		Çuğra Mevkii Halk Plajı	X		X										
		Artur Martı Koyu	X		X										
		Artur Gemiyatağı Koyu	X		X										
		Artur Güvercin Koyu	X		X										
11	BİLECİK	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
12	BİNGÖL	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
13	BİTLİS	Van Gölü/ Adilcevaz		X					X		X				
		Van Gölü/ Ahlat		X					X				X		
		Van Gölü/ Tatvan		X					X	X	X			X	
14	BOLU	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
15	BURDUR	Salda Gölü		X	X				X				X	X	
16	BURSA	Narlı Halk Plajı		X			X		X		X		X	X	
		Karacaali İzçilik Kampı		X			X		X				X		
		Büyükkumla Halk Plajı		X		X			X					X	
		Küçükkumla Orman Kampı		X			X		X		X			X	

TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Eysel Atıklar	Eysel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zıratı İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
	BURSA (DEVAMI)	Hasanağa İzcilik Kampı		X		X			X				X		
		Gemsaz Halk Plajı		X		X			X					X	
		Kumsaz Halk Plajı		X		X			X					X	
		Kurşunlu Sitelerönü Halk Plajı		X		X			X					X	
		Kızılay Kampı		X		X			X					X	
		Burgaz Altınkum Halk Plajı		X			X		X					X	
		Burgaz Halk Plajı		X		X			X					X	
		Kumyaka Halk Plajı		X		X			X						
		Zeytinbağı Halk Plajı		X			X		X				X	X	
		Eşkel Halk Plajı		X		X			X						
		Eğerce Halk Plajı		X		X			X						
		Coşkunöz Halk Plajı		X			X		X				X	X	
		Yeniköy Halk Plajı		X		X			X				X		
		Malkara Halk Plajı		X		X			X						
		Kurşunlu Halk Plajı		X		X			X					X	
		Göllüce Halk Plajı		X		X			X				X		
		İnciraltı Mevkii Halk Plajı		X		X			X				X		
		Orhangazi Halk Plajı		X			X		X				X	X	
17	ÇANAKKALE	Merkez	X						X	X				X	
		Ayvacı	X						X	X				X	
		Biga	X						X	X	X		X	X	
		Eceabat		X					X	X				X	
		Ezine		X					X	X			X	X	
		Gelibolu		X					X	X	X		X	X	
		Lapseki		X					X	X			X	X	
		Bozcaada		X					X	X				X	
		Gökçeada		X					X	X				X	
18	ÇANKIRI	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
19	ÇORUM	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
20	DENİZLİ	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
21	DIYARBAKIR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
22	EDİRNE	Vakıflar Sahil Plajı		X	X										
		Gülçavuş Sahil Plajı		X	X										
		Sultaniçe Sahil Plajı		X	X										
		Kırkpınar Sahil Plajı		X	X										
		Sazlıdere Sahil Plajı		X	X										
		Gökçetepe Sahil Plajı		X	X										
		Mecidiye Sahil Plajı		X	X										
		Erikli Sahil Plajı	X		X										
		Yayla Sahil Plajı		X	X										
23	ELAZIĞ	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
24	ERZİNCAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
25	ERZURUM	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
26	ESKİŞEHİR	İlde yüzme suyu bulunmamaktadır.													
27	GAZİANTEP	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
28	GİRESUN	Köyhizmetleri P. (Merkez)		X	X				X	X			X		
		Belediye Halk P. (Merkez)		X	X				X	X			X		
		Jandarma Plajı (Merkez)		X	X				X	X			X		
		Polis Evi Plajı (Merkez)		X	X				X	X			X		
		Çerkezönü Plaj (Merkez)		X	X				X	X			X		
		Burunucu Plajı (Bulancağ)		X	X				X	X			X		
		Belediye Halk (Bulancağ)		X	X				X	X			X		
		Boztepe Altı P. (Eynesil)		X	X				X	X			X		
		Deliklitaş Plajı (Görece)		X	X				X	X			X		
		Çamönü Plajı (Görece)		X	X				X	X			X		
		Düzköy Halk P. (Keşap)		X	X				X	X			X		
		Asarkaya Aile P. (Keşap)		X	X				X	X			X		

TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evel Atıklar	Evel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zıratı İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
	GİRESUN (DEVAMI)	Uluburun Halk P. (Keşap)		X		X			X	X			X		
		Eğrice Halk P. (Piraziz)		X		X			X	X			X		
		Villalar Önü P. (Piraziz)		X		X			X	X			X		
		Yılgin Halk P. (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
		Kaynarca Aile P. (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
		Belediye Halk P. (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
		Küçükçay Aile P. (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
		Bada Plajı (Tirebolu)		X		X			X	X			X		
29	GÜMÜŞHANE	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
30	HAKKARI	İlde yüzme suyu bulunmamaktadır.													
31	HATAY	Samandağ Plajı		X		X									
		Arsuz Karaağaç Plajı		X		X									
		Dörtöl Plajı				X									
32	ISPARTA	Altinkum Plajı			X										
		Bedre Plajı			X										
		Kayaağzı Plajı			X										
		Taşevi Plajı			X										
		Yazla Plajı			X										
33	MERSİN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
34	İSTANBUL	Uzun Kum Plajı Orta Nokta	X												
		Şile Resort Hotel	X												
35	İZMİR	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.													
36	KARS	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
37	KASTAMONU	Cide Kasaba Plajı		X		X			X						
		Cide Nasuh Plajı		X		X			X						
		Cide Memiş Plajı		X		X			X						
		Çatalzeytin Merkez Plajı		X	X										
		Çatalzeytin Ginolu Plajı		X	X				X						
		Abana Hacıveli Plajı		X	X				X						
		Abana Balıkçı Barınağı Plajı		X	X				X						
		Doğanyurt Limanı Plajı		X	X										
		İnebolu Özlüce Plajı		X	X										
		İnebolu Boyranaltı Plajı		X	X										
		İnebolu Gemiciler Kadınlar Plajı		X	X										
38	KAYSERİ	İlde yüzme suyu bulunmamaktadır.													
39	KIRKLARELİ	Kırıkköy		X		X			X	X					
		İğneada		X		X			X	X					
40	KIRŞEHİR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
41	KOCAELİ	Başıskele		X			X		X		X		X	X	
		B.oğlu Ada		X			X		X		X		X	X	
		B.oğlu Halk		X		X			X		X		X	X	
		B.oğlu Kadınlar		X		X			X		X		X	X	
		Tavşancıl		X		X			X		X		X	X	
		TÜBİTAK-MAM		X	X				X		X		X	X	
		Ulaşlı		X	X				X		X		X	X	
		Babalı		X	X				X				X		
		Bağırçanlı		X		X			X				X		
		Cebeci	X		X				X				X		
		Kefken		X	X				X				X		
		Kerpe	X		X				X				X		
		Kovanağzı		X	X				X				X		
		Kumcağzı		X	X				X				X		
		Sarısu		X	X				X				X		
		Seyrek		X		X			X				X		
		Altinkemer	X		X				X		X		X	X	
		Dereköy		X	X				X		X		X	X	
		Ereğli Defne		X	X				X		X		X	X	
42	KONYA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
43	KÜTAHYA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													

TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri							
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıklar	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zıratı İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer	
44	MALATYA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
45	MANİSA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
46	K.MARAŞ	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
47	MARDİN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
48	MUĞLA	Bodrum	X						X					X		
		Fethiye	X						X					X		
		Marmaris	X						X					X		
		Datça	X						X					X		
		Ortaca-Sarıgerme	X						X							
		Ula-Akyaka	X						X					X		
		Bodrum	X						X					X		
49	MUŞ	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
50	NEVŞEHİR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
51	NİĞDE	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
52	ORDU	Ordu	X						X							
		Ünye	X						X							
		Fatsa		X					X							
		Gülyalı		X					X							
		Perşembe		X					X							
53	RİZE	Kıyıcık Plajı - Fındıklı		X		X			X							
		Yeniköy Plajı - Fındıklı		X		X			X							
		Karaoğlu Plajı - Ardeşen		X		X			X							
		Hamidiye Plajı - Pazar		X		X			X							
		Sivrikale Plajı - Pazar		X		X			X							
		Çayeli Halk Plajı - Çayeli		X		X			X							
		Limanköy Aile Plajı - Çayeli		X		X			X							
		Saklıbahçe Aile Plajı - Çayeli		X		X			X							
		Bozukkale Plajı - Gündoğdu		X		X			X							
		Alipaşa Plajı - Rize		X		X			X							
		Sarayköy Plajı - İyidere		X		X			X							
		Yalıköy Plajı - İyidere		X		X			X							
54	SAKARYA	Karasu Küçükboğaz Plajı		X	X											
		Karasu Özsü Plajı		X	X											
		Karasu 32 Evler Plajı	X		X											
		Kocaali Merkez Plj.		X		X										
		Kocaali Alandere Plj.		X	X											
		Sapanca Belediye Plj.		X	X											
55	SAMSUN	Canik Bandırma Plajı		X	X				X							
		İlkadım Fener Plajı		X	X				X							
		İlkadım Mert Plajı		X		X			X							
		Atakum İl Tarım Kontrol Laboratuvarı		X	X				X							
		Atakum Çelik Sitesi Önü		X	X				X							
		Atakum Altınkum 18. Sokak		X	X				X							
		Atakum Çatalçam Polis Okulu Sahili		X	X				X							
		Atakum Taflan Un Fabrikası		X	X				X							
		19 Mayıs Kumcağız Belediye Plajı		X		X			X							
		19 Mayıs Dereköy Bahçelievler Plajı		X	X				X							
		Bafra Doğanca Beldesi Boyder		X	X				X							
		Bafra Koşuköyü Plajı		X	X				X							
		Alaçam Geyikkoşan Öğretmen Evi Sahil Plajı		X		X			X							
		Atakum Atakent Doktorlar Sitesi		X	X				X							
		Alaçam Göçkün Köyü Alba Kent Sitesi		X	X				X							

TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri							
			Var	Yok	A	B	C	D	Eysel Atıksular	Eysel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zıratı İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer	
	SAMSUN (DEVAMI)	Alaçam Etyemez Köyü Eminamca Sitesi		X	X				X							
		Yakakent Blu Sea Plajı		X	X				X							
		Yakakent Paçoz Aile Çay Bahçesi Önü		X	X				X							
		Çarşamba Hürriyet Beldesi Anıl Plajı		X		X			X							
		Çarşambaabdal Deresi Kuruluş Köyü Yazlıklar Pl.		X		X			X							
		Çarşamba Costal Yalı Yağmur Sokak Bitimi		X	X				X							
		Terme Sakarlı Belde Plajı (Miliç-1)		X	X				X							
		Terme Evcı Beldesi Çamlık Plajı (Miliç-2)		X	X				X							
		Gölyazı Beldesi Orman Plajı		X	X				X							
		Atakum-2 Omtel Otel Plajı		X	X											
		Atakum-4 5023.Sokak hizası (Omü Sapağı)		X	X				X							
		Atakum-4 5010.Sokak ile 9. Sokak Arası (Otel Önü)		X	X				X							
		Atakum-3 3053.Sokak hizası		X	X				X							
		Atakum-3 3031.Sokak Hizası		X	X				X							
		Atakum-3 15.Sokak ile 17.Sokak Arası		X	X				X							
		Atakum-3 4.Sokak Hizası		X	X				X							
		Atakum-3 107.Sokak hizası		X	X				X							
		Atakum-2 Deniz Kızı Plajı		X	X				X							
		Atakum-2 Palmiye Plajı		X	X				X							
56	SİİRT	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
57	SİNOP	Kumsal		X		X			X							
		Mobil		X		X			X							
		DSİ		X		X			X							
		Kumkapı		X		X				X		X				
		Ordu Köyü Sahili		X		X				X		X				
		Çamurca Plajı		X		X										
		Ayancık Plajı		X		X			X							
		Ali Köyü Plajı		X		X										
		Harzana Plajı		X		X										
		Kuşu Yalısı		X		X										
		Ayancık Kuyu		X		X										
		Idemli Mevki		X		X										
		Çayva Altı		X		X										
		Liman Mevkii		X		X			X							
		Bedre Mevkii		X		X										
		Hurma Dibi		X		X										
		Dereyeli		X		X										
		Güllüsü		X		X			X							
		Kiraz Bahçe Mevki		X		X										
		Kaya Dibi Mevkii		X		X										
		Güzelkent Plajı		X		X			X							
58	SİVAS	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
59	TEKİRDAĞ	Şarköy Plajı		X												
		Mürefte Plajı		X					X							
		Hoşköy Plajı		X					X							
		Kumbağ Plajı		X					X							
		Barbaros Plajı		X					X						X	
		Yeniçiftlik Plajı		X					X							
		M.Ereğlisi Plajı		X					X						X	
60	TOKAT	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														

TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri							
			Var	Yok	A	B	C	D	Eysel Atıksular	Eysel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer	
61	TRABZON	Yalincak Aile Plajı (NA)		X					X							
		Darıca Plajı (NA)		X												
		Salacık Plajı (NA)		X					X							
		Akçakale Plajı (NA)		X					X							
		Mersin Plajı (NA)		X					X							
		Kalecik Mevkii (NA)		X												
		Akasya Mevkii (NA)		X												
		Konakönü Sit Alanı Sahili (İ)		X												
		Yalıbozu Mah. Sahili (İ)		X												
		Kendirli Mevkii (NA)		X					X							
		Güzelyalı Mah. KTÜ MYO Altı T-2 (NA)		X												
		Liman Arkası (NA)		X					X							
		Belediye Plajı (NA)		X					X							
		Kerem Plajı (NA)		X					X							
		Belediye Plajı (NA)		X					X							
		Kaleköy Plajı (NA)		X												
		Yoroz Plajı (NA)		X					X							
		Çamburnu Mesire yeri (NA)		X												
		Vaha Mevkii Halk Plajı (NA)		X												
		Zeytinli Mah. Karacehennem Mevkii (İ)		X												
		Yeniay Mah. Sahili (İ)		X												
		Camlıca Mah. ve Orta Mah. Ortak sahili (İ)		X												
		Soğuksupınar Mah. Barınak üstü (NA)		X												
		Kıyıcık Devlet Hastanesi önü (NA)		X					X							
		Kavak Camii Doğusu (NA)		X												
		Of Çay Fabrikası Önü (İ)		X												
		Belediye Plajı (NA)		X					X							
		Yalıköy Mah. (İ)		X												
		Kaşüstü Plajı (NA)		X					X							
62	TUNCELİ	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
63	ŞANLIURFA	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
64	UŞAK	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
65	VAN	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.														
66	YOZGAT	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
67	ZONGULDAK	Alaplı Belediye Plajı		X	X											
		Alaplı Kocaman Plajı		X	X											
		Çaycuma Filyos Abacık Önü Plajı		X		X										
		Çaycuma Filyos Barınak Önü Plajı		X		X										
		Çaycuma Filyos Fabrika Önü Plajı		X	X											
		Çaycuma Filyos İskele Önü Plajı		X		X										
		Çaycuma Filyos İskele Önü Plajı		X	X											
		Kdz.Ereğli Ağua Beach Plajı		X	X											
		Kdz.Ereğli Erdemir Plajı		X		X										
		Kdz.Ereğli Belediye Plajı		X	X											
		Kdz.Ereğli Mervealtı Plajı		X	X											
		Kilimli Göbü Plajı		X	X											
		Kilimli Türkali Plajı		X		X										
		Kozlu Değirmenağzı Plajı		X		X										
		Kozlu Ilıksu Plajı		X		X										
		Kozlu Plajı		X		X										

TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri							
			Var	Yok	A	B	C	D	Eysel Atıklar	Eysel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıklar	Sanayi Atıkları	Zıratı İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer	
	ZONGULDAK (DEVAMI)	Zonguldak Deniz Kulübü Plajı		X	X											
		Zonguldak Kapuz Plajı	X		X											
		Zonguldak Uzunkum Plajı		X	X											
68	AKSARAY	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
69	BAYBURT	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
70	KARAMAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
71	KIRIKKALE	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
72	BATMAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
73	ŞIRNAK	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
74	BARTIN	Kurucaşile Kapısıyü Plajı		X		X										
		Kurucaşile Liman Plajı		X		X			X						X	
		Kurucaşile Tekkeönü Plajı		X		X			X							
		Kurucaşile Karaman Plajı		X			X									
		Amasra Göçkün Plajı		X		X			X							
		Amasra Çakraz Plajı		X			X		X							
		Amasra Bozköy Plajı		X		X			X							
		Amasra Büyük Liman Plajı		X	X				X						X	
		Amasra Küçük Liman Plajı		X		X			X						X	
		İnkum Plajı İskele Mahallesi		X	X											
		İnkumu Plajı Jandarma Önü		X	X											
		İnkumu Plajı Yenimahalle		X	X											
		Merkez Güzelcehisar Plajı		X	X											
		Merkez Mogada Plajı		X	X											
		Merkez Hatipler Plajı		X	X											
		Merkez Kızılkum Plajı		X	X											
75	ARDAHAN	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
76	İĞDIR	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.														
77	YALOVA	Altınova Saralkent Sahili	X		X											
		Altınova Hersek Sahili		X	X											
		Armutlu Fıstıklı Sahili		X	X											
		İhlas Armutlu Sahili		X	X											
		Armutlu İskele Mevkii		X	X											
		Armutlu Yılandar Mevkii		X	X											
		Çınarcık Deveboynu Mevkii		X	X											
		Çınarcık Esenköy Çamlıbel Mevkii		X	X											
		Çınarcık Esenköy Kanarya Mevkii		X	X											
		Çınarcık Kumluk Maviş Plajı		X	X											
		Çınarcık Taşlıman Mevkii		X	X											
		Çınarcık Üçreis Özenler Mevkii	X		X											
		Çiftlikköy Aydıncık-Ceylankent Plajı		X	X											
		Çiftlikköy Başkent 3 Sitesi Plajı		X			X									
		Çiftlikköy Halk Plajı		X		X										
		Merkez Akasya park Plajı		X		X										
		Merkez Araştırma Plajı		X		X										
		Merkez Kamplar Bölgesi Plajı		X		X										
		Merkez Su ürünleri Plajı		X		X										

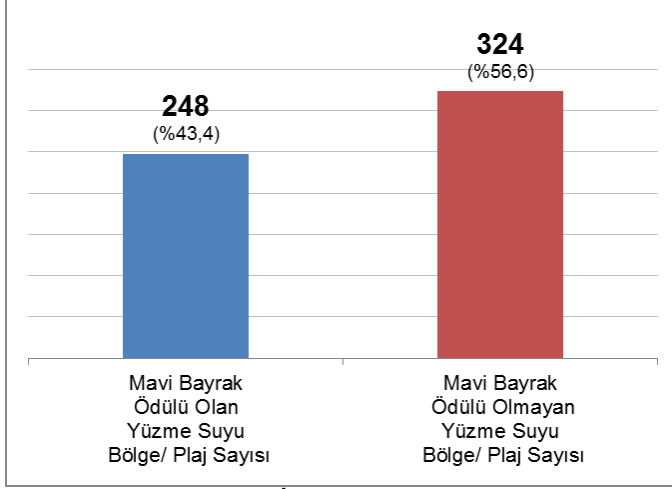
TABLO:II.6. DEVAMI

Sıra No	İLLER	Yüzme Suyunun Bulunduğu Bölge/Plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
			Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai ilaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer
78	KARABÜK	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
79	KİLİS	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
80	OSMANİYE	İlin denize kıyısı bulunmamaktadır.													
81	DÜZCE	Akevler Tersane		X		X									
		Armutçuazğı Plajı		X		X									
		Ceneviz Kale	X			X									
		Çınaraltı		X		X									
		Hasret Büfe Plajı		X		X									
		Değirmenağı		X		X									
		Edilli		X		X									
		Kalkın		X		X									
		Karaburun		X		X									
		Yılmaz Kamping		X		X									
		Martı		X		X									
		Melenağı		X		X									

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

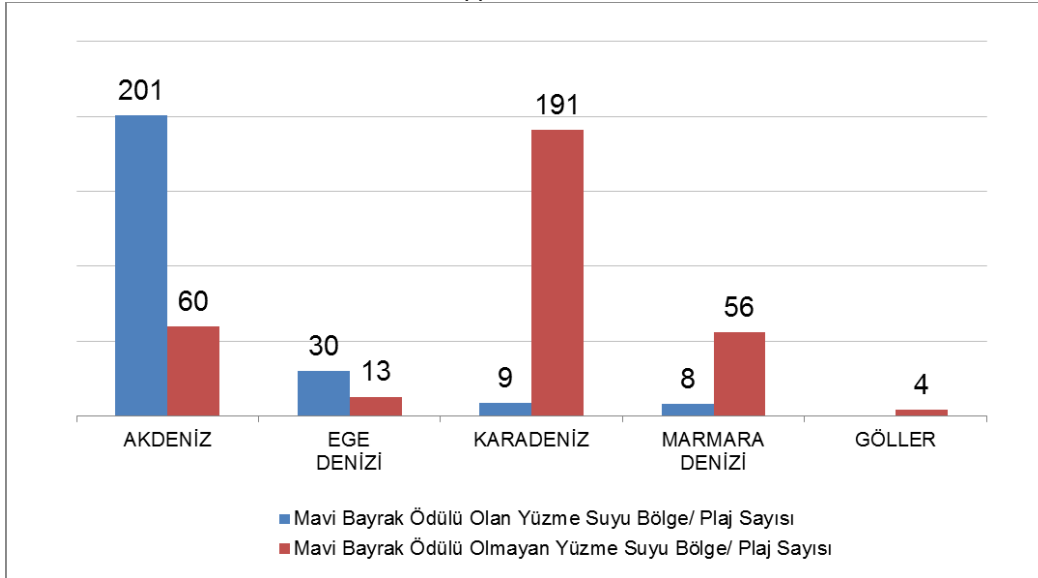
Grafik:II.16.'da il sınırları içerisinde yer alan yüzme sularının mavi bayrak durumu, **Grafik:II.17.**'de ise bu grafiğin denizlere göre dağılımı gösterilmiştir. Grafikler ülke çapındaki tüm mavi bayrakları kapsamamakta olup, **Tablo:II. 6.**'da mavi bayrak durumu işaretlenen yüzme suyu bölgeleri/plajlar veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

GRAFİK:II.16. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ MAVİ BAYRAK DURUMU (*)

(*) Tablo:II.6.'da 27 adet İl Müdürlüğümüzce kendi illerindeki, toplamda 572 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için mavi bayrak durumu işaretlenmiştir. Grafik:II.16, ülke çapındaki tüm mavi bayrakları kapsamamakta olup, Tablo:II.6'da mavi bayrak durumu işaretlenen yüzme suyu bölgeleri/plajlar veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

GRAFİK:II.17. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ DENİZLERE GÖRE MAVİ BAYRAK DURUMU (*)

(*) Tablo:II.6.'da 27 adet İl Müdürlüğümüzce kendi illerindeki, toplamda 572 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için mavi bayrak durumu işaretlenmiştir. Grafik:II.16 ve Grafik:II.17, ülke çapındaki tüm mavi bayrakları kapsamamakta olup, Tablo:II.6'da mavi bayrak durumu işaretlenen yüzme suyu bölgeleri/plajlar veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

NOT:

Akdeniz için; Antalya'da 259 adet, Hatay'da 2 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası,

Ege için; Aydın (2), Balıkesir (19), Çanakkale (6), Edirne (9), Muğla (7) illerinde toplam 43 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası,

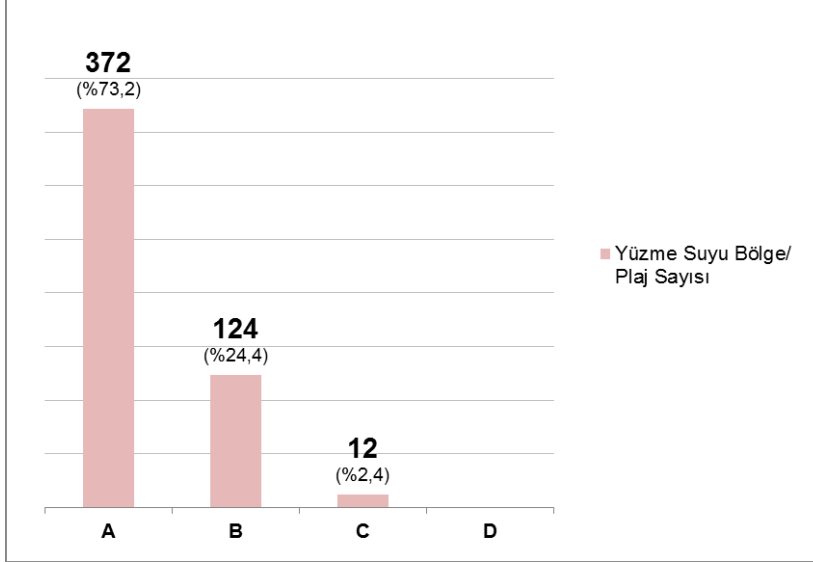
Karadeniz için; Artvin (2), Giresun (20), İstanbul (2), Kastamonu (11), Kırklareli (2), Kocaeli (9), Ordu (5), Rize (12), Sakarya (6), Samsun (34), Sinop (21), Trabzon (29), Zonguldak (19), Bartın (16), Düzce (12) illerinde toplam 200 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası,

Marmara Denizi için; Balıkesir (3), Bursa (22), Çanakkale (3), Kocaeli (10), Tekirdağ (7), Yalova (19) illerinde toplam 64 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası,

Göller için; Bitlis Van Gölü (3), Burdur Salda Gölü (1) olmak üzere toplam 4 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası verileri kullanılmıştır.

Grafik:II.18.'de il sınırlarında bulunan yüzme sularının “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” çerçevesinde kalite sınıfları gösterilmiştir. Grafik:II.18, ülke çapındaki tüm yüzme sularını kapsamamakta olup, Tablo:II.6'da yüzme suyu kalitesi durumu işaretlenen yüzme suyu bölgeleri/plajlar veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır. **Grafik:II.19, Grafik:II.20, Grafik:II.21, Grafik:II.22. ve Grafik:II.23.**'de verilerinin Akdeniz, Ege Denizi, Karadeniz, Marmara Denizi ve göllere göre dağıtılmış şekilleri gösterilmektedir. **Grafik:II.24.**'de ise tüm denizlerde yüzde oran olarak kalite sınıfları dağılımı yan yana getirilmiştir.

GRAFİK:II.18. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ “YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

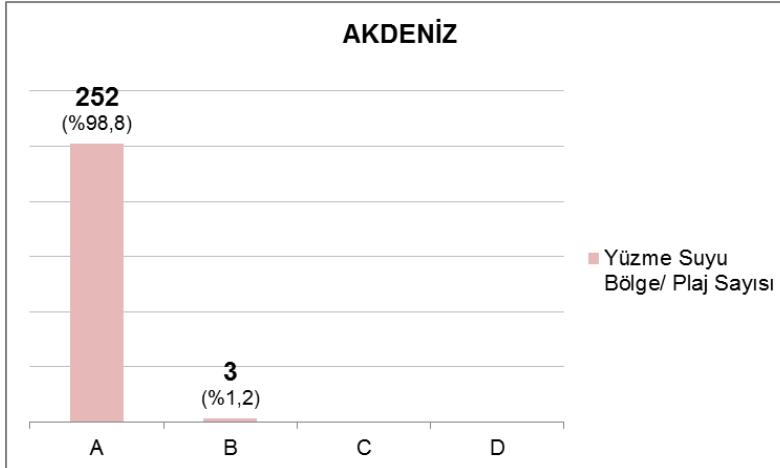

Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Grafik, Tablo:II.6.'da, 21 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 508 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için belirlenen kalite sınıfları esas alınarak hazırlanmıştır. Grafik:II.18, ülke çapındaki tüm yüzme sularını kapsamamakta olup, Tablo:II.6'da yüzme suyu kalitesi sınıfı işaretlenen yüzme suyu bölgeleri/plajlar veya izleme noktaları esas alınarak hazırlanmıştır.

Tablo:II.6.'nın verileriyle hazırlanan **Grafik:II.18.**'in incelenmesinden yüzme sularımızın çoğunlukla (%73,2) A sınıfı yani “çok iyi” kalite olduğu görülmektedir. Bunu %24,4 ile B sınıfı yani “iyi”i sınıfa dahil olan yüzme suları takip etmektedir.

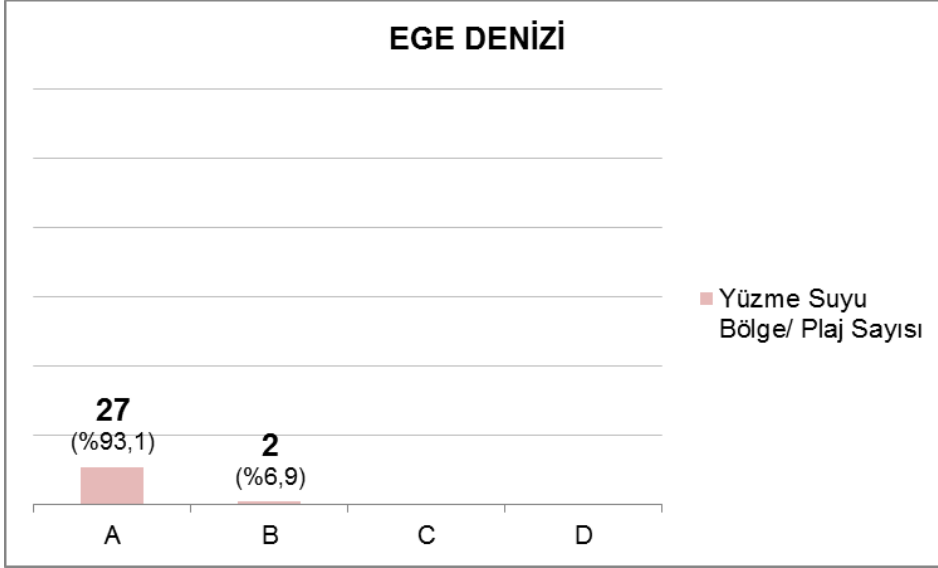
GRAFİK:II.19. AKDENİZ İÇİN ANTALYA ve HATAY SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ “YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Akdeniz için Tablo:II.6.'daki Antalya ve Hatay verileri esas alınmıştır. 255 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

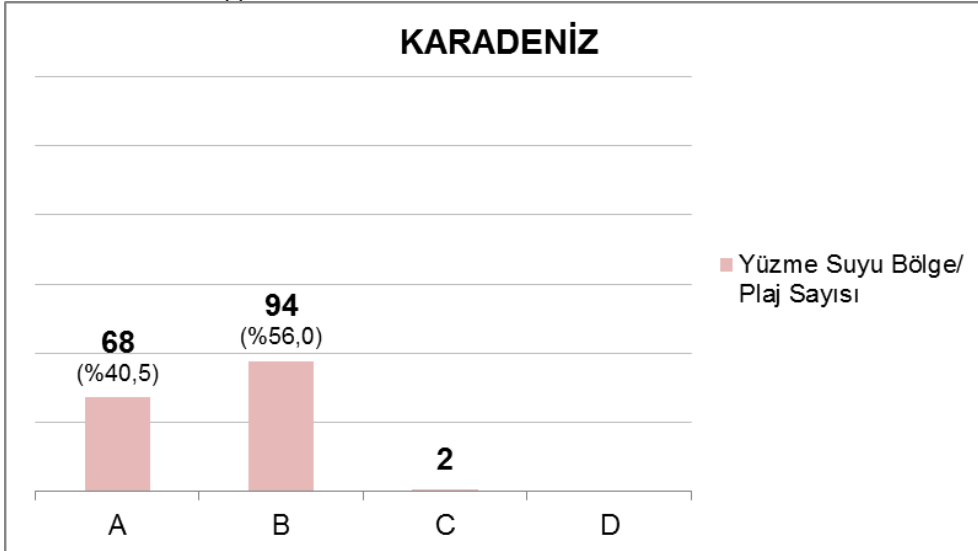
GRAFİK:II.20. EGE DENİZİ'İNDE YÜZME SULARININ “YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Ege Denizi için Tablo:II.6.’daki Aydın, Balıkesir ve Edirne illerindeki toplam 29 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

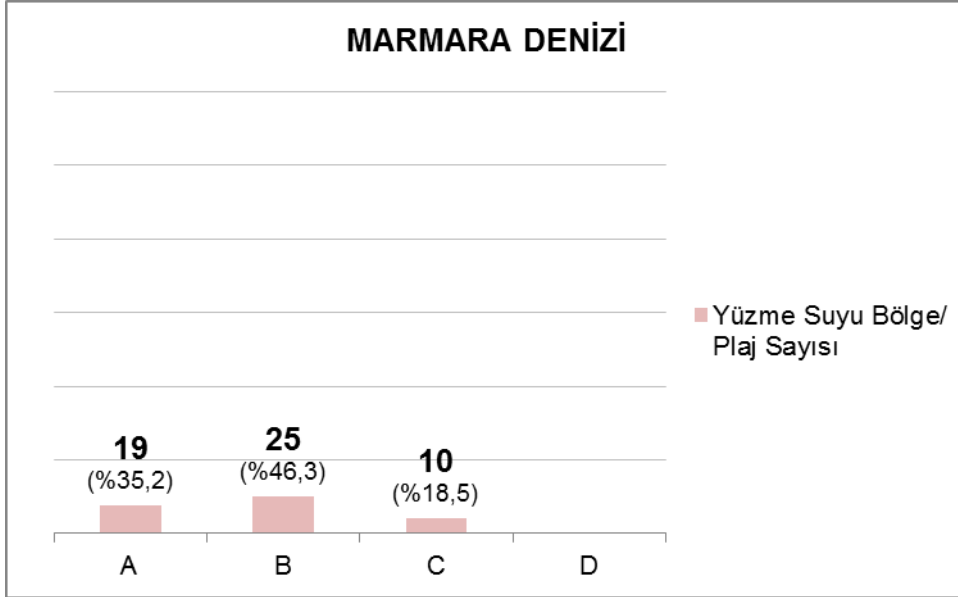
GRAFİK:II.21. KARADENİZ’DE YÜZME SULARININ “YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Karadeniz için Tablo:II.6.’daki Artvin, Giresun, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Rize, Sakarya, Samsun, Sinop, Zonguldak, Bartın ve Düzce illerindeki toplam 164 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

GRAFİK:II.22. MARMARA DENİZİ İÇİN BURSA SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ “YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARI (*)

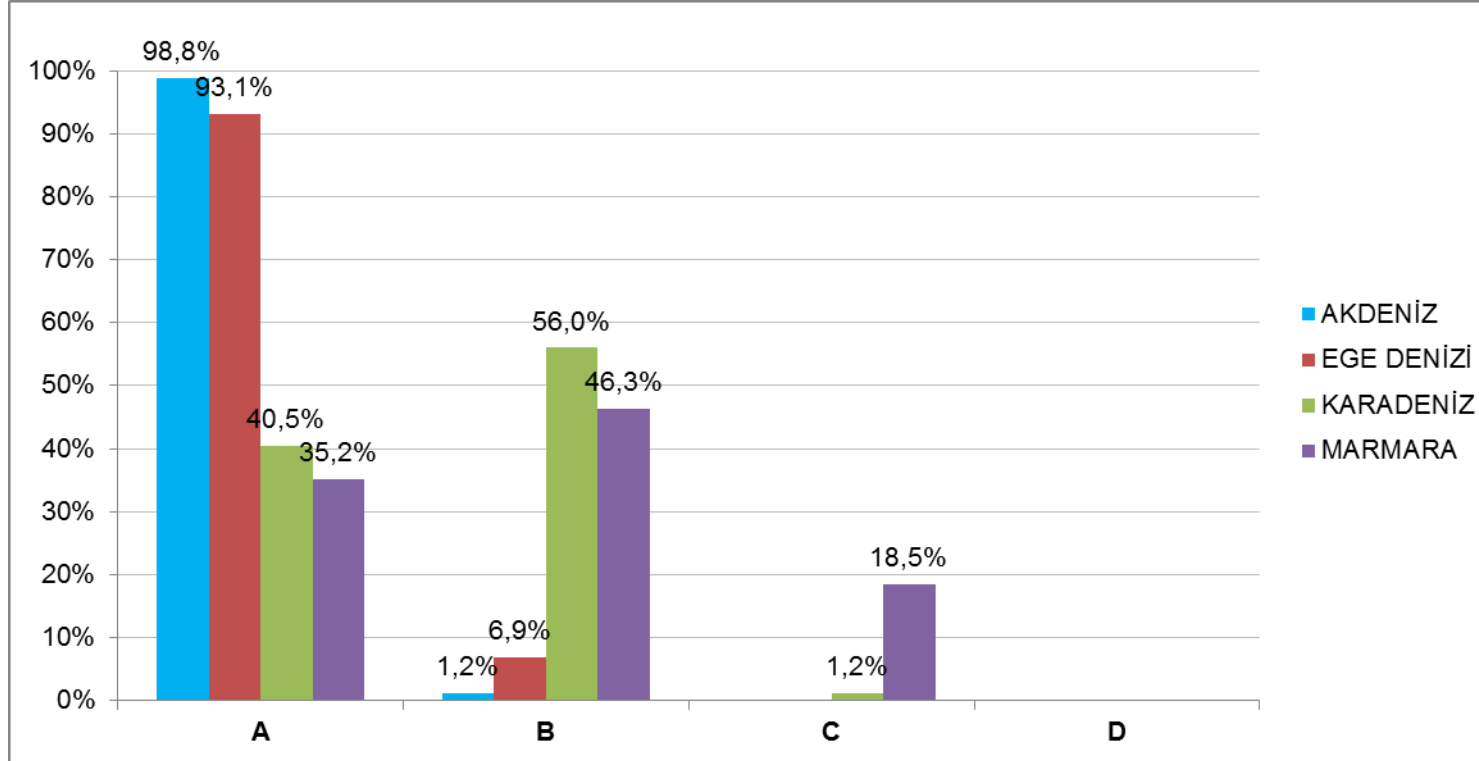
Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Marmara Denizi için Tablo:II.6.’daki Balıkesir, Bursa, Kocaeli ve Yalova verileri esas alınmıştır. 54 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

Tablo:II.6. ve **Grafik:II.18.**’den türetilen, **Grafik:II.19.** ve **II.22.** arasındaki grafiklerin incelenmesinden Antalya’da ve Ege Denizi’nde çoğunlukla (Aydın, Balıkesir ve Edirne’de) yüzme sularının çok iyi, Karadeniz ve Marmara Denizi’nde (Balıkesir, Bursa, Kocaeli ve Yalova’da) çoğunlukla “iyi” kalite sınıfında olduğu görülmektedir. Isparta Eğirdir Gölü ve Burdur Salda Gölü kalite sınıfı “çok iyi” kalite sınıfında olduğu görülmektedir.

Her ne kadar **Tablo:II.6.** 'da denize kıyısı olan tüm illerden konuyla ilgili veri elde edilememiş olsa da denizlerde yüzme suları kalite sınıflarının yüzde (%) olarak kalite sınıflarının dağılımı yan yana getirildiğinde (**Grafik:II.24.**), oransal olarak Akdenizde yüzme suları kalite sınıflarının en iyi durumda olduğu görülmektedir.

GRAFİK:II.23. DENİZLERDE “YÜZME SULARININ YÜZME SUYU KALİTESİ YÖNETMELİĞİ” ÇERÇEVESİNDE KALİTE SINIFLARININ YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI (*)

Not: “Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği” ne göre; A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

(*) Grafik:II.24, Tablo:II.6.'dan yararlanılarak hazırlanmış olup, 21 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 508 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için belirlenen kalite sınıfları esas alınarak hazırlanmıştır.

Akdeniz için Antalya ve Hatay verileri esas alınmıştır. 255 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

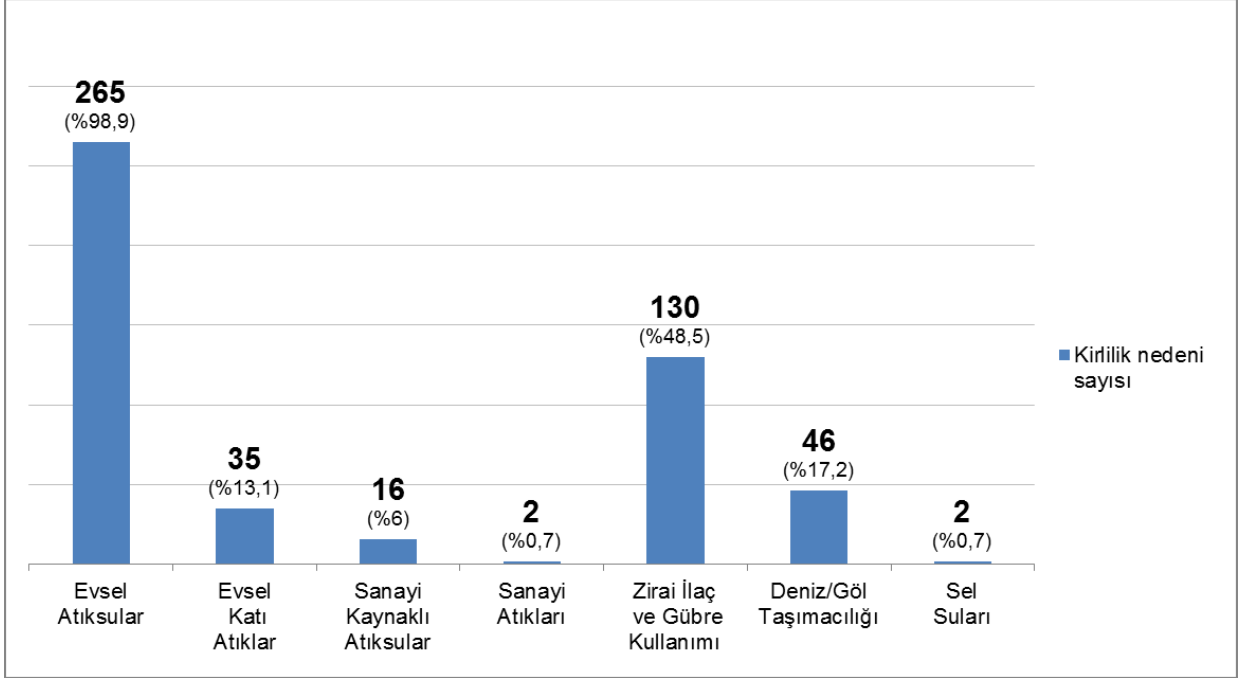
Ege Denizi için Aydın, Balıkesir ve Edirne illerindeki toplam 29 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

Karadeniz için Artvin, Giresun, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Rize, Sakarya, Samsun, Sinop, Zonguldak, Bartın ve Düzce illerindeki toplam 164 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

Marmara Denizi için Balıkesir, Bursa, Kocaeli ve Yalova verileri esas alınmıştır. 54 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için kalite sınıfı belirtilmiştir.

Grafik:II.24.'de, **Tablo:II.6.**'daki işaretlemelerden yararlanılarak yüzme sularının muhtemel kirlenme nedenleri gösterilmiştir.

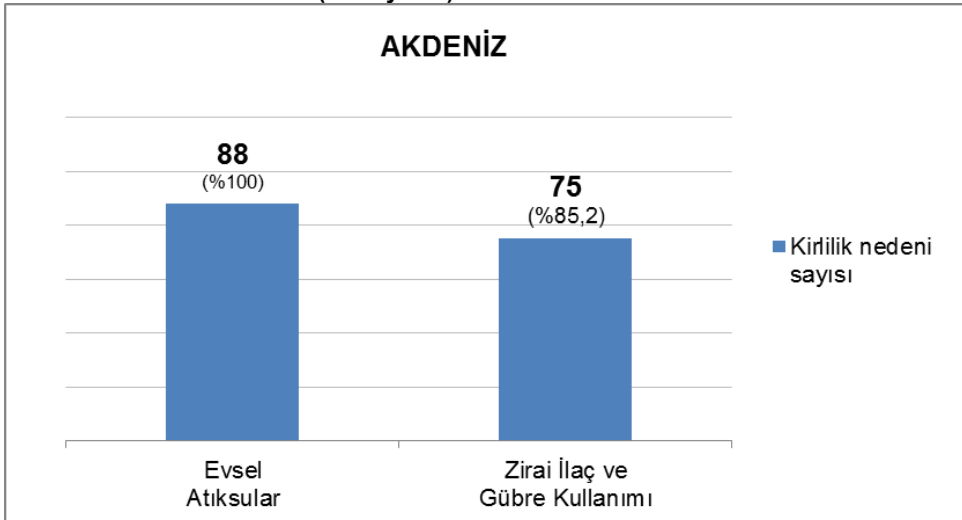
GRAFİK:II.24. İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

(*) Tablo:II.6.'da 20 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 268 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır. Grafik, Tablo:II.6.'dan hareketle hazırlanmıştır.

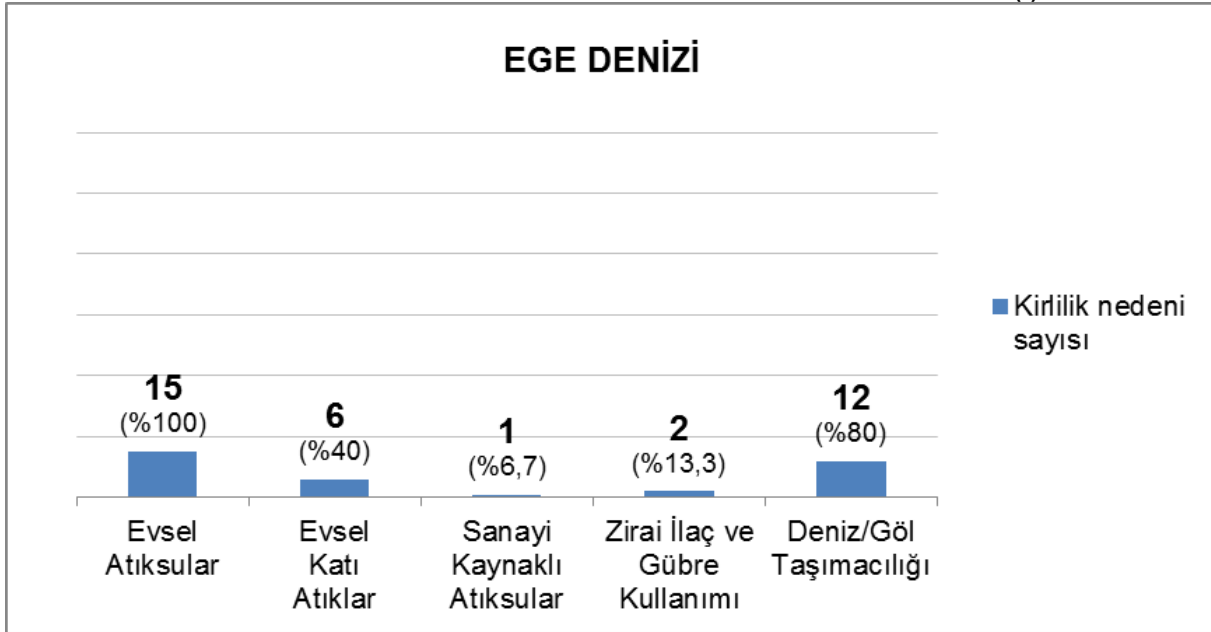
Tablo:II.6.'nın verileriyle hazırlanan **Grafik:II.24.**'in incelenmesinden yüzme sularımızın çoğunluğunun (%98,9'unun) muhtemel kirlenme nedeninin "evsel atıksular" olarak belirtildiği görülmektedir. Bunu %48,5 ile zirai ilaç ve gübre kullanımı, %17,2 ile deniz/göl taşımacılığı, %13,1 ile evsel katı atıklar takip etmektedir.

GRAFİK:II.25. AKDENİZ'DE (Antalya'da) YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

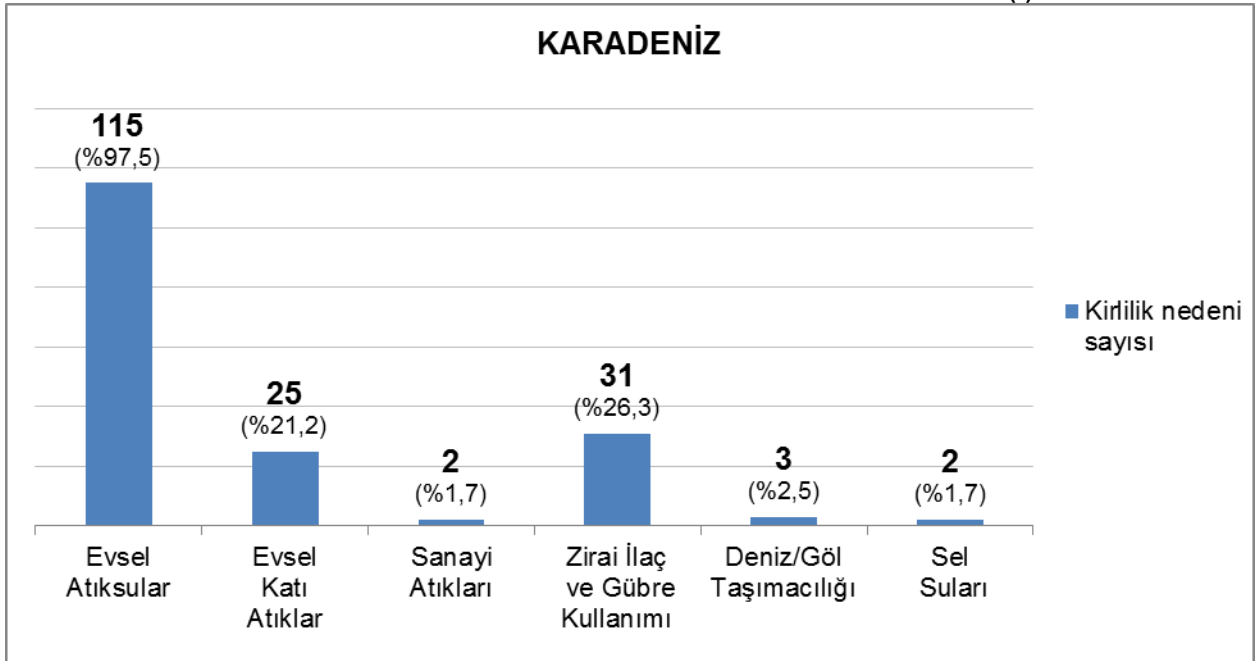
(*) Akdeniz için Antalya verileri esas alınmıştır. 88 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

GRAFİK:II.26. EGE DENİZİ'NDE YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

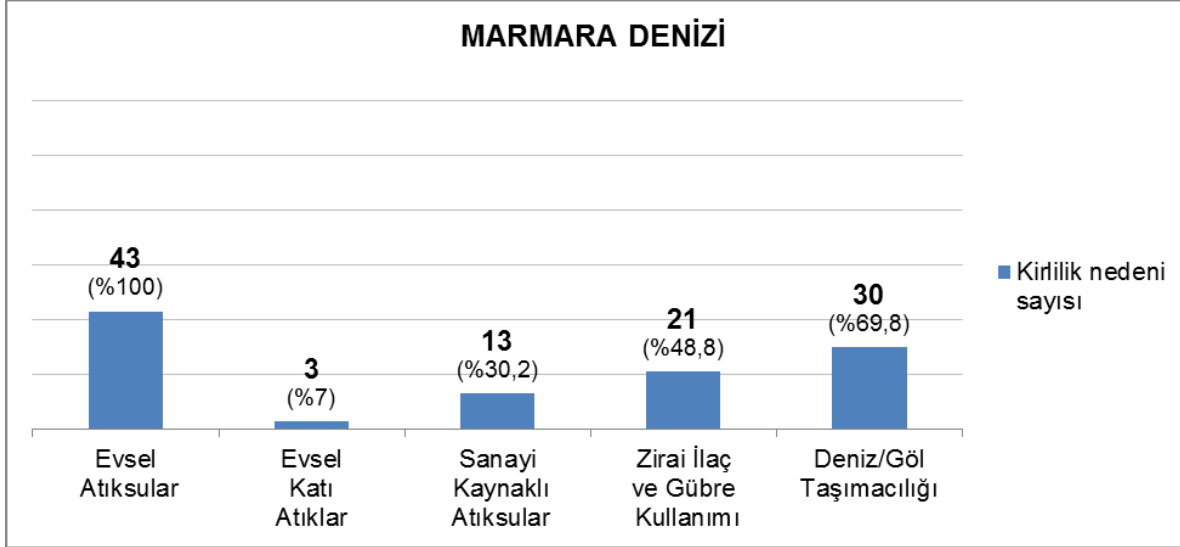
(*) Ege Denizi için Aydın, Çanakkale, Muğla illerinde toplam 15 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

GRAFİK:II.27. KARADENİZ' DE YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

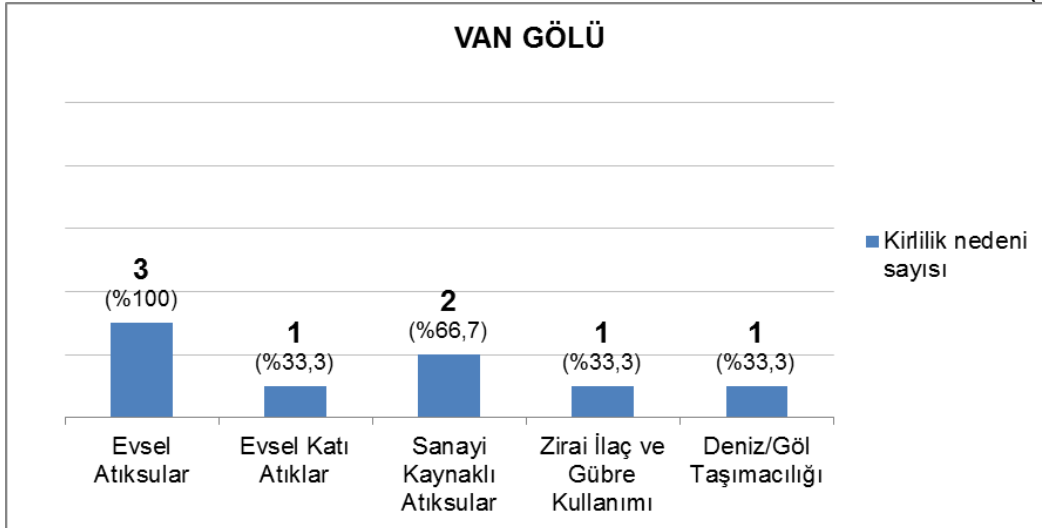
(*) Karadeniz için Artvin, Giresun, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Trabzon, Bartın illerinde toplam 118 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

GRAFİK:II.28. MARMARA DENİZİ'NDE YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

(*) Marmara Denizi için Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Kocaeli ve Tekirdağ illerinde toplam 43 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

GRAFİK:II.29. VAN GÖLÜ'ÜDEKİ YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİ (*)

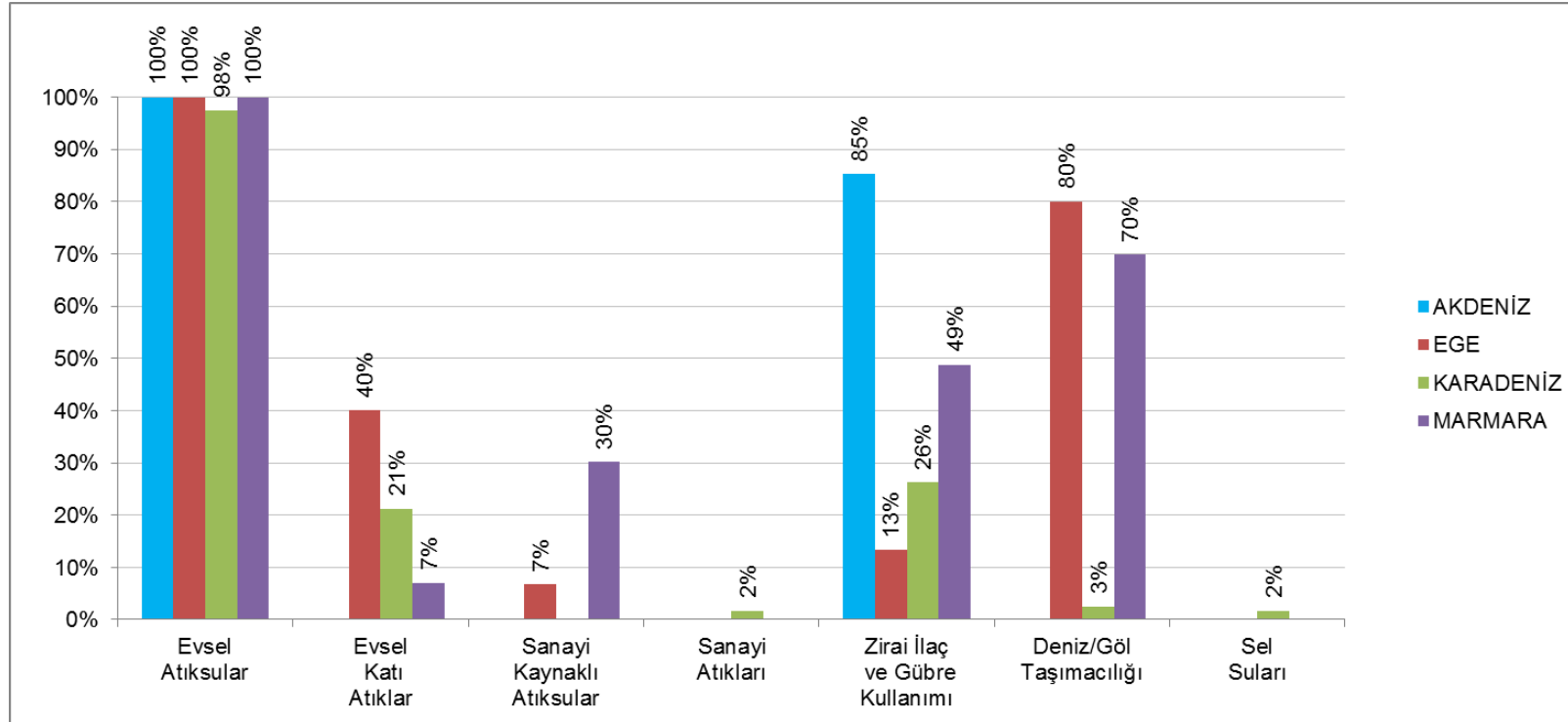

(*) Bitlis-Van Gölü için 3 adet yüzme suyu bölgesi veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

Burdur Salda Gölü'nde ise 1 adet yüzme suyu bölgesi veya izleme noktası için "evsel atık sular" muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

Her ne kadar **Tablo:II.6.** 'da denize kıyısı olan tüm illerden konuyla ilgili veri elde edilememiş olsa da denizlerde yüzme sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirildiğinde (**Grafik:II.30.**), denizlerde en çok evsel atıksuların muhtemel kirlilik nedeni olduğu görülmektedir. Zirai ilaç ve gübre kullanımı özellikle Akdeniz'de olmak üzere bütün denizlerde önemli bir muhtemel kirlilik etkeni olmuştur. Ege Denizi ve Marmara Denizi'nde deniz taşımacılığının da başlıca muhtemel kirlilik nedenlerinden biri olması dikkat çekicidir. Ayrıca, Ege Denizi'nde evsel katı atıkların kirlilik oluşturma oranının diğer denizlerden yüksek olması durumu söz konusu olmuştur. Karadeniz'de diğer denizlerde kirlilik nedeni olarak belirtilmeyen yağış ve sel suları, küçük bir oranla da olsa, muhtemel kirlilik nedenlerinden biri olarak belirtilmiştir.

GRAFİK:II.30. DENİZLERDE MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

(*) **Tablo:II.6.**'da 20 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 268 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır. Grafik, **Tablo:II.6.**'dan hareketle hazırlanmıştır.

Detaylandırılacak olursa;

Akdeniz için Antalya verileri esas alınmıştır. 88 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

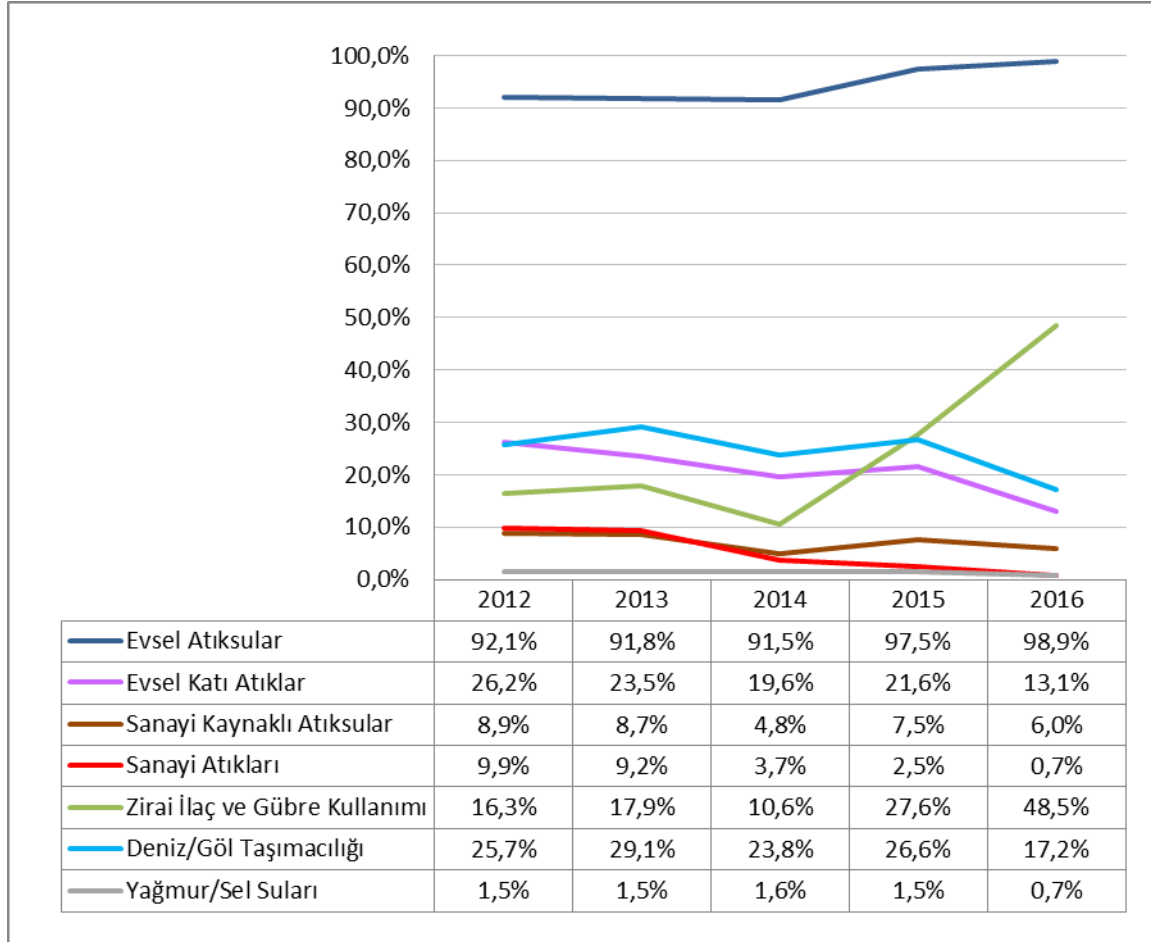
Ege Denizi için Aydın, Çanakkale, Muğla illerinde toplam 15 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

Karadeniz için Artvin, Giresun, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Ordu, Rize, Samsun, Sinop, Trabzon, Bartın illerinde toplam 118 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

Marmara Denizi için Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Kocaeli ve Tekirdağ illerinde toplam 43 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için muhtemel kirlenme nedeni belirtilmiştir.

Grafik:II.31.' de yıllar itibariyle yüzme sularının muhtemel kirlenme nedenlerinin oransal dağılımı gösterilmiştir. Grafikten, muhtemel kirlilik nedeni olarak, evsel atıksular ve özellikle de zirai ilaç gübre kullanımının belirtilme oranının yıllar itibariyle arttığı görülmektedir.

GRAFİK:II.31. YILLAR İTİBARIYLA İL SINIRLARINDA BULUNAN YÜZME SULARININ MUHTEMEL KİRLENME NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

Not:

- 2012 yılı için 22 adet İl Müdürlüğümüzce 202 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.
- 2013 yılı için 21 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 196 adet yüzme suyu bölgesi/plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.
- 2014 yılı için 21 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 189 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.
- 2015 yılı için 22 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 199 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.
- 2016 yılı için 20 adet İl Müdürlüğümüzce toplam 268 adet yüzme suyu bölgesi/ plaj veya izleme noktası için işaretleme yapılmıştır.

Tablo:II.7.’ de il sınırları içindeki yerleşim merkezlerinde atıksuların yol açtığı kirliliğin nedenleri yerleşim birimleri (il merkezi ve ilçeler) esas alınarak işaretlenmiştir.

Tablo II.7’de yer alan kirlilik nedenleri:

- Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
- Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
- Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtılmaması
- Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
- Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
- Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
- Zirai mücadele ilaçlarının kullanımı
- Kimyasal gübre kullanımı
- Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
- Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
- Hayvancılık atıkları
- Maden atıkları
- Diğer (Tablo altında belirtilmiştir)

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/ İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLİLENMENİN NEDENLERİ

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
1	ADANA	1.Seyhan				X	X	X	X							1.Kozan						X	X	X					
		2.Çukurova				X	X	X	X							2.Ceyhan		X		X		X	X						
		3.Yüreğir				X	X	X	X							3.Imamoğlu	X	X		X		X	X						
		4.Sarıçam				X	X	X	X							4.Karaisalı						X	X						
																5.Karataş		X		X		X	X						
																6.Yumurtalık	X	X				X	X						
																7.Aladağ	X	X									X		
																8.Feke	X	X											
																9.Saimbeyli		X									X		
																10.Tufanbeyli		X			X		X	X					
																11.Pozantı													
2	ADIYAMAN	1.Merkez			X	X			X	X				X		1.Göbbaşı		X		X		X	X			X			
																2.Kahta		X		X		X	X			X			
																3.Besni		X		X		X	X			X			
																4.Samsat		X				X	X			X			
																5.Çelikan		X				X	X			X			
																6.Gerger		X				X	X			X			
																7.Sincik		X				X	X			X			
																8.Tut						X	X						
3	A.KARAHİSAR	1.Afyonkarahisar						X	X				X	X		1.Başmakçı		X				X	X			X			
																2.Bayat		X				X	X			X			
																3.Bolvadin						X	X			X			
																4.Çay						X	X			X			
																5.Çobanlar		X				X	X			X			
																6.Dazkırı		X				X	X						
																7.Dinar						X	X						
																8.Emirdağ						X	X						
																9.Evciler		X				X	X			X			
																10.Hocalar		X				X	X			X			
																11.Ihsaniye		X				X	X			X			
																12.İscehisar		X				X	X			X	X		
																13.Kızılören		X				X	X			X			
																14.Sandıklı						X	X			X			
																15.Sinanpaşa		X				X	X			X			
																16.Sultandağ		X				X	X			X			
																17.Şuhut						X	X			X			
4	AĞRI	1.Merkez	X	X		X	X	X	X	X			X			Tüm İlçeler (7 ilçe)	X	X		X	X	X	X	X		X			
5	AMASYA	1.Merkez				X			X	X			X	X		Tüm İlçeler (6 ilçe)	X	X				X	X			X	X		
6	ANKARA	1.II Merkezi	X	X							X					1.Polatlı		X											
																2.Beypazarı		X											
																3.Kızılcamam		X											
																4.Güdül		X											
																5.Elmadag		X											
7	ANTALYA	1.Aksu						X								1.Akseki	X	X									X		
		2.Döşemealtı				X			X				X			2.Alanya						X							
		3.Kepez														3.Demre						X					X		
		4. Konyaaltı														4.Elmalı											X		
		5. Muratpaşa														5.Finiye	X	X				X					X		
																6.Gazipaşa				X		X							
																7.Gündoğmuş	X	X											
																8.İbradi	X	X											
																9.Kaş								X					
																10.Kemer													
																11.Korkuteli											X		
																12.Kumluca						X					X		
																13.Manavgat						X							
																14.Serik						X				X	X		

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/ İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (Devamı)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	
8	ARTVİN	1.Artvin	X	X		X	X									1. Ardanuç	X	X	X	X	X								X	
																2. Arhavi		X						X					X	
																3. Borçka	X	X		X	X				X	X			X	
																4. Hopa	X	X						X					X	
																5. Murgul	X	X	X	X	X								X	
																6. Şavşat	X	X									X		X	
9	AYDIN	1.Merkez	X		X				X							1.Bozdoğan		X					X		X					
																2.Buharkent		X	X				X							
																3.Çine						X								
																4.Didim	X				X	X								
																5.Germencik	X	X	X		X	X								
																6.İncirliova		X		X										
																7.Karacasu	X	X	X											
																8.Karpuzlu	X	X			X	X								
																9.Koçarlı	X	X			X	X								
																10.Köşk	X	X	X	X	X									
																11.Kuşadası	X	X			X	X								
																12.Kuyucak										X				
																13.Nazilli				X	X									
		10	BALIKESİR	1.Balıkesir							X	X				X		1.Ayvalık	X	X			X	X	X	X			X	
																2.Balya	X	X									X	X		
																3.Bandırma	X	X	X	X			X				X			
																4.Burhaniye				X	X	X					X			
																5.Bigadiç	X	X					X				X			
																6.Dursunbey	X	X					X				X			
																7.Edremit	X	X					X				X			
																8.Erdek	X	X			X	X					X			
																9.Gömeç		X									X			
																10.Gönen	X	X	X	X			X				X			
																11.Havran	X	X	X	X							X			
																12.Ivrindi				X			X				X			
																13.Kepsut	X	X		X			X				X			
																14.Manyas	X	X		X			X				X			
																15.Marmara	X	X			X	X						X		
																16.Savaştepe	X	X		X							X			
																17.Sındırgı	X	X		X							X	X		
11	BİLEÇİK			1.Merkez	X	X							X			X		1.Bozüyük	X	X	X									X
																2.Gölpazarı	X	X			X							X		
																3.Inhisar	X	X			X									
																4.Osmaneli	X	X			X							X		
																5.Pazaryeri	X	X			X									
																6.Söğüt	X	X	X									X		
																7.Yenişehir	X	X			X									
12	BİNGÖL	1.Bingöl Merkez							X	X						Tüm İlçeler (7 ilçe)	X	X			X		X	X	X		X			
13	BİTLİS	1. Bitlis Merkez	X	X		X	X	X	X	X				X		1.Adilcevaz	X	X			X		X	X		X				
																2.Ahlat	X	X			X		X	X		X	X			
																3.Güroymak	X	X		X		X	X	X				X		
																4.Hizan	X	X			X		X	X			X			
																5.Mutki	X	X			X	X					X			
																6.Tatvan	X	X		X	X				X	X				
14	BOLU	1.Bolu Merkez				X			X	X	X					1.Taşkesti Beldesi		X					X		X					
		2.Karacasu	X				X	X								2.Mengen		X					X		X					
																3.Gerede		X	X				X	X	X					
																4.Seben		X					X	X						
																5.Kıbrısçık		X									X			
																6.Göynük	X		X				X							
																7.Yeniçağa		X					X		X					
																8.Dörtdivan		X												
15	BURDUR	1.Merkez									X			X	X	1.Ağlasun	X	X	X	X	X	X	X				X	X		
																2.Bucak		X	X	X	X	X	X				X	X		
																3.Göhlisar	X	X	X	X	X	X	X	X			X	X		
																4.Çeltikçi	X	X	X	X	X	X	X				X	X		
																5.Yeşilova	X	X	X	X	X	X	X				X	X		
																6.Tefenni	X	X	X	X	X	X	X				X	X		
																7.Kemer	X	X	X	X							X	X		
																8.Karamanlı	X	X	X	X							X	X		
																9.Çavdır	X	X	X	X							X	X		
																10.Altınyayla	X	X	X	X							X	X		
16	BURSA (Not: İşaret konulmayanlar BUSKİ)	1.Osmangazi														1.Mudanya		X												
		2.Nilüfer														2.Gemlik		X												
		3.Yıldırım	X													3.İnegöl							X	X			X			
		4.Gürsu														4.İznik	X	X			X	X	X	X						
		5.Kestel														5.Karacabey		X					X	X	X		X			
																6.M.kemalpaşa	X	X			X		X	X			X	X		
																7.Büyükorhan	X	X												
																8.Orhaneli	X	X			X							X		
																9.Orhangazi	X	X					X	X						
																10.Keles	X	X			X									
																11.Yenişehir	X	X					X	X			X			
																12.Harmancık	X	X			X							X		
17	ÇANAKKALE	1.Çanakkale							X						1.Ayvacı						X	X								
		2.Kepez								X	X	X				2.Bayramiç							X	X						
		3.Erenköy (Intepe)		X			X									3.Biga			X	X			X	X						

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/ İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (Devamı)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
33	ISPARTA (DEVAMI)															9.Keçiborlu	X											X	
																10.Gelendost	X											X	
																11.Senirkent	X											X	
																12.Atabey	X											X	
		1.Mezitli	X													1.Tarsus	X												
		2.Yenişehir														2.Çamlıyayla	X	X			X	X							
		3.Akdeniz	X													3.Silifke	X												
34	MERSİN	4.Toroslar	X												4.Erdemli	X													
															5.Aydincık	X	X			X	X								
															6.Mut	X													
															7.Bozyazı	X													
															8.Anamur	X													
		1.Adalar																											
		2.Arnavutköy																											
35	İSTANBUL	3.Ataşehir																											
		4.Avcılar																											
		5.Büyüçekmece																											
		6.Bağcılar																											
		7.Bahçelievler																											
		8.Bakırköy																											
		9.Başakşehir																											
		10.Bayrampaşa																											
		11.Beşiktaş																											
		12.Beykoz	X																										
		13.Beylikdüzü																											
		14.Beyoğlu																											
		15.Çatalca	X																										
		16.Çekmeköy																											
		17.Esenler																											
		18.Esenyurt																											
		19.Eyüp																											
		20.Fatih																											
		21.Gaziosmanpaşa																											
		22.Güngören																											
		23.Küçükçekmece																											
		24.Kadıköy																											
		25.Kağıthane																											
		26.Kartal																											
		27.Maltepe																											
		28.Pendik						X																					
		29.Sancaktepe																											
		30.Sarıyer																											
		31.Silivri	X																										
		32.Sultanbeyli																											
		33.Sultangazi																											
		34.Şile	X	X			X					X	X																
		35.Şişli																											
		36.Tuzla	X																										
		37.Ümraniye																											
		38.Üsküdar																											
		39.Zeytinburnu																											
		36	İZMİR															1.Aliğa	X	X									
																		2.Dikili	X	X			X			X	X		
																3.Kınık	X	X				X	X						
																4.Foça	X												
																5.Bergama	X	X				X	X						
																6.Menemen	X	X			X	X	X						
																7.Torbalı	X	X			X	X	X		X				
																8.Bayındır		X			X	X			X				
																9.Ödemiş		X			X		X	X					
																10.Tire		X			X	X							
																11.Beydağ	X	X			X								
																12.Kiraz		X			X	X							
																13.Selçuk							X	X					
																14.Seferihisar		X			X				X				
																15.Menderes													
																16.Karaburun	X	X			X				X				
																17.Kemalpaşa	X	X			X	X	X	X	X				
																18.Urla	X	X			X	X	X	X	X				
37	KARS																19.Çeşme	X	X			X	X	X	X	X			
		1.Merkez	X	X		X							X			1.Arpaçay	X	X		X						X			
																2.Akyaka	X	X		X						X			
																3.Susuz	X	X		X						X			
																4.Selim	X	X		X						X			
																5.Sarıkamış	X	X		X						X			
																6.Kağızman	X	X		X						X			
38	KASTAMONU	1.Merkez		X	X	X			X	X			X			1.Abana		X		X		X	X				X		
																2.Araç		X		X		X	X				X		
																3.Ağlı		X		X		X	X				X		
																4.Azdavay		X		X		X	X				X		
																5.Bozkurt		X		X		X	X				X		
																6.Çatalzeytin		X		X		X	X				X		
																7.Cide		X		X		X	X				X		
																8.Daday		X		X		X	X				X		
																9.Devrekani		X		X		X	X				X		
																10.Doğanyurt		X		X		X	X				X		
																11.Hanönü		X		X		X	X				X		

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/ İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (Devamı)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
	MUĞLA (DEVAMI)														11.Marmaris	X				X					X				
															12.Ula	X	X			X					X				
49	MUŞ	1.Merkez	X	X					X	X				X	Tüm İlçeler (5 ilçe)	X	X					X	X			X			
50	NEVŞEHİR	1.Merkez									X				1.Acıgöl		X	X											
															2.Derinkuyu	X													
															3.Gülşehir		X												
															4.Hacıbektaş		X							X					
															5.Avanos														
															6.Kozaklı		X												
															7.Urgüp														
51	NİĞDE	1.Merkez		X		X					X	X			1.Altınhisar	X								X					
															2.Bor	X								X					
															3.Çamardı	X	X												
															4.Çiftlik	X	X												
															5.Ulukışla	X	X												
52	ORDU	1.Altınordu	X								X				1.Akkuş														
															2.Aybastı														
															3.Çatalpınar	X	X			X		X	X	X		X			
															4.Çamaş	X	X			X		X	X	X		X			
															5.Çaybaşı	X	X			X		X	X	X		X			
															6.Fatsa	X	X			X		X	X	X		X			
															7.Gölköy	X	X			X		X	X	X		X			
															8.Gürgentepe	X	X			X		X	X	X		X			
															9.Gülyalı	X	X			X		X	X	X		X			
															10.Kabadüz	X	X			X		X	X	X		X			
															11.Kabatış	X	X			X		X	X	X		X			
															12.Korgan	X	X			X		X	X	X		X			
															13.Kumru	X	X			X		X	X	X		X			
															14.Mesudiye	X	X			X		X	X	X		X			
															15.Perşembe	X	X			X		X	X	X		X			
															16.Ulubey	X	X			X		X	X	X		X			
															17.Ünye	X	X			X		X	X	X		X			
															18.İkizce	X	X			X		X	X	X		X			
53	RİZE	1.Merkez				X	X			X					1.Fındıklı				X	X		X							
															2.Ardeşen				X	X		X							
															3.Pazar				X	X		X							
															4.Çayeli				X	X		X							
															5.Güneysu				X			X							
															6.Derepazarı	X	X			X		X							
															7.İyidere	X	X			X		X							
															8.Kalkandere	X	X			X		X							
															9.İkizdere	X	X			X		X							
54	SAKARYA	1.Adapazarı	İl Merkezindeki yerleşimlerin büyük bir kısmı merkezi atıksu arıtma tesisine bağlıdır.													1.Sapanca				X	X	X	X	X					
		2.Erenler														2.Söğütü				X	X		X	X					
		3.Serdivan														3.Ferizli		X		X			X	X					
		4.Arifiye														4.Karasu		X											
															5.Kocaali		X												
															6.Kaynarca		X					X	X			X			
															7.Geyve		X		X			X	X			X			
															8.Taraklı		X		X			X	X			X			
															9.Pamukova		X					X	X			X			
															10.Hendek				X			X	X			X			
															11.Akyazı				X			X	X			X			
															12.Karapürçek		X		X	X		X	X						
55	SAMSUN	1.Atakum		X							X				1.Alaçam							X							
		2.Canik	X			X		X			X				2.Asarcık		X	X		X									
		3.İlkadım	X			X					X				3.Ayvıcık		X	X											
															4.Bafra					X		X	X						
															5.Çarşamba		X												
															6.Havza		X												
															7.Kavak	X	X												
															8.Ladik	X	X												
															9.Ondokuzmayıs	X				X				X					
															10.Salıpazarı	X	X												
															11.Terne									X	X				
															12.Tekkeköy				X	X									
															13.Vezirköprü	X	X												
															14.Yakakent	X	X												
56	SİİRT	1.Merkez				X			X	X				X	Tüm İlçeler (6 ilçe)	X						X	X			X			
57	SİNOP	1.Merkez		X											1.Boyabat		X					X	X				X		
															2.Ayancık		X												
															3.Gerze		X												
															4.Durağan		X												
															5.Türkeli		X												
															6.Erfelek		X												
															7.Saraydüzü		X									X			
															8.Dikmen		X												
58	SİVAS	1. İl Merkezi			X	X									1.Akıncılar		X					X	X			X			
															2.Altınyayla	X	X					X	X			X			
															3.Divriği	X	X		X							X	X		
															4.Doğanşar		X	</											

TABLO:II.7. İL SINIRLARI İÇİNDEKİ İL MERKEZİ/ İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLİLENMENİN NEDENLERİ (Devamı)

Sıra No	İLLER	İL MERKEZİ	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri													İLÇELER	Atıksulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
73	ŞIRNAK	1.Merkez	X	X					X	X			X		Tüm İlçeler (6 ilçe)	X	X										X		
74	BARTIN	1.Merkez		X											1.Ulus		X												
															2.Amasra		X												
															3.Kurucasıle		X												
75	ARDAHAN	1.Merkez	X	X		X							X		Tüm ilçeler (5 ilçe)	X	X			X						X			
76	IGDIR	1.Merkez	X	X				X	X	X			X		Tüm İlçeler (3 ilçe)	X	X			X	X	X	X			X			
77	YALOVA	1.Merkez	Atıksular arıtılmaktadır.													1.Altınova	Atıksular arıtılmaktadır.												
															2.Ciftlikköy	Atıksular arıtılmaktadır.													
															3.Armutlu	Atıksular arıtılmaktadır.													
															4.Çınarcık-Koru Beldesi		X												
															5.Termal	Atıksular arıtılmaktadır.													
78	KARABÜK	1.Karabük			X	X	X								1.Safranbolu			X	X	X									
															2.Yenice	X	X		X	X		X		X					
															3.Eskipazar	X	X		X	X		X		X					
															4.Ovacık	X	X		X	X		X		X					
															5.Eflani	X	X		X			X		X					
80	KİLİS	1.Merkez		X	X	X									Tüm ilçeler (3 ilçe)	X													
80	OSMANİYE	1.Osmaniye	X			X		X	X	X		X	X	X	1.Kadirli	X	X		X	X	X	X	X			X	X		
															2.Düzici	X			X	X	X	X		X	X	X			
															3.Bahçe	X			X	X	X	X			X	X	X		
															4.Toprakkale	X	X		X	X	X	X			X	X			
															5.Sumbas	X	X		X	X	X	X			X	X			
81	DÜZCE	1.Merkez	X	X		X	X		X	X	X				6.Hasanbeyli	X	X		X	X	X	X				X	X		
															1.Akçakoca	X	X		X	X		X	X	X			X		
															2.Cumayeri	X	X		X	X		X	X						
															3.Çilimli	X	X		X	X		X	X						
															4.Gümüşova	X	X		X	X		X	X						
															5.Gölyaka	X	X		X	X		X	X						
															6.Kaynaşlı	X	X		X	X		X	X						
													7.Yığılca	X	X		X	X		X	X				X				

"m) Diğer" işaretlenen illerde;

Erzurum İspir için; m) Diğer: Yapım işleri.

Artvin ilçeleri için; m) Diğer: Atıksu arıtma tesisi olmaması.

Kocaeli ilçeleri için; m) Diğer: Kocaeli ili genelinde oluşan atıksuların % 99'u kollektör hatlarına bağlı olup, İzmit Körfezi'ni çevreleyen atıksu arıtma tesislerinde bertarafı sağlanmaktadır. Fakat İzmit Körfezi'nin hassas alan olması sebebiyle uzun havalandırmalı aktif çamur sistemine sahip tesislerimizin bulunduğu Karamürsel, Gölcük, İzmit, Kartepe ve Körfez ilçelerinde azot ve fosfor gideriminin de doğabilecek olası sorunlara yönelik mevcut proseslerin, ileri biyolojik arıtma sistemine çevrilmesi için gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Uşak için; m) Diğer: Alt Yapı yatırımlarının, profesyonel bir anlayışla ve uzun vadeli yapılmaması, Bilinç eksikliği.

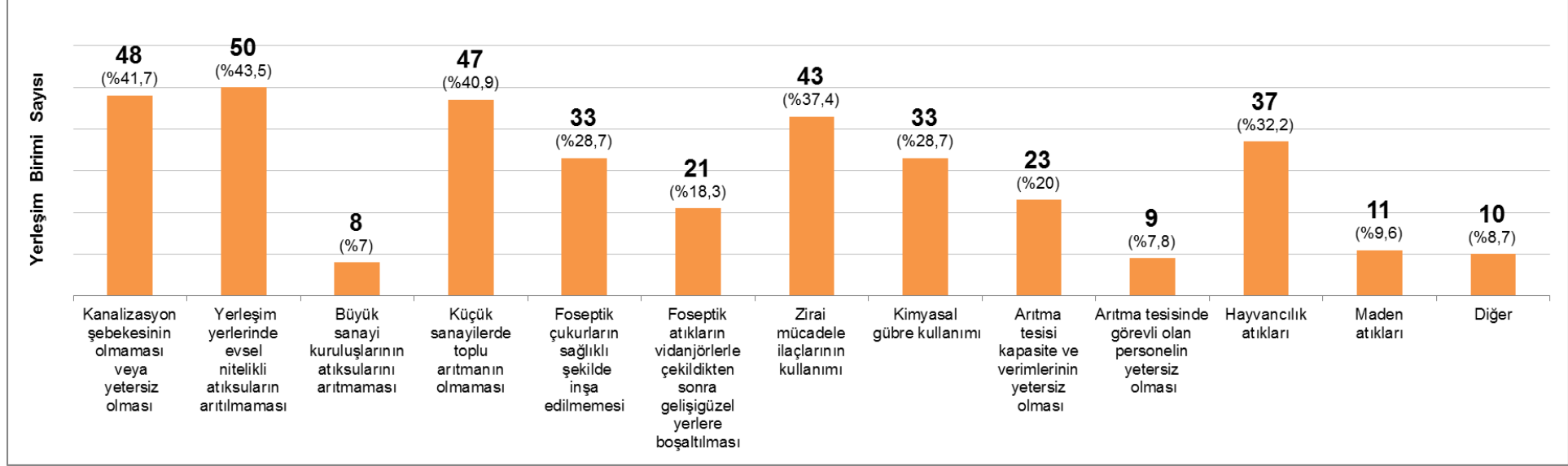
Isparta ilçeleri için; m) Diğer: Atıksu arıtma tesisi olmaması.

Erzincan İliç için "m) Diğer" den ne kastedildiği belirtilmemiştir.

Nevşehir için NOT: Acıgöl Belediyesi Arıtma Tesisi Kanalizasyon Bağlantısı Yoktur. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi nedeni ile il nüfusunda artış olmuş olup İl Merkezinde bulunan atıksu arıtma tesisinin kapasitesinin artırılması gerekmektedir.

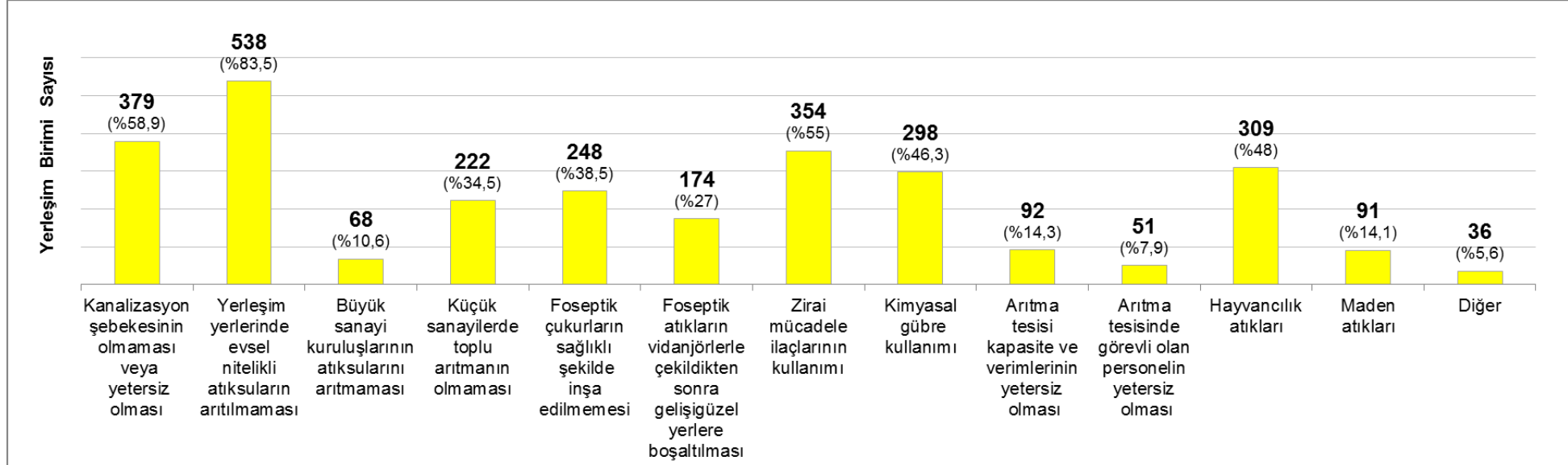
Tablo:II.7.'den hareketle hazırlanan Grafik:II.32.'de il merkezlerinde, Grafik:II.33.'de ise ilçelerde atıksuların yol açtığı kirliliğin nedenleri yerleşim birimi sayısı olarak gösterilmektedir. Grafiklerin incelenmesinden İl merkezi ve ilçelerdeki yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmamasının atıksulardan kaynaklanan kirliliğin en önemli nedeni olduğu (il merkezlerinde %43,5, ilçelerde %83,5 ile), bunu kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olmasının takip ettiği (il merkezlerinde %41,7, ilçelerde %58,9 ile) görülmektedir. Bu doğrultuda evsel kaynaklı atıksulara karşı il merkezlerinde ilçelere göre daha fazla tedbir alınmış olduğu ifade edilebilir. Atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedeni olarak en çok işaretlenen üçüncü neden il merkezlerinde %40,9 ile küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmamasıyken, ilçelerde %55 ile zirai mücadele ilacı kullanımı olmuştur.

GRAFİK:II.32. İL MERKEZLERİNDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (*)

(*) 72 adet İl Müdürlüğümüzce, İl merkezi olarak toplam 115 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.

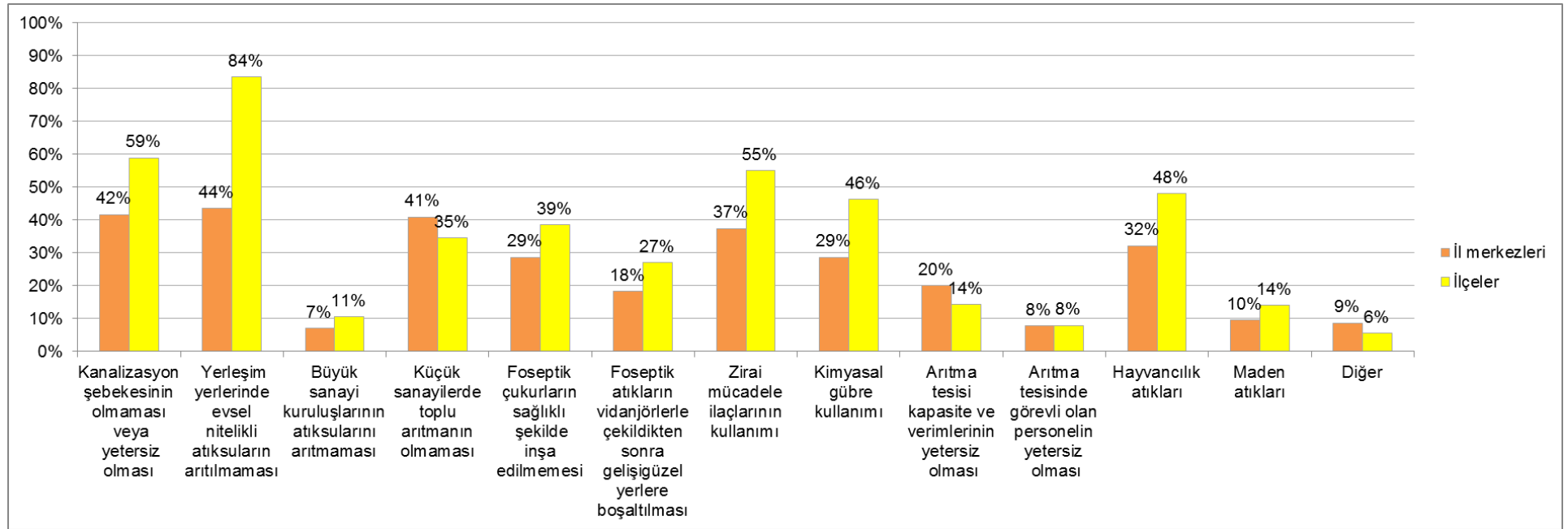
GRAFİK:II.33. İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİ (*)

(*) 76 adet İl Müdürlüğümüzce İlçe olarak toplam 644 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.

Grafik:II.34.'de, **Grafik:II.32.** ve **II.33.**'den hareketle, il merkezlerinde ve ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirilmiştir. Grafiğe göre, su kirliliğine karşı il merkezlerinde, ilçelere göre daha çok tedbir alındığı (altyapı yatırımları vb.) görülmektedir.

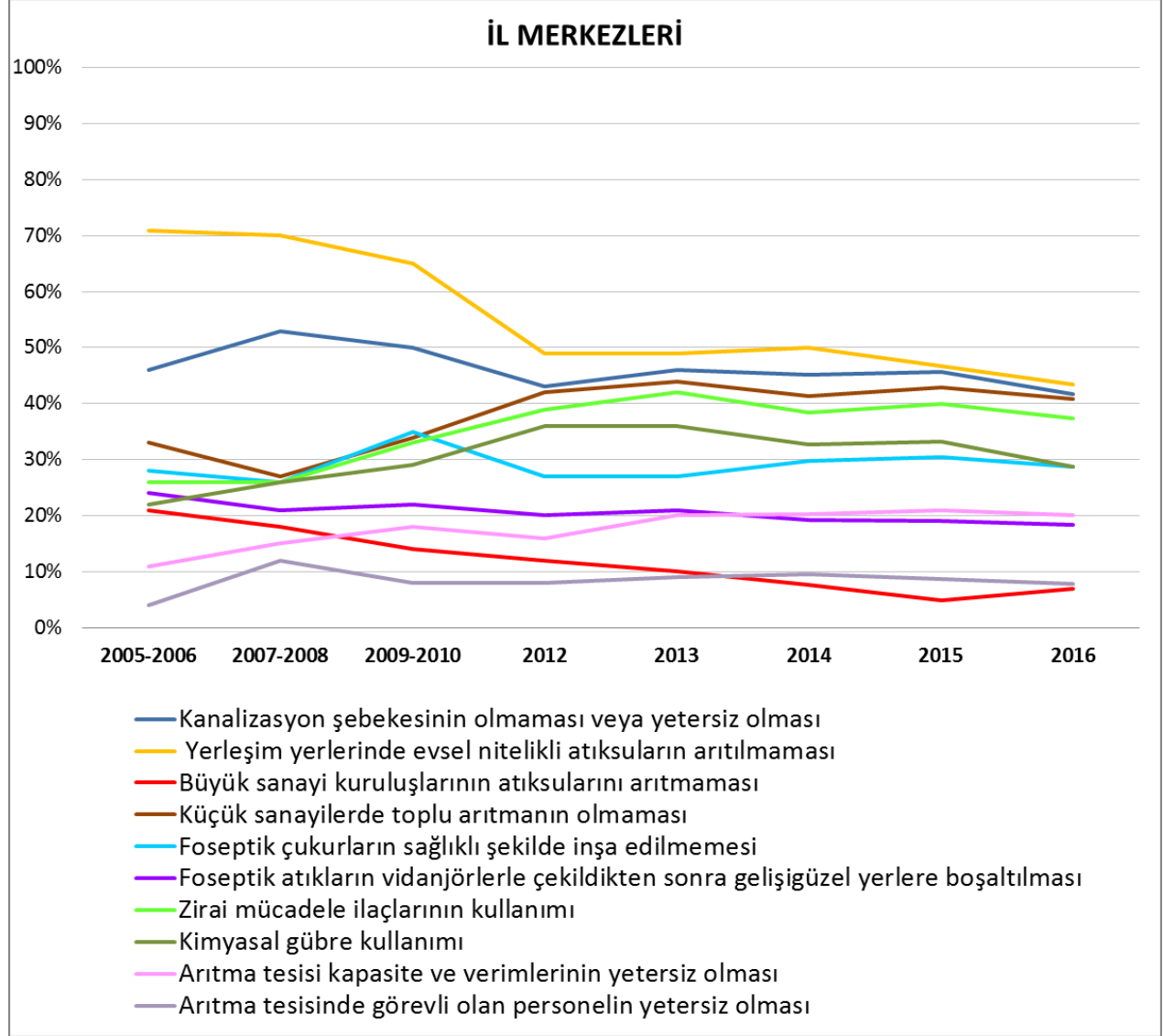
GRAFİK:II.34. İL MERKEZLERİNDE VE İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI (*)

(*) İl merkezi olarak toplam 115 adet yerleşim birimi için, İlçe olarak toplam 644 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.

Grafik:II.35.’ da yıllar itibariyle il merkezlerinde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı gösterilmiştir.

GRAFİK:II.35. YILLAR İTİBARIYLA İL MERKEZLERİNDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

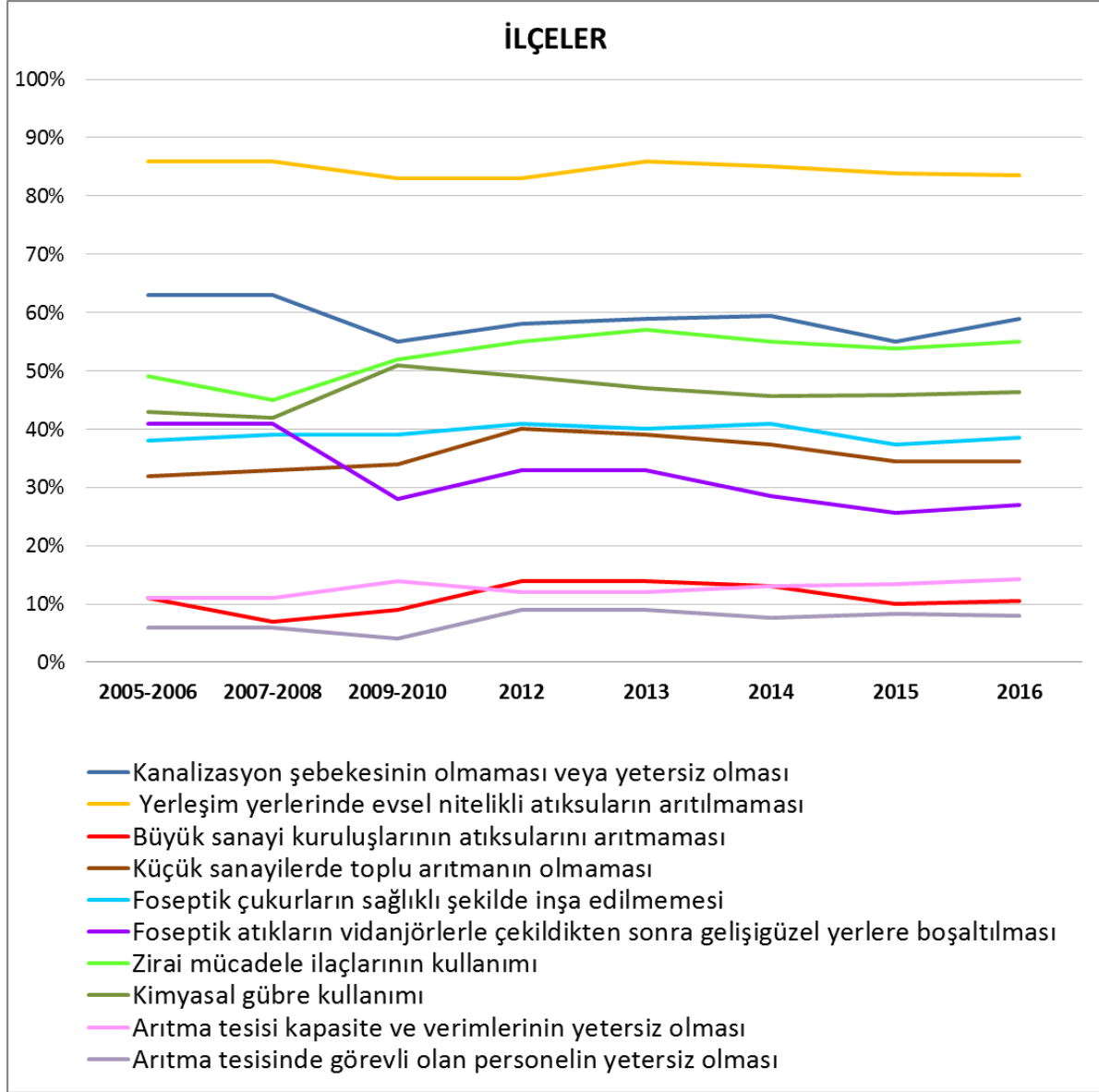
Not:

- 2005-2006 dönemi için, İl merkezi olarak toplam 147 adet yerleşim birimi,
- 2007-2008 dönemi için, İl merkezi olarak toplam 137 adet yerleşim birimi,
- 2009-2010 dönemi için, İl merkezi olarak toplam 121 adet yerleşim birimi,
- 2012 yılı için, İl merkezi olarak toplam 98 adet yerleşim birimi,
- 2013 yılı için, İl merkezi olarak toplam 98 adet yerleşim birimi,
- 2014 yılı için, İl merkezi olarak toplam 104 adet yerleşim birimi,
- 2015 yılı için, İl merkezi olarak toplam 105 adet yerleşim birimi
- 2016 yılı için, İl merkezi olarak toplam 115 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.

Grafik:II.35.’de il merkezlerinde yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmamasından ve büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması gibi nedenlerin payı giderek azalırken, küçük sanayilerde toplu arıtma olmaması ve zirai ilaç-gübre kullanımı nedenlerinin payının arttığı görülmektedir.

Grafik:II.36.’ de yıllar itibariyle ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerinin yüzde (%) olarak oransal dağılımı gösterilmiştir.

GRAFİK:II.36. YILLAR İTİBARIYLA İLÇELERDE ATIKSULARIN YOL AÇTIĞI KİRLENMENİN NEDENLERİNİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

Not:

- 2005-2006 dönemi için, ilçe olarak toplam 710 adet yerleşim birimi
- 2007-2008 dönemi için, ilçe olarak toplam 718 adet yerleşim birimi
- 2009-2010 dönemi için, ilçe olarak toplam 748 adet yerleşim birimi
- 2012 yılı için, ilçe olarak toplam 657 adet yerleşim birimi
- 2013 yılı için, ilçe olarak toplam 685 adet yerleşim birimi
- 2014 yılı için, ilçe olarak toplam 686 adet yerleşim birimi
- 2015 yılı için, ilçe olarak toplam 671 adet yerleşim birimi
- 2016 yılı için, ilçe olarak toplam 644 adet yerleşim birimi için atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenleri işaretlenmiştir.

Tablo:II.8.'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükler önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3.... şeklinde numaralandırılmıştır. Numaralandırma yapılırken bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o il için geçerli olan güçlüklerin numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.8.SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER (Önem Sırasına Göre)

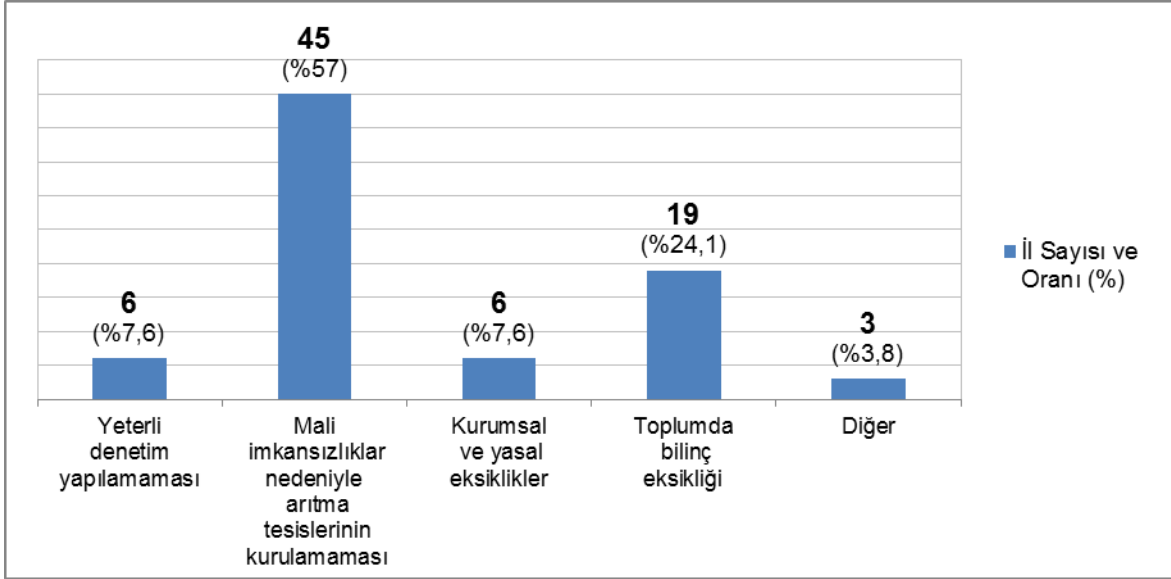
Sıra No	İLLER	Yeterli denetim yapılamaması	Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	Kurumsal ve yasal eksiklikler	Toplumda bilinç eksikliği	Diğer
1	ADANA	3	2	1	4	
2	ADIYAMAN	4	1	3	2	
3	A.KARAHİSAR	2	1	3	4	
4	AĞRI	3	1		2	
5	AMASYA	3	4	2	1	
6	ANKARA	4	1	2	3	
7	ANTALYA				1	
8	ARTVİN	4	2	3	1	
9	AYDIN	3	1	4	2	
10	BALIKESİR	2	3	1	4	
11	BİLECİK	3	1	4	2	
12	BİNGÖL	3	1	4	2	5
13	BİTLİS	3	1		2	
14	BOLU	3	2	5	4	1 (Arıtma tesislerinin olmaması ve mevcut arıtma tesislerinin düzenli çalıştırılmaması)
15	BURDUR	3	1	4	2	
16	BURSA	3	2	4	1	
17	ÇANAKKALE	4	1	2	5	3 (Bölgede atık su altyapı sisteminin bulunmaması)
18	ÇANKIRI	4	1	2	3	
19	ÇORUM	4	1	3	2	
20	DENİZLİ	4	1	2	3	
21	DİYARBAKIR	3	1	2	4	
22	EDİRNE	3	1		2	
23	ELAZIĞ		1	2	3	
24	ERZİNCAN	4	1	3	2	
25	ERZURUM	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.				
26	ESKİŞEHİR	4	3	1	2	
27	GAZİANTEP	2	1	3		
28	GİRESUN		1	2	4	3 (Arazi yapısının engebeli olması, arıtma tesisleri için yeterli alan bulunamaması)
29	GÜMÜŞHANE			1	2	
30	HAKKARİ	4	1	2	3	
31	HATAY	3	4	2	1	
32	ISPARTA	3	1	4	2	
33	MERSİN	4	1	3	2	
34	İSTANBUL	1	2	3	4	
35	İZMİR		1	2	4	3 (Mevcut arıtmaların çalıştırılmaması)
36	KARS	4	1	3	2	
37	KASTAMONU	3	1	4	2	
38	KAYSERİ	3	1	4	2	
39	KIRKLARELİ	4	2	3	1	
40	KIRŞEHİR		1 (İlçe ve Belde Belediyelerinde)			

**TABLO:II.8.SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE
KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER (Önem Sırasına Göre) DEVAMI**

Sıra No	İLLER	Yeterli denetim yapılamaması	Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	Kurumsal ve yasal eksiklikler	Toplumda bilinç eksikliği	Diğer
41	KOCAELİ	3	4	1	2	5
42	KONYA	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.				
43	KÜTAHYA	4	1	3	2	
44	MALATYA		2	3	1	
45	MANİSA	3		1	2	
46	K.MARAŞ	4	1	2	3	
47	MARDİN	3	2	4	1	
48	MUĞLA	1	2	4	3	
49	MUŞ	3	1		2	
50	NEVŞEHİR	2	3	4	1	
51	NİĞDE		2	3	1	
52	ORDU	4	3	2	1	
53	RİZE	3	1		2	
54	SAKARYA	1	2	4	3	
55	SAMSUN	4	2	3	1	
56	SİİRT		1		2	
57	SİNOP	4	1	3	2	
58	SİVAS	2	3	4	1	
59	TEKİRDAĞ	4	3	2	1	
60	TOKAT	1	3	4	2	
61	TRABZON	3	1	4	2	5
62	TUNCELİ	2	1	4	3	
63	ŞANLIURFA		1	3	2	
64	UŞAK	3	7	2	1	4 (Personel eksikliği), 5 (Mevcut arıtma tesislerinin uzun vadeli planlanmamış olması – Projeksiyon hataları), 6 (Mevcut arıtma tesislerinin düzenli çalıştırılmaması)
65	VAN	3	2		1	
66	YOZGAT	2	1	3	4	
67	ZONGULDAK	1	3	4	2	
68	AKSARAY	3	2	4	1	
69	BAYBURT	3	2	4	1	
70	KARAMAN	3	2		1	
71	KIRIKKALE		1			
72	BATMAN		1		2	
73	ŞIRNAK		1		2	
74	BARTIN		1			
75	ARDAHAN	3	1		2	
76	İĞDIR		2	3	4	1 (Atıksu arıtma tesisinin olmayışı)
77	YALOVA				2	1 (Kaynağı tespit edilemeyen kirlilikler)
78	KARABÜK	1	4	3	2	
79	KİLİS		1	3	2	
80	OSMANİYE	4	1	2	3	
81	DÜZCE	3	1	2	4	

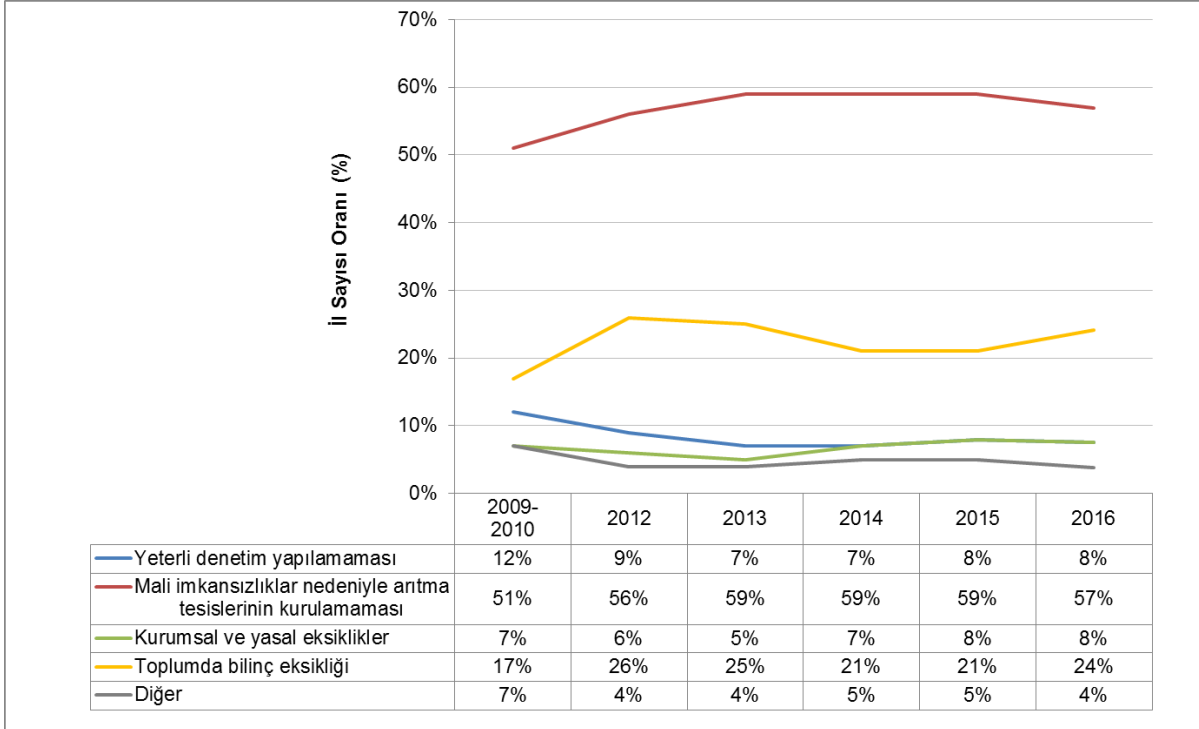
Grafik:II.37.'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan en önemli güçlükler (**Tablo:II.8**'de 1 ile numaralandırılan) il sayısı ve oranı olarak gösterilmiştir. Grafiğe göre, ülkemizde su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde karşılaşılan en önemli güçlük 45 ilde mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması, 19 ilde toplumda bilinç eksikliğidir. **Grafik:II.38.**'da ise yıllar itibarıyla su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde karşılaşılan en önemli güçlükler il sayısı oranı (%) olarak gösterilmektedir. **Harita:II.3.**'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan en önemli güçlükler gösterilmektedir.

GRAFİK:II.37. SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLER

Not: 2 ilden konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden yüzde oran 79 il üzerinden hesaplanmıştır.

GRAFİK:II.38. YILLAR İTİBARIYLA SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLERİN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

Not: 2015 yılında Hatay' dan konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden yüzde oran 80 il üzerinden hesaplanmıştır. 2016 yılında 2 ilden konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden yüzde oran 79 il üzerinden hesaplanmıştır.

HARİTA:II.3. SU KİRLİLİĞİNİN GİDERİLMESİNDE/ÖNLENMESİNDE İL SINIRLARI İÇERİSİNDE KARŞILAŞILAN EN ÖNEMLİ GÜÇLÜKLER

Su Kirliliğinin Önlenmesinde Birinci Öncelikle Karşılaşılan Güçlükler

	Veri yok
	Yeterli denetim yapılamaması
	Mali imkansızlıklar nedeniyle anıtma tesislerinin kurulamaması
	Kurumsal ve yasal eksiklikler
	Toplumda bilinç eksikliği
	Diğer

Tablo:II.9.'da alıcı ortamlarda (denizler, göller, akarsular, havzalar, yeraltı suları, jeotermal kaynaklar, diğer alıcı su ortamları) su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirler, her bir il için alıcı ortamın ismi belirtilmek suretiyle gösterilmiştir.

Tablo:II.9.'da alınan tedbirler:

- Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
- Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
- Yerleşim merkezinde foseptik kullanılması
- Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
- Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
- Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
- Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması
- Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
- Diğer (tablo içinde belirtilmiştir).

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	Diğer ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
1	ADANA	Akdeniz	b,e	Seyhan Baraj Gölü	b,e,f	Seyhan Nehri	a,b,e,g	Ceyhan Havzası	a,b,c,e,g,h						
						Ceyhan Nehri	a,e,g	Seyhan Havzası	a,b,c,e,g,h						
2	ADIYAMAN			Atatürk Barajı	b,e,g	Fırat Nehri	e	Fırat-Dicle Havzası	e	Fırat Havzası	a,c,e				
				Gölbasi Gölleleri	b,e,g										
3	A.KARAHISAR			Eber Gölü	a,b,e,g,h	Akarçay	a,b,d,e,g,h	Akarçay	a,b,d,e,g,h			Ömer Gecek Havzası	a,b,e,g,h	Kuru Dereleler	a,b,e,h
				Acı Göl	a,b,e,g,h			Büyükmenderes	a,b,d,e,g,h			Gazlıgöl Havzası	a,b,e,g,h	Meralar	a,b,e,h
				Akşehir Gölü	a,b,e,g,h			Sakarya	a,b,d,e,g,h			Sandıklı Havzası	a,b,e,g,h		
								Burdur	a,b,d,e,g,h			Heybeli Havzası	a,b,e,g,h		
4	AĞRI			Balık	c,d,h	Murat	c,d,h	Fırat Dicle	c,d,h			Diyadin	c,d,h	Samsu Sazlığı	c,d,h
						Taşlıçay	c,d,h							Doğubayazıt	c,d,h
5	AMASYA					Akarsular	a,b,d,e,g,h	Havzalar	a,b,d,e,g,h	Yeraltı suları	a,b,d,e,g,h				
6	ANKARA			Tuz Gölü	a	Ankara Çayı	a,e,g								
						Çubuk Çayı	e,g								
						Hatip Çayı	e,g								
						Kirmir Çayı	g								
7	ANTALYA	Akdeniz	a,b,e,f,g,h	Baraj ve göletler	a,b,d,e,g,h	Akarsular	d,e,g,h	Havzalar	d,e,g,h	Yeraltı suları	a,b,d,e,g,h				
8	ARTVIN	Arhavi Sahili	b,d,h	Arhavi	h	Arhavi	d,h			Arhavi	d,h				
		Hopa Sahili	a,b			Şavşat	a,h			Hopa	a				
						Boçka (Kameni Deresi)	b								

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
9	AYDIN	Kuşadası	a,b,c,d,e,f,g,h	Bafa Gölü	c,d,e	Köşk Azmak Mevkii	d,e,g	Büyük Menderes Havzası	a,b,c,d,e,g					Yakıdere Çayı (İncirliova)	e,g
		Didim	a,b,c,d,e,f,g,h	Azap Gölü	c,d,e	Bozdoğan Belediyesi Akçay	d,e,g	Büyük Menderes Havzası (Karpuzlu)	d,e,g						
								Büyük Menderes Havzası (Köşk)	d,e,g						
10	BALIKESİR	Marmara	a,b,e,f,g	Manyas Gölü	a,b,d,e,g,h	Simav Çayı	a,b,d,e,g	Marmara Havzası	a,b,d,e,f,g						
		Ege	a,b,e,f,g			Havran Çayı	a,b,e,g	Susurluk Havzası	a,b,d,e,g						
						Gönen Çayı	a,b,d,e,g	Kuzey Ege Havzası	a,b,d,e,f,g						
						Kocaçay	a,b,e,g								
11	BİLECİK					Sakarya Nehri	a,b,d,e,g								
						Karasu Çayı	a,e,g								
						Söğüt Deresi	a,e,g								
						Sorgun Deresi	a,e								
12	BİNGÖL			Bahri Göl	a,c,d,g	Göksu Çayı	a,e								
				Kerkis Gölü	a,c,d,g	Peri Suyu	a,c,d,g					Kaplıca Suyu	b,d,g,h		
				Zırlır Gölü	a,c,d,g	Murat Nehri	a,c,d,g					Bingöl Merkez Kös Kaplıcası	b,d,g,h		
						Göynük Suyu	a,c,d,g					Yayladere Hasköy Kaplıcası	b,d,g,h		
				Sar Gölü	a,c,d,g							Kiğı İlçesi Harur Kaplıcası	b,d,g,h		
				Kuş Gölü	a,c,d,g							Maden Suyu	b,d,g,h		
				Harem Gölü	a,c,d,g							Yedisu İlçesi Yeşilgöl Madensuyu	b,d,g,h		
				Er Gölü	a,c,d,g							Kiğı İlçesi Dimilyan Madensuyu	b,d,g,h		
				Kıllı Gölü	a,c,d,g							Yedisu (Çemre) İlçesi Madensuyu	b,d,g,h		
				Manastır Gölü	a,c,d,g										
13	BİTLİS			Belli Gölü	a,c,d,g										
				Van Gölü	a,b,d,e,f,h	Garzan	e,h							Ahlat Sazlığı	d,h
				Nazik Gölü	e,h	Güzeldere	e,h							İron Sazlığı	h
				Nemrut Gölü	e,h	Hizan	e,h								
				Sodali (Arin) Gölü	h	Küçüksu	e,h								
				Batmış (Cil) Gölü	h	Keyburan	e,h								
				Heybeli Gölü	h	Süfresor	e,h								
						Ağkız	e,h								
14	BOLU					Oranz	e,h								
						Karasu	e,h								
14	BOLU			Abant Gölü	a,e,h	Büyüksu	a,b,d,e,h							Seben-Çaydere	a

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	BOLU (DEVAMI)			Yeniçağa Gölü	d,e,h,i (Koruma bölgesi oluşturuldu)	Ulus	d,e,h							Mudurnu Deresi	c
														Gerede Dayıoğlu Deresi	c
15	BURDUR			Burdur Gölü	b,c,d,e,f,g,h										
				Salda Gölü	b,c,d,e,f,g,h										
16	BURSA	Marmara Denizi	a,b,e,f,g,h	Göller	a,b,c,e,g,h	Akarsular	a,b,e,g,h	Havzalar	a,b,e	Yeraltı Suları	c,e			Diğer alıcı su ortamları	e,g,h
17	ÇANAKKALE	Deniz	a,b,e,f,g	Göller	d,e	Akarsular	a,b,e,f,g	Havzalar	a,b,e	Yeraltı suları	a,b,e	Jeotermal kaynaklar	e	Diğer alıcı su ortamları	a,b,e,f,g
18	ÇANKIRI					Kızılırmak	a,b,e,g	Kızılırmak Havzası	a,b,e,g	Merkez İlçe Keson ve Sondaj Kuyuları	a,b,e,g				
						Tatlı Çay	a,e,g	Batı Karadeniz Havzası	a,b,e,g						
						Acı Çay	a,b,e,g								
						Devrez	a,b,e,g								
						Ulu Çay	a,e,g								
						Melan Çayı	a,b,e,g								
19	ÇORUM			Hatap Barajı	a,b,c,e	Kızılırmak Nehri	c,e,g	Kızılırmak Havzası	c,e,g			Hamalıçayköy	i (5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun 14. Madde gereği kaynak koruma alanı etüdü yaptırılır)		
				Yeni Hayat Barajı	a,b,c,e	Yeşilırmak Nehri	c,e,g	Yeşilırmak Havzası	c,e,g			Figani Beke Kaplıcası	ı (5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununun 14. Madde gereği kaynak koruma alanı etüdü yaptırılır)		
				Çomar Barajı	c,e	Delice Çayı	c,e,g								
						Derinçay	a,b,c,e,g								
						Alaca Çayı	a,b,c,e								
						Çekerek Çayı									
20	DENİZLİ			Göller	a,b,c,d,e,g,h										

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
21	DIYARBAKIR					Dicle Nehri	b	Dicle Baraj Gölü	a,b,c,d,e,f,g,h						
								Gözei Havzası	a,b,d,e,g,h						
22	EDİRNE	Saros Körfezi	a,b,e	Gala Gölü	a,b,e	Meriç	a,b,c,d,e,g	Meriç	a,b,c,d,e,g	Il Geneli	b,c,e,g				
						Tunca	c,d,e	Ergene	a,b,c,d,e,g						
						Arda	c,d,e								
						Ergene	a,b,c,d,e,g								
23	ELAZIĞ			Hazar Gölü	a,b,c,e,g,h										
				Keban Baraj Gölü	a,b,c,e,g,h										
24	ERZİNCAN					Fırat	a,b,c,e,g	Fırat-Karasu	a,b,c,e,g			Erzincan Belediyesi Jeotermal Tesisi	e,i		
						Karasu	a,b,c,e,g								
25	ERZURUM					Çoruh Nehri	a,c			Tekman	a,b,d,e,h				
						Pasinler Çayı	a,c,e								
						Tekman Aras Nehri	a,b,d,e,h								
						Karasu Nehri	b,c,h								
26	ESKİŞEHİR					Sakarya Nehri	a,b,e,g								
27	GAZİANTEP					Samözü	c,e								
28	GİRESUN	Karadeniz	a,b,g			Aksu Deresi	a,c,e,g								
						Batlam Deresi	a,c,e								
						Pazarsuyu Deresi	a,e,g								
						Harşit Çayı	a,c,e,g								
						Kelkit Çayı	a,e,g								
						Yağlıdere Deresi	a,e								
						Alucra Çayı	a,c,e								
						İnciğez Deresi	a,e								
						Görel Deresi	a,e								
						Gelevera Deresi	a,e,g								
						Eynesil Deresi	a,c,e								
						Keşap Deresi	a,e								
29	GÜMÜŞHANE					Harşit Çayı	a,b,e,g,h								
						Kelkit Çayı	a,b,d,e,g,h								
30	HAKKARI					Zap Nehri	c,e,g,h	Fırat-Dicle Havzası	c,e,h	Berçelan	c,h				
						Pesani Çayı	c,e,g,h			Golan	c,h				
						Nehil Çayı	c,e,g,h			Kırkeşme	c,h				
31	HATAY	Akdeniz (İskenderun Körfezi)	a,e,f,h	Balık (Gölbaşı Gölü)		Asi Nehri		İskenderun		Dörtöl Erzin Ovası		Reyhanlı (Hamamat)			
				Yenişehir Gölü		Afrin				Arsuz Ovası		Tahtaköprü-Suluca			
				Yarseli Baraj Gölü		Karasu				Asi Havzası		Başlamış			
				Yayladağı Baraj Gölü						İskenderun		Kırkhan			
										Yayladağ					
										Samandağ					
										Reyhanlı (TİGEM)					

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	HATAY (DEVAMI)									Kumlu (TİGEM) Payas					
32	ISPARTA			Eğirdir Gölü	a,b,c,d,e,g,h			Eğirdir Gölü Havzası	a,b,c,d,e,g,h						
				Beyşehir Gölü	a,b,c,d,e,g,h			Karacaören Baraj Gölleri Havzası	a,b,c,d,e,g,h						
				Kovada Gölü	a,b,c,d,e,g,h			Beyşehir Gölü Havzası	a,b,c,d,e,g,h						
				Karacaören-I Baraj Gölü	a,b,c,d,e,g,h										
33	MERSİN	Akdeniz	a,b,f,g,h			Berdan	a,b,e,g,h	Doğu Akdeniz	a,b,c,d,e,g,h						
						Göksu	a,b,e,g,h	Seyhan	a,b,c,d,e,g,h						
						Dragon	a,b,e,g,h								
						Sultan Suyu	a,b,e,g,h								
34	İSTANBUL	İstanbul Boğazı	b	Büyükçekmece	b,h	Akalan	b,h	Alibeyköy İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i	Danamandıra Kuyuları	h				
		Marmara Denizi	b,e,g,h	Küçükçekmece	b	Lozan	b	B.Çekmece İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i	Beyciler Kuyuları	h				
		Karadeniz	b,e,g	Terkos	b	Eşkinöz	b	Sazlıdere İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i	Gümüşyaka (Çerkezköy) Kuyuları	h				
				Ömerli	b	Örencik	b	Düzdere Havzası	d,e,h,i	Hallaçlı Kuyuları	h				
				Sülüklü Göl	b	Kestanelik	b	Çilingöz Deresi Havzası	d,e,h,i	Çatalca Köy Kuyuları	h				
						Örcünlü	b	Kuzuzlu Havzası	d,e,h,i	Silivri Köy Kuyuları	h				
						Yazlık	b	Kazandere Havzası	d,e,h,i	Asya Yakası Köy Kuyuları	h				
						Subaşı	b	Elmalı Dere Havzası	d,e,h,i						
						Çanakça	b	Sultanbahçe Dere Havzası	d,e,h,i						
						Siğir Suat	b	Papuçdere Havzası	d,e,h,i						
						Oktalı	b	Ömerli İçmesuyu Havzası	b,d,e,g,h,i						
						Boyalık	b	Elmalı İçmesuyu Havzası	b,d,e,g,h,i						
						İhsaniye	b	Darlık İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						
						Başak	b	Yeşilvadi İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	İSTANBUL (DEVAMI)					Haramidere (Ambarlı)	b,h	İsaköy İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						
						Ayamama (Ataköy)	b,h	Sungurlu İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						
						Bostan(Gümüşy aka)	b	Kabakoz İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						
						Çanta(Çanta)	b	Hasanlar İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						
						Yumuşak(Şile)	b	Melen İçmesuyu Havzası	d,e,g,h,i						
						Islak(Şile)	b	Terköz İçmesuyu Havzası							
						Kabakoz(Şile)	b								
						Şabanlı (Şile)	b								
						Selik (Şile)	b								
						Tuğla (Beykoz)	b								
						Üvezli (Şile)	b								
						Satmazlı (Şile)	b								
						Soğanlık (Şile)	b								
						Kumca (Şile)	b								
						İmrenli (Şile)	b								
						Boya (Şile)	b								
						Kervansaray (Şile)	b								
						Kurfallı (Şile)	b								
						Yeniköy (Şile)	b								
						Yeniköy (Şile)	b								
						Oruçoğlu (Şile)	b								
						Sahilköy(Şile)	b								
						Riva Paşaköy	b,h								
35	İZMİR	Ege Denizi	b,e,f,g	Belevi Gölü	b,e,g			Bakırçay Havzası	b,e,g			Çeşme Ilıca Kaynağı	b,e,g	Gediz Deltası	b,e,g
								Küçük Menderes Havzası	b,e,g						
								Gediz Havzası	b,d,e,g,h						
36	KARS					Kars Çayı	b,e,g,h								
						Aras Nehri	b,e,g,h								
37	KASTAMONU	Karadeniz	a,b,f			Gökırmak	a,b,d,e,g,h	Kızılırmak Havzası	a,b,d,e,g,h						
						Devrekani	a,b,d,e,g,h	Batı Karadeniz Havzası	a,b,d,e,g,h						
						Devrez	a,b,d,e,g,h								
						Araç	a,b,d,e,g,h								
						Soğanlı	a,b,d,e,g,h								
						İlgaz	a,b,d,e,g,h								
38	KAYSERİ					Kızılırmak	a,b,d,e,h	Kızılırmak Havzası	a,b,d,e,h						

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	KAYSERİ (DEVAMI)					Zamanti	a,b,d,e,h	Seyhan	a,b,d,e,h						
						Sarı Çayı	a,b,d,e,h	Ceyhan	a,b,d,e,h						
								Develi Kapalı	a,b,d,e,h						
39	KIRKLARELİ	Karadeniz	a,e,g	Göller	a,b,c,d,e,g	Akarsular	a,b,d,e,g	Havzalar	a,c,e,g	Yeraltı suları	a,c,e,g				
40	KIRŞEHİR			Seyfe Gölü	b,c,e	Kızılırmak	a,b,c,e,g	Kızılırmak	a,b,c,e,g	Yeraltı suları	a,b,c,e,g			Diğer alıcı su ortamları	a,b,c,e,g
				Hirfanlı Baraj Gölü	a,b,c,e	Kılıçözü Deresi	a,b,c,e,g								
41	KOCAELİ	Marmara Denizi	a,b,c,e,g,h	Sapanca Gölü	a,b,c,d,e,g,h	Hisar Dere	a,b,c,e,g,h	Yuvacık Baraj Gölü ve Havzası	a,b,c,d,e,g,h						
		Karadeniz	a,b,c,e,g,h			Çuhahane Deresi	a,b,c,e,g,h	Namazgah Baraj Gölü ve Havzası	a,b,c,d,e,g,h						
						Sarı Dere	a,b,c,e,g,h	Denizli Göleti ve Havzası	a,b,c,d,e,g,h						
						İzmit Körfezi	a,b,c,e,g,h	Sapanca Gölü ve Havzası	a,b,c,d,e,g,h						
						Sarımeşe deresi	a,b,c,e,g,h								
						Çayırova Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Namazgah Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Kocadere	a,b,c,e,g,h								
						Dede Dere	a,b,c,e,g,h								
						Bağırçanlı Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Taşlıgeçit Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Dızdız Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Karga Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Değirmen Deresi	a,b,c,e,g,h								
						Yalak Dere	a,b,c,e,g,h								
42	KONYA											Jeotermal Kaynaklar	d,e,i		
43	KÜTAHYA					Altıntaş İlçesi Akarsular	a,b,d	Altıntaş	a,b,d	Altıntaş	a,b,d	Altıntaş	a,b,d	Altıntaş	a,b,d
						Çavdarhisar İlçesi Akarsular	i (Mevzuat gereğince arıtma yapımı ve işletilmesi mümkün olmamaktadır. Gerekli müracaatlar yapılmıştır)	Simav	a,b,d	Emet Köprücek	a,e,h	Emet	a,e,h	Simav	a,b,c
										Simav	a,b	Simav	a,b		
44	MALATYA			Karakaya Barajı	d,e,h	Tohma Çayı	d,e,h			Fırat Dicle Havzası	a,c,d,e,h	İspendere Şifalı İçme Suları	h		
				Sürgü Barajı	d,e,h	Sultansuyu	d,e,h								
				Medik Barajı	d,e,h	Kuruçay	d,e,h								
				Polat Barajı	d,e,h	Abdulharap Suyu	d,e,h								
				Sultansuyu Barajı	d,e,h	Beyler Deresi	d,e,h								
				Sülüklü Göl	c,d,h	Aliağa Deresi	d,e,h								

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	MALATYA (DEVAMI)			Dipsiz Göl	c,d,h	Mamikhın	d,e,h								
				Ahır Gölü	c,d,h	Kozluk Çayı	d,e,h								
				Sülük Gölü	c,d,h										
				Yusuf Gölü	c,d,h										
				Büyük Göl	c,d,h										
				Karagöl	c,d,h										
45	MANİSA			Sorkun Gölü	c,d,h										
				Gölmarmara Gölü	a,b,c,d,e,g,h,i	Alaşehir Çayı	a,b,c,d,e,g,h,i	Gediz Havzası	a,b,c,d,e,g,h,i						
				Demirköprü Barajı	a,b,c,d,e,g,h,i	Gördük Çay	a,b,c,d,e,g,h,i	Kuzey Ege Havzası	a,b,c,d,e,g,h,i						
				Avşar Barajı	c,e,h	Gediz Nehri	a,b,c,d,e,g,h,i	Büyük Menderes Havzası	c,d,e						
				Sevişler Barajı	c,e,h	Bakırçay	a,b,c,d,e,g,h,i	Küçük Menderes Havzası	c,d,e						
46	K.MARAŞ							Susurluk Havzası	c,d,e						
				Menzelet Baraj Gölü	c,e	Ceyhan Nehri		Ceyhan	d,e,g,h			Ilıca (Süleymanlı)	a		
				Sır Baraj Gölü	a,e	Aksu Çayı		Fırat				Döngele	a		
47	MARDİN			Kartalkaya Baraj Gölü	a,e							Hartlap			
						Karasu-Beyazsu	a,d,e,g,h								
						Karasu (Reşan)	d,e,g,h								
						Savur Çayı	a,b,d,e,g,h								
						Şeyhan Çayı	a,b,d,e,g,h								
						Cırcıp Suyu	a,d,e,g,h								
						Dumluca	a,d,e,g,h								
48	MUĞLA					Dara (Oğuz)	d,e,g,h								
		Salih Adası Kuzeyi-Balık Çiftlikleri Çıvanı	d,e	Bafa Gölü	d	Eşen Çayı (2)-Alaçat (Köprü)	d,e				Çamurköy-Hafızlar Mah.	d,e			
		Boğaziçi-Tuzla Dalyanı	d,e	Köyceğiz Gölü	d	Eşen Çayı (1)-Kemer (Köprü)	d,e				Karaçulha-Gölyeri Mevkii	d,e			
				Sülüngür Gölü		Eşen Çayı-Ören	d,e				Sahil Eldirek-Çamköy	d,e			
				Mumucular-Baraj Göleti		Yanıklar Çayı (Kargı-Köprü)	d,e				Tigem-1 (Misafirhane)	d,e			
				Kazan Göleti-Yenikarakuyu		Yanıklar Çayı (Gümüşdoğa'nın aşağısı)	d,e				Tigem-2 (Adaköy-4)	d,e			
						Tersakan Çayı-Kapıkargın Kavşağı	d,e				Tigem-3 (Aladağ)	d,e			
						Dalaman Çayı-2 (Payın Mevkii)	d,e				Eskiköy-Çiftlik Mevkii	d,e			
						Dalaman Çayı-1 (Fevziye)	d,e				Toparlar-Merkez	d,e			
						Dalyan-Kanallar	d,e				Hamitköy	d,e			

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	MUĞLA (DEVAMI)					Köyceğiz Gölü (Kargıcak Çayı Dökül)	d,e			Mumcular-Ova	d,e				
						Köyceğiz Gölü (Panaroma Otelin Önü)	d,e			Ekinambarı-Susamharımı	d,e				
						Yuvarlak Çay-Beyobası (Bağcı'nın aşağısı)	d,e			Sedlimiye-Çayır Mevkii	d,e				
						Sarıçay-Avşar Köyü	d,e			Kızılcauyu-Ebekırı Mevkii	d,e				
						Derince Çayı-Hisarlık Karşısı	d,e			Köşk-Azmaç Mevkii	d,e				
						Dipsiz Çayı-Yava Köyü, Kayırlı Mevkii	d,e			Bahçeyaka-Kapuzagzı	d,e				
										Yeşilçam	d,e				
										Gökçe	d,e				
										Yanıklar	d,e				
										Mergenli	d,e				
										Karabağlar	d,e				
										Çömlekçi	d,e				
49	MUŞ			Hamurpet	c,d	Karasu	a,b,d	Fırat-Dicle	a,b,d					Sazlıkbaşı (İron) Sazlığı	a,b,c,d
						Murat	a,b,d							Bulanık Şorgöl Sazlığı	a,b,c,d
50	NEVŞEHİR					Kızılırmak	a,b,c,d,e,g,h	Kızılırmak	a,b,c,d,e,g,h						
51	NIĞDE													Akkaya Barajı	b,e,g,h
52	ORDU	Karadeniz	a,b,c,e,f,g,h			Melet	a,b,c,e,f,g,h,i								
						Civil	a,b,c,e,f,g,h,i								
						Bolaman	a,b,c,e,f,g,h,i								
53	RİZE	Karadeniz	a,b,e,f												
54	SAKARYA	Karadeniz	b,e	Sapanca Gölü	a,c,d,e,h	Sakarya Nehri	a,b,c,d,e,g			Yeraltı suları	a,c,d,e,g	Kuzuluk	c,d,e	Acarlar Longozu	c,d
						Mudurnu Çayı	a,b,c,d,e,g								
55	SAMSUN	Karadeniz	a,b,d,e,f,g,h			Akarsular	a,b,d,e,g,h	Havzalar	a,b,g	Yeraltı Suları	a,b,g				
56	SİİRT					Botan	a,b,d,e,g,h	Fırat-Dicle	a,b,d,e,g,h	Hesko	a,c,d,e,h				
						Kezer	a,b,d,e,g,h								
						Başur	a,b,d,e,g,h								
57	SINOP	Batı Karadeniz	a,b,d,g			Kızılırmak	a,b,d,g	Batı Karadeniz Havzası	a,b,d,g						
58	SIVAS			4 Eylül Barajı	a,c,d,e	Kızılırmak	c,d,e,g			Tavra Vadisi	a,b,c,d,e	Sıcak Çermik	a,b,c,d,e		
				Hafik Gölü	a,b,c,d,e	Yeşilirmak	a,b,c,d,e			Göydün Kaynağı	a,b,c,d,e	Soğuk Çermik	a,b,c,d,e		
				Tödürge Gölü	a,b,c,d,e	Kelkit	a,b,c,d,e			Seyfe Kaynağı	a,b,c,d,e	Balıklı Çermik	a,b,c,d,e		

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	SİVAS (DEVAMI)			Tecer Gölü	a,b,c,d,e	Yıldız Irmağı	a,b,c,d,e			Kaynarca Kaynağı	a,b,c,d,e	Ortaköy Alaman Çermiği			
				Ulaş Gölü	a,b,c,d,e	Fadlım	a,b,c,d,e			Çayboyu Kaynağı	a,b,c,d,e	Akçaağıl	a,b,c,d,e		
				Büyüköl Gölü	a,b,c,d,e	Tecer Irmağı	a,b,c,d,e								
				Lota Gölü	a,b,c,d,e	Tohma Çayı	a,b,c,d,e								
				Çimenyenice Gölü	a,b,c,d,e	Çaltı Irmağı	a,b,c,d,e,g								
59	TEKİRDAĞ			Kaz Gölü	a,b,c,d,e										
		Marmara	a,b,c,d,e,f,g,h			Çorlu Deresi	a,b,c,e,g	Ergene Havzası	a,b,c,e,g	Ergene	a,b,c,d,e,g				
		Karadeniz	c,e			Ergene Nehri	a,b,c,d,e,g	Marmara Havzası	a,b,c,d,e,f,g	Çorlu	a,b,c,d,e,g				
						Şerefli Deresi	a,b,c,d,e,g			Çerkezköy	a,b,c,e,g				
						Hayrabolu Deresi	a,b,d,e			Muratlı	a,b,c,d,e,g				
										Saray	a,b,c,d,e				
										Malkara	a,b,c,d,e				
										Kapaklı	a,b,c,d,e,g				
										M.Ereğlisi	a,b,c,d,e,g				
										Süleymanpaşa	a,b,c,d,e,g				
60	TOKAT			Zınav Gölü	a,b,c,e,g	Yeşilırmak	a,b,c,e,g	Yeşilırmak Havzası	a,b,c,d,e,g	Çamlıbel-Sulusaray	a,b,c,e,g	Sulusaray	a,b,c,e,g		
				Kaz Gölü	a,b,c,e,g	Kelkit Çayı	a,b,c,e,g			Zile	a,b,c,e,g	Reşadiye	a,b,c,e,g		
				Göllüköy	a,b,c,e,g	Tozanlı Çayı	a,b,c,e,g			Tokat-Turhal	a,b,c,e,g				
										Almus çevresi	a,b,c,e,g				
										Niksar	a,b,c,e,g				
61	TRABZON	Karadeniz	a,b,c,e,f,g,h	Sera Gölü	a,e			İl genelindeki tüm havzalar	a,b,c,e,g,h						
				Uzungöl	a,b,e										
62	TUNCELİ			Hızır Gölü	c,d,g	Munzur Çayı	a,b,d,e,g,h			Yeraltı Suları	a,b,c,d,e,g,h				
				Sülük Gölü	c,d,g	Pülümür Çayı	a,b,d,e,g,h								
				Nar Gölü	c,d,g	Tahar Çayı	c,d,e,g,h								
				Şer Gölü	c,d,g	Mercan Çayı	c,d,e,g,h								
				Buyurbaba Gölü	c,d,g	Peri Suyu	c,d,e,g,h								
				Koç Gölü	c,d,g	Singeç Deresi	c,d,e,g,h								
				Şekerpınar Gölü	c,d,g	Havaçor Çayı	c,d,e,g,h								
				Düldül Gölü	c,d,g	Büyükdere	c,d,e,g,h								
				Kuzu Gölü	c,d,g	Karolar Çayı	c,d,e,g,h								
				Keşiş Gölü	c,d,g										
				Dilincik Gölü	c,d,g										
				Kara Göl	c,d,g										
				Kuru Göl	c,d,g										
				Mancık Gölü	c,d,g										
				Kırmızı Göl	c,d,g										
				Barajlar Gölü	c,d,g										
				Çimli Göl	c,d,g										
				Kızgın Göl	c,d,g										
				İsmailin Gölü	c,d,g										
				Kare Göl	c,d,g										

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	TUNCELİ (DEVAMI)			Çiftegöller	c,d,g										
				Kırmızı Göller	c,d,g										
				Hızır Göller	c,d,g										
				Gök Gölü	c,d,g										
				Memoçayırı Gölleri	c,d,g										
				Mercan Gölleri	c,d,g										
63	ŞANLIURFA			Halilür-Rahman Gölü	a,c,e,g	Diphisar Kaynağı/Şanlıurf a	a,c,e,g								
				Ayn-ı Zeliha Gölü	a,c,e,g	Karatepe Kaynağı/Şanlıurf a	a,c,e,g								
				Atatürk Baraj Gölü	a,c,e,g	Sırrın Deresi / Şanlıurfa	a,c,e,g								
						Bahçecik Kaynağı/ Hilvan (Atatürk Barajı Kuyruk Suları Altında Kalmıştır)	a,c,e,g								
						Gürgür Kaynağı / Hilvan (Atatürk Barajı Kuyruk Suları Altında Kalmıştır)	a,c,e,g								
						Hamdun Çayı / Hilvan	a,c,e,g								
						Gölebakan Kaynağı / Hilvan	a,c,e,g								
						Oymaağaç Kaynağı / Hilvan	a,c,e,g								
						Bulaklı Kaynağı / Birecik	a,c,e,g								
						Çiçekalan Kaynağı / Birecik	a,c,e,g								
						Ayran Kaynağı / Birecik	a,c,e,g								
						Fıstıközü Kaynağı / Birecik	a,c,e,g								
						Gözeli Kaynağı / Halfeti	a,c,e,g								
						Kelefiş Kaynağı / Bozova	a,c,e,g								
						İnbaşı Kaynağı / Bozova	a,c,e,g								
						Büyüköl Kaynağı / Bozova	a,c,e,g								
						Küçüköl Kaynağı / Bozova	a,c,e,g								
						Kahnik Deresi / Bozova	a,c,e,g								

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
64	ŞANLIURFA (DEVAMI)					Hacıhıdır Deresi / Siverek	a,c,e,g								
						Hacıkamıl Deresi / Siverek	a,c,e,g								
						Çamurlu Kaynağı / Siverek	a,c,e,g								
						Bekirağa Kaynağı / Siverek	a,c,e,g								
						Çaylarbaşı Kaynağı / Siverek	a,c,e,g								
						Özenpınar Kaynağı /Siverek (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Karahisar Deresi / Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Kartal Deresi / Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Dualı Köprüsü / Viranşehir	a,c,e,g								
						Abanköy Deresi / Viranşehir (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Arıcan AĞI /Akçakale	a,c,e,g								
						Aslanbaba Deresi / Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Aliyetelli Deresi / Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Büyük Dere / Ceylanpınar	a,c,e,g								
						Gölyatağı Deresi / Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
						Habur Deresi / Ceylanpınar	a,c,e,g								
						Akbulut Deresi / Ceylanpınar (Yağış anında akışa geçer)	a,c,e,g								
64	UŞAK					Gediz Nehri	a,d,e,g	Büyük Menderes	a,b,d,e,g						

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
	UŞAK (DEVAMI)					Banaz Çayı	a,b,d,e,g	Gediz	a,d,e,g						
						Hamam Çayı	a,b,d,e,g								
						Dokuzsele Deresi	a,b,d,e,g								
65	VAN			Van Gölü	a,b,c,d,e,f			Van Gölü Havzası	a,b,c,d,e,f						
66	YOZGAT			Kirazlı Göleti	a,b,c,d,e,g,h	Delice Irmak	a,b,c,d,e,g,h	Gelingüllü Barajı	a,b,c,d,e,g,h	Çataalkaya	a,b,c,d,e,g,h	Boğazlıyan	a,b,c,d,e,g,h		
						Çekerek Irmağı	a,b,c,d,e,g,h	Uzunlu Barajı	a,b,c,d,e,g,h			Yerköy	a,b,c,d,e,g,h		
								Yahya Saray Barajı	a,b,c,d,e,g,h			Sorgun	a,b,c,d,e,g,h		
												Sarıkaya	a,b,c,d,e,g,h		
67	ZONGULDAK	Zonguldak (Merkez)	a,b												
		Kilimli - Çatalağzı	e,g												
		Alaplı İlçesi	e,g												
68	AKSARAY	Konuyla ilgili yeterli bilgi edinilememiştir.													
69	BAYBURT					Çoruh Nehri	a,b,e,g								
70	KARAMAN			Göller	a,b,e,h	Akarsular	b,e,h	Havzalar	a,b,g	Yeraltı suları	b,c,g			Diğer alıcı su ortamları	b,g
71	KIRIKKALE					Kızılırmak	a,b,c,e,g								
						Delice Çayı	c,e,g								
						Çoruhözü Deresi	e,g								
						Okun Deresi	c,e,g								
72	BATMAN			Gercüş-Kırkat Göleti	a,c,e	Dicle Nehri	a,c,e,g								
				Kozluk-Ceffan Göleti	a,c,e	Garzan Çayı	a,c,e,g								
						Batman Çayı	a,c,e,g								
						Sason Çayı	a,c,e,g								
						Serkan (Zorî) Çayı	a,c,e,g								
73	ŞİRNAK			İdil-Dirsekli Göleti	a,d,e,h	Dicle Nehri	a,d,e,g,h								
						Kızılısu	a,d,e								
						Nerdüş Çayı (Çağlayan)	a,d,e								
						Hezil Çayı	a,d,e								
						Habur Çayı	a,d,e								
74	BARTIN	Bartın Limanı	e,f			Bartın Çayı	e,g								
		Amasra Limanı	e,f												
		Kurucaşile Limanı	e,f												
75	ARDAHAN			Çıldır	a,e,h	Kura	a,b,c,e,h	Ardahan	a,b,c,e,h						
				Aktaş	a,e,h	Kür	a,c,e,h	Çıldır	a,c,e,h						
						Kaynık	a,c,e,h	Göle	a,c,e,h						
						Türkmen	a,c,e,h	Posof	a,c,e,h						
						Posof	a,c,e,h								

TABLO:II.9.SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLER (DEVAMI)

Sıra No	İLLER	DENİZ	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	GÖLLER	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	AKARSULAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	HAVZALAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	YERALTI SULARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	JEOTERMAL KAYNAKLAR	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler	DİĞER ALICI SU ORTAMLARI	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler
76	İĞDIR					Aras Nehri	a,c,d,h	Aras Havzası	a,c,d,h						
						Orta Karasu Çayı	a,c,d,h								
						Aşağı Karasu	a,c,d,h								
77	YALOVA	Marmara Denizi	a,b,e,f,g,h												
78	KARABÜK					Filyos Çayı	a,b,e,g,h								
						Soğanlı Çayı	a,b,e,g,h								
79	KİLİS					Afrin Çayı	a,d,e								
						Sabun Suyu	a,e								
						Sinnep Suyu	a,d,e								
						Balık Suyu	a,e								
80	OSMANİYE					Hamis Çayı	c,d,e,h	Ceyhan Havzası	c,d,e,h					Savrun Çayı	c,d,h
						Sabun Çayı	c,d,e,h							Aslantaş Barajı	c,d,h
81	DÜZCE	Karadeniz (Akçakoca Sahili)	e,g	Efteni Gölü	e,g	Küçük Melen Çayı	e,g	Melen Havzası	e,g						
				Topuk Göleti	e	Büyük Melen Çayı	e,g								
				Kuru Göl		Asar Suyu	e,g								
						Aksu Deresi	e,g								
						Uğur Suyu	e,g								
						Karaca Deresi	e,g								

NOTLAR:

Kars'ta arıtma tesisleri proje ve yapım aşamasındadır

Edirne ve Tunceli için yeraltı suları genel ifade edilmiştir.

Amasya için; akarsular, havzalar, yeraltı suları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.

Antalya için; baraj, göletler, akarsular, havzalar, yeraltı suları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.

Çanakkale için; deniz, göller, akarsular, havzalar, yeraltı suları, jeotermal kaynaklar ve diğer alıcı su ortamları genel ifade edilmiştir.

Bursa için; akarsular, havzalar, yeraltı suları, diğer alıcı su ortamları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.

Denizli için; göller genel ifade edilmiştir.

Karaman için, göller, akarsular, havzalar, yeraltı suları, diğer alıcı su ortamları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.

Kırşehir için yeraltı suları ve diğer alıcı su ortamları genel ifade edilmiştir.

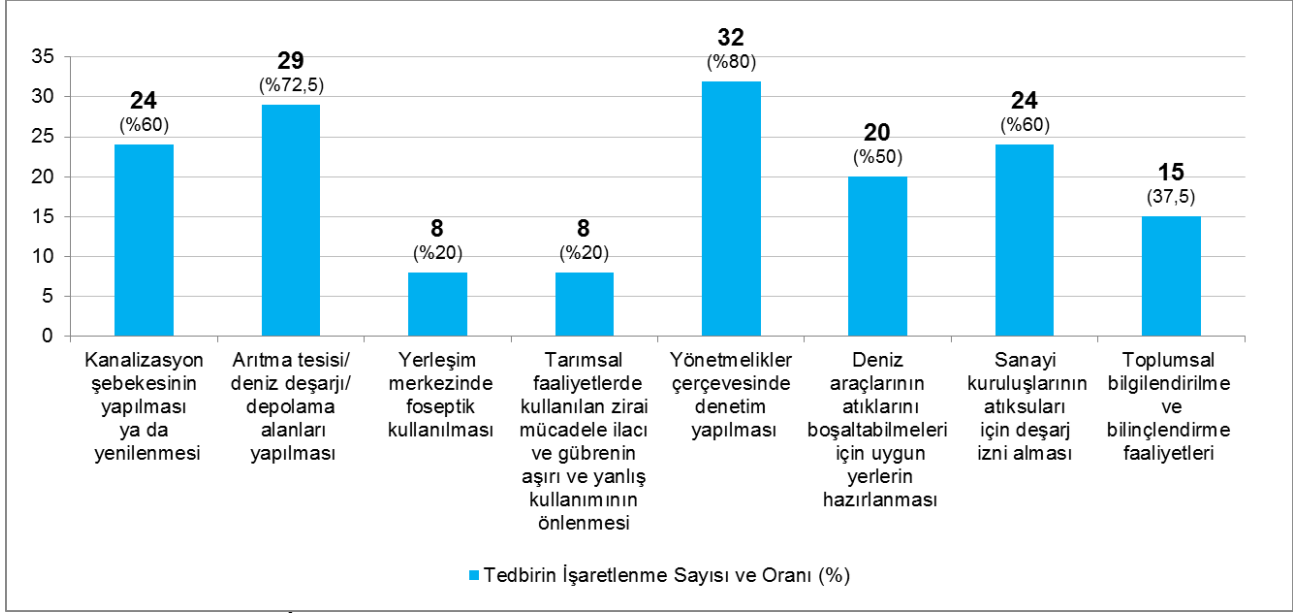
Konya için jeotermal kaynaklar genel ifade edilmiştir.

Samsun için akarsular, havzalar ve yeraltı suları genel ifade edilmiştir.

Kırklareli için; göller, akarsular, havzalar, yeraltı suları için isim belirtilmemiş genel ifade edilmiştir.

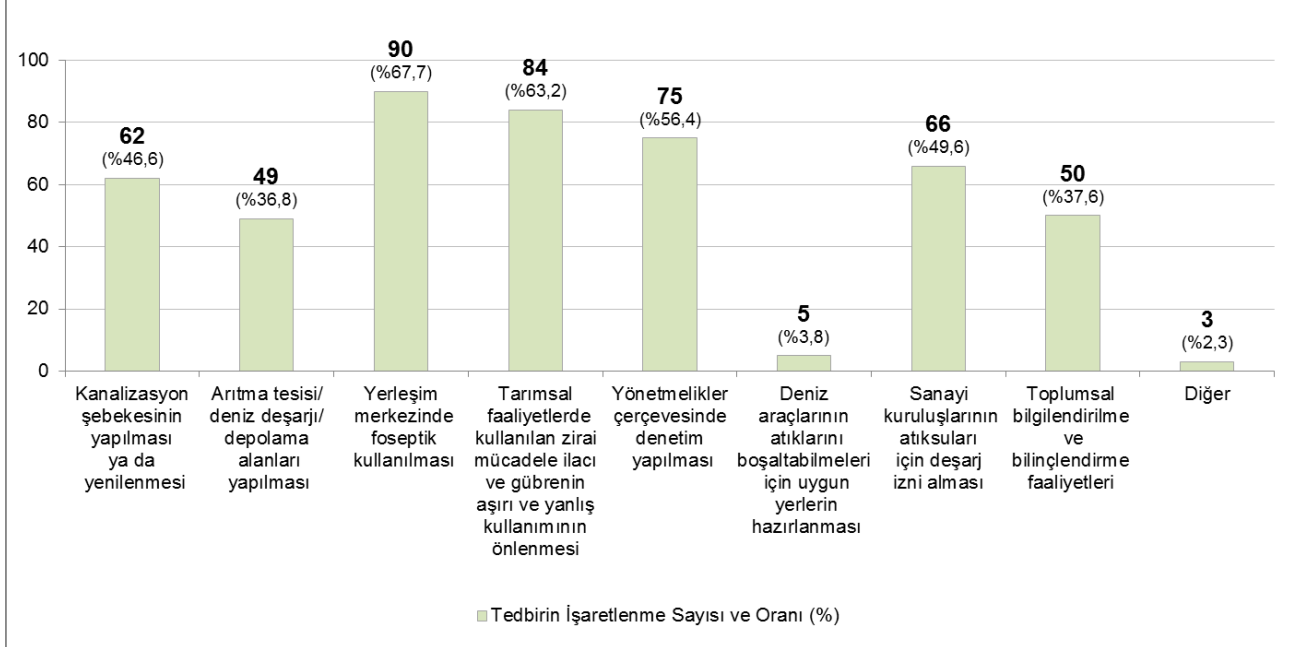
Trabzon için havzalar genel ifade edilmiştir.

GRAFİK:II.39. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK DENİZLER İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

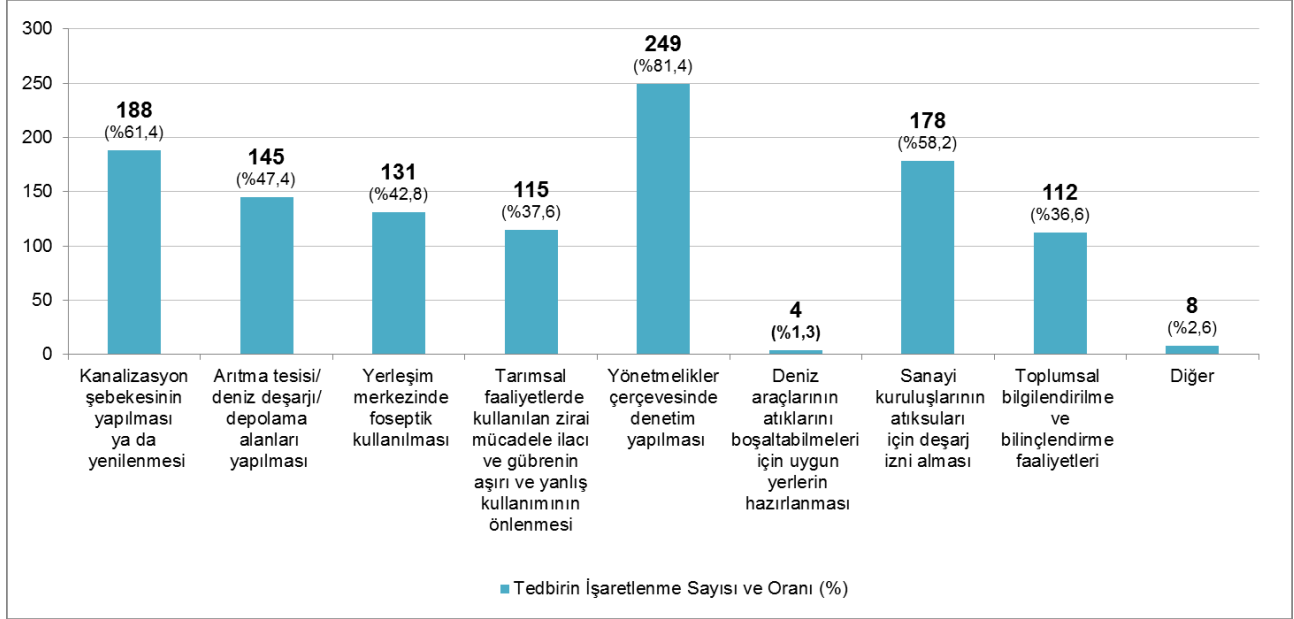
(*) Tablo:II.9.'da, 28 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırlarında alıcı su ortamı olarak toplam 40 deniz ortamı ve mevki için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.40. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK GÖLLER İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

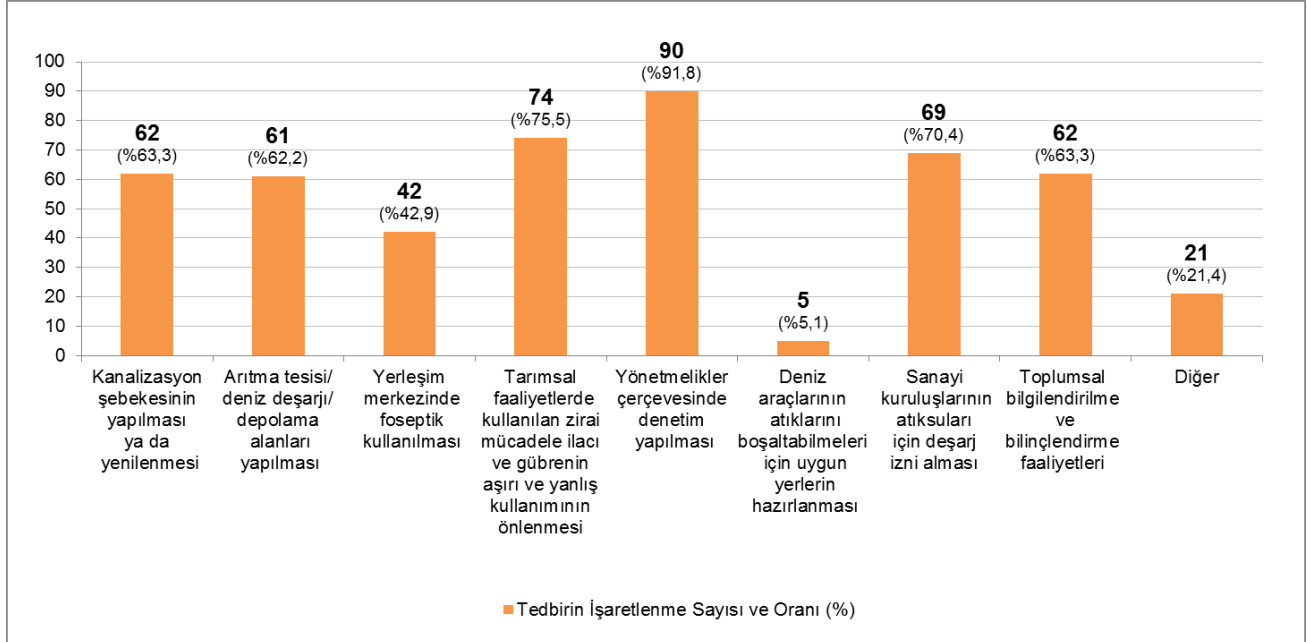
(*) Tablo:II.9.'da, 43 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki alıcı su ortamı olarak toplam 133 göl/gölet ve baraj için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.41. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK AKARSULAR İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

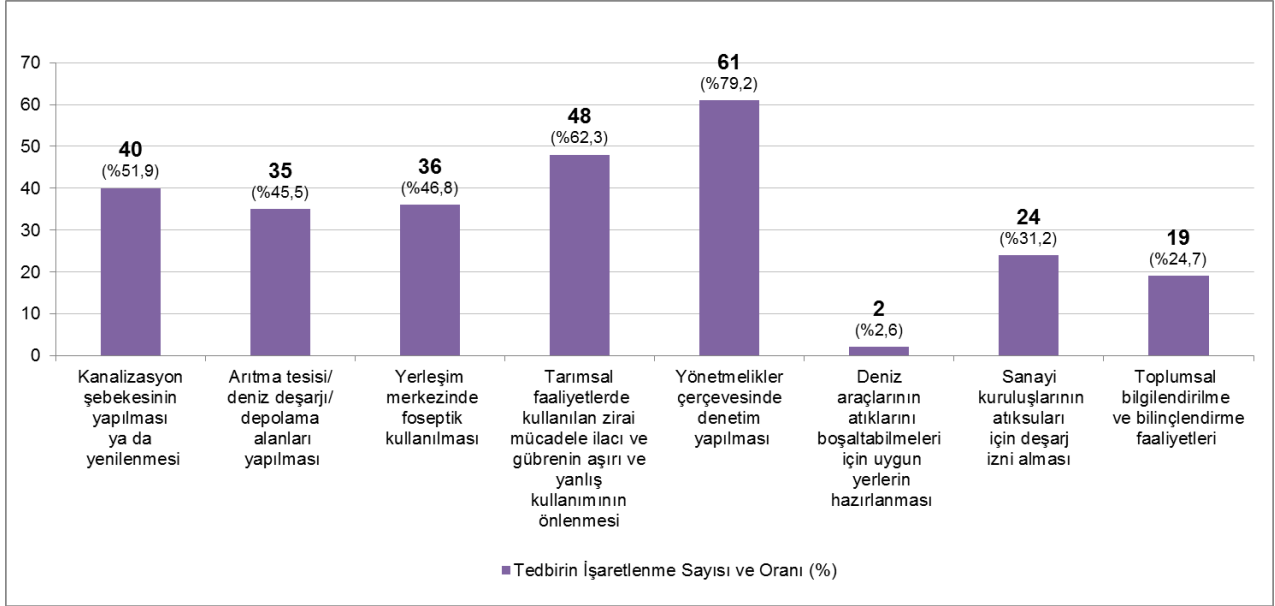
(*) Tablo:II.9.'da 66 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki alıcı su ortamı olarak toplam 306 akarsu için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.42. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK HAVZALAR İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

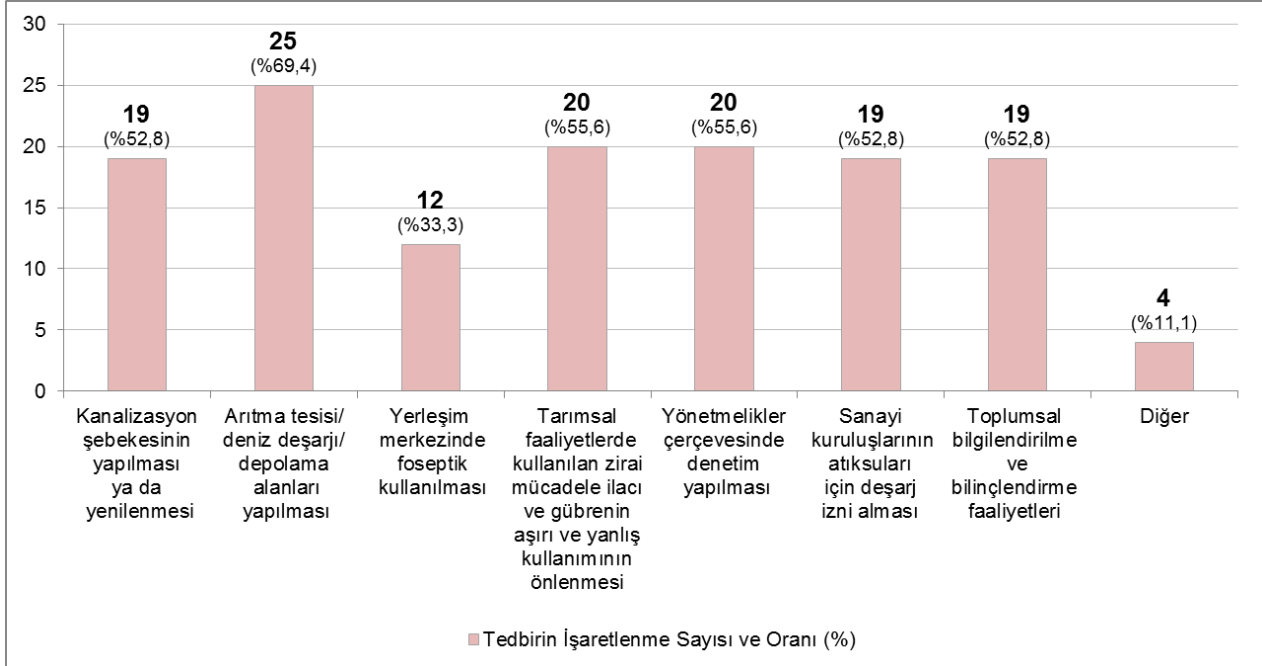
(*) Tablo:II.9.'da 44 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki havza alıcı su ortamı olarak toplam 98 ortam için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.43. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK YERALTI SULARI İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

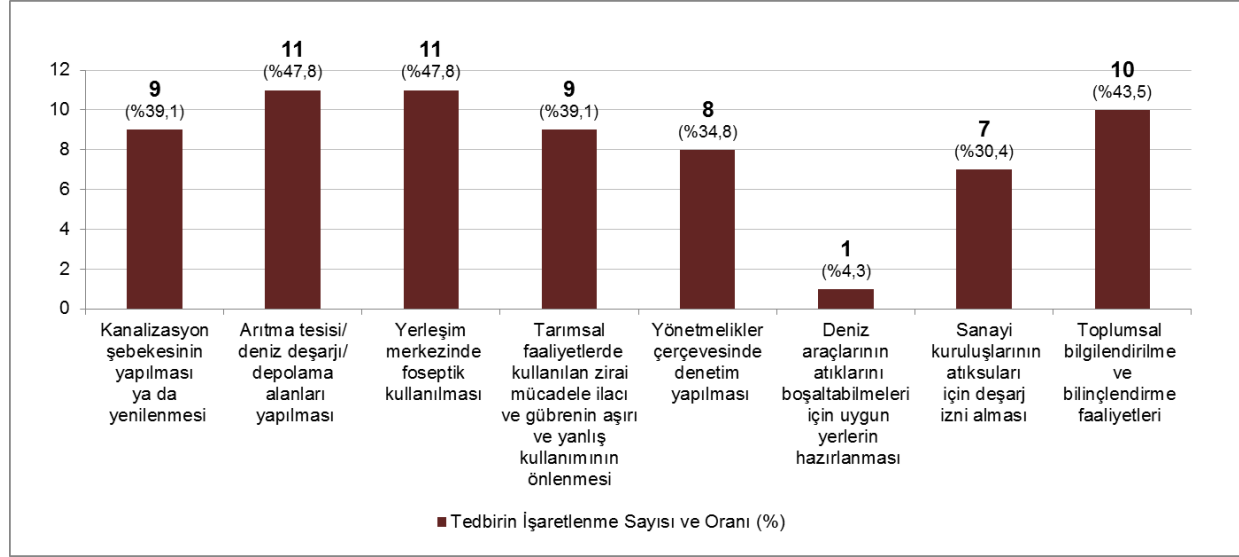
(*) Tablo:II.9.'da 25 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki yeraltı suyu alıcı su ortamı olarak toplam 77 ortam için işaretleme yapılmıştır.

GRAFİK:II.44. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK JEOTERMAL KAYNAKLAR İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

(*) Tablo:II.9.'da 15 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğünce kendi il sınırları içerisindeki alıcı su ortamı olarak toplam 36 jeotermal kaynak için işaretleme yapılmıştır.

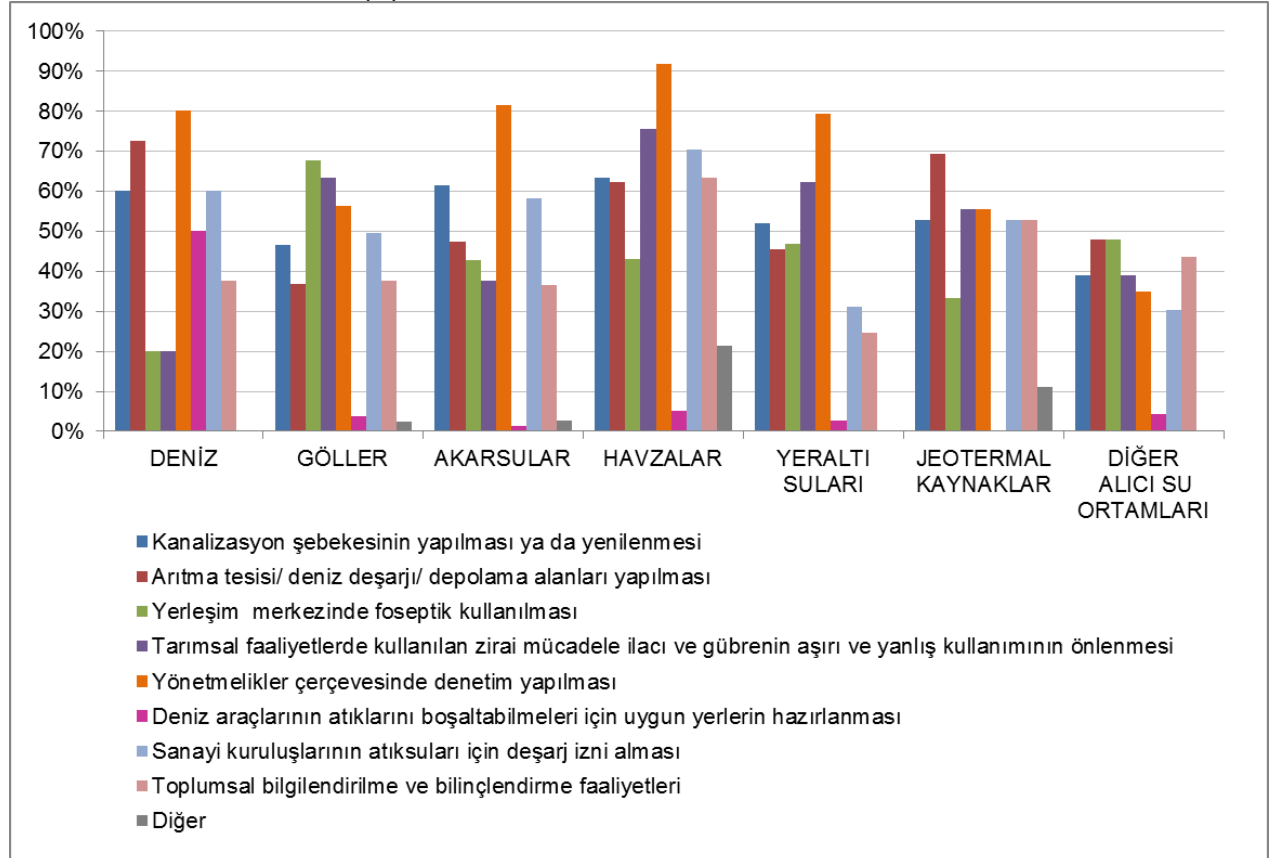
GRAFİK:II.45. SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI SU ORTAMI OLARAK TABLO:II.9.'DA DİĞER OLARAK BELİRTİLEN ALICI SU ORTAMLARI İÇİN ALINAN TEDBİRLER (*)

(*) Tablo:II.9.'da 15 adet İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne kendi il sınırları içerisindeki diğer alıcı su ortamı olarak nitelendirilen toplam 23 adet alıcı su ortamı için işaretleme yapılmıştır.

Grafik:II.46.'de, Grafik:II.39 ile II:45 arasındaki grafiklerden hareketle, İl sınırları içerisinde su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda alınan tedbirlerin yüzde (%) olarak oransal dağılımı yan yana getirilmiştir. Grafiğe göre, yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılmasının oransal olarak başlıca alınan tedbir olduğu, bunu arıtma tesisi/deniz deşarjı/depolama alanları yapılmasının takip ettiği görülmektedir.

GRAFİK:II.46. İL SINIRLARI İÇERİSİNDE SU KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA ALICI ORTAMLARDA ALINAN TEDBİRLERİN YÜZDE (%) OLARAK ORANSAL DAĞILIMI

II.3. TOPRAK KİRLİLİĞİ

Tablo:II.10.'da il sınırları içerisinde toprak kirliliğine neden olan kaynaklar önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4... şeklinde numaralandırılmıştır. Numaralandırma yapılırken bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o il için geçerli olan kaynakların numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.10.TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN KAYNAKLAR (Önem Sırasına Göre)

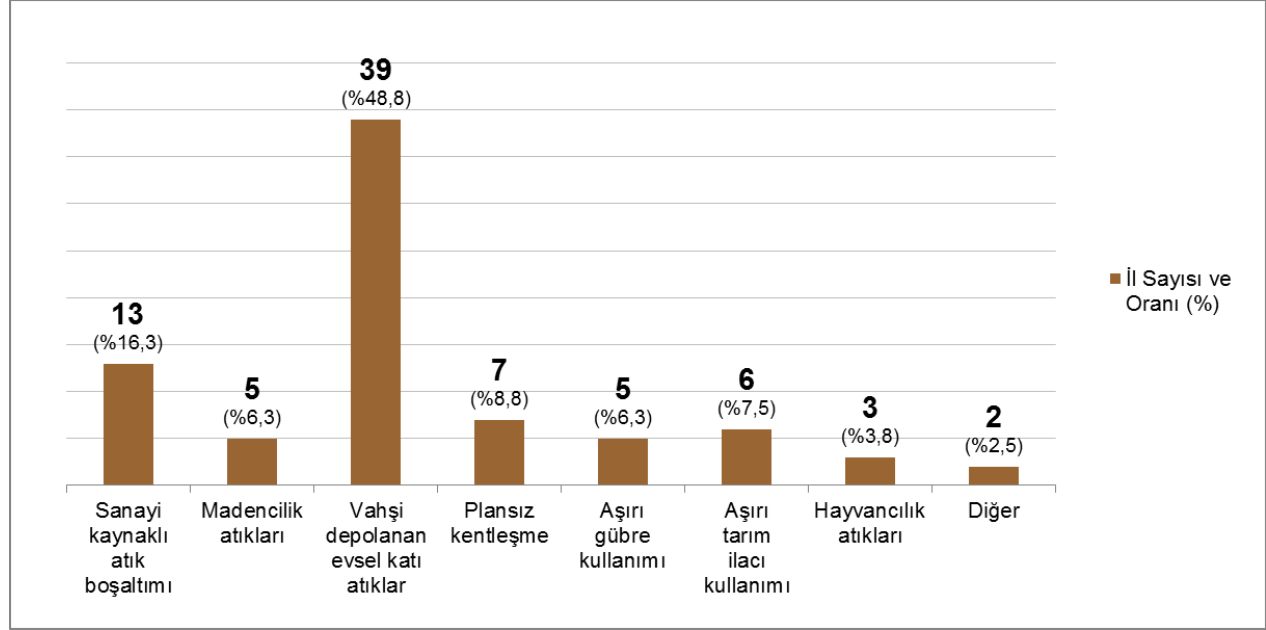
Sıra No	İLLER	Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	Madencilik atıkları	Vahşi depolanan evsel katı atıklar	Vahşi depolanan tehlikeli atıklar	Plansız kentleşme	Aşırı gübre kullanımı	Aşırı tarım ilacı kullanımı	Hayvancılık atıkları	Diğer
1	ADANA	1	5	2	6	4	3			
2	ADİYAMAN	5	6	1		4	2	3	7	
3	A.KARAHİSAR		3	4		2			1	
4	AĞRI			1		2	3		4	
5	AMASYA	5	6	7		4	1	2	3	
6	ANKARA	8	7	1	2	3	4	5	6	
7	ANTALYA	3	2	1						
8	ARTVİN			2						1 (Yol ve Baraj Çalışması)
9	AYDIN	1	7	3	8	5	4	6	9	2 (Jeotermal Sular)
10	BALIKESİR	3	4	1	5	6	8	7	2	
11	BİLECİK	4	1	2		5			3	
12	BİNGÖL		2	1		6	4	5	3	
13	BİTLİS			2		1	4	5	3	
14	BOLU			2			1			
15	BURDUR	2	1	3	8	5	7	6	4	
16	BURSA	1	4	3		2		5		
17	ÇANAKKALE	1	5	2		7	3	4	6	
18	ÇANKIRI			4	5	6	1	2	3	
19	ÇORUM	7	6	5	8	4	2	3	1	
20	DENİZLİ	4	6	5	3	7	2	1	8	
21	DIYARBAKIR	3	7	1		6	4	2	5	
22	EDİRNE			1				2	3	
23	ELAZIĞ		4	1			3		2	
24	ERZİNCAN		3	1		2			4	
25	ERZURUM			4		1	3		2	
26	ESKİŞEHİR	2	1							
27	GAZİANTEP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.								
28	GİRESUN			1		2	4	5	3	
29	GÜMÜŞHANE			1			2	3	4	
30	HAKKARI			1			3	2		4 (Atıksular)
31	HATAY	4	5	6	3	7	1	2	8	
32	ISPARTA	8	4	3	7	6	2	1	5	
33	MERSİN	1	7	3	4	5	6	2	8	
34	İSTANBUL	2		1	3	4	5	6		
35	İZMİR	1	4			2		5	3	
36	KARS	6	3	1		5	4		2	
37	KASTAMONU	6	5	1	8	7	3	4	2	
38	KAYSERİ			1		3	2	4		
39	KIRKLARELİ	6	7	3	8	5	4	2	1	
40	KIRŞEHİR			1			2	4	3	
41	KOCAELİ	1	7	2	6	3	4	5		
42	KONYA	1		3			2		4	
43	KÜTAHYA	1	2				3	4	5	
44	MALATYA					3	2	1		
45	MANİSA	4		2	3	1	5	6		
46	K.MARAŞ	3	7	4	5	2	6	1	8	
47	MARDİN	5	8	1	2	6	3	4	7	
48	MUĞLA		6	4		3	2	1	5	
49	MUŞ	2	4	1		3				
50	NEVŞEHİR	3		1			4	5	2	
51	NİĞDE			3		1	2			
52	ORDU	3	8	1	2	4	7	6	5	
53	RİZE			1			2			

TABLO:II.10.TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN KAYNAKLAR (Önem Sırasına Göre) DEVAMI

Sıra No	İLLER	Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	Madencilik atıkları	Vahşi depolanan evsel katı atıklar	Vahşi depolanan tehlikeli atıklar	Plansız kentleşme	Aşırı gübre kullanımı	Aşırı tarım ilacı kullanımı	Hayvancılık atıkları	Diğer
54	SAKARYA	2	8	1	4	6	3	5	7	
55	SAMSUN	3	5	1	7	6	2	4	8	
56	SİİRT		3	1		2	4	5	6	
57	SİNOP	5	4	6		1	2	3		
58	SİVAS	6	1	2	5	7	3	8	4	
59	TEKİRDAĞ	1	4	3	2	8	7	6	5	
60	TOKAT	5		1	6	2	4	3	7	
61	TRABZON	2	3			1				
62	TUNCELİ		2	1	3				4	
63	ŞANLIURFA	3		2			5	6	4	1 (Petrol kirliliği)
64	UŞAK	2	4	1	3	6	7	8	5	
65	VAN			1		2			3	
66	YOZGAT	1	2	3		5	6	7	4	
67	ZONGULDAK	5	2	4		1			3	
68	AKSARAY	1	2		4			3		
69	BAYBURT	2	1	4	8	5	6	7	3	
70	KARAMAN	3				4	2	1		
71	KIRIKKALE	1		4			3	2		
72	BATMAN		2	1		3	5	6	4	
73	ŞIRNAK			1		3	6	5	4	2 (Evsel atıksuların arıtılmadan desarj edilmesi)
74	BARTIN			1			3	2		
75	ARDAHAN			1		3	2		4	
76	İĞDIR			1		2	3		4	
77	YALOVA			1						
78	KARABÜK	3		1	6	5	4	2		
79	KİLİS			1						
80	OSMANİYE	4	5	3			1	2	6	
81	DÜZCE	4		1	3				2	

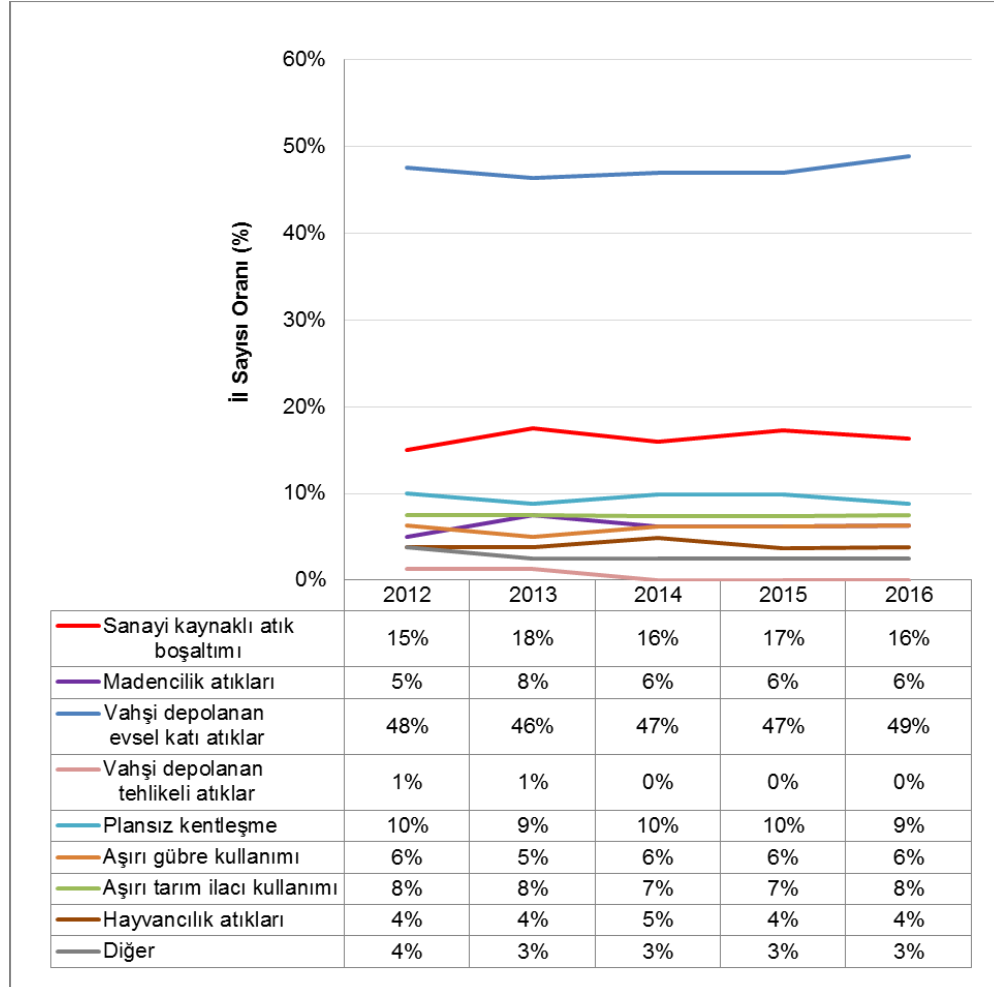
Grafik:II.47.'de, il sınırları içerisindeki toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar (Tablo:II.10'da 1 ile numaralandırılan) il sayısı ve oranı (%) olarak gösterilmektedir. **Harita:II.4.**'de il sınırları içerisindeki toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar gösterilmektedir. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar hiçbir ilimizde birinci öncelikli kaynak olmazken, grafiğe göre, 39 ilimizde vahşi depolanan evsel katı atıklar, 13 ilimizde ise sanayi kaynaklı atık boşaltımı toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar olmuştur. **Grafik:II.48.**'de ise yıllar itibariyle toprak kirliliğine neden olan en önemli kaynaklar gösterilmektedir.

GRAFİK:II.47. İL SINIRLARI İÇERİSİNDE TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLAR (*)

Not: 1 ilimizden konu ile ilgili bilgi alınamadığından oranlama 80 il üzerinden yapılmıştır.

GRAFİK:II.48. YILLAR İTİBARIYLA TOPRAK KİRLİLİĞİNE NEDEN OLAN EN ÖNEMLİ KAYNAKLARIN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

NOT: 2012 ve 2013 yılında Yalova İlinden, 2016 yılında Gaziantep İlinden konuyla ilgili bilgi alınamadığından oranlama 80 il üzerinden yapılmıştır.

Tablo:II.11.'de il sınırları içerisinde toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan tedbirler önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4... şeklinde numaralandırılmıştır. Numaralandırma yapılırken bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu tutulmayıp, sadece o ilde alınan tedbirlerin numaralandırılması istenmiştir.

TABLO:II.11. TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN TEDBİRLER (Önem Sırasına Göre)

Sıra No	İLLER	Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	Erozyon mücadele çalışmaları	Geri dönüşüm/ yeniden kullanım uygulamaları	Diğer
1	ADANA	1	4	3		2	
2	ADIYAMAN	1	2	3	4	5	
3	A.KARAHİSAR	1	4	3	5	2	
4	AĞRI			1	2		
5	AMASYA	1	3	4	5	2	
6	ANKARA	4	1	2	5	3	
7	ANTALYA	4	2	3		1	
8	ARTVIN		1		2		
9	AYDIN	1		2			3 (İzleme /denetim faaliyetleri)
10	BALIKESİR	1	4	3	5	2	
11	BİLECİK	1	4	3	5	2	
12	BİNGÖL	1		3		2	
13	BİTLİS	3	1	2			
14	BOLU	4	1	5	3	2	
15	BURDUR	1	3	2	4	5	
16	BURSA	1	4	3	5	2	
17	ÇANAKKALE	1	4	3	5	2	
18	ÇANKIRI	4	2	1	3	5	
19	ÇORUM	2	3	4	5	1	
20	DENİZLİ	1	5	2	4	3	
21	DİYARBAKIR	2				1	
22	EDİRNE	1	2			3	
23	ELAZIĞ	1				2	
24	ERZİNCAN	4	1	3		2	
25	ERZURUM			2	1	3	
26	ESKİŞEHİR	1					
27	GAZİANTEP	Konu ile ilgili bilgi edinilememiştir.					
28	GİRESUN	1		4	3	2	
29	GÜMÜŞHANE	1	2	4	3	5	
30	HAKKARI	1	2	3			
31	HATAY	4	5	3	1	2	
32	ISPARTA	1	2	4		3	
33	MERSİN	1	3	5	4	2	
34	İSTANBUL	2	1	4	5	3	
35	İZMİR	1	2	3	4	5	
36	KARS	1	2		4	3	
37	KASTAMONU	1	3	4	5	2	
38	KAYSERİ	5	4	3	1	2	
39	KIRKLARELİ	2	3	1	5	4	
40	KIRŞEHİR			1	2	3	
41	KOCAELİ	1	4	2	5	3	
42	KONYA	1	4	3	5	2	
43	KÜTAHYA	1	2			3	
44	MALATYA	1			3	2	
45	MANİSA	2	1	5	3	4	
46	K.MARAŞ	1	5	4	2	3	
47	MARDİN	1	4	5	3	2	
48	MUĞLA	2	3	1	5	4	
49	MUŞ	1	2	3			
50	NEVŞEHİR	1		4	3	2	
51	NİĞDE	1				2	
52	ORDU	1	2	3	5	4	
53	RİZE	1					
54	SAKARYA	1	5	2	4	3	
55	SAMSUN	3	2	1	5	4	
56	SİİRT	1	2	3	4		
57	SİNOP	1	3	2			
58	SİVAS	1	4	3	5	2	
59	TEKİRDAĞ	1	2	4	5	3	

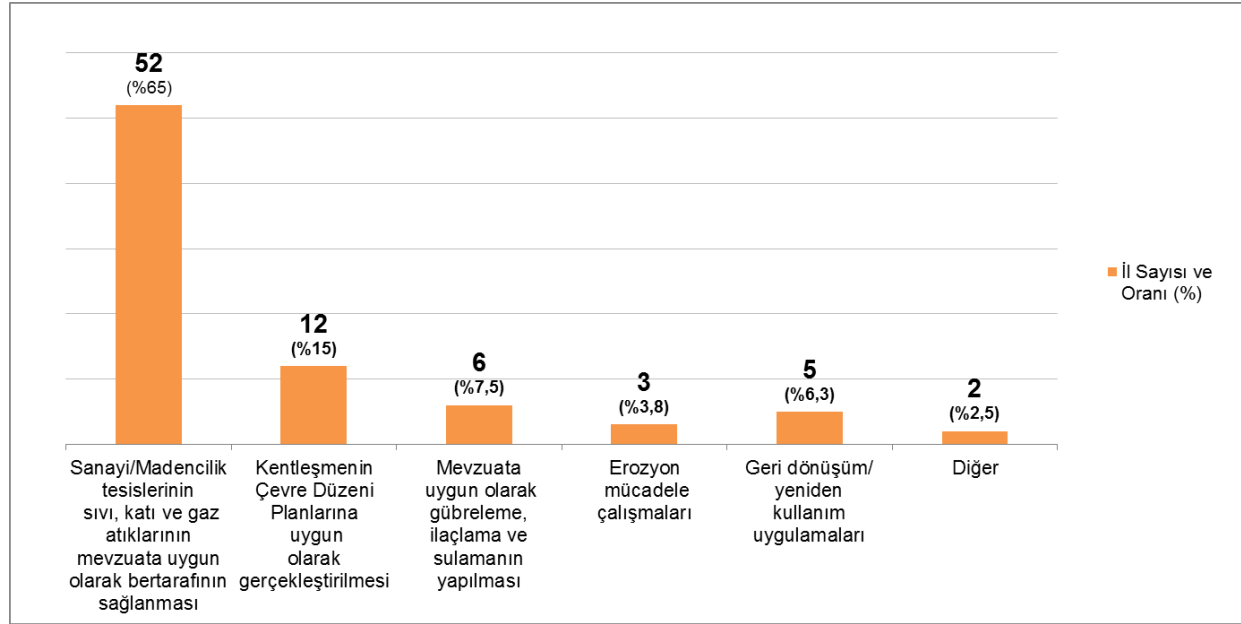
TABLO:II.11. TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN TEDBİRLER (Önem Sırasına Göre) DEVAMI

Sıra No	İLLER	Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	Erozyon mücadele çalışmaları	Geri dönüşüm/ yeniden kullanım uygulamaları	Diğer
60	TOKAT	1	4	3	5	2	
61	TRABZON	3	4		2	1	
62	TUNCELİ	1	3			2	
63	ŞANLIURFA					2	1 (Petrol kirliliğinin önlenmesi)
64	UŞAK	1	2	4	5	3	
65	VAN	1	2				
66	YOZGAT	1	3	4	5	2	
67	ZONGULDAK	2	1	4	5		3 (Evsel Atık Düzenli Depolama Tesisi)
68	AKSARAY	1	2			3	
69	BAYBURT	1	3	2	4	5	
70	KARAMAN	1	4	3	5	2	
71	KIRIKKALE	1	4	2		3	
72	BATMAN	1	2	3	4	5	
73	ŞIRNAK		3			2	1 (Evsel katı atıkların depolanması)
74	BARTIN	2	1				
75	ARDAHAN		1	2		3	
76	İĞDIR		1	2			
77	YALOVA	2				1	
78	KARABÜK	1	5	2	3	4	
79	KİLİS	1			3	2	
80	OSMANİYE	2	1	4	3		
81	DÜZCE	1	2				

Grafik:II.49.'da toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde alınan en önemli (Tablo:II.11.'de 1 ile numaralandırılan) tedbirler il sayısı ve oranı (%) olarak gösterilmektedir. **Harita:II.5.**'de ise, (Tablo:II.11.'de 1 ile numaralandırılan) tedbirler haritada gösterilmiştir. 52 ilde toprak kirliliğinin önlenmesinde sanayi/madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması alınan en önemli tedbir olurken, 12 ilde kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi en önemli tedbir olmuştur. Geri dönüşüm ve yeniden kullanım uygulamalarının ise çok ön planda olmadığı görülmektedir.

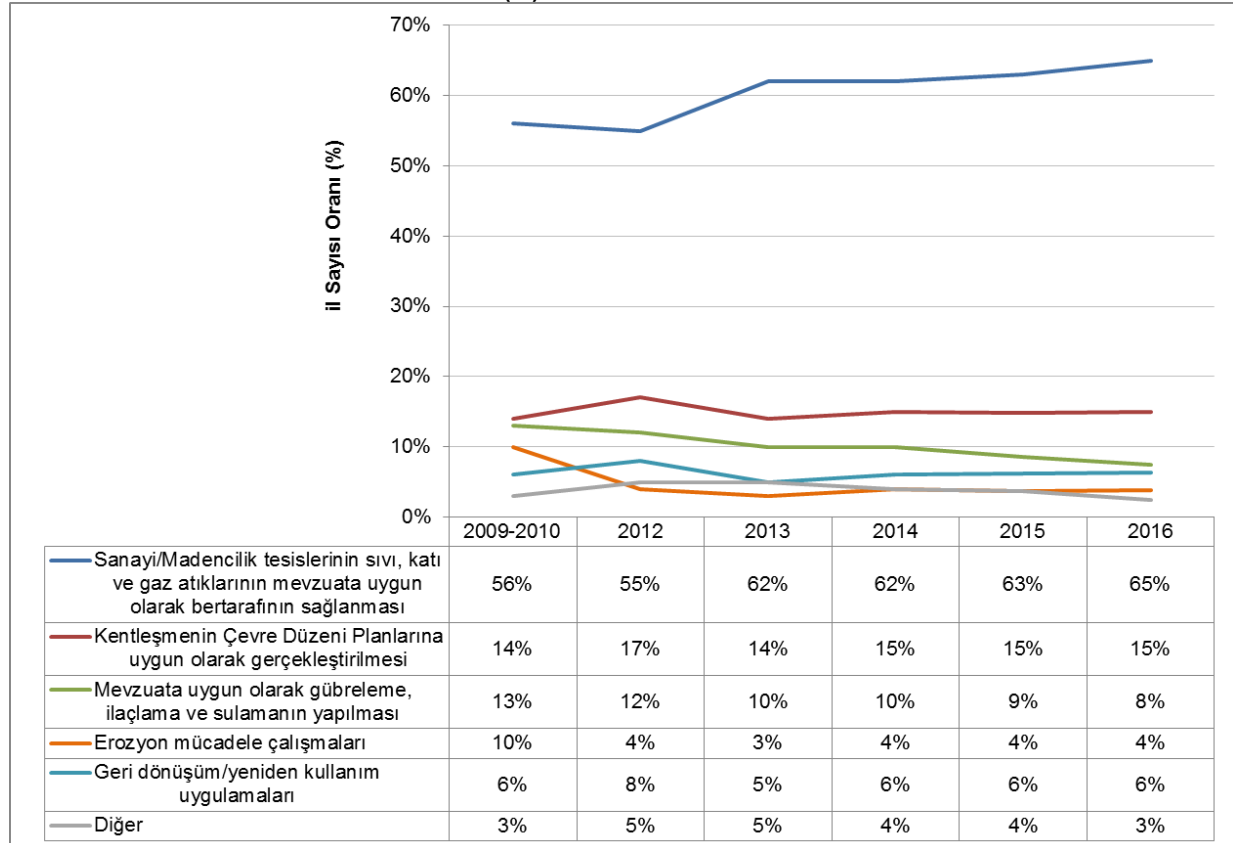
Grafik:II.50.'de ise yıllar itibariyle toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde alınan en önemli tedbirler gösterilmektedir.

GRAFİK:II.49. TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN EN ÖNEMLİ TEDBİRLER

Not: 1 ilimizden konu ile ilgili bilgi alınamadığından oranolama 80 il üzerinden yapılmıştır.

GRAFİK:II.50. YILLAR İTİBARIYLA TOPRAK KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ AMACIYLA İL SINIRLARI İÇERİSİNDE ALINAN EN ÖNEMLİ TEDBİRLERİN YÜZDE (%) OLARAK PAYLARI

Not:

2009-2010 dönemi için; Adana, Balıkesir, Burdur, İzmir, Kars, Kırklareli, Samsun, Sinop ve Yalova illerinden konu ile ilgili bilgi edinilemediğinden değerlendirme 72 il üzerinden yapılmıştır.

2012 yılı için; Konya, Rize ve Yalova illerinden konuyla ilgili bilgi edinilemediğinden değerlendirme 78 il üzerinden

2013 yılı için; Afyonkarahisar, Kütahya, Rize ve Yalova illerinden konuyla ilgili bilgi edinilemediğinden değerlendirme 77 il üzerinden yapılmıştır.

2016 yılı için; Gaziantep ilinden konuyla ilgili bilgi alınamadığından oranolama 80 il üzerinden yapılmıştır.

